

DET KONGELEGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2026–2027)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2027

Utgiftskapittel: 800–883, 2530, 2531

Inntektskapittel: 3841–3883, 5706

DET KONGELEGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2026–2027)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2027

Utgiftskapittel: 800–883, 2530, 2531

Inntektskapittel: 3841–3883, 5706

Innhald

Del I	Innleiande del	9	Kap. 3855 Statleg forvalting av barnevernet ...	106
1	Hovudprioriteringar	11	Kap. 856 Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøklarar	107
1.1	Familie og oppvekst	12	Kap. 3856 Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøklarar	108
1.2	Barnevernet	15	Kap. 858 Barne-, ungdoms- og familie- direktoratet	108
1.3	Stillinga til forbrukarane	17	Kap. 3858 Barne-, ungdoms- og familie- direktoratet	109
1.4	Tru og livssyn	18	<i>Programkategori 11.30 Forbrukarpolitikk</i>	110
2	Oversikt over budsjettforslaget	20	Kap. 860 Forbrukarrådet	125
2.1	Forslag til utgifter og inntekter fordelte på kapittel og postgrupper	20	Kap. 862 Stiftinga Miljømerking i Noreg	126
3	Oppfølging av oppmodings- og utgreiingsvedtak	24	Kap. 865 Forbrukarpolitiske tiltak	127
3.1	Stortingssesjon (2025–2026)	26	Kap. 868 Forbrukartilsynet	128
3.2	Stortingssesjon (2024–2025)	33	Kap. 3868 Forbrukartilsynet	129
3.3	Stortingssesjon (2023–2024)	38	<i>Programkategori 11.50 Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn</i>	130
3.4	Stortingssesjon (2021–2022)	40	Kap. 880 Den norske kyrkja	141
Del II	Nærare om budsjettforslaget ...	41	Kap. 881 Tilskot til trussamfunn m.m.	142
4	Nærare om budsjettforslaget ...	43	Kap. 882 Kyrkjebygg og gravplassar	144
Programområde 11	43	Kap. 883 Kyrkjebevaringsfondet	145	
<i>Programkategori 11.00 Administrasjon og forskning</i>	43	Kap. 3883 Kyrkjebevaringsfondet	146	
Kap. 800 Barne- og familiedepartementet ...	44	Programområde 28	147	
<i>Programkategori 11.10 Familie og oppvekst</i> ...	46	<i>Programkategori 28.50 Stønad ved fødsel, adopsjon og bidragsforskott</i>	147	
Kap. 840 Tiltak mot vald og overgrep	68	Kap. 2530 Foreldrepengar	153	
Kap. 841 Samliv og konfliktløysing	70	Kap. 2531 Bidragsforskott	155	
Kap. 3841 Samliv og konfliktløysing	71	Kap. 5706 Bidragsforskott	155	
Kap. 842 Familievern og mekling	71	Del III	Omtale av særlege tema	157
Kap. 3842 Familievern	73	5	Forsking og utvikling	159
Kap. 843 Adopsjonsstønad	73	5.1	Forsking og utvikling på familie- og oppvekstfeltet	159
Kap. 844 Kontantstøtte	74	5.2	Forsking og utvikling om barnevern og barne- og ungdomskriminalitet	161
Kap. 845 Barnetrygd	75	5.3	Forsking og utvikling i forbrukarsektoren	162
Kap. 846 Familie- og oppveksttiltak	76	5.4	Forsking og utvikling på trus- og livssynsfeltet	162
Kap. 847 EUs ungdomsprogram	81	5.5	Rolla til Forskingsrådet	162
Kap. 3847 EUs ungdomsprogram	82			
Kap. 848 Barneombodet	82			
<i>Programkategori 11.20 Barnevern</i>	84			
Kap. 853 Barneverns- og helsenemndene ...	100			
Kap. 3853 Barneverns- og helsenemndene ...	101			
Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet	101			
Kap. 855 Statleg forvalting av barnevernet ...	105			

6	Oppfølging av krava i likestillings- og diskrimineringslova om å gjere greie for likestilling	8	Klima- og miljøprofil	175
	163	9	Oversikt over einskildståande tilskot	177
6.1	Familie- og oppvekstområdet			
6.2	Barnevernsområdet	10	Standardiserte nøkkeltal for nettobudsjetterte verksemdar	180
6.3	Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn			
	165	10.1	Forbrukarrådet	180
6.4	Forbrukarområdet			
6.5	Status i departementet og dei underliggjande verksemdene for 2025	Forslag		186
	167			
7	FN sine berekraftsmål			
	173			

Tabelloversikt

Tabell 3.1	Oversikt over oppmodings- og utgreiingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer	24	Tabell 6.5	Barne-, ungdoms- og familie-etaten (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N)	169
Tabell 4.1	Forslag til satsar for kontantstøtte i 2027 (kroner)	74	Tabell 6.6	Barne-, ungdoms- og familie-etaten (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent	169
Tabell 4.2	Forslag til satsar for barnetrygd (kroner)	75	Tabell 6.7	Barneverns- og helsenemnda (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N)	170
Tabell 4.3	Talet på barn med barnetrygd i 2025. Prognosar for 2026 og 2027	75	Tabell 6.8	Barneverns- og helsenemnda (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent og tal	170
Tabell 4.4	Talet på stønadsmottakarar i 2024. Prognosar for 2025 og 2026	76	Tabell 6.9	Forbrukartilsynet (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N)	171
Tabell 4.5	Inntektene og utgiftene til dei kyrkjelege fellesråda 2024–2025	132	Tabell 6.10	Forbrukartilsynet (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent	171
Tabell 4.6	Nøkkeltal for oppslutnaden om Den norske kyrkja i 2025	133	Tabell 6.11	Barneombodet (kjønn, lønn) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N)	172
Tabell 4.7	Medlemmer i trus- og livssyns-samfunn utanom Den norske kyrkja, fordelte på religion/ livssyn	136	Tabell 6.12	Barneombodet (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent	172
Tabell 4.8	Status per budsjettår for forplikting til istandsetjing av kyrkjebygg, løyvingar og gjenståande forplikting ved utgangen av året (tal i mill. kroner)	146	Tabell 10.1	Utgifter og inntekter etter art – Forbrukarrådet	180
Tabell 4.9	Fødslar og bruk av foreldrepengeordninga 2019–2025	150	Tabell 10.2	Inntekt etter inntektskjelde – Forbrukarrådet	182
Tabell 4.10	Talet på barn med bidrags-forskott i 2024 og 2025	152	Tabell 10.3	Kontantbeholdninga til verksemda per 31. desember, med spesifikasjon av dei føremåla kontantbeholdninga skal brukast til – Forbrukarrådet	183
Tabell 6.1	Barne- og familiedepartementet (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N)	167			
Tabell 6.2	Barne- og familiedepartementet (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent	167			
Tabell 6.3	Barne-, ungdoms- og familie-direktoratet (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N)	168			
Tabell 6.4	Barne-, ungdoms- og familie-direktoratet (deltid, tilsetjings-tilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent	168			

Figuroversikt

Figur 3.1	Barn (0–17 år) med tiltak om institusjonsopphold per 31. desember, 2019–2025	27	Figur 4.3	Gjennomsnittleg tal på dagar med foreldrepengar for mødrer og fedrar	149
Figur 4.1	Utvikling i ordinær barnetrygd 2022–2027	49	Figur 4.4	Fedrane sin bruk av foreldrepengeperioden, del som bruker mindre, akkurat eller meir enn lengda på fedrekvoten	149
Figur 4.2	Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt, 2006–2024. Prosent og antall	52	Figur 4.5	Samla fruktbarheitstal, kvinner, etter år og statistikkvariabel	153

DET KONGELEGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2026–2027)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2027

Utgiftskapittel: 800–883, 2530, 2531

Inntektskapittel: 3841–3883, 5706

*Tilråding frå Barne- og familiedepartementet 25. september 2026,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Støre)*

Del I
Innleiande del

1 Hovudprioriteringar

Tryggleik for barn og unge er eit av fem satsingsområde i regjeringa sin plan for Noreg. I Noreg skal det ikkje vere bakgrunn eller bustad som avgjer kva for moglegheiter du får. Familie- og oppvekstpolitikken skal derfor bidra til tryggleik og like moglegheiter for alle barn, gi høve til å kombinere arbeid med omsorg for barn og støtte opp om arbeidslinja. Godt innretta familieordningar og ein heilskapleg oppvekstpolitikk medverkar til ein betre oppvekst for barn og unge, og gir vinstar for den einskilde, for familiar og for samfunnet.

Tryggleik for barn og unge handlar òg om å verne barn og unge mot skadeleg innhald og uønskt påverknad på nett, samtidig som dei grunnleggjande rettane deira blir tekne hand om. Barn og unge, og foreldra deira, skal ha kompetanse til å handtere ein stadig meir digital kvar-dag. For å møte nye utfordringar og moglegheiter, vil regjeringa vidareutvikle ein oppdatert og kunnskapsbasert politikk for den digitale oppveksten til barn og unge. Å få på plass ei lov om aldersgrense for bruk av sosiale medium er ei hovudprioritering.

Det er viktig for regjeringa å førebyggje utanforskap og redusere skilnadene i samfunnet. Dei universelle familieordningane medverkar til å tryggje dei økonomiske rammene rundt familien, deler om ressursar og motverkar utanforskap og låginntekt, samstundes som insentiva til arbeid står ved lag. At dei foreldra som kan, kjem i arbeid og aktivitet, er avgjerande for å redusere fattigdom blant barnefamiliar og for å nå regjeringa sitt mål om 150 000 fleire i jobb.

Regjeringa vil styrkje arbeidet mot barne- og ungdomskriminalitet. Kriminaliteten kan skape frykt i nærmiljøa og råkar særleg andre barn og ungdommar. Ungdommane som står for gjenteken og alvorleg kriminalitet, kan ha utrygge familietilhøve og samansette hjelpebehov. Førebyggjande tiltak må rettast mot både barnet og ungdommen det gjeld, og familien og miljøet rundt. Kriminelle handlingar skal møtast med raske og treffsikre reaksjonar som bidrar til å hindre nye lovbrøt.

Barn og unge som lever under tilhøve som kan skade deira helse og utvikling, er blant dei som

aller mest treng at fellesskapet tar ansvar for deira tryggleik. Regjeringa vil arbeide for at barn og unge som treng hjelp frå barnevernet, får tidleg og tverrfagleg hjelp. Hjelpa skal møte behova til barna og bidra til positiv endring. Foreldre skal òg få hjelp og støtte til å yte god omsorg for barna sine.

Dei viktigaste prioriteringane framover er at bistandsplikta blir oppfylt, slik at barn får riktig tilbod når dei treng det; god styring og kostnads-kontroll, slik at ressursane blir brukte på ein måte som gir best mogleg hjelp til barna; og oppfølging av kvalitetsløftet med ei ny retning for institusjons-tilbodet, som særleg skal sikre betre helsehjelp og hindre unødvendige flyttingar. I arbeidet inngår oppfølging av ekspertutvalet for styring og organi-sering av statleg barnevern og områdegjennom-gangen av institusjonsbarnevernet. I tillegg vil arbeidet med å hindre at kriminelle får innpass i barneverns- og andre velferdstenester få høg prio-ritet.

Regjeringa ønskjer eit livssynssope samfunn *med eit mangfald av trus- og livssynssamfunn*. Trus- og livssynssamfunna er viktige både for ein-skiildmenneske og for storsamfunnet. For mange menneske er dei viktige fellesskap som skapar til-høyrslø og identitet. Både Den norske kyrkja og dei andre trus- og livssynssamfunna er sentrale ressursar som ein del av sivilsamfunnet og den fri-villige sektoren.

Kyrkjebyggja er ein viktig del av den norske kulturarven. Dei fortel om opptil 1000 års kultur-historie. Saman med gravplassane rundt kyrkjene er dei kjelder til både kunnskap og opplevingar. Kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg skal vere i forsvarleg stand, og staten skal bidra med tilskot til istandsetjing i tråd med «*Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg*». Dei offentlege gravplassane skal vere for alle, og dei skal haldast i hevd og forvalta i tråd med eigenarten sin.

Forbrukaragenda 2030, som regjeringa la fram hausten 2026, peiker ut retninga for ein forbrukar-politikk som skal underbygge det overordna målet i regjeringa sin plan for Noreg om å sikre folks tryggleik og moglegheiter. I agendaen er det tydeleggjort at forbrukarpolitikken skal verne ret-

tane til forbrukarane og medverke til ein forbrukarkvardag som fungerer til det beste for både den einskilde og samfunnet som heilskap. Framover vil innebygd forbrukarvern og strukturelle tiltak bli viktigare enn omfattande informasjonskrav. Regelverket som skal verne forbrukarane, må vere tydeleg og handhevast effektivt. Internasjonalt samarbeid vil òg vere viktig. Forbrukarpolitikken må dessutan i større grad ta omsyn til korleis forbruket påverkar miljøet, økonomien og samfunnet.

1.1 Familie og oppvekst

Regjeringa vil føre ein familie- og oppvekstpolitikk som bidreg til trygge og gode oppvekstvilkår, uavhengig av bakgrunn og inntekt. Regjeringa vil utvikle vidare dei universelle ordningane for alle barn og unge, og støtte opp om arbeidslinja. At foreldra er i arbeid, er viktig for sjølvstendet til den einskilde, for familiane si velferd og for å halde velferdsstaten ved lag over tid. Familie- og oppvekstpolitikken skal gjere det mogleg å kombinere familie og jobb i kvardagen. Barn som veks opp i Noreg, skal få trygg og god omsorg og ha høve til å utvikle seg. Politikken skal styrkje foreldre i foreldrerolla deira, og verne barn frå vald og omsorgssvikt. Foreldre skal få hjelp med utfordringar, helst før dei veks til alvorlege problem.

Dette har vore viktige tiltak for barn, unge og familiar i 2025 og så langt i 2026:

- Endringar i krisesenterlova, jf. Prop. 122 L (2024–2025) *Endringar i krisesenterlova (tydeliggjering av det kommunale ansvaret og grunnlag for behandling av personopplysningar m.m.)*, tok til å gjelde 1. januar 2026.
- Ny barnevoldsundersøkelleslov, jf. Prop. 141 (2024–2025) *Lov om undersøkelser av offentlige virksomheters arbeid i saker om drap, vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn (barnevoldsundersøkelsesloven)*, tok til å gjelde 1. juli 2026.
- Melding om trygg digital oppvekst – Meld. St. 32 (2024–2025) *Trygg oppvekst i et digitalt samfunn* er handsama av Stortinget.
- Oppvekstmeldinga, Meld. St. 28 (2024–2025) *Tro på framtida – Uansett bakgrunn*, er handsama av Stortinget.
- I 2025 vart barnetrygda auka med 202 kroner. I 2026 vart heile barnetrygda prisjustert frå 1. februar 2026. Den ordinære barnetrygda for alle barn 0–18 år er no 2012 kroner per måned.
- Det er gitt eit tillegg i barnetrygda per måned til stønadsmottakarar busette i Finnmark, Svalbard og Nord-Troms (Karlsøy, Kvæningen,

Kålfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) frå 1. oktober 2025. Tillegget er no på 512 kroner per måned.

- I 2025 vart det etablert ei ny tilskotsordning for oppgradering av krisesenterbygg på 20 mill. kroner. Ordninga er vidareført i 2026.
- Det er frå 1. januar 2025 etablert ei undersøkingsordning i Statens helsetilsyn for saker som gjeld drap, vald, overgrep og omsorgssvikt mot barn.
- Regjeringa har etablert Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge (Førebyggingsprogrammet), ei ny tverrsektoriell tilskotsordning som skal styrkje det førebyggjande arbeidet i kommunane. Ordninga samlar fleire eksisterande, sektorvise tilskotsordningar til kommunane i ei felles ordning. I 2026 vart det tildelt 519 mill. kroner gjennom ordninga til kommunane sitt førebyggjande arbeid.
- Samfunnsoppdraget for å inkludere barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv vart starta opp i 2025.
- Det vart i 2025 og 2026 gitt midlar til tiltak for ein tryggare digital oppvekst for barn og unge, irekna arbeid mot negative effektar av sosiale medium.
- I 2025 vart det løyvd om lag 450 mill. kroner til arbeidet mot barne- og ungdomskriminalitet. Løyvinga vart vidareført i 2026, og blir òg foreslått vidareført i 2027. Tiltaka i satsinga er målretta mot område og miljø i Noreg med kriminalitetsutfordringar over tid, slik som:
 - Auka kapasitet for mindreårige i kriminalomsorga, beredskapsteam og skulemiljøteam. – Kunnskapsdepartementet
 - Forbetring av straffereaksjonane ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. – Justis- og beredskapsdepartementet
 - Hurtigspor for raskare behandling av straffesaker der gjerningspersonen er under 18 år i Agder, Oslo, Vest og Aust politidistrikt. – Justis- og beredskapsdepartementet
 - Kriminalitetsførebyggjande foreldrestøtande tiltak.
 - Utviding av arbeidet med den tverrfaglege modellen for å førebyggje vald i nære relasjonar (RISK).
 - Styrking av multisystemisk terapi (MST) og andre tiltak for førebygging i barnevernet. *Sjå nærare omtale under Barnevernet.*
- I 2026 vart det løyvd ytterlegare 230 mill. kroner til førebygging av barne- og ungdomskriminalitet, mellom anna til ein-til-ein-oppfølging

- av ungdom som gjer seg skyldige i eller står i fare for å gjere seg skyldige i gjenteken alvorleg kriminalitet og utviding av hurtigspor til Sør-Aust, Sør-Vest og Trøndelag politidistrikt.
- 690 mill. kroner til tiltak for å få fleire i arbeid i 2025, mellom anna
 - 17 mill. kroner til lågterskeltilbod for unge med samansette utfordringar. – Arbeids- og inkluderingsdepartementet
 - 550 mill. kroner til ulike tiltak for å få fleire i arbeid i 2026, mellom anna
 - 17 mill. kroner til forsøk med «Eit enklare Nav – aktivitetspengar for unge» – Arbeids- og inkluderingsdepartementet
 - 15 mill. kroner til å styrkje samarbeidet mellom Nav og næringslivet for å få unge raskare i jobb – Arbeids- og inkluderingsdepartementet
 - 172 mill. kroner (netto) til forsøk med arbeidsretta ungdomsprogram – Arbeids- og inkluderingsdepartementet
 - 100 mill. kroner til rekrutteringsprogrammet til helse- og omsorgssektoren, primært for unge som står utanfor arbeid og utdanning – Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet
 - 10 mill. kroner til tilskot til sosiale møteplassar for gutar og unge menn, for å førebyggje kriminalitet og hindre rekruttering til kriminelle miljø. – Arbeids- og inkluderingsdepartementet
 - 37 mill. kroner til eigendelsfritak t.o.m. fylte 25 år i psykisk helsevern og tverrfagleg spesialisert behandling av ruslingar i 2026. – Helse- og omsorgsdepartementet
 - 56 mill. kroner til helseteam knytte til barnevernsinstitusjonar i 2026. – Helse- og omsorgsdepartementet
 - 30 mill. kroner til auka aldersgrense til og med 17 år frå 1. august 2026 for eigenbetalingar hos fastlege/lege. – Helse- og omsorgsdepartementet
 - 15,5 mill. kroner til auka bemanning på skular i levekårsutsette område i 2026.
 - Styrking og vidareføring av skulemiljøteam og beredskapsteam på til saman 125 mill. kroner i 2025 og 2026. – Kunnskapsdepartementet
 - Eit tilskot som i 2026 var på 217 mill. kroner går til auka grunnbemanning og pedagogtettleik i barnehagar i levekårsutsette område. – Kunnskapsdepartementet
 - Alle barn på 1.–3. trinn har fått lovfesta rett til 12 timar gratis SFO kvar veke. – Kunnskapsdepartementet
 - Ei inntektsavhengig ordning med redusert foreldrebetaling i skulefritidsordninga for hushald med elevar på 1.–4. trinn sikrar at ingen familiar skal bruke meir enn maksimalt seks prosent av inntekta si til å betale for ein plass i skulefritidsordninga. – Kunnskapsdepartementet
 - Det er oppretta eit tilskot til 12 timar gratis SFO på 4. trinn i levekårsutsette område. – Kunnskapsdepartementet
 - Maksimalprisen i barnehage er redusert til 1 200 kroner per månad frå 1. august 2025.
 - I kommunar med ein sentralitetsindeks på 5 og 6 er maksimalprisen redusert til 700 kroner per månad frå 1. august 2025. – Kunnskapsdepartementet
 - Eit nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling gjer at ingen familiar må betale meir enn 6 pst. av samla skattbar inntekt for ein barnehageplass, med maksimalprisen som øvre grense. Ei nasjonal ordning gir gratis kjernetid 20 timar per veke for barn i alderen 2–5 år frå familiar med låg inntekt. – Kunnskapsdepartementet
 - I samband med revidert nasjonalbudsjett 2026 vart det løyvd 50 mill. kroner til eit forsøk med nytt tilskot til kommunane til kjøp av burettslagsleilegheiter. Ordninga skal bidra til å gi fleire tilgang til trygge og rimelege bustader, og gi gode bumiljø for barnefamiliar. – Kommunal- og distriktsdepartementet
 - Regjeringa har vidareført avtalar om områdesatsingar med 14 kommunar. Samla statlege tilskot til områdesatsingar var om lag 258 mill. kroner i 2025 og 276 mill. kroner i 2026. – Kommunal- og distriktsdepartementet
 - Enkle og breie ordningar for deltaking blant barn og unge er styrkte og vidareførte, mellom anna Frifond, Lokale aktivitetsmidlar (LAM), Krafttak for mangfold i kulturfrivilligheten og Ungdom og Fritids Fond. Full momskompensasjon til frivillige organisasjonar er vidareført. – Kultur- og likestillingsdepartementet
 - Ekstrainnsatsen til idrettslag i område med mange barn i familiar med vedvarande låg inntekt er vidareført på same nivå som i 2025, og er gjort permanent. – Kultur- og likestillingsdepartementet
 - Tilskotsordninga for anlegg for idrett og fysisk aktivitet er styrkt og revidert med sikte på å møte behova til barn og unge betre. Ei ny innretning på ordninga vart innført frå 2026. – Kultur- og likestillingsdepartementet

Hovudprioriteringar i 2027

Regjeringa vil skape tryggleik for framtida, og gi barn, unge og familiar gode føresetnader for å kunne leve gode liv. Målet er å redusere sosiale skilnader og motverke at dårlege levekår går i arv. Gode oppvekstvilkår og ein trygg barndom kan førebyggje barne- og ungdomskriminalitet. Regjeringa prioriterer tett oppfølging av barn og unge som driv med gjentakande kriminalitet.

Barn og unge skal ha det trygt på nett. Regjeringa vil halde fram med å styrkje innsatsen for trygge rammer for barn og unge når dei brukar teknologi og ferdast på internett. Regjeringa har hatt eit lovforslag om aldersgrense for bruk av sosiale medium på EØS-høyring, der ESA og EU-kommisjonen stadfesta at EØS-retten ikkje er til hinder for ei nasjonal aldersgrense. Regjeringa planlegg å leggje fram eit lovforslag for Stortinget innan utgangen av 2026. Regjeringa la i juni 2025 fram Meld. St. 32 (2024–2025) *Trygg oppvekst i et digitalt samfunn* og vil i 2027 følgje opp stortingsmeldinga og halde fram arbeidet med aldersgrense for bruk av sosiale medium. Målet er ein politikk som vernar barn, og balanserer dei positive og negative sidene ved barn sin digitale bruk i kvardagen.

Regjeringa vil vidare prioritere arbeidet med å følgje opp Oppvekstmeldinga som Stortinget handsama i 2026. Regjeringa vil styrkje den nye tilskotsordninga Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge gjennom å innlemme midlar frå delen av Tilskot til å inkludere barn og unge som i dag går til kommunane og midlar frå Tilskot til foreldrestøttande tiltak i ordninga. Målet er å leggje til rette for at kommunane i større grad kan prioritere ressursar til førebyggjande tiltak for barn og unge ut frå der behova er størst, på tvers av ulike sektorar. Regjeringa vil òg følgje opp samfunnsoppdraget «Ingen barn og unge utenfor!», og redusere delen barn og unge utanfor utdanning, arbeid og samfunnsliv. Samfunnsoppdraget er eit tiårig samarbeid mellom offentleg sektor, næringsliv, frivillig sektor og forskingsinstitusjonar, og vart sett i gang våren 2025.

Arbeid mot barne- og ungdomskriminalitet er ei viktig prioritering i regjeringa sin *Plan for Noreg*, og regjeringa har sett i verk ei rekkje tiltak. Regjeringa foreslår frå 2027 ei styrking av innsatsen mot barne- og ungdomskriminalitet på 120 mill. kroner. Tiltaka er målretta til kommunar, barnevernet og justissektoren, og skal bidra til å forbetre og styrkje oppfølginga av barn og unge både over og under den kriminelle lågaldren som har gjennomført, eller står i fare for å gjen-

nomføre, kriminelle handlingar. Eitt av tiltaka er vidare utrulling av RISK-modellen, der politi og sosial- og helsefagleg personell jobbar saman for å førebyggje ny vald. Sjå òg nærmare omtale i programkategori 11.10 og under Justis- og beredskapsdepartementet.

Arbeidet med å førebyggje vald og overgrep krev kontinuerleg innsats frå ei rekkje verksemdar og tenester. Regjeringa vil i 2027 føre vidare arbeidet med å følgje opp tiltaka i opptappingsplanen mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar, som Stortinget slutta seg til i mai 2024.

Regjeringa vil mellom anna prioritere desse tiltaka i 2027:

- 480 mill. kroner til Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge. Midlane vert flytta frå delen av Tilskot til å inkludere barn og unge som i dag går til kommunane, Tilskot til foreldrestøttande tiltak og Tilskot til minoritetspråklege i barnehage. Samla er løyvinga til førebyggingsprogrammet 1 025 mill. kroner i 2027. Løyvinga skal i 2027 òg dekkje restutbetalingar knytte til fleirårige tilskot frå Tilskot til å inkludere barn og unge og Tilskot til foreldrestøttande tiltak.
- Familieytingane skal støtte opp om deltaking i arbeidslivet. Det blir foreslått å knyte eingongsstønad nærare til utgifter ved å ha barn det fyrste leveåret. Ein reduksjon av eingongsstønaden til 67 100 kroner frå 1. juli 2027 gir ei innsparing på 106 mill. kroner.
- 10 mill. kroner til Tilskot til å inkludere barn og unge. Med auken vil løyvinga til ordninga vere i underkant av 495 mill. kroner i 2027.
- 7 mill. kroner til auka grunnstønad til barne- og ungdomsorganisasjonane.
- auka løyving til undersøkingsordninga i Statens helsetilsyn for saker som gjeld drap, vald, overgrep eller omsorgssvikt mot barn.
- auka løyving til implementering av ny barnelov, mellom anna til opplæring av meklarar i ny barnelov og meklingsforskrift.
- auka løyving til hjelpetelefonen Vald- og overgrepslinja.
- auka løyving til Barneombodet
- 119,8 mill. kroner til styrkt innsats mot barne- og ungdomskriminalitet, inkludert
 - 45,6 mill. kroner til å følgje opp lovendriningane i Prop. 86 L (2025–2026) som skal styrkje barnevernsinstitusjonane sin kapasitet til å handtere og førebyggje alvorleg eller gjenteken kriminalitet hos barn
 - 20 mill. kroner til å styrkje arbeidet med den tverrfaglege modellen for å førebyggje

- vald i nære relasjonar (RISK) – Justis- og beredskapsdepartementet
- 15 mill. kroner til å styrkje oppfølginga av barn i konfliktrådet, med eit særleg fokus på barn under 15 år – Justis- og beredskapsdepartementet
- 13,4 mill. kroner til hurtigspor for behandling av straffesaker der gjerningspersonen er under 18 år – Justis- og beredskapsdepartementet
- 9,3 mill. kroner til ein-til-ein-oppfølging av barn og unge med høg risiko for å begå kriminalitet
- 8,5 mill. kroner til å eit nytt MST-team i Bufetat òg omtalt under Barnevernet
- 6 mill. kroner til nytt ungdomsteam i kriminalomsorga – Justis- og beredskapsdepartementet
- 2 mill. kroner til forskingsprogram om barne- og ungdomskriminalitet
- Til saman 454 mill. kroner til ulike tiltak for å få fleire unge i arbeid, under dette 194 mill. kroner (netto) til ungdoms-yting i forsøk med arbeidsretta ungdomsprogram – Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- 96,5 mill. kroner (netto) til aktivitetspengar for unge – Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- 132,6 mill. kroner til rekrutteringsprogram til helse- og omsorgssektoren, særleg for unge som står utanfor arbeid og utdanning – Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- 30 mill. kroner til bransjeretta satsing for inkluderande rekruttering av unge – Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- 30 mill. kroner til styrking av Jobbsjansen, for å gi fleire kvinner med innvandrarakgrunn kvalifisering for å komme ut i arbeid – Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- 465 mill. kroner til ei særskild satsing på grunnleggjande ferdigheiter til smågruppeundervisning – Kunnskapsdepartementet
- Nominell vidareføring av makspris i barnehage – Kunnskapsdepartementet
- Ytterlegare midlar til Leseløftet for barn og unge, inkludert særskild støtte til barn med særskilte behov som dysleksi eller svake norskerdigheiter – Kunnskapsdepartementet
- Fleire lærarar inn i skulen for eit styrkt arbeid med dei grunnleggjande ferdigheitene, slik at alle barn skal ha moglegheit for vidare deltaking i utdanning og arbeidsliv – Kunnskapsdepartementet
- Ein meir praktisk skulekvardag for dei yngste, for å førebyggje utanforskap og sikre at alle

- skal kunne ta del i fellesskulen – Kunnskapsdepartementet
- Følgje opp Opptappingsplan for psykisk helse, medrekna
 - 60 mill. kroner utvikling, tilpassing og etablering av kunnskapsbaserte lågterskeltilbod innan psykisk helse- og rusmiddel-feltet – Helse- og omsorgsdepartementet
 - 80 mill. kroner i auka rammetilskot til kommunane grunngeve med psykisk helse og rus. – Helse- og omsorgsdepartementet
 - 70 mill. kroner til døgnkapasitet i psykisk helsevern, mellom anna nye døgnplassar for barn og unge med rusmiddelidingar og spiseforstyrningar. – Helse- og omsorgsdepartementet
 - Tidleg og rask avklaring for dei som søker hjelp, mellom anna gjennom tettare samarbeid mellom spesialisthelsetenesta og kommunane – Helse- og omsorgsdepartementet
- 50 mill. kroner for å byggje opp tilbodet om spesialisert rusbehandling for barn og unge i helseføretaka i tråd med den nasjonale planen. – Helse- og omsorgsdepartementet

1.2 Barnevernet

Barnevernet skal gi naudsynt hjelp, omsorg og vern til dei aller mest utsette barna. Det stiller store krav til kvaliteten på arbeidet og tiltaka i barnevernet, og til at rettstryggleiken til barn og foreldre blir handsama på godt vis. Det blir gjort mykje godt arbeid i barnevernet, og mange tilsette i både kommunalt og statleg barnevern opplever arbeidet som meningsfullt, men òg krevjande. Sjølv om mange barn og foreldre er nøgde med hjelpa dei får, er det kvalitetsutfordringar og systemutfordringar i både statleg og kommunalt barnevern. Utviklinga i barne- og ungdomskriminaliteten reiser nye utfordringar for barnevernet. For å møte utfordringane har det dei siste åra blitt sett i gang fleire tiltak og endringsprosessar. Regjeringa arbeider for at barn og ungdom som treng omsorg og støtte frå barnevernet, skal få hjelpa dei treng, når dei treng ho.

Dette har vore dei viktigaste tiltaka på barnevernsområdet i 2025 og fyrste halvår 2026:

- Eit kvalitetsløft for heile barnevernet:
 - Det er lagt frem ein lovproposisjon med meldingsdel om *kvalitetsløftet* i barnevernet som dannar grunnlaget for det vidare arbeidet i barnevernet. Dei fleste lovendringane tok til å gjelde frå 1. januar 2026.

- Betre rammer og oppfølging i fosterheimar:
 - Det har vore ei prioritert oppgåve å følgje opp tiltak frå Fosterheimsmeldinga (Meld. St. 29 (2023–2024)). Frå 2025 vart det løyvd 50 mill. kroner til å styrkje fag- og tiltaksstøtta til kommunane i fosterheimsarbeidet. Dette omfattar mellom anna ei styrking av Bufetat som andrelinjeteneste i fosterheimsarbeidet. Tilbodet frå Bufetat vart gjort tilgjengeleg nasjonalt frå og med 1. januar 2026.
 - Lovendringar på fosterheimsområdet vart lagde fram som ein del av *kvalitetsløftet*. Desse tok til å gjelde 1. januar 2026. Det vart mellom anna lovfesta at fosterforeldre som er frikjøpte frå jobb i periodar, skal kompensast for manglande opptening av tenestepensjon. Det er løyvd 131,4 mill. kroner til dette frå 2026.
- Styrking av institusjonsbarnevernet:
 - Det vart løyvd 119 mill. i 2025 til fleire statlege institusjonsplassar. Som følgje av denne løyvinga har Bufetat etablert 13 nye plassar i 2025 og 2026.
 - Det er sett i gang utprøving av ei ny innretning for institusjonstilbodet fire stader i landet i tråd med *kvalitetsløftet*. Det er løyvd 75 mill. kroner til dette i 2026.
 - I 2026 vart det løyvd 534 mill. kroner til å auke den fleksible kapasiteten i institusjonsbarnevernet, grunna fleire barn og auka prisar.
 - Det har vore ei prioritert oppgåve å følgje opp områdegjennomgangen av det statlege institusjonsbarnevernet.
 - Rapporten «Omsorg og ansvar – styring og organisering til barnas beste», frå ekspertutvalet om organisering og styring av statleg barnevern vart motteken i oktober 2025, og har vore på høyring.
- Styrkt innsats mot barne- og ungdomskriminalitet i barnevernet:
 - I 2025 vart det løyvd 20 mill. kroner til utprøving av eit forsterka institusjonstilbod for barn som utset utviklinga si for fare, særleg gjennom gjentakande eller alvorleg kriminalitet.
 - Det vart prioritert 26 mill. kroner til multisystemisk terapi (MST) og ei rekkje andre førebyggjande tiltak. Sjå nærare omtale under *Familie og oppvekst*.
 - Prop. 86 L (2025–2026) *Endringer i barnevernsloven (bedre beskyttelse av barn på institusjon)* vart behandla i Stortinget våren 2026 og skal setje institusjonane i betre

stand til å gi forsvarleg omsorg og vern til barn på barnevernsinstitusjon.

Hovudprioriteringar i 2027

Departementet vil i 2027 følgje opp allereie påbyrja endringsprosessar og tiltak i kommunalt og statleg barnevern.

I 2027 er auka kapasitet, etterleving av bistandsplikta og god kostnadskontroll hovudprioriteringa på institusjonsområdet. Departementet har over tid jobba for at det statlege barnevernet skal ha eit tilstrekkeleg dimensjonert tiltaksapparat. Det er prioritert midlar til å heve kapasiteten og kvaliteten på institusjonstilbodet, og for å oppfylle bistandsplikta til Bufetat. Regjeringa vil òg i 2027 halde fram med å byggje opp grunnkapasiteten. Både ny og eksisterande kapasitet skal så langt det er mogleg vere i tråd med den nye innretninga for institusjonsbarnevernet som regjeringa varsla i *kvalitetsløftet*.

Å førebyggje barne- og ungdomskriminalitet er eit høgt prioritert område for regjeringa, og er omtalt i *Regjeringa sin plan for Noreg (2025–2029)*. Barnevernet har ei sentral rolle i oppfølginga av barn og unge som står bak gjentakande eller alvorleg kriminalitet, eller står i risiko for å gjere det. Barnevernet har eit viktig ansvar for å førebyggje, i tillegg til ansvar for å avdekkje og følgje opp skadelege omsorgsforhold rundt barnet. Arbeidet mot barne- og ungdomskriminalitet held fram i 2027.

Regjeringa vil følgje opp tiltaka frå fosterheimsmeldinga og *kvalitetsløftet* som medverkar til betre rammer for fosterheimar. Tiltaka skal evaluerast for å undersøkje måloppnåing og eventuelle behov for justeringar. Regjeringa vil òg styrkje kunnskapsgrunnlaget på fosterheimsområdet, slik at eventuelle nye tiltak blir kunnskapsbaserte og at dei ikkje kjem i vegen for måloppnåinga for tiltak som allereie er sette i verk. Det er mellom anna starta ein ekstern gjennomgang av korleis Bufetat og kommunane jobbar med fosterheimsrekruttering. Bufdir har fått i oppdrag å kartleggje kva kommunane faktisk tilbyr sine fosterheimar, både i form av økonomiske vilkår og i form av rettleiing og oppfølging.

I *kvalitetsløftet* varsla regjeringa ein ny overordna kompetansemodell for barnevernstenesene. Ein større del av kompetanseutviklinga skal skje etter at ein har starta i jobben. Ho skal vidare i større grad bli tilpassa lokale behov og leggje til rette for fagleg utvikling gjennom heile yrkeslivet.

Regjeringa vil mellom anna prioritere desse tiltaka i 2027:

- Styrkje grunnkapasiteten med 200 mill. kroner. Regjeringa vil auke grunnkapasiteten i institusjonsbarnevernet med fleire plassar, både for å betre ta hand om bistandsplikta og for å betre kostnadskontrollen. Styrkinga skal vere i tråd med ny innretning av institusjonstilbodet i *kvalitetsløftet* i barnevernet.
- Auke løyvinga til det statlege barnevernet med 507 mill. kroner, grunna fleire barn og auka kostnader i institusjon.
- Følgje opp tilrådingane frå ekspertutvalet om organisering og styring av statleg barnevern. Det skal vurderast organisatoriske endringar for å sikre god og tydeleg styring og eit betre tilbod til våre mest sårbare barn, medrekna å greie ut om særordninga for barnevernet i Oslo kommune skal avviklast.
- 45,6 mill. kroner til å følgje opp lovendringane i Prop. 86 L (2025–2026), som skal styrkje barnevernsinstitusjonane sin kapasitet til å handtere og førebyggje alvorleg eller gjenteken kriminalitet hos barn.
- 8,5 mill. kroner til eit nytt MST-team i Bufetat (Multisystemisk terapi).
- Ny plan for kompetanseutvikling for det kommunale barnevernet, som skal konkretisere nasjonale mål for kompetanse, beskrive verkemiddel og klargjere roller og ansvar for ulike aktørar. Arbeidet skjer i samarbeid med universitets- og høgskulesektoren og dei viktigaste arbeidsgivar- og arbeidstakarorganisasjonane i det kommunale barnevernet.

1.3 Stillinga til forbrukarane

I *Forbrukaragenda 2030*, som vart lagt fram hausten 2026, presenterer regjeringa retninga og innhaldsområda for forbrukarpolitikken dei kommande åra. Målet er ein forbrukarkvardag som fungerer til det beste for både den einskilde og samfunnet som heilskap.

Tidlegare var det enklare å vere forbrukar. Alle handla i fysiske butikkar med kontantar, og hadde direkte kontakt med seljaren. Marknadene var meir oversiktlege, og det var enklare å følgje opp forbrukarrettane. Ansvarstilhøva var òg tydelegare og låg oftast hos nasjonale aktørar som både forbrukarane og styresmaktene kunne forhalde seg til.

I dag er kvardagen for forbrukarane endra radikalt som følgje av digitalisering og globalisering. Endringane har gitt forbrukarane både fleire valmoglegheter og nye utfordringar. Teknologiske nyvinningar gir mange fordelar, men skapar

samstundes utfordringar som digital kriminalitet og risiko for digitalt utanforskap. Utfordringane er særleg bekymringsfulle når det gjeld barn.

Globale plattformer og ny teknologi utfordrar forbrukarvernet og påverkar korleis styresmaktene kan regulere marknadene og handheve regelverka.

Auka netthandel gir forbrukarane fleire valmoglegheter. Samstundes aukar importen av billege varer risikoen for skadelege produkt, varer av dårleg kvalitet eller produkt som er produserte etter låge etiske standardar. Slike produkt har òg negative konsekvensar for miljø og klima.

Dette har vore dei viktigaste tiltaka på forbrukarområdet i 2025 og fyrste halvåret 2026:

- *Forbrukaragenda 2030* er utarbeidd.
- Løyvinga til Forbrukartilsynet er auka for å styrkje tilsynet med forbrukarvernet til barn i digitale medium med bruk av digitale tilsynsverktøy.
- Marknadsføringslova er endra, med strengare sanksjonar for brot på reglane om god marknadsføringsskikk overfor barn.
- Nytt regelverk for styrkt forbrukarvern i det grøne skiftet er vedteke av Stortinget.
- Det er gjennomført ei kartlegging av korleis fordelsprogramma til aktørane i daglegvaremarknaden påverkar evna forbrukarane har til å orientere seg og få prisinformasjon.
- Det er lagt fram ein evalueringsrapport om erfaringane med openheitslova.
- For å leggje til rette for ei tryggare og meir inkluderande russetid, har Forbrukartilsynet rettleia leverandørar av russeutstyr om krav dei må følgje for å dempe kommersielt press mot russ.

Hovudprioriteringar i 2027

Vala forbrukarane tek, har stor innverknad på samfunnsutviklinga. I *Forbrukaragenda 2030* blir det derfor lagt vekt på at forbrukarpolitikken i åra framover må ta omsyn til fleire sentrale utviklingstrekk. Blant dei viktigaste er at dagens forbruk ikkje samsvarar med planeten sine tolegrensar, at marknadene er prega av aukande uro og usikkerheit, og at det er eit større behov for internasjonalt samarbeid – særleg innanfor EU/EØS-området – for å vareta interessene til forbrukarane og medverke til gode rammevilkår for næringslivet.

Framover vil innebygd forbrukarvern og strukturelle tiltak bli viktigare enn berre informasjonskrav. Ein kan ikkje vente at forbrukarane åleine skal forstå, vurdere og handtere stadig meir avansert marknadsføring og teknologi. Effektiv

tvisteløysing er viktig, men regelverket må samstundes vere tydeleg og handhevast effektivt for å førebyggje tvistar og sikre tillit i marknadene. Ansvar må flyttast frå berre å gjelde den einskilde seljaren til òg å omfatte digitale plattformer, mellomledd og marknadsstrukturar. Forbrukarpolitikken må dessutan i større grad ta utgangspunkt i korleis det samla forbruket påverkar miljøet, økonomien og samfunnet, samstundes som retane til forbrukarane blir tekne hand om.

Regjeringa vil mellom anna prioritere desse tiltaka i 2027:

- Følgje opp utfordringar knytte til netthandel.
- Følgje opp høyring om å fjerne forhandlingsmodellen for å styrkje handhevingskompetansen til Forbrukartilsynet.
- Følgje opp forslag til nytt EU-regelverk om styrking av det digitale forbrukarvernet (DFA).
- Betre klagesystemet gjennom oppdateringar i lovverket (*Alternative Dispute Resolution – ADR*).
- Forbetringar i kollektiv tvisteløysing (*Direktiv om vern av dei kollektive forbrukarinteressene*).
- Vurdere endringar i reisegarantisystemet.
- Vurdere korleis ordninga med gjeldsinformasjon kan utvidast til òg å omfatte bustadgjeld og anna pantesikra gjeld, samstundes som personvernomsyn blir tekne hand om.
- Følgje opp evalueringa av openheitslova.

1.4 Tru og livssyn

Målet for trus- og livssynspolitikken er å leggje til rette for at trus- og livssynsfridommen kan utøvast i praksis. Regjeringa ønskjer eit livssynsøpe samfunn, der alle har respekt for og kunnskap om livssynet til andre.

Den norske kyrkja skal vere ei landsdekkjande, sjølvstendig og demokratisk folkekyrkje. Staten set naudsynte rammer for verksemda til kyrkja gjennom lov, men kyrkja har stor grad av fridom til å fastsetje eigne reglar i kyrkjeordninga. Den norske kyrkja blir finansiert gjennom tilskot frå både stat og kommune.

Eit viktig mål for den offentlege støtta er å anerkjenne og støtte opp under mangfaldet av trus- og livssynssamfunn. Alle trus- og livssynssamfunn som fyller gitte vilkår, kan krevje offentlig støtte. Tilskota til trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja skal om lag svare til det Den norske kyrkja får i tilskot frå stat og kommune per medlem.

Regjeringa la i 2024 fram ein bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg

og forskriftsfesta eit tilskotsregelverk som gir rammer for satsinga. Vidare er det skipa ein administrasjon i Trondheim for arbeidet med å gjennomføre bevaringsstrategien og forvalte tilskotsordninga. Dei statlege utgiftene til bevaringsstrategien vil bli delvis finansierte gjennom eit kyrkjebevaringsfond som består av utbytte til staten frå Allstad AS. I dei åra Kyrkjebevaringsfondet er for lite til å dekkje den årlege utbetalinga til bevaringsprogramma, blir det i tillegg løyvd midlar frå statsbudsjettet. Når forpliktinga på 10 mrd. 2024-kroner er oppfylt, skal utbyttet frå verdiane i selskapet framleis vere øyremerkte til bevaringsarbeid på dei kulturhistorisk verdifulle kyrkjene.

Dei viktigaste tiltaka på trus- og livssynsområdet i 2025 og fyrste halvåret i 2026, har vore desse:

- Ei auka satsing på bevaring av kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg. 2025 var det fyrste heile driftsåret for Kyrkjebevaringsfondet. Til saman er det lyst ut tilskot i tre rundar, og 322 kyrkjer har fått tilsegn om tilskot til (eit eller fleire) istandsetjingsprosjekt. I tillegg har 38 prosjekt fått tilsegn om tilskot til å betre kunnskapen om kyrkjebygga og kompetansen blant handverkarar, og 45 prosjekt har fått tilsegn om tilskot til mellom anna formidling av kulturarven.
- Det er utarbeidd ein strategi for eit livssynsøpe samfunn, som skal verke fram mot Nasjonaljubileet 2030.
- Ein rapport frå eit ekspertutval med alternative modellar for finansiering av trus- og livssynssamfunn vart motteken i august 2025.
- Departementet har arbeidd med reguleringa av teieplikta i trus- og livssynssamfunn. Ein lovproposisjon om teieplikt vart lagd fram i juni 2026. Proposisjonen inneber at den lovregulerte teieplikta for prestar og forstandarar i Den norske kyrkja og registrerte trussamfunn blir flytt frå straffelova § 211 til ei ny føresegn i trussamfunnslova. Framlegget inneber i hovudsak ei vidareføring av gjeldande rett.

Hovudprioriteringar i 2027

Arbeidet med bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg held fram, og skjer i samarbeid med Den norske kyrkja, Riksantikvaren, kommunar og kyrkjeieigarar. Løyvinga blir auka med 127 mill. kroner, samanlikna med Saldert budsjett 2026.

Regjeringa vil føre vidare eit stabilt rammetilskot til Den norske kyrkja, slik at ho kan halde fram med å vere ei landsdekkjande, sjølvstendig og demokratisk folkekyrkje. Regjeringa vil òg føre

ein politikk som medverkar til eit livssynssope samfunn. Dialog er naudsynt, både mellom dei ulike trus- og livssynssamfunna og ikkje minst med ulike aktørar i samfunnet elles, både private og offentlege. Departementet ser det som viktig å gi støtte til det brubyggjararbeidet som organisasjonane driv, og til andre tiltak som kan styrkje trus- og livssynsdialogen.

Departementet legg vidare opp til å styrkje beredskapsarbeidet på gravplassområdet slik at sektoren er meir førebudd i tilfelle krig og krise.

Regjeringa vil prioritere desse tiltaka i 2027:

- 527 mill. kroner til å setje i stand dei kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygga, i samarbeid

med Den norske kyrkja, Riksantikvaren, kommunar og kyrkjeieigarar, basert på bevaringsstrategien for dei kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygga og tilhøyrande tilskotsforskrift.

- Følgje opp Kyrkjebevaringsfondet og administrasjonen for bevaringsarbeidet som er lagd til Trondheim.
- Følgje opp strategien for eit livssynssope samfunn.
- Fortsetje å utvikle og rulle ut Digital gravferdsmelding som ein del av livshendinga dødsfall og arv.
- Styrkje beredskapsarbeidet på gravplassområdet.

2 Oversikt over budsjettforslaget

2.1 Forslag til utgifter og inntekter fordelte på kapittel og postgrupper

Utgifter fordelt på kapittel

(i 1 000 kr)					
Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
	Administrasjon og forskning				
800	Barne- og familiedepartementet	228 787	242 953	250 760	3,2
	<i>Sum kategori 11.00</i>	<i>228 787</i>	<i>242 953</i>	<i>250 760</i>	<i>3,2</i>
	Familie og oppvekst				
840	Tiltak mot vald og overgrep	371 088	392 157	399 688	1,9
841	Samliv og konfliktløsning	28 059	31 153	8 278	-73,4
842	Familievern og mekling	723 214	761 946	805 554	5,7
843	Adopsjonsstønad	1 648	4 300	1 411	-67,2
844	Kontantstøtte	750 941	724 600	739 000	2,0
845	Barnetrygd	28 749 548	30 309 000	30 060 000	-0,8
846	Familie- og oppveksttiltak	1 185 361	1 742 419	1 966 168	12,8
847	EUs ungdomsprogram	19 982	18 023	18 614	3,3
848	Barneombudet	24 849	25 843	28 053	8,6
	<i>Sum kategori 11.10</i>	<i>31 854 690</i>	<i>34 009 441</i>	<i>34 026 766</i>	<i>0,1</i>
	Barnevernet				
853	Barneverns- og helsenemndene	264 070	272 602	285 917	4,9
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	490 348	562 832	588 648	4,6
855	Statleg forvaltning av barnevernet	9 793 140	9 932 250	10 993 711	10,7
856	Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjjarar	529 316	453 873	393 680	-13,3
858	Barne-, ungdoms- og familiedirekto- ratet	690 813	721 559	752 602	4,3
	<i>Sum kategori 11.20</i>	<i>11 767 687</i>	<i>11 943 116</i>	<i>13 014 558</i>	<i>9,0</i>

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
Forbrukarpolitikk					
860	Forbrukarrådet	128 976	135 106	139 588	3,3
862	Stiftinga Miljømerking i Noreg	17 210	17 830	18 490	3,7
865	Forbrukarpolitiske tiltak	22 796	23 911	23 895	-0,1
868	Forbrukartilsynet	149 044	157 250	161 541	2,7
	<i>Sum kategori 11.30</i>	<i>318 026</i>	<i>334 097</i>	<i>343 514</i>	<i>2,8</i>
Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn					
880	Den norske kyrkja	2 788 264	2 885 609	2 989 376	3,6
881	Tilskot til trussamfunn m.m.	1 222 408	1 339 096	1 428 166	6,7
882	Kyrkjebygg og gravplassar	156 507	111 531	99 608	-10,7
883	Kyrkjebevaringsfondet	124 831	426 162	554 332	30,1
	<i>Sum kategori 11.50</i>	<i>4 292 010</i>	<i>4 762 398</i>	<i>5 071 482</i>	<i>6,5</i>
	Sum programområde 11	48 461 200	51 292 005	52 707 080	2,8
Stønad ved fødsel, adopsjon og bidragsforskott					
2530	Foreldrepengar	29 738 629	30 787 000	35 275 000	14,6
2531	Bidragsforskott	731 041	735 000	820 000	11,6
	<i>Sum kategori 28.50</i>	<i>30 469 670</i>	<i>31 522 000</i>	<i>36 095 000</i>	<i>14,5</i>
	Sum programområde 28	30 469 670	31 522 000	36 095 000	14,5
	Sum utgifter	78 930 870	82 814 005	88 802 080	7,2

Inntekter fordelt på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
Familie og oppvekst					
3841	Samliv og konfliktløsning	27 705	28 240	29 285	3,7
3842	Familievern	410	930	964	3,7
3847	EUs ungdomsprogram	7 372	5 964	5 964	0,0
	<i>Sum kategori 11.10</i>	<i>35 487</i>	<i>35 134</i>	<i>36 213</i>	<i>3,1</i>
Barnevernet					
3853	Barneverns- og helsenemndene	679	881	707	-19,8
3855	Statleg forvaltning av barnevernet	3 000 124	3 088 617	3 350 300	8,5
3856	Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjere	268 895	236 558	185 981	-21,4
3858	Barne-, ungdoms- og familiedirekto- ratet	9 792	611	634	3,8
	<i>Sum kategori 11.20</i>	<i>3 279 490</i>	<i>3 326 667</i>	<i>3 537 622</i>	<i>6,3</i>
Forbrukarpolitikk					
3868	Forbrukartilsynet	7 392	5 024	5 210	3,7
	<i>Sum kategori 11.30</i>	<i>7 392</i>	<i>5 024</i>	<i>5 210</i>	<i>3,7</i>
Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn					
3883	Kyrkjebevaringsfondet	113 000		24 000	100,0
	<i>Sum kategori 11.50</i>	<i>113 000</i>		<i>24 000</i>	<i>100,0</i>
	Sum programområde 11	3 435 369	3 366 825	3 603 045	7,0
Stønad ved fødsel, adopsjon og bidragsforskott					
5706	Bidragsforskott	172 635	192 000	193 000	0,5
	<i>Sum kategori 28.50</i>	<i>172 635</i>	<i>192 000</i>	<i>193 000</i>	<i>0,5</i>
	Sum programområde 28	172 635	192 000	193 000	0,5
	Sum inntekter	3 608 004	3 558 825	3 796 045	6,7

Utgifter fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	12 366 250	12 556 008	13 644 956	8,7
30–49	Nybygg, anlegg o.a.	11 327	31 320	35 416	13,1
50–89	Overføringer til andre	66 553 293	70 226 677	75 121 708	7,0
	Sum under departementet	78 930 870	82 814 005	88 802 080	7,2

Inntekter fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Sal av varer og tenester	330 282	283 066	231 823	-18,1
50–89	Overføringer frå andre	3 277 722	3 275 759	3 564 222	8,8
	Sum under departementet	3 608 004	3 558 825	3 796 045	6,7

Meirinntektsfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Barne- og familiedepartementet i 2027 kan

overskride løyvinga under	mot tilsvarende meirinntekt under
kap. 842 post 01	kap. 3842 post 01
kap. 847 post 01	kap. 3847 post 01
kap. 853 post 01	kap. 3853 post 01
kap. 855 post 01	kap. 3855 postane 01, 02 og 60
kap. 856 post 01	kap. 3856 post 60
kap. 858 post 01	kap. 3858 post 01
kap. 868 post 01	kap. 3868 post 02

Meirinntekt som gir grunnlag for overskriding, skal òg dekkje meirverdiavgift knytt til overskridinga og gjeld derfor òg kap. 1633, post 01, for dei statlege forvaltingsorgana som inngår i nettoordninga for meirverdiavgift.

Meirinntekter og eventuelle mindreinntekter blir tekne med i utrekninga av overføring av ubrukt løyving til neste år.

3 Oppfølging av oppmodings- og utgreiingsvedtak

Nedanfor er ei oversikt over oppfølginga av oppmodingsvedtak under BFD. Oversikta inkluderer alle vedtaka frå stortingssesjonen (2025–2026) og vedtaka frå tidlegare stortingssesjonar som kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 125 S (2025–2026) meinte ikkje var utkvitterte.

I tabellen nedanfor står det om departementet reknar rapporteringa om oppmodingsvedtaket som avslutta, eller om departementet òg vil rapportere konkret om vedtaket i budsjettforslaget neste år.

Tabell 3.1 Oversikt over oppmodings- og utgreiingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapportering avslutta (ja/nei)
2025–2026	8	Forsterka insitusjonstilbod for barn som gjer eller står i fare for å gjere gjenteken alvorleg kriminalitet	Nei
2025–2026	61	Leige av Waisenhuset og Nidaros domkirkes sogn	Ja
2025–2026	498	Heve terskelverdiane for rapporteringsplikta i openheitslova	Nei
2025–2026	506	Økonomisk likebehandling av barnevernet i Oslo kommune	Nei
2025–2026	507	Overføre andrelinjebarnevernet frå Oslo kommune	Ja
2025–2026	590	Evaluering av barnevoldsundersøkelssesloven	Nei
2025–2026	718	Skulefråfall blant barn i barnevernstitusjonar	Nei
2025–2026	725	Finansieringsordning for krisesentera	Ja
2025–2026	960	Stene-utvalet	Nei
2025–2026	963	Rammevilkår for fosterforeldre	Nei
2025–2026	964	Tilgang på fosterheimar	Nei
2025–2026	965	Systematisk «second opinion» i barnevernet	Nei
2025–2026	966	Samvær og barn i fosterheim	Nei
2025–2026	967	Fosterforeldre sine partsrettar og rett til familieliv	Nei
2025–2026	968	Betre oppfølging av barn i fosterheim etter fylte 18 år	Nei
2025–2026	969	Grunnkapasitet i barnevernstitusjonar	Ja
2025–2026	970	Langsiktig plan for grunnkapasiteten i barnevernstitusjonar	Ja
2025–2026	971	Ideelle aktørar i barnevernet	Ja
2025–2026	1158	Utgreiing av regelverk for returar i netthandel	Nei
2024–2025	440	Stanse samvær som ikkje er til det beste for barnet i barnevernet	Ja
2024–2025	441	Styrkje partsrettane til fosterbarn og fosterforeldre	Ja

Tabell 3.1 Oversikt over oppmodings- og utgreiingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapportering avslutta (ja/nei)
2024–2025	477	Tilpassa bu- og rehabiliteringstilbod for barn som gjer seg skyldige i alvorleg kriminalitet	Nei
2024–2025	514	Tilgang til informasjon i saker om samvær	Nei
2024–2025	515	Verne barn og unge mot vald og overgrep i samband med samvær	Nei
2024–2025	516	Undersøkje korleis domstolane handsamar foreldretvistsaker om vald	Nei
2024–2025	1000	Praksisorienterte tverrfaglege team	Ja
2024–2025	1001	Ny organisering av det statlege barnevernet	Nei
2024–2025	1004	Partsrettar til barn frå 12 år	Nei
2024–2025	1007	Motverke samværs hindring	Nei
2024–2025	1008	Moment ved det-beste-for-barnet-vurderingar	Ja
2024–2025	1009	Fastsetjing av medmorskap	Nei
2024–2025	1010	Innhaldet i omsorgsplikta og foreldreansvaret	Ja
2024–2025	1011	Innhaldet i «dagleg myndigheit»	Nei
2024–2025	1012	Prioritere tidlegare oppmodingsvedtak om å sikre barn mot vald, overgrep og risiko	Nei
2024–2025	1013	Lovendringar om samvær i saker med vald i nære relasjonar	Nei
2024–2025	1014	Lovendringar om samvær for barn på krisesenter	Nei
2024–2025	1015	Betre avdekking og handsaming av vald, overgrep og annan alvorleg risiko mot barn	Nei
2024–2025	1016	Tverrfagleg vurdering i foreldretvistsaker	Nei
2024–2025	1017	Krav til kompetanse for tilsette ved krisesentera	Nei
2024–2025	1022	Gratis transport for barn i krisesentertilbodet	Nei
2024–2025	1212	Melding til Stortinget om fødselstal	Nei
2023–2024	142	Godkjend religiøs tilleggsutdanning	Ja
2023–2024	615	Reisekostnader til krisesenter	Nei
2021–2022	620	Utvide ordninga for gjeldsinformasjon («gjeldsregister»)	Nei

3.1 Stortingssesjon (2025–2026)

Forsterka institusjonstilbod for barn som gjer eller står i fare for å gjere gjenteken alvorleg kriminalitet
Vedtak 8, 14. oktober 2025

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til lovhemler som ivaretar behovet for forsterkede institusjonstilbud innenfor barnevernet for barn som begår eller står i fare for å begå gjentatt alvorlig kriminalitet.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Trontalen 2025. Departementet har fremma lovforslag i Prop. 86 L (2025–2026) som tar hand om behovet for forsterka institusjonstilbod til barn som gjer eller står i fare for å gjere gjentatt alvorleg kriminalitet. Stortinget har slutta seg til lovfor-slaga, jf. Innst. 362 L (2025–2026). Departementet har òg starta eit arbeid med å greie ut om det er behov for ytterlegare lovheimlar. Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Leige av Waisenhuset og Nidaros domkirkes sogn
Vedtak 61, 5. desember 2025

«Stortinget ber regjeringen forhandle frem et fullverdig tilbud fra Nidaros domkirkes sogn om leie av Waisenhuset med sikte på å inngå en akseptabel leieavtale innenfor gjeldende regelverk.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Meld. St. 1 (2025–2026) *Nasjonalbudsjettet 2026*, jf. Innst. 2 S (2025–2026).

Oppmodingsvedtaket gjeld anskaffing av kontorlokale til sekretariatet for Kyrkjebevaringsfondet i Waisenhuset. Departementet har vurdert korleis ein slik leieavtale kan gjerast innanfor gjeldande regelverk. Det er særleg to spørsmål som er vurderte. Det eine spørsmålet er om unn-taket for leige av lokale i forskrift om offentlege anskaffingar § 2-4 a gjeld for denne anskaffinga eller om den er å rekne som ein bygge- og anleggskontrakt, under dette unntak for konkurranseplikta. Det andre spørsmålet er om anskaf-finga må reknast som statsstøtte. Det er mellom anna vurdert om det alminnelege gruppeunntaket i statsstøtteregelverket kan leggjast til grunn for statlege tilskot som kjem i tillegg til leigeinn-tekta. Departementet har kome til at ei direkte-anskaffing av lokale til Kyrkjebevaringsfondet fører med seg høg risiko for at anskaffinga ikkje

er innanfor gjeldande regelverk, og vil derfor be Riksantikvaren om å starte ein prosess med å finne lokale til Kyrkjebevaringsfondet i Trond-heim i samsvar med *Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor*. Dersom det ikkje er ledige statlege lokale, skal det ifølgje instruksen hentast inn fleire tilbod for å sikre det mest gunstige leigealternativet for staten i Trondheim.

Basert på det som er nemnt over, vil Nidaros domkirkes sogn, med Waisenhuset, kunne delta i ein konkurranse om å tilby lokale for statleg leige innanfor gjeldande regelverk.

Departementet reknar intensjonen i vedtaket som følgt opp.

Heva av terskelverdiane for rapporteringsplikta i openheitslova

Vedtak 498, 3. mars 2026

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å heve dagens grenser for rapporteringsplikten etter åpenhetsloven.»

Vedtaket vart gjort i samband med Stortinget si handsaming av eit representantforslag om å gjen-nomføre forenklingstiltak for næringslivet for minst 12 mrd. kroner dei neste fire åra, jf. Dok. 8:29 S (2025–2026).

Departementet vil følgje opp oppmodingsved-taket i samband med det pågåande arbeidet med endringar i openheitslova som følgje av evalue-ringa av lova og gjennomføring av aktsemdsdirek-tivet i norsk rett.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Økonomisk likebehandling av barnevernet i Oslo kommune

Vedtak 506, 3. mars 2026

«Stortinget ber regjeringen i fremtidige budsjett-forslag sørge for at barnevernet i Oslo blir økono-misk likebehandlet med barnevernet i resten av landet.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om økonomisk like-behandling av barnevernet i Oslo, jf. Dok. 8:2 S (2025–2026).

I 2004 overtok staten det ansvaret fylkeskom-munane tidlegare hadde for barnevernet. Ansva-ret Oslo kommune har for desse oppgåvene, vart

likevel ført vidare og blir finansiert over budsjettet til Kommunal- og distriktsdepartementet, som særskild fordeling i rammetilskotet til fylkeskommunane. Tilskotet blir justert årleg med den berekna pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren. Frå 2015 er det i tillegg justert for anslått vekst i talet på barn i alderen 1–18 år i Oslo. Dette ansvaret gjeld andrelinja i barnevernet, som Bufetat har ansvar for elles i landet. Fyrstelinja i barnevernet, den kommunale barnevernstenesta, blir i hovudsak finansiert av rammetilskotet til kommunane. Dette gjeld òg for Oslo.

Sidan kommunen har ansvaret for oppgåva, bør staten vere atterhalden med å ta stilling til rett ressursbruk og organisering ut over det som følgjer av lova. Tilskotet til Oslo vart rekna ut på tidspunktet til reforma i 2004.

Å endre tilskotet frå staten til Oslo på bakgrunn av tilhøve som ikkje følgjer av endringar i objektive kriterium eller i lovpålagde oppgåver, vil ikkje vere i tråd med prinsippa for statleg styring og finansiering av kommunesektoren.

Departementet reknar at Oslo er økonomisk likebehandla i samsvar med prinsippa for statleg styring og finansiering av kommunesektoren. Departementet har likevel sett på ulike modellar for korleis intensjonen til Stortinget om ei likebehandling i finansieringa kan operasjonaliserast i tråd med oppmodingsvedtaket.

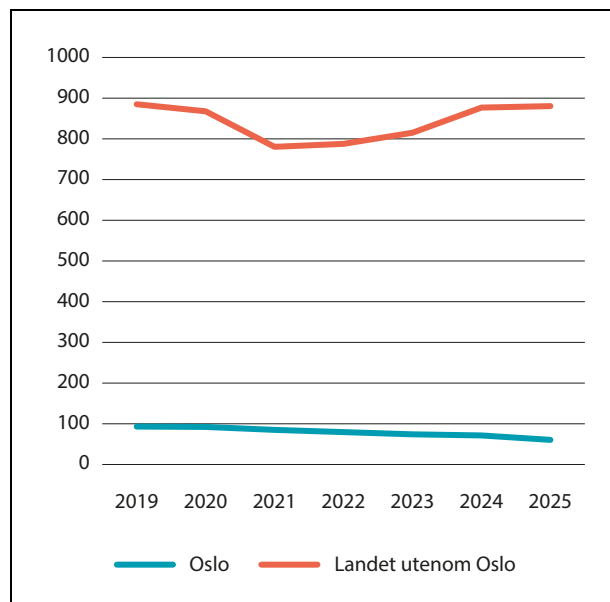
1. Oslo legg fram budsjettbehov i dei ordinære budsjettprosessane

Ein modell der Oslo melder inn budsjettbehov basert på talet på barn med behov for tiltak, slik Bufetat gjer, kan i prinsippet gi betre samsvar mellom behov og løyving. Departementet meiner likevel at dette er lite eigna, fordi Oslo ikkje er underlagt den same statlege styringa som Bufetat, og såleis manglar tilsvarende rammer for prioritering og kontroll. Medan Oslo til dømes sjølv har høve til å påverke talet på barn med behov for tiltak frå andrelinetenesta, har Bufetat ei uvilkårleg bistandsplikt overfor kommunane for barn som har behov for tiltak utanfor heimen.

2. Oslo kommune blir kompensert med ein fast del av endringar i løyvinga til Bufetat

Ein annan modell er at Oslo får justert tilskotet andelsmessig heilt eller delvis i takt med endringar i budsjettet til Bufetat. Denne er enkel og transparent, men kan gi lite treffsikre utslag fordi endringane ofte skyldast regionale skilnader, mellom belse tilhøve eller særskilde tiltak som ikkje er

relevante for Oslo. Særleg utviklinga i talet på barn i institusjon varierer mellom Oslo og resten av landet. Medan talet på barn i institusjon har hatt ein auke i landet utanom Oslo dei seinare åra, har talet gått ned i Oslo. Dette gjer modellen mindre presis, jf. figur.

Figur 3.1 Barn (0–17 år) med tiltak om institusjonsopphold per 31. desember, 2019–2025

Kjelde: SSB

Innanfor ein slik modell er det fleire moglege variantar: fast prosentvis kompensasjon av heile endringa i løyvinga til Bufetat, kompensasjon knytt til prisvekst på private institusjonsplassar, og kompensasjon for særskilde satsingar.

Ein variant basert på ein fast del av Bufetat sine samla budsjettendringar vil vere enkel å administrere og gi ei viss grad av føreseielegheit, ved at Oslo får ei prosentvis lik endring som Bufetat uavhengig av årsakene bak. Samstundes har modellen klare svake sider. Han kan føre til dobbel kompensasjon for vekst i barnepopulasjonen, og kor treffsikker modellen er, er avgrensa fordi han ikkje tek omsyn til regionale skilnader i tiltaksbruk eller andre tekniske justeringar som påverkar budsjettet.

Ein alternativ variant er å knyte kompensasjonen til prisvekst på kjøp av private institusjonsplassar i Bufetat. Denne tilnærminga reduserer risikoen for dobbel kompensasjon og avgrensar tilfeldige regionale utslag som følgje av endringar i talet på barn i institusjon. Modellen rettar seg mot kostnadsdrivarar som kommunen i liten grad kan påverke, ved å ta utgangspunkt i den faktiske

prisutviklinga Bufetat står overfor. Samstundes er det ikkje gitt at Oslo står overfor same prisutvikling som Bufetat, og det føreset eit relativt detaljert datagrunnlag og metodiske avklaringar. Særleg kan det vere utfordringar knytte til å skilje mellom reell prisvekst og samansetningseffektar, til dømes når Bufetat må gjere relativt fleire enkeltkjøp som følgje av fleire barn i institusjon.

Eit tredje alternativ inneber kompensasjon ved særskilde satsingar i Bufetat, til dømes til å auke grunnkapasiteten. Denne tilnærminga gjer det mogleg å reflektere nasjonale strategiske prioriteringar i kompensasjonsordninga. Samstundes er modellen krevjande å operasjonalisere, då han legg til grunn skjønnsmessige vurderingar i kvart tilfelle. Det kan òg oppstå uvisse om kva tid og i kva grad Oslo får kompensasjon, særleg dersom satsingar blir finansierte gjennom effektivisering eller innsparing innanfor Bufetat. Oslo skal uansett kompensast ved lov- og oppgåveendringar som påverkar ansvaret til kommunen.

3. Justering for å utlikne løyving per barn

Det er òg vurdert ein modell der tilskotet til Oslo over tid blir auka slik at løyving per barn i kommunen tilsvorar nivået i Bufetat. Departementet meiner modellen er lite eigna fordi Bufetat og Oslo ikkje er direkte samanliknbare når det gjeld organisering, oppgåveportefølje, styringsmodell og kostnadsstruktur. Løyvinga til Bufetat er basert på det berekna behovet, ikkje det samla talet på barn i landet.

Samla vurdering

Departementet reknar at Oslo er økonomisk likebehandla i samsvar med prinsippa for statleg styring og finansiering av kommunesektoren, og føreslår derfor ikkje noka endring i det særskilde tilskotet til Oslo no. Utgreiinga om særordninga for Oslo skal avviklast, skal likevel òg vurdere finansieringsordninga til Oslo. Sjå omtale under vedtak 507 av 3. mars 2026. Departementet vil vurdere finansieringa av Oslo på ny i samband med oppfølginga av utgreiinga.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Overføre andrelinjebarnevernet frå Oslo kommune

Vedtak 507, 3. mars 2026

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med Oslo kommune om overføring av kommunens ansvar

for andrelinjebarnevernet i tråd med Oslo kommunes ønsker og anbefalingene fra Steneutvalget.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om økonomisk likebehandling av barnevernet i Oslo, jf. Dok. 8:2 S (2025–2026).

Før det blir tatt endeleg stilling til om særordninga til Oslo kommune skal avviklast og eventuelt korleis, er det nødvendig å greie ut dette nærare. Konsekvensane av ei avvikling for tenestene og tilbodet i Oslo er ikkje tilstrekkeleg kjende. Dette blir peika på både av Stene II-utvalet og i høyringssvaret frå Oslo kommune. Det er for lite kunnskap om kva konsekvensar ei eventuell avvikling vil få for barna, bydelane, Oslo kommune og Bufetat. Det er behov for ei heilskapleg vurdering av både utfordringar, konsekvensar og moglege løysingar. Det vil derfor bli sett i gang ei utgreiing i to fasar, der fyrste fase er ei utgreiing av særordninga opp mot alternative tiltak, medan fase to ser på gjennomføring av eventuelle endringar. Det har allereie vore dialog med Oslo kommune om mandat og organisering av utgreiinga, og utgreiinga vil bli gjennomført i samråd med kommunen.

Departementet reknar vedtaket som følgt opp.

Evalueringsavtale om barnevoldsundersøkelser

Vedtak 590, 26. mars 2026

«Stortinget ber regjeringen sikre at barnevoldsundersøkelserloven og dens formål evalueres. Evalueringen skal gjennomføres når det foreligger et tilstrekkelig grunnlag for å hente erfaringer av lovens virkning, fortrinnsvis tre år etter ikrafttredelse av loven. Det bør blant annet vurderes om tolkningen av § 4, som omhandler omsorgssvikt, er for snever. Stortinget ber regjeringen orientere Stortinget om resultatene av evalueringen på egnet måte.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Prop. 141 L (2024–2025), jf. Innst. 164 S (2025–2026).

Barnevoldsundersøkelserlova tok til å gjelde 1. juli 2026, og må få verke nokre år før ho kan evaluerast.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Skulefråfall blant barn i barnevernsinstitusjonar

Vedtak 718, 19. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen vurdere pilotprosjekter i samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og relevante fagmiljøer for å redusere skulefråfall blant barn i barnevernsinstitusjoner.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om praktiske og alternative opplæringstilbod for barn og unge på barnevernsinstitusjon, jf. Dok. 8:165 S (2025–2026).

I perioden 2025–2028 prøver Bufdir og Bufetat ut ei ny innretning av institusjonstilbodet i tråd med prinsippa og føringane i Prop. 83 L (2024–2025). Pilotinstitusjonane skal samarbeide tett med skulane og inngå samarbeidsavtalar med fylkeskommunane. Avtalane skal mellom anna fastsetje rutinar for oppfølging av skulegangen til barna, og for korleis fylkeskommunane skal medverke i den tverrfaglege kartlegginga ved inntak. Samarbeidet mellom institusjonane og skulane vil inngå i evalueringa av utprøvinga.

Som ledd i oppfølginga har Bufdir og Utdanningsdirektoratet i 2026 fått eit oppdrag om å gjennomføre ei ekstern kartlegging og analysere eksisterande opplæringstilbod til barn i barnevernsinstitusjon. Kartlegginga skal mellom anna omfatte tilboda ved skular for sosiale og medisinske institusjonar (SMI-skular). Bufdir skal vurdere korleis organiseringa, kapasiteten og innhaldet i dei eksisterande tilboda samla sett møter behova til målgruppa, og om det er behov for å vidareutvikle eller endre tilboda. Direktoratet skal òg utarbeide rettleiing for meir systematisk samhandling, kartleggje og analysere eksisterande opplæringstilbod og greie ut tiltak som kan styrkje kontinuiteten i opplæringsløpet og redusere unødige skulebyte og brot i opplæringa.

På dette grunnlaget vil regjeringa vurdere korleis eventuelle nye pilotprosjekt kan innrettast i samarbeid med kommunar, fylkeskommunar og relevante fagmiljø for å redusere skulefråfallet blant barn i barnevernsinstitusjon.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Finansieringsordning for krisesentera

Vedtak 725, 19. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan krisesentrenes finansieringsordninger for investeringer i bygg bør utformes, og komme tilbake til Stortinget i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet for 2027.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å sikre føreseieleg finansiering for krisesenterbygg, jf. Dok. 8:170 S (2025–2026).

Departementet har vurdert ulike finansieringsordningar for krisesenterbygg, mellom anna Husbanken sitt investeringstilskot. Det ligg utanfor Husbanken sitt samfunnsoppdrag å gi støtte til mellombelse butilbod, slik krisesenter er. Investeringstilskotet til sjukeheimplassar og omsorgsbustader til personar som treng heildøgns helse- og omsorgstenester er ikkje retta mot kortsiktige eller mellombelse butilbod eller opphald.

Departementet valde derfor i 2025 å etablere ei ny tilskotsordning for oppgradering av krisesenterbygg på 20 mill. kroner som Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) forvaltar. Tilskotet skal stimulere kommunane til å gradere opp, fornye eller utvide krisesentera sine. Dette utelukkar ikkje tilskot til nybygg. I kva grad tilskotsordninga kan gå til investering i nye krisesenterbygg, vil derfor avhenge av storleiken på ordninga. Åtte kommunar fekk støtte i 2025.

Ordninga er vidareført med 20,7 mill. kroner i 2026. I utlysinga for 2026 fekk Bufdir 12 søknader, og alle søknadene vart heilt eller delvis innvilga, i tillegg til at det vart midlar igjen på ordninga. Det resterande beløpet vart derfor lyst ut på nytt, med frist 10. august 2026.

Departementet meiner at det er betre å bruke eksisterande tilskotsordning til oppgradering av krisesenterbygg framføre å utvide målgruppa for Husbanken sitt investeringstilskot. Departementet har ikkje føreslått å auke tilskotsordninga til oppgradering av krisesenterbygg i 2027, ettersom få kommunar søkte om støtte i 2026 i den fyrste utlysinga. I staden blir det lagt opp til å klargjere for mottakarane at tilskotet også kan brukast til nybygg. I tillegg blir det lagt opp til at det kan bli gitt tilsegn om tilskot inntil tre år over ordninga, med atterhald om samtykke frå Stortinget. Departementet vil etter dette følgje utviklinga i bruken av tilskotsordninga og vurdere nærare om det er behov for å justere innretninga når det ligg føre meir erfaring med ho.

Departementet reknar vedtaket som følgd opp.

Stene-utvalet

Vedtak 960, 11. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen innen første halvår 2027 følge opp Stene-utvalget, jf. rapporten Rapport fra ekspertutvalget om organisering og styring av statlig barnevern av 1. oktober 2025, gjennom å legge frem for Stortinget forslag til de nødvendige lovendringer og organisatoriske endringer.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Prop. 86 L (2025–2026), jf. Innst. 362 L (2025–2026).

Utvalet føreslår fleire tiltak til organisering og styring av det statlege barnevernet. Rapporten gir ikkje ei detaljert eller eintydig løysing på korleis tiltaka eventuelt skal gjennomførast. Det står derfor framleis igjen eit omfattande arbeid. Regjeringa arbeider med å følgje dei opp i ulike spor. Regjeringa meiner at ei større omorganisering av Bufdir og Bufetat berre skal gjennomførast om det bidreg til betra styring og bruk av fellesskapet sine midlar. Bufdir er i gang med eit arbeid om framtidig oppgåveløysing og organisering av Bufdir og Bufetat. Arbeidet starta i 2026 og skal ferdigstillast i 2027. Deretter vil departementet gjere ei vurdering av organiseringa som byggjer på gjennomgangen og resultata frå andre oppstarta tiltak og utviklingsprosessar. Departementet viser òg til rapportering under vedtak 1001 av 11. juni 2025 og vedtak 507 av 3. mars 2026.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Rammevilkår for fosterforeldre

Vedtak 963, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede endringer i rammebetingelser for fosterforeldre som kan sikre forutsigbarhet og økonomisk trygghet, herunder i forbindelse med permisjon fra arbeidsgiver, yrkesskade og ved sykdom.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å løyse fosterheimskrisa, jf. Dok 8:242 S (2025–2026).

Departementet har bede Bufdir kartleggje kommunane sitt tilbod til sine fosterheimar, mellom anna om oppfølginga dei får, og dei økonomiske rammene dei har. Dette vil bli ein del av kunnskapsgrunnlaget for å følgje opp vedtaket.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Tilgang på fosterheimar

Vedtak 964, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringa styrke samarbeidet mellom Bufetat og kommunene for å sikre raske tilgang på egnede fosterhjems plasseringar, særleg for barn med omfattende behov.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å løyse fosterheimskrisa, jf. Dok 8:242 S (2025–2026).

Tettare samarbeid mellom Bufetat og kommunane for å oppnå betre rekruttering og betre rammer rundt fosterheimar, er eit sentralt grep i fosterheimsmeldinga (Meld. St. 29 (2023–2024)). Det er mellom anna etablert kompetansestøtteteam i alle Bufetat sine regionar, og det er sett i gang fleire samarbeidsprosjekt om lokal rekruttering. Vidare er det sett i gang eit pilotprosjekt der Bufetat og enkelte kommunar går saman med sterke forpliktingar om eit utval konkrete fosterheimar til barn med omfattande behov. Dei deltakande fosterheimane blir kommunale heimar, men med definerte bidrag frå Bufetat og mål om at tilbodet skal vere like robust som i spesialiserte fosterheimar.

Både pilotprosjektet og tiltaka frå fosterheimsmeldinga skal evaluerast. I tillegg har departementet sett i gang ein ekstern gjennomgang av Bufetat og kommunane sitt arbeid med rekruttering av fosterheimar. Oppfølginga av vedtaket vil bli sett i samanheng med denne kunnskapsinnhentinga.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Systematisk «second opinion» i barnevernet

Vedtak 965, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede behovet for en ordning med systematisk second opinion, eventuelt ved innhenting av ekstern vurdering i særlig vanskelige og krevende saker der det er uenighet mellom barnevernet og fosterfamilien.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å løyse fosterheimskrisa, jf. Dok 8:242 S (2025–2026).

Utgreiinga vil bli sett i samanheng med arbeid som allereie er sett i gang. Departementet har sidan 2023 lagt til grunn at avgjerder frå barnevernstenesta om rammer for fosterheimsoppdra-

get er enkeltvedtak etter forvaltningslova. Dette inneber at vedtak om oppfølging kan klagast inn til statsforvaltaren (eller Bufdir for statlege fosterheimar), som kan gi ei ny og uavhengig vurdering. Departementet har bede Bufdir om å innhente erfaringar med klageordninga. I tillegg skal Bufdir greie ut ordningar for å gi kommunar bistand i krevjande saker. Det skal mellom anna takast omsyn til eit forslag frå NOU 2023: 7 om at Bufetat bør hjelpe i saker der det er svært usikkert kva hjelp barnet treng, og om omsorgssituasjonen er god nok.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Samvær og barn i fosterheim

Vedtak 966, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt barn i fosterhjem skal ha mulighet til midlertidig å kunne stanse samvær.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å løyse fosterheimskrisa, jf. Dok 8:242 S (2025–2026).

Departementet ser vedtaket i samanheng med ny heimel for barnevernstenesta om mellombels stans av skadeleg samvær som har teke til å gjelde, jf. Prop. 83 L (2024–2025) og Innst. 524 L (2024–2025). Bufdir publiserte ny rettleiar for gjennomføring av samvær i april 2026. Han skal bidra til betre kvalitet på samværa, både for barnet og foreldra. Som varsla i Prop. 83 L (2024–2025) vil departementet vurdere ei ordning for å ta hand om barn som har sterk motstand mot samvær.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Fosterforeldre sine partsrettar og rett til familieliv

Vedtak 967, 12. juni 2026:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan fosterforeldres partsrettigheter bør styrkes i barnevernssaker, herunder i lys av retten til barnets beste og familieliv etter EMK artikkel 8, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å løyse fosterheimskrisa, jf. Dok 8:242 S (2025–2026).

Departementet arbeider med eit eksternt oppdrag for å vurdere spørsmålet i lys av EMK artik-

kel 8. Departementet viser òg til at fosterforeldre fekk klagerett på flyttevedtak frå 1. januar 2026, og til vedtak 441 av 14. januar 2025.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Betre oppfølging av barn i fosterheim etter fylte 18 år

Vedtak 968, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et forslag om hvordan barn kan få bedre oppfølging og mulighet til å bli i fosterhjemmet etter fylte 18 år når de mottar ettervern.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å løyse fosterheimskrisa, jf. Dok 8:242 S (2025–2026).

Regjeringa har sett inn fleire tiltak for å styrkje ettervernstilbodet generelt og for å styrkje fosterheim som ettervernstiltak. Faglege råd om ettervern er mellom anna tydeleggjorde i barnevernsfagleg kvalitetssystem, i barnevernsrundskrivet og i grunnmodellen for hjelpetiltak. Opplæring om ettervern er òg styrkt i Solid, opplæringsprogrammet for fosterforeldre.

Fosterheim er allereie i dag eit av dei mest brukte ettervernstiltaka. Ved utgangen av 2025 var det 1 586 unge mellom 18 og 24 år som budde i ein fosterheim. Det har likevel vore peikt på uønskt variasjon mellom kommunane. Det kan òg vere at fleire hadde hatt nytte av å bli buande lenger i fosterheimen.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Grunnkapasitet i barnevernsinstitusjonar

Vedtak 969, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen fortsette å øke grunnkapasiteten i institusjonsbarnevernet og sikre at akuttberedskapen i all hovedsak drives i offentlig regi.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å auke delen institusjonsplassar i ideelle barnevernsinstitusjonar, jf. Dok 8:250 S (2025–2026).

Grunnkapasiteten kan ein i hovudsak auke gjennom prioriteringar i dei ordinære budsjettprosessane av midlar til statlege plassar eller til å inngå rammeavtalar med kjøpsgarantiar med private leverandørar. Sidan 2021 er grunnkapasiteten

auka med 15 prosent. Regjeringa føreslår at det i budsjettet for 2027 blir prioritert 200 mill. kroner til å auke denne ytterlegare. Det er lagt opp til å etablere 17 statlege plassar, og 7 langsiktige rammeavtaleplassar frå private tilbydarar. Om lag halvparten av dei nye statlege plassane er akutt-plassar. Den statlege akuttkapasiteten, som alle-reie utgjer om lag 85 prosent av akuttilbodet, vil såleis bli auka ytterlegare.

Departementet reknar vedtaket som følgt opp.

Langsiktig plan for grunnkapasiteten i barneverns-institusjonar

Vedtak 970, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen legge en langsiktig plan for fortsatt økt grunnkapasitet i institusjonsbarnevernet, der ideelle tilbydere inngår med betydelig andel og langsiktige kontrakter, og slik at bruken av anbud i institusjonsbarnevernet reduseres.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å auke delen institusjonsplassar i ideelle barnevernsinstitusjonar, jf. Dok 8:250 S (2025–2026).

Grunnkapasiteten kan ein i hovudsak auke gjennom prioriteringar i dei ordinære budsjettprosessane av midlar til statlege plassar eller til å inngå rammeavtarar med kjøpsgarantiar med private leverandørar. Sidan 2021 er grunnkapasiteten auka med 15 prosent, og regjeringa føreslår at det i budsjettet for 2027 blir prioritert 200 mill. kroner til å auke denne ytterlegare.

Buudir har i 2026 utarbeidd ein langsiktig plan for utvikling av kapasitet på institusjonsområdet, og vil bruke midlane i tråd med denne. Direktora-tet har allereie føringar om at regjeringa ønskjer eit langsiktig og betydeleg innslag av ideelle aktørar, og tek omsyn til dette i dialogen med den pri-vate marknaden. Det er ønskjeleg med eit større innslag av langsiktige rammeavtarar, til erstatning for meir anbodsbaserte, einskilte kjøp. Oppføl-ging av planen i dei påfølgjande åra er avheng av dei ordinære budsjettprosessane.

Departementet reknar vedtaket som følgt opp.

Ideelle aktørar i barnevernet

Vedtak 971, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen inkludere ideelle tilbydere i arbeidet med omstillingen til ny institu-sjonsmodell (tun-modell), jf. kvalitetsløftet i barnevernet.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å auke delen institu-sjonsplassar i ideelle barnevernsinstitusjonar, jf. Dok 8:250 S (2025–2026).

Regjeringa omtalte i kvalitetsløftet målet om ei ny retning for institusjonsbarnevernet. Institusjons-tilbodet skal gradvis omstillast til meir fleksible institusjonar, som betre kan ta vare på barn med ulike behov. Regjeringa var i kvalitetsløftet tydeleg på at den nye retninga for institusjonstilbodet skal gjelde uavhengig av eigarskap, at dei private aktørane vil måtte tilpasse seg ei ny innretning, og at regjeringa ønskjer eit langsiktig og betydeleg innslag av ideelle aktørar. Buudir har både fått føringar om å setje i gang arbeidet med å implementere ny innretting og om at regjeringa ønskjer eit langsiktig og betydeleg innslag av ideelle leverandørar. Det er formidla til dei ideelle leverandørane både at dei er ønskte i dette arbeidet, og at det er forventa at dei bidreg til omstillingane.

Departementet reknar vedtaket som følgt opp.

Utgreiing av regelverk for returar i netthandel

Vedtak 1158, 18. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede regelverk for netthandel med formål om å redusere omfanget av returer, innenfor rammen av felles europeisk samarbeid om forbrukerrettigheter, i løpet av høsten 2027.»

Vedtaket vart gjort i samband med Stortinget si handsaming av innstillinga frå finanskomiteen om Revidert nasjonalbudsjett 2026, jf. Innst. 450 S (2025–2026).

Departementet ser dette i samanheng med pågåande arbeid for å sikre norske forbrukarar trygg og berekraftig netthandel. Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

3.2 Stortingssesjon (2024–2025)

Stanse samvær som ikkje er til det beste for barnet i barnevernet

Vedtak 440, 14. januar 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man kan senke terskelen for at barnevernet kan stanse samvær som ikke er til barnets beste.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Meld. St. 29 (2023–2024) jf. Innst. 110 S (2024–2025).

Frå 1. januar 2026 har ein ny heimel for melombels stans av skadeleg samvær teke til å gjelde, jf. Prop. 83 L (2024–2025) og Innst. 524 L (2024–2025). I tillegg varslar departementet i lovproposisjonen ei utgreiing av ei ordning for å ta hand om barn som har sterk motstand mot samvær. Bufdir publiserte ny rettleiar for gjennomføring av samvær 1. april 2026 som skal bidra til betre kvalitet på samværa, både for barnet og foreldra.

Departementet reknar vedtaket som følgt opp.

Styrkje partsrettane til fosterbarn og fosterforeldre

Vedtak 441, 14. januar 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man kan styrke partsrettighetene til fosterbarn og fosterforeldre ved flytting og/eller tilbakeføring.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Meld. St. 29 (2023–2024), jf. Innst. 110 S (2024–2025).

Frå 1. januar 2026 har fosterforeldre og fosterbarn fått rett til å klage på vedtak om flytting frå fosterheimen, jf. Prop. 83 L (2024–2025) og Innst. 524 L (2024–2025). Departementet jobbar òg med ei utgreiing om styrka partsrettar for fosterforeldre opp mot EMK artikkel 8, sjå rapportering under vedtak 967 av 12. juni 2026, og vedtak 1004 av 11. juni 2025.

Departementet reknar vedtaket som følgt opp.

Tilpassa bu- og rehabiliteringstilbod for barn som gjer seg skyldige i alvorleg kriminalitet

Vedtak 477, 20. februar 2025

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om et tilpasset bo- og rehabiliteringstilbud for barn under den strafferetts-

lige lavalderen som begår gjentatt og alvorlig kriminalitet.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om ein forsterka kamp mot ungdomskriminalitet, jf. Dok. 8:7 S (2024–2025).

Departementet viser til at det i 2025 vart sett i gang pilotering av eit forsterka institusjonstilbod ved Sole i Vestby kommune, som del av oppfølginga av behovet for eit meir tilpassa tilbod til barn med store og samansette behov, inkludert barn med gjenteken eller alvorleg kriminalitet. Det er no gjennomført ei fyrste evaluering av piloten, som dekkjer etableringsfasen i 2025. Evaluering viser at sentrale strukturar, som mellom anna tilpassa bygg, høgare bemanning og system for kartlegging og oppfølging av barna, er innførte. Samstundes er det for tidleg å vurdere effektar, og det er framleis behov for å vidareutvikle tilbodet slik at det i tilstrekkeleg grad dekkjer behova til den aktuelle målgruppa. Det vil bli gjennomført vidare evalueringar fram mot 2028 som vil gi eit betre grunnlag for å vurdere effektar og vidare oppfølging av vedtaket.

Samstundes har regjeringa fremja lovforslag i Prop. 86 L (2025–2026) som tar hand om behovet for forsterka institusjonstilbod for barn som gjer eller står i fare for å gjere gjenteken alvorleg kriminalitet. Stortinget har slutta seg til lovforslaga, jf. Innst. 362 L (2025–2026). Departementet greier òg ut andre tilpassingar av barnevernet sitt institusjonstilbod, jf. oppfølging av vedtak 8 av 14. oktober 2025.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Tilgang til informasjon i saker om samvær

Vedtak 514, 18. mars 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan det i saker om samvær kan sikres at barnevernet, domstolene og sakkyndige alltid innhenter og får tilgang til all relevant informasjon som omhandler vold og overgrep mot barn og unge, om det bør innføres en varslingsplikt for påtalemyndigheten, samt om andre enn foreldre, f.eks. barnevernet, kan gis søksmålskompetanse for å styrke barns rettssikkerhet i spørsmål om barnefordeling og samvær.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om samværsrett, jf. Dok. 8:15 S (2024–2025) og Innst. 154 S (2024–2025).

Stortinget har vedteke ny barnelov den 16. juni 2025. Barne- og familiedepartementet vil sjå oppfølginga av vedtaket i samband med nye oppmodingsvedtak frå då Stortinget handsama ny barnelov. Vidare må ein sjå vedtaket i samband med oppfølginga av *Utredning av samordning mellom barneloven og barnevernsloven*, utarbeidd av Universitetet i Oslo, Institutt for offentlig rett ved professor Kirsten Sandberg, på oppdrag frå departementet.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Verne barn og unge mot vald og overgrep i samband med samvær

Vedtak 515, 18. mars 2025

«Stortinget ber regjeringen sikre at barn og unges rett til beskyttelse mot vold og overgrep styrkes i ny barnelov, samt sørge for en gjennomgang av, og ved behov foreslå nødvendige endringer i annet relevant lovverk, slik at personer dømt for overgrep mot barn normalt ikke skal ha samvær med egne barn.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om samværsrett, jf. Dok. 8:15 S (2024–2025) og Innst. 154 S (2024–2025). Stortinget har vedteke ny barnelov den 16. juni 2025.

Departementet reknar den fyrste delen av vedtaket som gjeld å styrkje barn og unge sin rett til vern mot vald og overgrep i ny barnelov, som følgd opp. I Prop. 117 L (2024–2025) er det tydeleggjort at barn og foreldre sin gjensidige rett til samvær ikkje er vilkårslaus, og at barn har rett til vern mot vald og overgrep. Det vil seie at det ikkje alltid skal vere samvær.

I proposisjonen er det uttalt at risiko for vald eller overgrep typisk vil vere situasjonar der det ikkje vil vere til det beste for barnet med samvær. Det kan òg omfatte situasjonar der barnet er vitne til vald mellom foreldre og vald mot søsken. Samvær skal vere trygt for barnet, og det må vurderast konkret om det skal vere samvær, og i så fall av kva omfang.

Det er òg andre endringar i ny lov som skal gi barn betre vern mot vald. Det gjeld mellom anna føreseigna i det innleiande kapittelet om barn sine rettar, som gir barn rett til omsorg, utvikling og vern mot vald. I tillegg kjem endringar i reglane om sakshandsaming for domstolane, som legg til rette for at saker blir betre opplyste, til dømes gjennom ei ny føresegn om innhenting

av dokument frå politiet. Det er òg innført ein frist på seks veker for retten til å ta mellombels avgjerd etter krav frå ein part der det er påstand om vald eller annan risiko.

Departementet viser til same grunngeving som for vedtak 611 av 7. mai 2024 om å verne barn mot vald og seksuelle overgrep i saker om samvær og omsorg i ny barnelov, som er utkvittert i Meld. St. 4 (2025–2026), jf. Innst. 125 S (2025–2026).

Departementet vil elles sjå oppfølginga av vedtaket i samband med nye oppmodingsvedtak frå då Stortinget handsama ny barnelov. Departementet har byrja eit utgreiingsarbeid, og har som ein del av dette arbeidet nyleg motteke ei utgreiing frå Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) om det menneskerettslege handlingsrommet ved avgrensingar i samvær mellom barn og foreldre. Departementet vil bruke dette i det vidare utgreiingsarbeidet.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Undersøkje korleis domstolane handsamar foreldretvistsaker om vald

Vedtak 516, 18. mars 2025

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en undersøkelse av hvordan norske domstoler innhenter, benytter og vurderer opplysninger om vold og andre overgrep i foreldretvistsaker, etter modell av arbeidet i Sverige.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om samværsrett, jf. Dok. 8:15 S (2024–2025) og Innst. 154 S (2024–2025).

Stortinget har vedteke ny barnelov den 16. juni 2025. Departementet er i gang med å vurdere korleis ein kan gjere ei slik undersøking. Det er naudsynt med materiale frå domstolane og rett kompetanse for å gjennomføre undersøkinga. Departementet tek sikte på å starte undersøkinga i 2027.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Praksisorienterte tverrfaglege team

Vedtak 1000, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringa i eit samarbeid med KS legge til rette for at kommunar og barnevernstenester som ønskjer det, i 2026 kan sette i gang forsøk med praksisorienterte tverrfaglege

team med spisskompetanse som kan få fram naudsynt fagleg, klinisk kunnskap om utsette barn og familiars problem, ressursar og behov. Stortinget skal informerast om forsøka på eigna måte.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Prop. 83 L S (2024–2025), jf. Innst. 524 L (2024–2025).

Departementet har sett i gang eit forsøk i sju barnevernstenester. Forsøket skal gi kunnskap om modellar som bidreg til tverrfaglege og heilskaplege vurderingar av familieane sine ressursar og hjelpebehov. Arbeidet skal bidra til at barn og foreldre får riktig og raskare hjelp, og til å førebyggje behov for meir inngripande tiltak i barnevernet. Det er opp til kommunane sjølve å utvikle modellane som skal prøvast ut. Forsøket blir følgjevaluert.

Departementet reknar vedtaket som følgd opp.

Ny organisering av det statlege barnevernet

Vedtak 1001, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringa fremme forslag om ny organisering av det statlege barnevernet, med bakgrunn i ekspertutvalets rapport, der det er eit tydeleg skilje mellom fagdirektorat og etatsstyring.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Prop. 83 L (2024–2025), jf. Innst. 524 L (2024–2025).

Ekspertutvalet leverte rapporten sin 1. oktober 2025. Rapporten har vore på høyring. Utvalet tilrådde fleire tiltak som ein del av ein trinnvis prosess for å styrkje styringa av institusjonsbarnevernet. Rapporten skildrar i stor grad eit utfordringsbilette som er godt kjent. Utvalet tilrår mellom anna ei ny organisering der direktoratet og etaten er delt til to sjølvstendige organisasjonar underlagde departementet, men understreka at organisatoriske endringar vil krevje ei gradvis omstilling og at organisering åleine ikkje er tilstrekkeleg for å løyse utfordringane rapporten beskriv. Deling er òg berre ein del av svaret på utfordringane. Rapporten gir ikkje ei detaljert eller eintydig løysing på korleis ei slik omstilling eventuelt skal gjennomførast. Det står derfor framleis igjen eit omfattande arbeid.

Bufdir, i samråd med departementet, er i gang med tiltak som følgjer opp områdegjennomgangen, ekspertutvalet og kvalitetsløftet i barnevernet. Fleire av tiltaka er eigna til å handtere

fleire av utfordringane utvalet beskriv. Dette gjeld mellom anna normering av institusjonstilbodet, meir einskapleg styring av etaten og tydeleggjeringsring av føremålet med institusjonane. Samtidig blir det arbeidd med ny innretning av institusjonstilbodet, betre kostnadskontroll, varetaking av bistandsplikta og utvikling av betre styringsinformasjon.

Regjeringa meiner at ei større omorganisering av Bufdir og Bufetat berre skal gjennomførast om det bidreg til betra styring og bruk av fellesskapet sine midlar. Bufdir gjennomfører på bakgrunn av områdegjennomgangen og rapporten frå ekspertutvalet eit arbeid om framtidig oppgåveløysing i og organisering av Bufdir og Bufetat. Arbeidet starta i 2026, og skal ferdigstillast i 2027. Departementet si vurdering av organiseringa vil byggje på gjennomgangen og resultata frå oppstarta tiltak og utviklingsprosessar.

Departementet vil komme tilbake til Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Partsrettar til barn frå 12 år

Vedtak 1004, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringa fremje lovendringsforslag som gir barn frå 12 år partsrettar i barnevernssaker frå 1. januar 2028.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 83 L S (2024–2025), jf. Innst. 524 L (2024–2025).

Meir barnevennlege prosessar, som Stortinget heldt fram som ein føresetnad for å senkje aldersgrensa, er ei prioritert oppgåve for barneverns- og helsenemndene òg i 2027. Departementet har satt i gang arbeidet med å greie ut spørsmålet.

Departementet vil komme tilbake til Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Motverke samværshindring

Vedtak 1007, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede ytterligere tiltak for å motvirke samværshindring, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025).

Tiltak for å motverke samværshindring vart greidd ut i arbeidet med ny barnelov, og det er

vedteke endringar i lova. Departementet går no gjennom regelverket om barnebidrag, og vil sjå nærare på korleis regelverket i størst mogleg grad kan rettast inn for å unngå at økonomi blir ein faktor som påverkar samvær. Departementet vil òg sjå dette vedtaket i samanheng med vedtak 1015 og 1016 av 11. juni 2025.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Moment ved det-beste-for-barnet-vurderingar

Vedtak 1008, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen om å vurdere hvordan momenter som bør legges til grunn ved barnets beste'-vurderinger, kan tydeliggjøres i arbeidet med forskrifter til barneloven og i relevant veiledningsmateriell.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025).

Departementet vurderer i arbeidet med utkast til ny meklingsforskrift å ta med ei momentliste i føresegna om omsynet til barnet. Departementet vil òg vurdere behov for dette i anna rettleiingsmateriell.

Departementet reknar vedtaket som følgd opp.

Fastsetjing av medmorskap

Vedtak 1009, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede endringer i barnelova § 2-3 om medmorskap, med sikte på å fremme et lovforslag som innebærer at medmorskap fastsettes på samme vis som farsskap etter reglene i §§ 2-4 om ekteskap og reglene om erklæring i §§ 2-5 flg.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025).

Departementet er i gang med å greie ut saka, og vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Innhaldet i omsorgsplikta og foreldreansvaret

Vedtak 1010, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen vurdere hva som er innholdet i omsorgsplikten, og hvordan foreldreansvaret kan tydeliggjøres i arbeidet med forskrif-

ter til barnelova og i relevant veiledningsmateriell.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025).

Departementet har gitt Bufdir eit oppdrag om å utarbeide enkelt tilgjengeleg informasjon og rettleiing til barn og foreldre om ny barnelov, der mellom anna tema som innhaldet i foreldreansvaret og omsorgsplikta inngår. Departementet har vidare, i arbeidet med ny meklingsforskrift, teke omsyn til at foreldre skal få nok informasjon før og ved behov under meklingsprosessen om sentrale føresegner i barnelova, irekna om foreldreansvaret og omsorgsplikta.

Departementet reknar vedtaket som følgd opp.

Innhaldet i «dagleg myndigheit»

Vedtak 1011, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen tydeliggjøre gjennom veiledning hva som er innholdet i begrepet 'daglig myndighet' som utøves overfor barn etter samlivsbrudd, og vurdere om det er behov for særreguleringer.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025).

Departementet har gitt Bufdir eit oppdrag om å utarbeide enkelt tilgjengeleg informasjon og rettleiing til barn og foreldre om ny barnelov, der mellom anna tema som dagleg myndigheit inngår. Departementet har vidare, i arbeidet med ny meklingsforskrift, tatt omsyn til at foreldre skal få informasjon før og ved behov under meklingsprosessen i barnelova, mellom anna om dagleg myndigheit.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Prioritere tidlegare oppmodningsvedtak om å sikre barn mot vald, overgrep og risiko

Vedtak 1012, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen prioritere oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 514, 515, 516 og 517 (2024–2025), slik at barn og unge sikres mot vold, overgrep og risiko. Regjeringen bes snarest mulig komme tilbake til Stortinget på egnet måte med plan for det videre arbeidet.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025). Departementet viser til omtalen til oppmodingsvedtak nr. 514, 515 og 516 av 18. mars 2025. Ansvar for nr. 517 ligg til Justis- og beredskapsdepartementet. Barne- og familiedepartementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av dei vedtaka som ligg til departementet på eigna vis.

Lovendringar om samvær i saker med vald i nære relasjonar

Vedtak 1013, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer som sikrer at barn som har vært utsatt for eller vært vitne til vold i nære relasjoner som utøves av en forelder, i utgangspunktet ikke skal ha samvær med den voldsutøvende forelderen. Barn gis rett til å midlertidig stanse samvær dersom de opplever det som utrygt eller belastende.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025).

Departementet har byrja utgreiingsarbeidet, og gav Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) i oppdrag å greie ut om det menneskerettslege handlingsrommet ved avgrensingar i samvær mellom barn og foreldre. Departementet fekk rapporten 1. september, og vil bruke han i det vidare utgreiingsarbeidet. Departementet vil sjå oppfølginga i samanheng med vedtak 515 av 18. mars 2025. Vidare oppfølging må ein òg sjå i samanheng med naudsynt arbeid i samband med at ny barnelov skal ta til å gjelde, og vidare arbeid med ny familievernlov.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Lovendringar om samvær for barn på krisesenter

Vedtak 1014, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer som sikrer at barn som oppholder seg på krisesenter, ikke skal ha samvær med en forelder som har utøvd vold mot den andre forelderen, og at barn gis rett til å nekte samvær dersom de opplever det som utrygt eller belastende.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025).

Departementet har motteke ei utgreiing frå Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) om det menneskerettslege handlingsrommet ved avgrensingar i samvær mellom barn og foreldre, sjå omtale av vedtak 1013 av 11. juni 2025. Departementet vil bruke utgreiinga i det vidare utgreiingsarbeidet. Vidare oppfølging må ein sjå i samanheng med naudsynt arbeid i samband med at ny barnelov skal ta til å gjelde, og vidare arbeid med ny familievernlov.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Betre avdekking og handsaming av vald, overgrep og annan alvorleg risiko mot barn

Vedtak 1015, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede om det bør etableres mer forpliktende kontakt og samarbeid mellom ulike tjenester mv. for bedre å kunne avdekke og håndtere vold, overgrep og annen alvorlig risiko mot barn, og tilfeller med risiko for uberettiget brudd i kontakt mellom barn og forelder.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025).

I arbeidet med ny meklingsforskrift vurderer departementet behovet for ei eiga føresegn om handsaming av saker med risiko, der òg tilhøvet til andre tenester og særleg plikta til å melde frå til barnevernet ved omsorgssvikt, kan inngå. Vidare utgreiing når det gjeld meir forpliktande kontakt og samarbeid mellom tenester, må ein òg sjå i samanheng med mellom anna arbeidet med ny familievernlov, samt oppfølging av NOU 2026: 8 *Samarbeid og informasjonsdeling for å forebygge kriminalitet*, som hadde høyringsfrist 1. oktober 2026.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Tverrfagleg vurdering i foreldretvistsaker

Vedtak 1016, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede forslag til hvordan det kan sikres tverrfaglig vurdering i foreldretvistsaker der det er mistanke om eller risiko for vold, seksuelle overgrep eller at barnet på annet vis blir behandlet slik at den fysiske eller psykiske helse utsettes for skade eller fare.»

Vedtaket vart gjort i samband med at Stortinget handsama Prop. 117 L (2024–2025), jf. Innst. 526 S (2024–2025).

Departementet arbeider med å få på plass ei ny meklingsforskrift, sjå omtale av vedtak 1015 av 11. juni 2025. Vidare utgreiing må ein òg sjå i samband med mellom anna arbeidet med ny familievernlov.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Krav til kompetanse for tilsette ved krisesentera

Vedtak 1017, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede behovet for krav til kompetanse for ansatte ved krisesentre, og vurdere hvordan slike krav best kan reguleres og følges opp.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Prop. 122 L (2024–2025), jf. Innst. 439 L (2024–2025).

Krisesenterlova gir heimel til å gi forskrift om krav til kompetanse til tilsette ved krisesentera. Departementet sende 14. juni 2024 framlegg til endringar i krisesenterlova på offentleg høyring. I høyringsnotatet bad departementet om høyringsinstansane sitt syn på behovet for ei slik forskrift. Høyringsinstansane var delte i synet på om det bør utarbeidast ei forskrift med krav til kompetanse, og kva for krav til kompetanse ein i så tilfelle bør stille. Nokre høyringsinstansar peikte òg på at det underliggjande problemet er behovet for kvalifiserte tilsette, og at ei forskriftsfesting av krav til kompetanse ikkje vil løyse dette.

Buudir har på oppdrag frå departementet i 2025 og 2026 gjennomført ei kartlegging av kompetansen blant tilsette ved krisesentera. Departementet vil vurdere saka nærare i lys av både høyringsfråsegna og kartlegginga.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Gratis transport for barn i krisesentertilbodet

Vedtak 1022, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede løsninger for at alle barn på krisesenter får rett til gratis og trygg transport til tilbud som fritidsaktiviteter, skulefritidsordning og barnehage.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Prop. 122 L (2024–2025), jf. Innst. 439 L (2024–2025).

Proposisjonen omfattar ein meldingsdel der mellom anna utfordringar med dekking av reiseutgifter er drøfta. Å greie ut gratis og trygg transport for barn til fritidsaktivitetar, skulefritidsordning og barnehage må ein sjå saman med dette, slik at ein ikkje etablerer ulike overlappende løysingar. Departementet er i gang med å greie ut oppmodingsvedtaket. Sjå òg omtale nedanfor om oppfølging av oppmodingsvedtak 615 av 7. mai 2024, om å dekkje reisekostnader til krisesenter.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Melding til Stortinget om fødselstal

Vedtak 1212, 20. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding etter at Fødselstallsutvalgets utredning er levert.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Prop. 146 S (2024–2025), jf. Innst. 540 S (2024–2025).

Utvalet om fødselstal og velferdsordningar for barnefamiliar leverte NOU 2026: 2 *Politikk for nye generasjoner* i februar 2026. Utgreiinga har no vore på høyring, og departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

3.3 Stortingssesjon (2023–2024)

Godkjend religiøs tilleggsutdanning

Vedtak 142, 12. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om incentiver for å sikre at flere religiøse ledere eller andre nøkkelpersoner i trossamfunn gjennomfører godkjent religiøs tilleggsutdanning i Norge.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om betre førebygging av og meir kunnskap om valdeleg ekstremisme og radikaliserings, jf. Dok. 8:246 S (2022–2023) og Innst. 93 S (2023–2024).

Forskningsstiftinga Fafo har gjort eit forskings- og utgreiingsoppdrag om kva som kan bidra til at fleire religiøse leiarar og nøkkelpersonar i trus- og

livssynssamfunn tek tilleggsutdanning knytt til rolla som trus- og livssynsleiar i Noreg. I rapporten kjem Fafo med sju tilrådingar. Dei seks fyrste handlar om endringar knytte til kurset *Å være religiøs leder i det norske samfunnet*, men den sjuande tilrådinga handlar om masterutdanninga *Ledelse, etikk og samtalepraksis (LES)*. Det teologiske Fakultet, UiO (TF), er ansvarleg for både kurs- tilbodet og masterutdanninga.

Når det gjeld kurset *Å være religiøs leder i det norske samfunnet*, tilrår Fafo at det frivillige og dialogiske aspektet ved kurset blir oppretthalde og gjort endå meir tydeleg. Vidare tilrår Fafo å stryke formuleringa om at kurset rettar seg mot religiøse leiarar med «utanlandsk bakgrunn» og å tydeleggjere kven målgruppa for kurset er, det vil seie kven som er «religiøse leiarar». Rapporten viser òg til at det er behov for å trekkje meir veks- lar på deltakarane som ressursar og ein meir mål- retta dialog med miljø som ikkje deltek på kurset. Fafo tilrår også at det blir vurdert regionale kurs, eller kortare tolka tilbod for religiøse leiarar som ikkje meistarar norsk. Når det gjeld masterutan- ninga, tilrår Fafo at det blir informert betre om studietilbodet, mellom anna at det er mogleg å ta einskilde emne utan å ta heile utdanninga.

TF har ansvar for kurset *Å være religiøs leder i det norske samfunnet* og LES-masterutdanninga. Kurstilbodet for religiøse leiarar er støtta av departementet, medan mastergraden er ein del av fakultet sitt ordinære studietilbod. Departementet har i dialog med TF vurdert moglege endringar i eksisterande kurstilbod og andre tiltak for å bidra til at fleire leiarar i trus- og livssynssamfunn fullfø- rer tilleggsutdanning.

Departementet ser at det er behov for nokre endringar i kurstilbodet *Å være religiøs leder i det norske samfunnet*. Målgruppa for kurstilbodet er i dag «religiøse ledere av utenlandsk bakgrunn». Avgrensinga fører til at leiarar som kan ha nytte av kurset, oppfattar seg som utanfor målgruppa fordi dei ikkje oppfattar seg som «utanlandske». Å fjerne «utanlandsk bakgrunn» frå omtala av mål- gruppa for kurset kan bidra til at fleire oppfattar kurset som relevant for seg. Ei endring i mål- gruppa vil også vere i tråd med regjeringa sin stra- tegi for eit livssynssope samfunn. For at fleire skal kunne delta på kurset, er det også behov for å auke talet på studieplassar. I dag har kvart av dei tre studieemna på kurset inntil 20 plasser. Depar- tementet vil leggje til rette for å kunne auke talet på plassar til inntil 25 per studieemne. For å dek- ke inn dei auka kostnadane ved utvidinga, vil departementet også auke tilskotet til kurset. På sikt kan det vere aktuelt å greie ut behovet for å

utvide kurstilbodet med regionale samlingar og kurs, men ei slik utviding vil ikkje vere mogleg innanfor eksisterande budsjettrammer. Departe- mentet vil fortsetje dialogen med TF om ei even- tuell utviding av kurset.

Når det gjeld masterutdanninga *Ledelse, etikk og samtalepraksis*, blir denne gjennomført av TF utan særskild støtte eller styring frå BFD. Depar- tementet støttar at det blir vurdert om det i større grad er mogleg å ta opp studentar på einskilde emne, og slik auke rekrutteringa. TF er informert om denne tilrådinga frå FAFO i evalueringa.

Departementet reknar vedtaket som følgd opp.

Reisekostnader til krisesenter

Vedtak 615, 7. mai 2024

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2024 utrede og fremme forslag til tilstrekkelige lovhjemler som sikrer at kostnader knyttet til reiser til og fra krisesenter blir dekket.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av ein opptappingsplan mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar, jf. Prop. 36 S (2023–2024) og Innst. 259 S (2023–2024). Kon- troll- og konstitusjonskomitéen har hatt følgjande merknad til saka i innstillinga til Meld. St. 4 (2024–2025):

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024–2025). Flertallet mener at regjeringen skal følge opp vedtaket ved å utrede og fremme forslag til tilstrekkelige lovhjemler som sikrer at kostnader knyttet til reiser til og fra krisesenter blir dekket i forbindelse med arbeidet med revidert krisesenterlov i løpet av våren 2025. Flertallet mener arbeidet med revidert krisesenterlov skal prioriteres i 2025.»

Arbeidet med krisesenterlova vart prioritert i 2025, og regjeringa la 10. april 2025 fram Prop. 122 L (2024–2025) *Endringar i krisesenterlova (tydeleggjering av det kommunale ansvaret og grunnlag for behandling av personopplysningar m.m.)* for Stortinget. Proposisjonen omfattar ein meldingsdel der mellom anna utfordringar med den geografiske tilgjengelegeheita til krisesenter- tilbodet blir drøfta. Det er i proposisjonen gjort greie for problemstillingar som må greiast ut før eit eventuelt forslag kan sendast på offentleg høy-

ring. Departementet er i gang med å greie ut oppmodingsvedtaket. Oppfølging av oppmodingsvedtaket må ein vidare sjå i samanheng med oppfølging av vedtak 1022 av 11. juni 2025, slik at det ikkje blir etablert overlappende løysingar for å dekkje kostnader til transport.

Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

3.4 Stortingssesjon (2021–2022)

Utvide ordninga for gjeldsinformasjon («gjeldsregister»)

Vedtak 620, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen utvide Gjeldsregisteret slik at det inneholder alle typer gjeld, både med og uten sikkerhet. Regjeringen må samtidig gjøre grundige utredninger som sikrer personvernet, og vurdere om enkelte typer gjeld av den grunn ikke skal innlemmes.»

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av eit representantforslag om å ta sosialt ansvar og hjelpe folk med gjeldsproblem gjennom å styrkje og utvide gjeldsregisteret, jf. Dok. 8:203 S (2021–2022), jf. Innst. 361 S (2021–2022).

BFD sende 3. april 2025 eit framlegg om å utvide gjeldsinformasjonsordninga med mellom anna pantegjeld. Høyringsfristen var 3. juli 2025. Ei utviding med fleire former for gjeld ser ut til å auke personvernrisikoen meir enn fyrst lagt til grunn. BFD finn det naudsynt å hente inn meir kunnskap om dette før tiltaket kan setjast i verk. Ordninga med såkalla samtykkebasert innsyn fører til at låneagentar og andre kommersielle verksemdar kan hente ut gjeldsopplysningar om den einskilde lånetakar som dei etter lova ikkje skal ha tilgang til. Dette gjer det betenkeleg å utvide ordninga med nye data. Departementet er no i gang med å vurdere om ein kan regulere dette for å sikre at personvernomsyn blir tekne hand om på ein trygg måte. Departementet vil orientere Stortinget om den vidare oppfølginga av vedtaket på eigna vis.

Del II
Nærare om budsjettforslaget

4 Nærare om budsjettforslaget

Programområde 11

Programkategori 11.00 Administrasjon og forskning

Hovudinnhald og prioriteringar

Programkategori 11.00 Administrasjon og forskning omfattar lønns- og driftsutgifter til departementet og løyvinga til Noregs forskingsråd. Oppgåver og prioriteringar i Barne- og familiedepartementet (BFD) følgjer av politikken og måla innanfor områda familie, oppvekst- og levekår for barn og unge, barnevern, forbrukarpolitikk og tru og livssyn. Dei ulike fagområda er nærare omtalte under programkategoriane lenger bak i proposisjonen. Arbeidet til departementet med forskning og utvikling er omtalt i del III av proposisjonen.

Resultatrapport, strategiar og tiltak

Departementet hadde 152 tilsette per 31. desember 2025.

Departementet skal vere eit utviklingsorientert og effektivt fagleg sekretariat for den politiske leiinga. Administrasjonen skal leggje til rette for ein kunnskapsbasert og samordna politikk for sektoren. Departementet skal òg vere ein tydeleg etatsstyrar, og ta hand om forvaltingsoppgåvene på ein god måte.

BFD leier arbeidet med kjernegruppe for utsette barn og unge (KUBU) – i tillegg deltek Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet. Føremålet er betre å samordne politikikutvikling og tenester til utsette barn og unge. På direktoratsnivå er 13 etatar, tilsyn og institutt samla i Etatssamarbeidet for utsette barn og unge, som Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) leier.

BFD har det overordna ansvaret for samfunns-tryggleik og beredskap innanfor heile politikkområdet til departementet. Eit stadig meir utfordrande trusselbilete krev kontinuerleg arbeid

med forståing og tilpassing av risikoar og planverk. Departementet deltek i nasjonale øvingar knytte til Totalforsvarsåret 2026.

Departementet vil halde fram arbeidet med å følgje opp Nasjonal tryggleiksstrategi, særleg område som treff barn og unge, mellom anna den aukande utfordringa med radikalisering på nett. Departementet vil òg prioritere å gjere andre sektorar merksame på betydinga av barneperspektivet i beredskapsarbeid.

Målet for arbeidet med digitalisering er å få til god tenesteutvikling på sektorområda til BFD. Departementet har for tida særskild merksemd på korleis verksemdene arbeider med deling og gjenbruk av data, kunstig intelligens og auka kvalitet på utviklingsprosessane med tydelegare bruk av risiko- og vinststyring.

Det blir utvikla nye fagsystem både i barnevernet og familievernet. Målet er betre statistikk, data og styringsinformasjon, auka deling av data for effektivisering og betre samhandling mellom aktørane i tenesteytinga. Det er stor merksemd på kunstig intelligens som utfordrar tradisjonelt forbrukarvern, og korleis ein kan bruke kunstig intelligens som verktøy til å drive meir effektivt og betre tilsynsarbeid. Digital gravferdsmelding gjev etterlatne høve til å gjere dei mest sentrale vala etter eit dødsfall digitalt, og informasjonen blir delt trygt mellom aktørane.

Meld. St. 32 (2024–2025) *Trygg oppvekst i et digitalt samfunn* er sentral for å følgje opp målet i nasjonal digitaliseringsstrategi om å sikre omsynet til barn og unge i all digitalisering. I 2026 har departementet særleg fokus på å få på plass regelverk om aldersgrenser på sosiale medium, og støtte Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i innføring av EU si forordning om digitale tenester i norsk rett.

Regjeringa ønskjer ein sterk og effektiv offentlig sektor. Departementet fører vidare målet om å redusere husleigeutgifter som staten har i den pri-

vate leigemarknaden. Dette er innarbeidd i budsjettforslaget. Det er òg lagt opp til andre justeringar for å finansiere gjennomføringa av høgt prioriterte tiltak.

Nærare om budsjettforslaget

Utgifter under programkategori 11.00 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
800	Barne- og familiedepartementet	228 787	242 953	250 760	3,2
	Sum kategori 11.00	228 787	242 953	250 760	3,2

Kap. 800 Barne- og familiedepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	175 600	181 514	186 016
21	Spesielle driftsutgifter	10 370	10 939	11 344
70	Noregs forskingsråd, <i>kan overførast</i>	42 817	50 500	53 400
	Sum kap. 800	228 787	242 953	250 760

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga skal dekkje lønn og andre driftsutgifter for departementet.

BFD føreslår å redusere løyvinga med 1,2 mill. kroner mot ein tilsvarende auke under driftsbudsjettet til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet kap. 1510, post 01. Endringa gjeld samordning av administrative fellestenester.

Departementet har over tid redusert bemaninga som følgje av innsparringskrav, utan at oppgåvemenngda er tilsvarende redusert. For å styrkje departementet si evne til å utføre oppgåvene som sekretariat for politisk leiing og andre forvaltningsoppgåver, føreslår departementet å auke løyvinga på kap. 800, post 01 med 1,25 mill. kroner, tilsvarende eitt årsverk i departementet.

Departementet føreslår ei løyving på 186 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Løyvinga skal dekkje utgifter til utgreiingsprosjekt i departementet og til tenestemenn som er lånte ut til Europakommisjonen. Løyvinga kan

øg brukast til andre tiltak innanfor ansvarsområda til departementet.

Departementet føreslår ei løyving på 11,3 mill. kroner.

Post 70 Noregs forskingsråd, kan overførast

Løyvinga på post 70 dekkjer tildelinga til Noregs forskingsråd. Noregs forskingsråd er eit forvaltingsorgan som ligg under Kunnskapsdepartementet.

Løyvinga gjeld overslag på utbetalingar av tidlegare gitte tilsegner og utbetaling av nye tilsegner gitte i budsjettåret. Beløpet for tilsegnsmakt svarar til det samla beløpet for tidlegare inngåtte forpliktingar og nye tilsegner som kjem til utbetaling etter budsjettåret.

Midlane skal medverke til eit godt og heilskapleg kunnskapsgrunnlag om utsette barn og unge, og til tiltak som er med på å førebyggje utanforskap og marginalisering. Midlane skal særleg retast inn mot forskning på effekten av førebyggjande arbeid, tiltak og tenester for barn, unge og familiar.

Midlane på posten skal òg gå til eit forskings- og innovasjonsprogram om utsette barn og unge som er eit samarbeid mellom fleire departement. BFD bidreg med 16 mill. kroner årleg til forskings- og innovasjonssatsinga, men Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet bidreg òg med midlar i satsinga. Sjå nær-

are omtale av programmet under programkategori 11.10 Familie og oppvekst.

Departementet føreslår ei løyving på 53,4 mill. kroner. Departementet føreslår òg ei tilsegnssamme på 63,4 mill. kroner, og ei tilsegnssfullmakt på 186,9 mill. kroner.

Programkategori 11.10 Familie og oppvekst

Hovudinnhald og prioriteringar

Tryggleik for barn og unge er eit av fem satsingsområde i regjeringa sin plan for Noreg. Ein godt utforma familie- og oppvekstpolitikk inkluderer alle barnefamiliar, gir auka velferd og tryggleik for den einskilde og gjer det mogleg for barn og unge å delta i fellesskapet. Familien er grunnleggjande i livet til barn, og ein god oppvekst er viktig for utviklinga, livskvaliteten og helsa til barna og for det seinare vaksenlivet deira. Ein familie- og oppvekstpolitikk som sikrar barnefamiliar, støttar opp om arbeidslinja og gir høve til å kombinere arbeid med omsorg for barn, gir vinstar for den einskilde, for familiane og for samfunnet.

Foreldre er dei viktigaste personane i livet til eit barn. Den nye barnelova er tydeleg på at foreldre har ansvar for å finne gode løysingar for sitt barn og sin familie. Foreldreansvaret inneber ei plikt til å gi barnet omsorg, vern, forsørging og ei forsvarleg oppseding, og familiepolitikken skal støtte foreldra i dette. Foreldreansvaret inneber både rettar og plikter, og foreldre skal vareta dette uavhengig av om dei bur saman eller ikkje. Foreldre har plikt til å verne barnet, og dei har ansvar for å søkje hjelp der eit barn blir utsett for risiko frå den andre forelderen eller frå andre. Lova tydeleggjer forventningane til at foreldre sikrar barna dei grunnleggjande rettane dei har.

Gode oppvekstvilkår og ein trygg barndom kan førebyggje barne- og ungdomskriminalitet. Regjeringa prioriterer tett oppfølging av barn og unge som driv med gjentakande kriminalitet. Tryggleik for barn og unge handlar òg om å verne barna når dei ferdast på nett. Regjeringa vil få på plass ei lov om aldersgrense for bruk av sosiale medium. Barn og unge skal vernast mot omsorgssvikt, vald og overgrep, og dei som treng nødvendig hjelp og oppfølging skal få det.

At foreldre er i arbeid, er naudsynt for ei god økonomisk utvikling, og for at vi skal kunne føre vidare velferdsstaten slik vi kjenner han. Dette er òg naudsynt for at tenester og økonomisk støtte til barnefamiliar skal kunne finansierast og haldast ved lag over tid. Arbeid er viktig fordi det gir sjølvstende og fridom for den einskilde, og fordi det

gjer det mogleg for foreldre å forsørge familien sin sjølv og ta del i den inntekts- og velstandsauken arbeid gir. Nokre foreldre kan av ulike årsaker ikkje ta del i arbeidslivet, enten i kortare eller lengre periodar. Overføringsordningane til barnefamiliar skal medverke til trygge økonomiske rammer og støtte opp om forsørginga av barn. Å styrkje dei universelle ordningane, som auka barnetrygd og billegare barnehage, har vore viktige prioriteringar og medverkar til å betre økonomien for alle barnefamiliar.

Familie- og oppvekstpolitikken skal støtte opp om at alle barn har høve til å utvikle seg, uavhengig av bakgrunnen sin. Å inkludere barn og unge i fritidsaktivitetar og organisasjonar er viktig for levekåra deira, for å oppfylle retten deira til deltaking, og for å førebyggje utanforskap og einsemd. Regjeringa vil i 2027 føre vidare ein politikk som støttar opp om arbeidsdeltaking og familieliv, reduserer skilnadene i samfunnet, tek hand om barn sine rettar, og gir barn og unge høve til å delta i fritidsaktivitetar.

Prioriteringar på familie- og oppvekstområdet i 2027

Digital kompetanse og trygg bruk av digitale tenester er grunnleggjande for at barn og unge skal kunne utøve rettane sine, og delta i samfunnet. Samstundes kan barn og unge bli eksponerte for ueigna eller skadeleg innhald, eller utsette for negativ påverknad. For å tryggje barn og unge sin rett til vern arbeider regjeringa med ei lov om aldersgrense for bruk av sosiale medium. Denne lova er regjeringa sitt viktigaste tiltak på feltet. Regjeringa har òg presentert nasjonale skjermråd og ei nasjonal tilråding om mobilfrie skular. I 2027 vil regjeringa halde fram arbeidet med å følgje opp tiltaka som er skildra i Meld. St. 32 (2024–2025) *Trygg oppvekst i et digitalt samfunn*. Regjeringa følgjer òg med på utviklinga med kriminalitet og radikalisering på nett, og sett inn tiltak der det er naudsynt.

Barnehage, skule og SFO er viktige arenaer i oppveksten til barn og unge, og bidreg til sosial utjamning og like høve til å delta i samfunnet, uavhengig av familiebakgrunn. Fritidsaktivitetar gir vennskap og høve til å meistre, og gode nabolag

er viktige for å kunne høyre til. I 2027 vil regjeringa halde fram arbeidet med å følgje opp tiltaka som er skildra i Meld. St. 28 (2024–2025) *Tro på framtida – uansett bakgrunn*. I 2026 blei fleire øyremerkte tilskotsordningar retta mot kommunane sine førebyggjande innsatsar for barn og unge slegne saman til ei overordna tilskotsordning, Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge (Førebyggingsprogrammet). I 2027 føreslår regjeringa å leggje fleire ordningar inn i Førebyggingsprogrammet, slik at ordninga vil vere på 1 025 mill. kroner. Løyvinga skal i 2027 òg dekkje restutbetalingar knytte til fleirårige tilskot frå Tilskot til å inkludere barn og unge og Foreldrestøttande tilskot.

Regjeringa er uroa for utviklinga i registrert barne- og ungdomskriminalitet dei siste åra, spesielt for dei under 15 år. Ei lita gruppe unge står for mykje av kriminaliteten, særleg for alvorlege lovbrøt som grov vald. Gutar med innvandrarbakgrunn er overrepresenterte blant unge som har gjort lovbrøt, og mange har samansette utfordringar og lever i familiar og område med store levekårsutfordringar. Fleire av dei unge lovbrutarane har sjølv opplevd vald i heimen og omsorgssvikt. Sjølv om regjeringa har sett inn fleire tiltak for å hjelpe dei som allereie utøver kriminalitet, er den viktigaste innsatsen å komme inn med tiltak tidleg i livet til barna og førebyggje meir effektivt. Dette krev at familiane blir involverte. Regjeringa føreslår å auke tilskotet til ein-til-ein-oppfølgning i 2027. Målet med tiltaket er at kvart enkelt barn og ungdom i målgruppa, og familiane deira, skal følgjast tett opp. Sjå òg omtale av tiltak i barnevernet for barn som gjer seg skyldige i gjenteken eller alvorleg kriminalitet, under programkategori 11.20.

Regjeringa har sett i gang eit målretta samfunnsoppdrag for å inkludere fleire barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv, jf. Meld. St. 28 (2024–2025) *Tro på framtida – uansett bakgrunn* (Oppvekstmeldinga). Kommunar, fylkeskommunar, frivillig sektor, næringsliv, forskingsinstitusjonar og andre samfunnsaktørar er godt i gang med å vidareutvikle samarbeid for å auke barn og unge si deltaking og skape varige systemendringar for inkludering. I 2026 og 2027 skal ein konkretisere prioriteringane i samfunnsoppdraget og fastsetje mål- og resultatindikatorar for å følgje med på måloppnåing. Sjå ytterlegare omtale av langtidsplanen i del III Forsking og utvikling.

Regjeringa prioriterer arbeidet med å setje i kraft ny barnelov høgt. Regjeringa har òg starta arbeidet med å greie ut oppfølging av oppmøttingsvedtak som blei gjort i samband med ny barnelov, sjå omtale i del I.

Granskingsutvalet for utanlandsadopsjonar leverte NOU 2026: 7 *Forsvarlighet, risiko og tillit* 22. juni 2026. Etteradopsjonstiltaka blei styrkte i samband med framlegginga. Rapporten er sendt på høyring, og involverte skal få høve til å seie kva dei meiner før regjeringa avgjer vidare oppfølging.

Regjeringa vil i 2027 føre vidare arbeidet med å følgje opp tiltak i opptrappingsplanen mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar (2024–2028). Regjeringa starta hausten 2026 arbeidet med ein ny handlingsplan for å førebyggje valdtekt.

Regjeringa vil arbeide vidare med å utvikle og tilpasse velferdsordningane for barnefamiliar, slik at foreldre får høve til å ta godt vare på barna sine, samstundes som dei kan ha ei god tilknytning til og delta i arbeidslivet. Sjå også omtale under programkategori 28.50.

Mål

BFD har for 2027 desse måla på familie- og oppvekstområdet:

Mål

- Trygg oppvekst i eit digitalt samfunn.
- Redusert utanforskap gjennom tidleg og effektiv førebygging.
- Eit trygt familieliv der foreldre varetar utviklinga og rettane til barna.

Måla er nærare omtalte under overskriftene «Trygg oppvekst i eit digitalt samfunn», «Oppvekstvilkåra for barn og unge» og «Foreldrestøttande arbeid og eit trygt familieliv».

Resultatrapport og strategiar

I denne delen blir det gjort greie for gjennomførte tiltak og resultat som er oppnådde i 2025 og fyrste halvåret i 2026, og for planlagde tiltak i 2027.

Familieordningane

Overføringsordningane til barnefamiliane omfattar foreldrepengar, svangerskapspengar, einongsstønad, barnetrygd, kontantstøtte, samt bidragsforskott. Ordningane har ulike vilkår og tener ulike føremål, men er i sum omfattande. Dei set rammer for korleis familiar innrettar kvar dagen sin, og påverkar familiar sin økonomiske situasjon. Felles for familieordningane er at dei medverkar til å tryggje dei økonomiske rammene

rundt familien og hjelper til med å gi barn og foreldre tilstrekkeleg gode økonomiske levekår. Det er gode grunner for å ha ordningar særskilt retta mot barnefamiliar, mellom anna at familiar med barn har plikter og kostnader som andre grupper ikkje har, samstundes som heile samfunnet er tent med at barn kjem til og at dei får ein god oppvekst.

Fødselstalsutvalet (NOU 2026: 2) peikte på at fødselstal i liten grad har vore eit eksplisitt mål i den norske familiepolitikken. Utvalet meinte likevel at familieordningane historisk kan ha hatt ein slik verknad i Noreg. På 1990-talet blei den norske familiepolitikken styrkt, særleg gjennom utvidingar av permisjonsordningane. Utvalet peikar på at ordningane truleg har vore ein viktig grunn til at fødselstala ikkje har blitt endå lågare. Dei har bidrege til at kvinner kan kombinere lønnsarbeid og foreldreskap. Dette kan igjen ha bidrege til at kvinner i stor grad held på tilknytninga til arbeidslivet når dei stiftar familie, og til at Noreg har relativt høge fødselstal blant dei med høgast utdanning. Dette står i kontrast til utviklinga i fleire europeiske land, som Spania, Italia og Tyskland, der den negative samanhengen mellom utdanningsnivå og fødselstal framleis er tydeleg. I Noreg har samanhengen snudd ved at kvinner med høg utdanning får fleire barn enn kvinner med låg utdanning. Fødselstala er no lågast blant kvinner med svakast tilknytning til arbeidsmarknaden. Samstundes kan det vere krevjande å kombinere fulltidsarbeid og foreldreskap i småbarnsfasen, og det kan føre til at færre vel store familiar i dag. Rapporten frå utvalet har vore på høyring. Departementet vil fremje ei stortingsmelding om tematikken, jf. oppmodingsvedtak 1212 av 20. juni 2025. Sjå nærare omtale under programkategori 28.50.

Overføringsordningane til barnefamiliane omfattar størstedelen av BFD sitt budsjett, og Arbeids- og velferdsdirektoratet (Avdire) forvaltar dei. I tillegg forvaltar Nav ordninga med offentleg fastsetjing og endring av barnebidrag. Departementet følgjer med på forvaltinga av dei ulike ord-

ningane. Etatsstyringa av Avdire ligg til Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

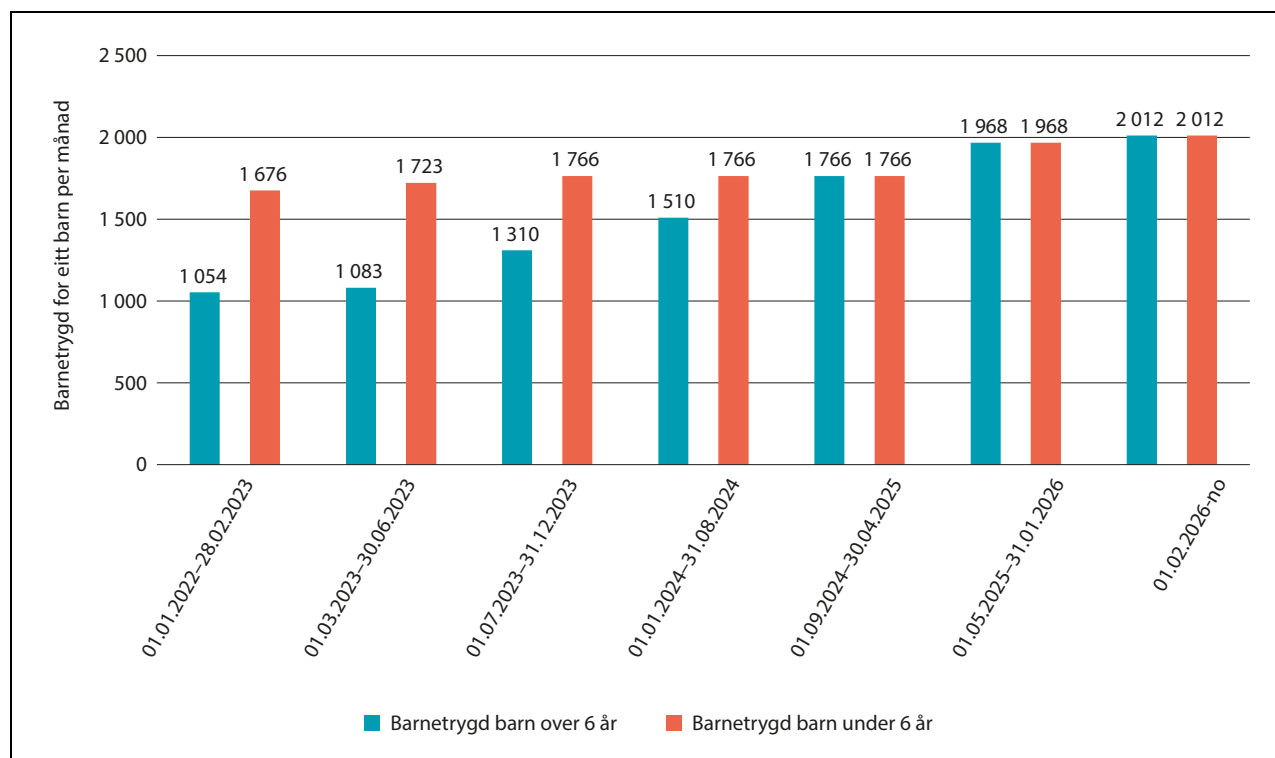
Nedanfor gjer departementet greie for barnetrygd, kontantstøtte og regelverket for barnebidrag. Foreldrepengeordninga, svangerskapspengar, eingongsstønaden ved fødsel og adopsjon og bidragsforskotteringsordninga er nærare omtalte under programkategori 28.50.

Barnetrygd

Barnetrygd er ei månadleg utbetaling til foreldre med barn under 18 år. Barnetrygda skal kompensere familiane for nokre av utgiftene dei har til barna, og er midlar som familien kan disponere sjølv. Ordninga er universell, skattefri og eit gode for alle barnefamiliar. Barnetrygda er ei omfordeling frå fellesskapet til innbyggjarar med barn, og er særleg viktig for mottakarar med ein svak privatøkonomi.

Barnetrygda er auka monaleg under denne regjeringsperioden. Statistisk sentralbyrå har peikt på at auken i barnetrygda dei siste åra har medverka til ein nedgang i delen barn som bur i familiar med vedvarande låg inntekt frå 2020 til 2023.¹ Barnetrygda er no ein og same sats, uavhengig av alderen til barnet. Sidan desember 2021 har barnetrygda for dei yngste barna auka frå 1 654 kroner i månaden til 2 012 kroner i månaden, og for dei eldste barna frå 1 054 kroner i månaden til 2 012 kroner i månaden. Stortinget har vidare gjeninnført eit tillegg i barnetrygda til stønadmottakarar busette i Finnmark, Nord-Troms (Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) og på Svalbard frå 1. oktober 2025. Frå 1. februar 2026 er satsen 512 kroner per barn per månad, og svarar til 6 144 kroner per barn per år. Tillegget skal fremje busetjing i nordområda for barnefamiliar.

¹ Sjå SSB-artikkelen «Lavere andel barn med vedvarende lavinntekt i 2023» av Normann ved SSB frå 2025 og SSB-rapporten *Drivere bak utviklingen i fattigdom blant barn* av Eika og Langørgen frå 2025.

Figur 4.1 Utvikling i ordinær barnetrygd 2022–2026

Einslege foreldre kan få utvida barnetrygd. Satsen for utvida barnetrygd er frå 1. februar 2026 på 2 572 kroner per måned. I tilfelle der foreldra ikkje bur saman og har delt søskenflokk mellom seg, slik at felles barn bur fast hos kvar av foreldra, kan begge foreldra reknast som einslege forsørgjarar. I slike tilfelle kan begge ha rett til å få utbetalt éi utvida barnetrygd kvar, slik at dei får dobbelt utvida barnetrygd. Dette utgjer 30 864 kroner ekstra i året samanlikna med dei som avtalar delt bustad for barna eller at barna bur fast hos berre éin av foreldra.

Einslege forsørgjarar med (i) utvida barnetrygd, (ii) full overgangsstonad, og som (iii) har barn under tre år, har rett til eit småbarnstillegg i barnetrygda. Småbarnstillegget blir lagt til den månadlege utbetalinga av barnetrygd og er på 712 kroner, det vil seie 8 544 kroner per år. Småbarnstillegget blir utbetalt per mottakar, og ikkje per barn. På grunn av endringar i overgangsstonaden til einsleg mor eller far, som gjeld nye saker frå 1. juli 2026, er det venta at talet på mottakarar av småbarnstillegget vil gå ned dei neste åra. For nærare omtale av overgangsstonaden, sjå Prop. 1 S (2026–2027) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Regjeringa føreslår å føre satsane i barnetrygda vidare med uendra nivå i 2027. Oversikt

over talet på mottakarar er gitt under kap. 845, post 70.

Kontantstøtte

Kontantstøtte er ei økonomisk yting som er tilgjengeleg for familiar med barn i alderen 13 til og med 19 månader. Utbetalinga krev at barnet ikkje brukar fulltids barnehageplass som det blir ytt offentlig driftstilskot til. Lengda på kontantstøtteperioden harmonerer med retten til barnehage, som gjeld seinast frå og med barnet er 20 månader. Dette inneber at alle familiar enten har krav på barnehageplass eller kontantstøtte.

Det vart utbetalt kontantstøtte for 23,5 prosent av barna i kontantstøttealder i mars 2026. På same tidspunkt var det 7 150 personar som fekk kontantstøtte. Dei siste åra har talet på mottakarar av kontantstøtte gått kraftig ned. Arbeids- og velferdsdirektoratet (Avdir)² opplyser at kontantstøtta no for dei fleste har byrja å fungere som ei ventestøtte i påvente av barnehageopptaket i august. I Fødselstalsutvalet si utgreiing (NOU

² NAV (2021) *Hvem mottar kontantstøtte og hvordan bruker de den*: <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kunnskap/analyser-fra-nav/arbeid-og-velferd/arbeid-og-velferd/hvem-mottar-kontantstotte-og-hvordan-bruker-de-den>

2026: 2) vart mellom anna bruken av kontantstøtteordninga vurdert. Eitt av hovudforslaga til utvalet er meir fleksibel og effektiv overgang frå foreldrepengar til barnehage. Utreiinga skal følgjast opp med ei stortingsmelding. Regjeringa føreslår å føre satsane for kontantstøtta vidare med uendra nivå i 2027. Sjå omtale under kap. 844, post 70.

Barnebidrag

Alle barn har rett til å bli forsørge av foreldra sine. Forsørgjarplikta og plikta til å dekkje utgifter til utdanning gjeld uavhengig av om foreldra bur saman med barnet eller ikkje. Den av foreldra som ikkje bur saman med barnet, oppfyller forsørgjarplikta si ved å betale fast barnebidrag til barnet kvar månad. Fram til barnet er 18 år, vil den forelderen barnet bur saman med, forvalte barnebidraget på vegner av barnet. Bidragsforskott sikrar midlar til forsørginga av barnet når den forelderen som ikkje bur saman med barnet, av ulike grunnar ikkje betalar barnebidrag. For nærare omtale av bidragsforskottsordninga, sjå programkategori 28.50.

Foreldra kan sjølv avtale kor stort barnebidraget skal vere, og om det skal betalast bidrag eller ikkje. Foreldra kan òg be det offentlege ved Nav om å fastsetje barnebidraget. Som varsla i Prop. 1 S (2025–2026), har departementet sett i gang ein gjennomgang av barnebidragsregelverket.

Tal frå Nav om offentlege fastsette barnebidrag viser at det per 31. desember 2025 totalt var 41 938 bidragspliktige og 56 533 bidragsmottakarar som brukte tenestene til Nav til formidling av barnebidrag og/eller bidragsforskott. Det vart i same tidsrommet utbetalt barnebidrag og/eller forskott på bidrag frå det offentlege for 79 815 barn. Det er omtrent likt som i desember 2024, men 21 601 færre barn enn i desember 2016.

Familieordningane og EØS-avtalen

EØS-avtalen er den mest omfattande internasjonale avtalen som Noreg er ein del av, og inneber ei rekkje rettar og plikter. Avtalen skal mellom anna sikre fri rørsle av arbeidstakarar i ein felles europeisk arbeidsmarknad og koordinerer i tillegg trygderettar som foreldrepengar, barnetrygd og kontantstøtte. Det nasjonale regelverket og praksisen vår på trygdeområdet skal vere tilpassa og i tråd med EØS-retten. Det er òg ønskjeleg å ta omsyn til ein rimeleg bruk av norske velferdsordningar og til berekrafta i det norske velferds-systemet.

Trygg oppvekst i eit digitalt samfunn

At alle barn veks opp i eit digitalt samfunn, påverkar både den einskilde og samfunnet. Barn og unge brukar store delar av kvardagen sin på nett, noko som påverkar relasjonar, familielivet, læring, utvikling og lek. Norske barn er blant dei største brukarane av internett i Europa, og stadig yngre barn brukar sosiale medium og digitale plattformer. Over halvparten av barn mellom 9 og 10 år brukar sosiale medium, og dei fleste får ein brukarkonto før dei fyller 13.³

Teknologien og utviklinga stiller nye krav til barn, foreldre, skolar, tenesteytarar og styresmakter. For å skape tryggare rammer prioriterer regjeringa prosjektet «Av og på – betre skjerm-balanse» i regjeringa sin Plan for Noreg. Prosjektet følgjer mellom anna opp tiltak frå Meld. St. 32 (2024–2025) *Trygg oppvekst i et digitalt samfunn* som legg vekt på at digitale tenester og plattformer må vere godt regulerte og ta omsyn til barn sine rettar, at foreldre må ha god innsikt i den digitale kvardagen til barna sine, og at offentlege tenester må vere oppdaterte og tilpassa behova til barn og unge. Regjeringa ønskjer særleg å verne barn mot skadeverknader ved bruk av sosiale medium, og arbeider med eit lovforslag om aldersgrense for bruk av sosiale medium. Regjeringa arbeider for at sosiale medium skal bruke aldersverifisering, slik at barn ikkje får bruke dette før året dei fyller 16 år. Lovforslaget heng saman med arbeidet med å gjennomføre EU sitt digitaltenestedirektiv i norsk lov. Regjeringa arbeider òg med lov om auka aldersgrense for samtykke til handsaming av personopplysingar i personopplysingslova.

For at barn skal vere trygge og kunne bruke mogleghetene som digitaliseringa byr på, må rettane til barn vere i sentrum for politikken. Styresmakterne skal vere aktive pådrivarar for barn sine rettar i det digitale miljøet. Det skal vere enkelt for barn og unge å kjenne til eigne rettar og vite korleis dei kan vere trygge på nett.

Samstundes peikar stortingsmeldinga om trygg oppvekst i et digitalt samfunn på utfordringar med dei store teknologiselskapa sine forretningsmodellar, mellom anna når det gjeld personvern, marknadsføring, algorit mestyr innhald, reklame og design som kan gjere folk avhengige. Ansvar og tiltak for at barn skal ha det trygt på nett, må delast mellom teknologiselskap, offentlege tenester, foreldre, barn og styresmakter. Mel-

³ Medietilsynet (2026) *Fanget i feeden 1: Barn og ungdommers bruksmønstre i sosiale medier*.

dinga vart handsama i Stortinget våren 2026, og blir følgd opp vidare.

Departementet har fastsett dette målet for trygg digital oppvekst:

– *Trygg oppvekst i eit digitalt samfunn.*

Målet inneber å regulere digitale tenester, å styrkje kompetansen hos barn, foreldre og i tenestene som møter barn og familiar, og å utvikle ein heilskapleg og kunnskapsbasert politikk som tek hand om barn sine rettar og medverknad. Det beste for barnet, slik det kjem til uttrykk i barnekonvensjonen artikkel 3, ligg til grunn for arbeidet. Dette inneber rett til vern og rett til deltaking og ytringsfridom. Ein trygg digital oppvekst handlar ikkje berre om å redusere risiko, men òg om at barn har moglegheit til å ytre seg, delta i samfunnslivet, få tilgang til kunnskap og utvikle digitale ferdigheiter.

Digitale utfordringar er sektorovergripande og rører ved familie-, utdannings- kultur-, helse-, justis- og forbrukarpolitikk. Derfor treng vi koordinert innsats og heilskaplege tiltak på tvers av sektorar og forvaltningsnivå.

Barn sine rettar blir utfordra av den teknologiske utviklinga. Mellom anna har barn eit særskilt forbrukarvern. Sjå nærare omtale av forbrukarvernet til barn i programkategori 11.30. I 2021 offentleggjorde FN sin barnekomité ein generell kommentar, nr. 25, som omhandlar rettane barn har i det digitale samfunnet. Kommentaren går mellom anna ut på at alle sektorar må sørgje for at barn sine rettar i det digitale miljøet blir respekterte, verna og varetekne. For å styrkje kunnskapsgrunnlaget er det også løyvd midlar til forskingsinitiativ som EU Kids Online.

For å forstå barn og unge sin digitale oppvekst er medverknad frå barn og unge sjølve avgjerande. Dei har førstehandskunnskap om korleis digitale arenaer blir brukte, kva utfordringar dei møter, og kva moglegheiter dei opplever. Innsikta deira er sentral for å få fram barn og unge sine erfaringar, meiningar og prioriteringar, og styrkjer kvaliteten og legitimiteten i kunnskapsutvikling, politikktutforming og tenesteutvikling.

For å styrkje barn og unge sin tilgang til trygg, relevant og kvalitetssikra informasjon, har regjeringa òg gitt klare føringar for korleis staten skal møte dei unge digitalt. Ung.no er den primære kanalen staten har for digital informasjon, dialog og digitale tenester til barn og unge på tvers av sektorar og tenestenivå. Det er Bufdir som driv

nettstaden. Arbeidet med å vidareutvikle ung.no til ein felles tverrsektoriell inngang til offentlege digitale informasjons-, rettleiings- og hjelpetenester for ungdom held fram gjennom DigiUng. Det er eit samarbeid mellom Bufdir, Helsedirektoratet og ei rekkje andre offentlege tenester og etatar. Arbeidet med å samle og styrkje DigiUng heldt fram i 2025 gjennom arbeid i DigiUng sitt fag-eigarforum og DigiUng-rådet. Alle verksemdar i samarbeidet fekk tilgang til å lage kvalitetssikra innhald på ung.no innanfor eigne fagområde.

I 2026 og framover vil «utanforskap i skule og arbeidsliv» og «desinformasjon» vere innsatsområde for DigiUng. Det vil òg bli lagt vekt på korleis kunstig intelligens påverkar unge sine bruksmønster.

Regjeringa legg til grunn at DigiUng blir vidareført i 2027, basert på den noverande finansierings- og forvaltningsmodellen.

Oppvekstvilkåra til barn og unge

Dei fleste barna i Noreg veks opp i trygge familiar med gode oppvekstvilkår. Samstundes er ungt utanforskap ei av dei store samfunnsutfordringane i Noreg. Tal frå SSB viser at ti prosent av unge mellom 15 og 29 år stod utanfor arbeid, utdanning og opplæring i 2024. Det er bra for den einskilde og for samfunnet at flest mogleg er rusta for arbeidslivet og kjem i arbeid. Det er mangel på arbeidskraftsressursar til å løyse viktige oppgåver i samfunnet, og perspektivmeldinga frå 2024 peikar på behovet for høg arbeidsdeltaking. Oslo Economics har anslått dei totale samfunnsøkonomiske utgiftene ved tidleg utanforskap og marginalisering per år til 88,5 mrd. i 2026-kroner.⁴ Dårlige oppvekstvilkår har òg ein samanheng med auka risiko for kriminalitet.

Nokre barn og unge manglar tryggleik, stabilitet eller oppfølging for å bli godt inkluderte i fellesskapet. Dårlige oppvekstvilkår, med faktorar som omsorgsvikt, vald og overgrep, opplevd mobbing og einsemd, har konsekvensar for barna her og no, men kan òg auke risikoen for å hamne utanfor på sikt⁵. Verksame tiltak gir barn gode oppvekstvilkår og føresetnader for å delta i utdanning, arbeidsliv og samfunn. Dette krev tidleg innsats på tvers av sektorar og god samhandling i kvar sak. BFD har eit særskilt ansvar for samar-

⁴ Oslo Economics. (2021). Samfunnsøkonomisk vurdering av marginalisering og utenforskap (nummer 2021-42).

⁵ Folkehelseinstituttet (2026) Folkehelse rapporten 2021–2026. <https://www.fhi.no/he/fr/folkehelse rapporten/samfunn/barn-oppvekst/>

beidet mellom departementa og leiar den tverr-departementale kjernegruppa for utsette barn og unge. Eit høgt prioritert område er arbeidet mot barne- og ungdomskriminalitet. For omtale av Barnevernet sin innsats, sjå omtale under programkategori 11.20.

Foreldra er dei viktigaste personane til å ta hand om interessene og behova til barna. God omsorg, oppfølging i barnehage og skule og deltaking i fritidsaktivitetar er investeringar som er viktige for oppvekstvilkåra til barn og unge her og no, men har òg vinstar langt fram i tid. I alle høve ligg foreldreansvaret til grunn, og foreldre pliktar å ta hand om dei grunnleggjande rettane til barna sine. Foreldreansvaret og omsorgsplikta til foreldra er lovfesta i barnelova og er blitt presisert i ny lov, sjå nærare omtale i avsnittet om Barnelova.

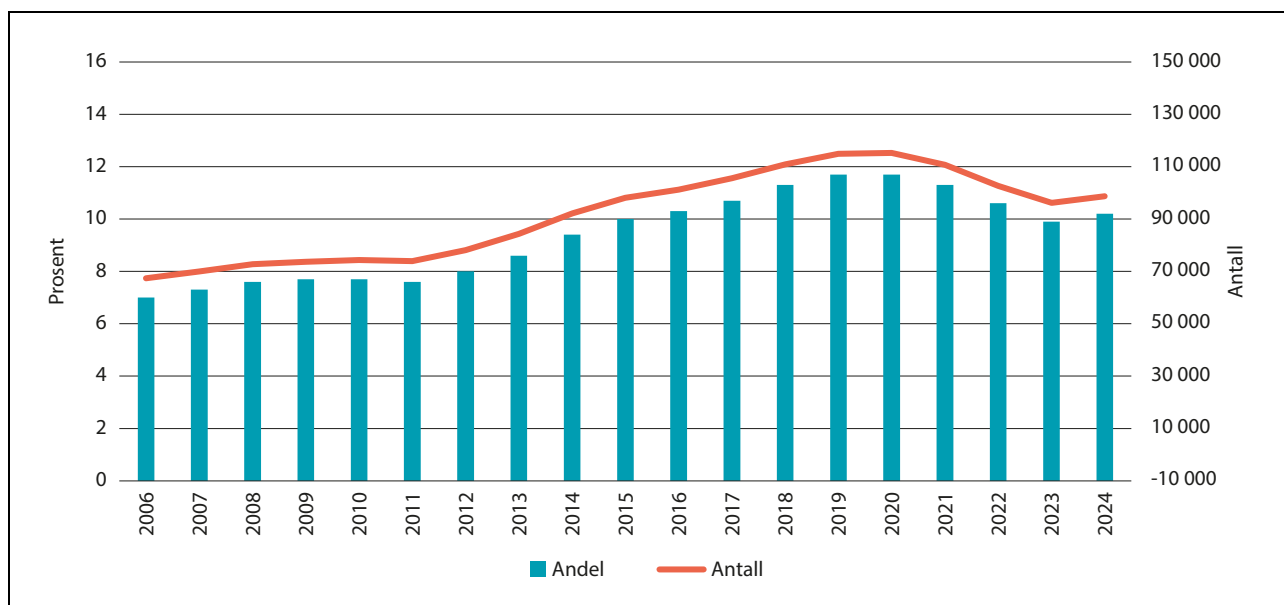
Den økonomiske situasjonen familiar står i, er viktig for kva slags oppvekst barn og unge får. Å vekse opp i ein familie med vedvarande låg inntekt kan ha negative konsekvensar for skuleprestasjonar, utdanningsnivå, psykisk helse og arbeidstilknyping.⁶ Låg kjøpekraft og få økonomiske ressurser kan redusere høvet foreldra har til å dekkje utgifter som er viktige for utviklinga til barn. Ein pressa økonomisk situasjon kan òg påverke barna negativt gjennom auka stress i familien. For dei

aller fleste familiar er foreldra si arbeidsinntekt avgjerande for familien sin økonomisk situasjon. Derfor er tiltak som støttar opp om deltaking i arbeidslivet viktig for familien si inntekt. Når foreldre ikkje kan delta i arbeidslivet, vil andre liv-opphaldsytingar tre inn slik at familiane har ei inntekt dei kan leve av. Staten støttar òg opp om barnefamiliane gjennom overføringsordningane til barnefamiliane (foreldrepengar, svangerskapspengar, eingongsstønad, barnetrygd, kontantstøtte og bidragsforskott). I Noreg ser familieinntekt samstundes ut til spele ei mindre rolle for kva høve barn har til å delta i utdanning og arbeid når dei veks opp, samanlikna med andre land. Det er likevel analysar som tyder på at den sosiale mobiliteten blant dei lågaste inntektsgruppene har gått noko ned over tid.⁷ Dette kan ha samanheng med at utdanning betyr meir for inntekt enn før, samstundes som barna si utdanning framleis heng tett saman med foreldra si utdanning.

I 2024 vaks 10,2 prosent av barn i Noreg opp i ein familie med vedvarande låg inntekt, mot 9,9 prosent i 2023. Auken er i all hovudsak grunna i tilstrøyminga av fordrevne frå Ukraina. Styrkt barnetrygd, lengre butid og betre yrkesdeltaking har samstundes bidrege til ein nedgang i låginntektstala dei siste åra. Barnefamiljar med kort butid i Noreg er særskilt utsette for fattigdom.

⁶ Folkehelseinstituttet (2026). *Kjennetegn ved barn som vokser opp i fattigdom – oppvekstvilkår, helse og skoleforhold*. <https://www.fhi.no/publ/2026/kjennetegn-ved-barn-som-vokser-opp-i-fattigdom-oppvekstvilkar-helse-og-skoleforhold/>

⁷ Markussen, S. & Røed, K. (2019). «Economic Mobility Under Pressure», *Journal of the European Economic Association*, 18(4), s. 1844–1885

Figur 4.2 Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt, 2006–2024. Prosent og antall

Kjelde: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdningar, Statistisk sentralbyrå

Effektive og treffsikre tiltak som betrar utsette barn og unge sine oppvekstvilkår, kan vere med på å førebyggje marginalisering og utanforskap seinare i livet. Tiltak som betrar oppvekstvilkåra til utsette grupper førebyggjer også at barn og unge gjer kriminalitet.

Departementet har fastsett dette målet for arbeidet retta mot utsette barn og unge:

-
- *Redusert utanforskap gjennom tidleg og effektiv førebygging*
-

Offentleg politikk skal skape gode og inkluderande strukturar og rammevilkår som fremjar deltaking og like moglegheiter i samfunnet. Samstundes er det viktig at det offentlege grip meir aktivt inn, særleg i tilfelle der det er auka risiko for at enkeltindivid eller grupper fell utanfor fellesskapet. Målet om tidleg og effektiv førebygging er sektorovergripande, og krev heilskapleg innsats mellom tenestene.

Kommunane er dei som møter familiar og barn der dei er, og kommunane har hovudansvaret for dei førebyggjande tenestene. Barnehage, skule, fritidstilbod, helse- og omsorgstenester og barnevern er døme på tenester og tilbod som må verke godt saman for at barn og unge skal få ein trygg og god oppvekst, og tidleg og riktig hjelp dersom dei har behov for det. Det kan samstundes vere krevjande for kommunane å prioritere det førebyggjande arbeidet tilstrekkeleg, sidan innsatsen må gjerast tidleg, medan vinstane er usikre, kjem langt fram i tid og ikkje nødvendigvis kjem kommunen åleine til gode. Dette kan gjere at det blir investert mindre i førebygging enn det som er samfunnsøkonomisk lønnsamt. Staten har ei viktig rolle i å støtte kommunane sitt arbeid. Det handlar både om korleis staten styrer og følgjer opp kommunesektoren, men òg om korleis statlege verkemiddel blir utforma for å støtte opp om førebygging og tidleg innsats i kommunane. Vidare er det å få ulike tenester til å samarbeide internt i kommunane og mellom forvaltningsnivå eit samarbeids- og koordineringsproblem. Det kan vere tekniske og praktiske årsaker, som ulike IKT-system, men koordineringsproblemet kan òg vere at ulike sektorar med ulike tiltak ikkje blir sett i samanheng eller at insentivstrukturar ikkje oppmodar til samarbeid. Ansvarsdelinga kan òg vere uklår.

Nedanfor følgjer ein omtale av dei viktigaste resultatane til regjeringa for å nå målet om redusert utanforskap gjennom tidleg og effektiv førebyg-

ging, og regjeringa sine viktigaste strategiar og tiltak i 2027. Fleire av desse tiltaka er omtalte i Meld. St. 28 (2024–2025) *Tro på framtida – uansett bakgrunn*.

Kunnskap om effektive tiltak for å førebyggje utanforskap

Det er fleire årsaker til at familiar, barn og unge fell utanfor utdanning og arbeidsliv. For å treffe godt med politikk er det naudsynt å ha god kunnskap om kva som er årsakene, kva som kjenneteiknar dei som står utanfor, og kva behov dei har. Det er vidare naudsynt å prioritere tiltak som er treffsikre og gir effekt. I perioden 2023–2026 gjennomfører SSB, i samarbeid med Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) og Folkehelseinstituttet (FHI), eit fleirårig forskingsprosjekt om barn i fattige familiar. Bufdir er oppdragsgivar for prosjektet, som har bakgrunn i eit oppdrag frå departementet.

Det er behov for meir kunnskap frå Noreg om i kva grad kontantytningar kan bidra til auka sosial mobilitet og til å førebyggje utanforskap. Det er publisert tre rapportar frå prosjektet. Den første rapporten handlar om drivkrefter bak utviklinga i fattigdom blant barnefamilier.⁸ Rapporten viser at høg innvandring er den viktigaste drivaren bak auken i talet på barn som veks opp i familiar med vedvarande låg inntekt i perioden 2010–2022. Andre delrapport tek for seg kjenneteikn ved barn og familiar som lever i vedvarande låginntekt.⁹ Rapporten stadfestar anna kunnskap som viser at barn i låginntektsfamilier har auka risiko for å oppleve dårlege oppvekstvilkår og for å falle utanfor arbeids- og samfunnslivet som vaksne. Rapporten peikar på at langvarig låginntekt gir auka risiko for utanforskap, og at låginntekt heng tett saman med andre utfordringar og kjenneteikn i familien.

Tredje delrapport handlar om korleis ulike tiltak påverkar levekår og moglegheiter for barn i familiar med vedvarande låginntekt.¹⁰ Kontant-

⁸ Eika, L og Langørgen, A. (2025). *Drivere bak utviklingen i fattigdom blant barn*. Statistisk sentralbyrå (rapporter 2025/6), 28. mars 2025

⁹ Folkehelseinstituttet (2026). *Kjennetegn ved barn som vokser opp i fattigdom – oppvekstvilkår, helse og skoleforhold*. <https://www.fhi.no/publ/2026/kjennetegn-ved-barn-som-vokser-opp-i-fattigdom-oppvekstvilkar-helse-og-skoleforhold/>

¹⁰ Statistisk sentralbyrå (2026). *Tiltak for å redusere og forebygge at barn vokser opp i vedvarende lavinntekt*. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/tiltak-for-a-reducere-og-forebygge-at-barn-vokser-opp-i-vedvarende-lavinntekt>

ytingar som barnetrygd, bustøtte og sosialhjelp bidreg i hovudsak til å stabilisere den økonomiske situasjonen i familien, men har avgrensa dokumenterte effektar på foreldra si tilknytning til arbeidsmarknaden og barna si utvikling og moglegheiter. Rapporten viser vidare at barnehagedeltakinga i Noreg er høg, men lågast blant dei fattigaste familiane, trass i ordningar som reduserer prisen. Dette tyder på at økonomi ikkje er den einaste barrieren til deltaking i barnehage, og at det derfor er naudsynt med andre tiltak.

Barn i familiar med vedvarande låg inntekt er éin av fleire indikatorar for kor mange barn som veks opp i fattige familiar. Det er fleire tilhøve som syner at ein ikkje aleine bør leggje låginntektsmålet til grunn for politikktiltak. Målet gir ikkje tilstrekkeleg informasjon om kva som er god politikk for å redusere utanforskap og for å betre barn og unge sine oppvekstvilkår. Målet fangar heller ikkje opp vinstar ved politikktiltak som ikkje aukar familiane si inntekt, men som likevel er viktige. Rimelegare barnehage og gratis deltids plass i SFO er døme på tiltak som har positiv effekt på økonomien til barnefamiliar, fordi dei reduserer kostnadene til familiane. Målet synleggjer heller ikkje korleis endringar i prisar på varer og tenester påverkar økonomien til familiar i nedre del av inntektsfordelinga. I 2026 leverte SSB, på oppdrag frå Bufdir, nye indikatorar for økonomisk og materiell mangel (deprivasjon) og for vedvarande låginntekt justert for formue.¹¹ SSB held òg på å vurdere korleis ein kan utvikle ein fattigdomsindikator justert for buutgifter og barnepassutgifter. Dette er indikatorar som kan gi eit meir heilskapleg bilete på fattigdomsutviklinga i Noreg. Departementet vil bruke dei nye indikatorane til å betre vurdere effektar av politiske tiltak og til å vurdere behov for nye tiltak.

FHI har på oppdrag frå Bufdir utarbeidd ein rapport som systematisk summerer opp forskning om faktorar som fremjar og hemmar gode oppvekstvilkår, og om risiko- og vernefaktorar knytte til kriminalitet blant barn og unge (0–24 år).¹² Kunnskapen skal brukast i arbeidet med å utvikle fagleg støtte til kommunane sitt arbeid med å førebyggje utanforskap og fremje gode oppvekstvilkår

for alle barn og unge, sjå omtale nedanfor om etatssamarbeidet sitt førebyggingsoppdrag.

Rapporten viser at gode oppvekstvilkår blir fremja på fleire nivå. På individnivå er mellom anna psykisk helse, meistring og sjølvregulering viktige. På familie- og nærmiljønivå står trygge relasjonar, tilhøyrse og gode oppvekstmiljø sentralt. For kriminalitet blant barn og unge, peikar rapporten på at mellom anna traumereaksjonar, psykiske vanskar, rusmiddelbruk, påkjenningar i familien, svake band til skule og nærmiljø og levekårsutfordringar kan auke risikoen.

Gode relasjonar går att som ein raud tråd i funna, både som ein sentral faktor for gode oppvekstvilkår og som ein viktig vernefaktor mot kriminalitet. Funna understrekar vidare kor viktig det er med tidleg innsats, koordinerte tiltak og samarbeid mellom fleire sektorar. At mange av dei same faktorane påverkar både oppvekstutfall og kriminalitet, understøttar ei brei og universell tilnærming, kombinert med målretta innsats for utsette grupper.

På oppdrag frå Bufdir har Menon Economics gjennomført to kartleggingar om kompetansetilbodet til kommunane sitt førebyggjande arbeid for gode oppvekstvilkår, og kommunane sitt arbeid med å førebyggje barne- og ungdomskriminalitet. Kunnskapen frå kartleggingane blir brukt i etatssamarbeidet sitt førebyggingsoppdrag og underbyggjer regjeringa sitt arbeid med å førebyggje barne- og ungdomskriminalitet og betre samarbeid for utsette barn og unge, sjå omtale nedanfor.

I 2027 vil departementet arbeide vidare med forskning og kunnskapsinnhenting om utviklinga i barn og unge sine oppvekstvilkår, og effektar av førebyggjings tiltak. Eit forskingsprogram er etablert for å styrkje den heilskaplege forskinga om førebygging av barne- og ungdomskriminalitet. Etatssamarbeidet for utsette barn og unge skal ferdigstille eit felles oppdrag om å vurdere og utvikle fagleg støtte til kommunane sitt breie førebyggjande arbeid. Det er òg sett i gang ei fleirårig effektevaluering av inkluderingstiltak på fritidsfeltet, med oppstart hausten 2026. I tillegg skal samfunnsoppdraget for inkludering av barn og unge fortsetje å systematisere eksisterande kunnskapsgrunnlag og hente lærdom frå eksisterande og nye prosjekt, som kan auke inkluderinga og deltakinga blant barn og unge. For å få meir praksisnær kunnskap om verkemiddel som styrkjer barn og unge sin tryggleik og deltaking på tvers av sentrale arenaer, vart det òg tildelt 116 mill. kroner i 2025 og lyst ut 156 mill. kroner i 2026 til forskingsprosjekt under samfunnsoppdraget.

¹¹ Indikatoren på økonomisk og materiell deprivasjon er basert på tal frå Levekårsundersøkinga, og viser til mangel på ressursar som er naudsynte for å oppretthalde ein akseptabel levestandard og sosial deltaking i samfunnet.

¹² Folkehelseinstituttet (2025). Risiko- og beskyttelsesfaktorer for gode oppvekstvilkår og forebygging av kriminalitet blant barn og unge. Utarbeidd på oppdrag frå Bufdir. <https://www.bufdir.no/rapporter/dokumentside/buf00005923/>

Kunnskapen skal mellom anna brukast til å føreslå endringar i dagens verkemiddel og strategiar for å byggje varige og heilskaplege system der barn og unge har høg livskvalitet. Kunnskapen skal vidare bidra til reell medverknad og til at dei deltek i skule, arbeidsliv og samfunnsliv.

Betre samarbeid for utsette barn og unge

Nokre familiar har større behov enn andre. Familiar med barn som treng det, skal kunne få hjelp frå fleire tenester. Fleire barn og føresette opplever at tenester ikkje snakkar saman og at tenestene ikkje tilbyr det som dei treng.

Offentlege utgreiingar, tilsyn og forskning syner at dei ulike velferdstenestene i mange saker ikkje samarbeider godt nok. Dei viser til at dette handlar om manglande struktur og systematikk, manglande oppfølging og svak koordinering mellom tenestene. Utfordringane kjem særleg til syne i grenseflatene mellom tenestene, og når ingen opplever at dei har eit tydeleg ansvar. Velferdstenestene er i sum mange og omfattande, og rett koordinering er krevjande å få til. Det kan og vere slik at det ikkje ligg føre insentiv til å samarbeide, at samarbeid er meir tidkrevjande, eller at tenesta er pressa på ressursar.

Statsforvaltaren skal vere ein pådrivar for samarbeid på tvers av sektorane og samordning av tenestene i kommunane, slik at utsette barn og unge og familiane deira får eit samordna tenestetilbod.

Departementa etablerte i 2021 Kjernegruppe for utsette barn og unge (KUBU), samansett av sju departement. Det er òg etablert ein tilsvarende struktur på direktoratsnivå der 13 underliggjande etatar deltek i eit felles etatssamarbeid, omtalt som «etatssamarbeidet». Målet er at departementa og direktorata i større grad skal sjå eigne politikkområde i samanheng, samt støtte kommunane i arbeidet med å gi barn og unge tidleg, koordinert og tilpassa hjelp.

KUBU har i 2025 og 2026 prioritert koordineringa av innsats kring barne- og ungdomskriminalitet og psykisk helse. Viktige oppgåver i KUBU er å samordne styringa knytt til etatsstyring og budsjettsaker, samt sørgje for at ein ser tverrgående regelverk, tenester og system i samanheng. Ei viktig satsing er tiltaket ein-til-ein-oppfølging om å gi tett og individuelt tilpassa oppfølging til unge som har høg risiko for kriminalitet. Satsinga vart etablert i 2025 og utvida i 2026 til dei ti kommunane med størst utfordringar med barne- og ungdomskriminalitet. Etatssamarbeidet har sidan 2024 òg arbeidd med Førebyggingsoppdraget, eit

oppdrag frå departementa der etatane er bedne om å utvikle rettleiing og kompetansestøtte i kommunane sitt førebyggjande arbeid, med mål om å skape betre samanheng i kommunane sitt arbeid med å byggje gode oppvekstvilkår på tvers av sektorar. I 2026 har etatssamarbeidet mellom anna publisert eit rundskriv som skal samle og tydeleggjere kommunane sitt ansvar på oppvekstområdet i dei ulike sektorane på ein stad.

Regjeringa gav i 2026 etatssamarbeidet eit oppdrag om å greie ut roller og ansvarstilhøve i førebygginga av barne- og ungdomskriminalitet og føreslå tiltak som kan styrkje koordineringa der det i dag finst manglar. Etatssamarbeidet vil levere sine forslag til tiltak i 2027.

Trass i stor innsats for å førebyggje utanfor-skap har tala for unge som står utanfor arbeid, skule og fritidsaktivitetar, vore stabile i fleire år. Regjeringa har sett i gang samfunnsoppdraget for inkludering av barn og unge. Samfunnsoppdraget skal samordne både offentlig, privat og ideell innsats i samfunnet, slik at aktørane jobbar meir systematisk og forskingsbasert med inkludering. Stat, fylkeskommune, kommune, næringsliv, frivillig sektor og forskingsmiljø skal aktivt arbeide saman for å nå det langsiktige målet om at utanfor-skap blant barn og unge blir betydeleg redusert innan 2035. Arbeidet i samfunnsoppdraget starta i 2025. I 2026 vart mandata ferdig utarbeidd og det nasjonale partnarskapet, som er den strategiske og retningsgivande styringsgruppa, vart skipa.

Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge

Som eit tiltak for å betre førebygging for barn og unge i kommunane og for å styrkje insentiva til samarbeid, har regjeringa i 2026 etablert eit Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge (Førebyggingsprogrammet). Dette er ei tilskotsordning for førebyggjande innsats i kommunane retta mot barn og unge, der tilskot som tidlegare har vore øyremerkte eit bestemt tiltak eller område, er samla i éi større ordning. Målet er å leggje til rette for gode oppvekstvilkår og førebyggje at barn og unge fell utanfor. Ordninga skal støtte opp under det førebyggjande arbeidet til kommunane og bidra til verksam innsats for barn og unge, på tvers av ulike sektorar. Ordninga er eit ledd i regjeringa sin ambisjon om eit heilskapleg og godt tilbod frå dei viktige 1 000 første dagane, gjennom barndom og ungdomstid og inn i vaksenlivet. Omlegginga er i tråd med intensjonane i tillitsreforma om mindre statleg styring og større fridom til å velje tiltak i kommunane. Omlegginga byggjer mellom anna på erfaringane

frå pilot for programfinansiering i 0–24-samarbeidet. Barne- og familiedepartementet har hovudansvaret for ordninga, i tett samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Regjeringa føreslår å utvide det kommunale førebyggingsprogrammet slik at ordninga i 2027 vil vere på 1 025 mill. kroner, sjå kap. 846, post 63. Løyvinga skal i 2027 òg dekkje restutbetalingar knytte til fleirårige tilskot frå Tilskot til å inkludere barn og unge og Foreldrestøttande tilskot.

Avvikling av Tilskot til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsette barn og unge

Målet med tilskotsordninga har vore å setje kommunane betre i stand til å oppdage og følgje opp utsette barn gjennom å utvikle og implementere kommunale samhandlingsmodellar. Mange kommunar har fått tilskot over ordninga. I 2024 starta som planlagt ei gradvis nedtrapping av ordninga fordi ho har verka over fleire år, og søknadstilgangen og behovet for ordninga derfor er mindre. Løyvinga i 2024 og 2025 vart brukt overfor kommunane som skal implementere ein allereie utvikla modell. Det vart i 2025 tildelt 6,5 mill. kroner til 14 kommunar gjennom ordninga.

Tilskotsordninga Tilskot til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsette barn blei som planlagt avvikla frå og med 2026.

Samarbeid om tiltak retta mot barne- og ungdomskriminalitet

Det er behov for meir spissa førebyggjande tiltak og innsatsar mot barne- og ungdomskriminalitet. Ein-til-ein-oppfølging inneber skreddarsydd innsats og tett oppfølging av enkeltbarn og familiane deira, i samarbeid med skule, fritidstilbod, barnevern, Nav og andre tenester i nærmiljøet. Ein del av tiltaket er etableringa av ein fast, trygg vaksen som ungdommen har tillit til og som følgjer ungdommen over tid. Målgruppa er barn frå skulealder og opp til 18 år, som har gjort seg skuldige i lovbrøt eller står i fare for å utføre kriminalitet eller bli rekrutterte til kriminelle miljø. Tiltaket skal styrkje det tverrsektorielle arbeidet i kommunane som mottek tilskot og vere til inspirasjon for andre kommunar som ønskjer ei meir strukturert tilnærming til førebygging av barne- og ungdomskriminalitet.

I 2026 var den totale løyvinga til tiltaket 90 mill. kroner, inkludert midlar til forskning og

kompetansestøtte til kommunane frå faginstansar. 77 mill. kroner vart tildelte Oslo, Bergen Trondheim Stavanger, Kristiansand, Skien, Drammen, Sandefjord, Lørenskog og Lillestrøm, som er kommunar med særlege utfordringar knytte til barne- og ungdomskriminalitet. 5 mill. kroner er løyvd til fagleg bistand til kommunane i samband med gjennomføringa av ein-til-ein-oppfølging frå dei regionale kompetansesentera og relevante fagetar. Erfaringane i Oslo kommune, som byrja med tiltaket allereie i juni 2025, viser at oppfølginga har bidrege til auka stabilitet og struktur i kvardagen til ungdommar med høg risiko for gjenteken kriminalitet. Fleire har auka skuleoppmøte og deltaking i andre organiserte aktivitetar, samt mindre rusbruk og færre tilfelle av nyregistrerte lovbrøt. Samstundes veit ein lite om langsiktige verknader, då tiltaket gjeld få individ og har verka i ein kort periode. Bufdir har saman med Udir sett i gang ei felles følgjeevaluering av tilskota til ein-til-ein-oppfølging og beredskaps-team for å lære om erfaringane til kommunane og vidareutvikle tiltaka. I 2027 føreslår regjeringa å auke løyvinga til ein-til-ein-oppfølging med 9,3 mill. kroner. Midlane skal brukast til å styrkje tilbodet i kommunane som allereie får tilskot i dag.

I 2026 vart det òg brukt 8 mill. kroner til å styrkje forskning om kriminalitet blant barn og unge. Mellom anna har Bufdir har fått ansvaret for å etablere og forvalte eit forskingsprogram om barne- og ungdomskriminalitet i samråd med etatssamarbeidet for utsette barn og unge. Føremålet er å sikre meir heilskapleg og oppdatert kunnskap om omfang og årsaker til barne- og ungdomskriminalitet, og kva for verkemiddel som er effektive for å førebyggje slik kriminalitet. 1,5 mill. kroner av beløpet er brukt til følgjeevalueringa omtalt over. I 2027 føreslår regjeringa å auke løyvinga til forskingsprogrammet med 3,5 mill. kroner.

Regjeringa føreslår å føre vidare løyvinga til kriminalitetsførebyggjande foreldrestøttande tiltak i kommunane, som mellom anna inneber implementering og vidareutvikling av foreldrerådsmodellen og andre relevante kriminalitetsførebyggjande foreldrestøttande tiltak i 5 bykommunar; Bergen, Oslo, Kristiansand, Drammen og Trondheim. Det er òg løyvd midlar over budsjettet til Kunnskapsdepartementet til beredskaps-team ved skular i fleire byar.

Regjeringa har òg styrkt arbeidet med multi-systemisk terapi (MST) og andre tiltak i barnevernet for å forhindre barne- og ungdomskriminalitet. Sjå omtale under programkategori 11.20.

Deltaking i fritidsaktivitetar

Ein viktig del av oppveksten til barn og unge er å delta i fritidsaktivitetar. Gjennom å delta opplever barn og unge samkjensle og meistring. Tal frå Ungdata i 2024 viste for fyrste gong på fleire år ein auke i deltakinga til norske ungdommar i organiserte fritidsaktivitetar, ei utvikling som har halde fram i 2025. Deltakinga har samband med den økonomiske og sosiale bakgrunnen til foreldra.¹³ Det kan òg vere andre årsaker til at barn og unge ikkje deltek, til dømes funksjonsnedsetjing eller kulturelle faktorar.

Retten barn har til kvile, fritid og leik og til å ta del i kunst og kulturliv, er forankra i barnekonvensjonen artikkel 31, som er gjort til norsk lov gjennom menneskerettslova. Deltaking i fritidsaktivitetar er ein reiskap i arbeidet med å førebyggje utanforskap. Regjeringa har i 2025 og 2026 halde fram med arbeidet sitt med Fritidserklæringa, som er ein intensjonsavtale mellom frivillig sektor, regjeringa og KS. Fritidserklæringa slår fast at alle barn skal ha rett til å delta jamleg i fritidsaktivitetar saman med andre, og legg med dette ramme for arbeidet til regjeringa for å inkludere barn og unge i fritidsaktivitetar.

I Meld. St. 28 (2024–2025) *Tro på framtida – uansett bakgrunn* vart det varsla at regjeringa vil bidra til eit kvalitetsløft for fritidsklubbar og andre opne møteplassar for barn og unge. I 2026 vart det løyvd midlar til Bufdir for å utarbeide ein kommunal rettleiar som skal støtte kommunane i arbeidet med fritidsklubbar og andre opne møteplassar. I 2027 held regjeringa fram innsatsen for å støtte arbeidet med fritidsklubbar og opne møteplassar. Gjennom tilskotsordninga *Tilskot til å inkludere barn og unge* kan frivillige organisasjonar og andre aktørar som er registrerte i Frivilligregisteret, få tilskot til opne møteplassar. Gjennom *Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge* står kommunane fritt til å prioritere førebyggjande tiltak ut frå lokale behov, mellom anna fritidsklubbar.

I 2026 vart det løyvd midlar til å setje i gang ei fleirårig effektevaluering av inkluderings tiltak på fritidsfeltet. Tiltaket var varsla i Meld. St. 28 (2024–2025), og er i tråd med forslaga frå Regegruppa.¹⁴ Oppdraget vart lyst ut av Bufdir og er

planlagt sett i gang hausten 2026, med ei samla ramme på i underkant av 10 millionar kroner for perioden 2026–2029.

Tilskot til å inkludere barn og unge

Målet med tilskotsordninga har vore å leggje til rette for at alle barn og unge har høve til meistring og deltaking i samfunnet. Ordninga har hatt som føremål å dempe konsekvensar ved fattigdom, og bidra til å førebyggje framtidig utanforskap. Ordninga har omfatta tolv ulike aktivitetstypar retta mot utsette barn og unge, og omfattar mellom anna tilskot til kultur-, ferie- og fritidsaktivitetar, lokale fritidskasser, opne møteplassar (fritidsklubbar og ungdomshus m.m.), aktivitetsguidar, sommar- og deltidsjobbar for ungdom og ungdomslovar som skal hjelpe unge med å fullføre utdanningsløp. Offentlege instansar, frivillige organisasjonar og private aktørar har kunne søkje om tilskot til dei fleste aktivitetstypane.

Det vart gitt tilskot til 689 nye søknader i 2025, og 284 av desse søknadene bidreg til å nå målet med Fritidserklæringa. I 2026 vart det gitt tilskot til 558 nye søknader, der 186 av desse bidreg til å nå målet med Fritidserklæringa. Ei stor del av løyvinga vart i 2026 bunden opp i fleirårige prosjekt etter tilsegn om tilskot frå 2024 og 2025. Totalt i 2026 fekk 329 kommunar tilskot til minst éin søknad. Den største delen av midlane frå tilskotsordninga vart tildelt frivillige organisasjonar. Vidare vart det innsendt og innvilga flest søknader om tilskot til kultur-, ferie- og fritidsaktivitetar.

I 2025–2026 evaluerer Oslo Economics, på oppdrag frå Bufdir, heile tilskotsordninga. Evalueringa skal sjå på forvaltning, utforming og måloppnåing. Den første delrapporten vurderer utforming og forvaltning av tilskotsordninga. Evalueringa viser at ordninga treff eit tydeleg behov i kommunane, frivillig sektor og blant private aktørar, og bidreg til eit breitt aktivitetstilbod for barn og unge i risiko for utanforskap. Samstundes blir ordninga vurdert som kompleks for søkjarane og ressurskrevjande å forvalte, og Oslo Economics peikar på behov for forenkling.

Regjeringa vil i 2027 overføre heile delen av tilskotsordninga som i dag går til kommunane, til Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge, som vart etablert i 2026, sjå omtale over. Dette inneber at det vil bli gjort endringar i forskrifta for tilskot til å inkludere barn og unge, med verknad frå 2027. Endringane inneber at kommunane og andre offentlege instansar ikkje lenger kan søkje på ordninga. Kommunar og andre aktørar som allereie har fått vedtak om fleirårige til-

¹³ Arnesen, D. og Hansen, V.W. (2024). *Kunnskapsoppsummering om barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter. Dimensjoner i deltakelse, barrierer, behov og tiltak* (Rapport 2024:04). Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

¹⁴ Ekspertgruppen for barn i fattige familier, En barndom for livet. Økt tilhørighet, mestring og læring for barn i fattige familier, Barne- og familiedepartementet 2023.

skot gjennom ordninga, vil framleis få tilskot i samsvar med vedtaket og gjeldande forskrift på tidspunktet for vedtaket. Samstundes vil det bli gjort andre justeringar i ordninga, i tråd med tilrådingane i delrapporten frå Oslo Economics. Mellom anna blir det innført nye og tydelegare kriterium for måloppnåing og krav om registrering i Frivilligregisteret, og enkelte aktivitetstypar blir tekne ut av ordninga.

Regjeringa føreslår samstundes å auke tilskotsordninga med 10 mill. kroner i 2027, i tillegg til midlane som blir førte over frå den gamle ordninga på kap. 846, post 61. Auken vil gjere det mogleg å gi støtte til fleire prosjekt som fremjar meistring og samfunnsdeltaking blant barn og unge i fare for utanforskap. Ordninga omfattar mellom anna leksehjelp. For nærare omtale av forskriftsendringane, sjå kap. 846, post 72. For nærare omtale av omlegginga og den nye tilskotsordninga Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge, sjå kap. 846, post 63.

Støtte til barne- og ungdomsorganisasjonane

Det blir løyvd midlar til barne- og ungdomsorganisasjonane gjennom den nasjonale og internasjonale grunnstønaden. Dette er midlar som går til nasjonalleddet i barne- og ungdomsorganisasjonane og andre organisasjonar med eit barne- og ungdomsarbeid. Ordninga gir ein føreseieleg situasjon for drifta til organisasjonane.

I underkant av 216 mill. kroner vart utbetalte som tilskot til barne- og ungdomsorganisasjonane og til paraplyorganisasjonane på feltet i 2025. Midlane går til nasjonal og internasjonal grunnstønad til barne- og ungdomsorganisasjonane, og til nasjonal og internasjonal driftsstønad til *Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)*, *Ungdom og Fritid* og *Unge funksjonshemmede*. 98 organisasjonar fekk nasjonal grunnstønad, som er det same talet som året før. 33 organisasjonar fekk internasjonal grunnstønad.

I budsjettet for 2026 er det sett av i overkant av 227 mill. kroner til tilskot til barne- og ungdomsorganisasjonane og til paraplyorganisasjonane på feltet. I 2026 vart driftstilskotet til LNU, Ungdom og Fritid og Unge funksjonshemmede auka med 4 mill. kroner.

I 2027 føreslår regjeringa å auke den nasjonale grunnstønaden til barne- og ungdomsorganisasjonane med 7 mill. kroner.

Kultur- og likestillingsdepartementet forvaltar fleire breie ordningar for frivillig sektor. Desse er blant dei viktigaste verkemidla for å leggje til rette for at frivillig sektor kan skape aktivitetar som

barn og unge kan delta i. Den største ordninga er momskompensasjon til frivillige organisasjonar. I 2026 var den samla ramma 3,1 mrd. kroner, og om lag 25 000 lag og foreiningar mottek støtte. Full momskompensasjon til frivillige organisasjonar er føreslått vidareført i 2027.

I 2026 vart det fordelt over 4 mrd. kroner av Norsk Tipping sitt overskot til idrettsføremål, og over 1,1 mrd. kroner i spelemidlar til kulturføremål. Midlane styrkjer rammevilkåra for idretten og kulturfrivillig sektor. Tiltak for barn og unge er prioriterte, slik at fleire kan delta i, skape og oppleve idrett og kultur uavhengig av bakgrunn og økonomi. Den kulturelle skulesekken blir òg finansiert av spelemidlar til kulturføremål og sikrar alle elevar tilgang til profesjonell kunst og kultur i skuletida.

Sidan 2023 er det fordelt over 1 mrd. kroner ekstra frå statsbudsjettet og spelemidlane til tiltak i handlingsplanen *Alle inkludert! (2024–2026)*. Midlane er mellom anna fordelte gjennom Frifond, Lokale aktivitetsmidlar (LAM) til idretten, ekstrainsats til idretten i område med mange barn i familiar med vedvarande låginntekt, Krafttak for mangfald i kulturfrivillig sektor og Ungdom og Fritids Fond. Ordningane bidreg til deltaking i idrett, korps, kor, kulturfrivillig sektor og fritidsklubbar.

Økonomisk støtte til barnefamiliane

Økonomisk støtte til barnefamiliane tryggjer og betrar det økonomiske handlingsrommet i familiane, og kan brukast til barna eller til andre behov familiane har. Den viktigaste førebygginga skjer gjennom dei store velferdstenestene, som barnehage, skule og helsetenester, og gjennom sikersnett med ytingar for livsopphald og stønader. Velferdstenestene er universelle og heilt eller delvis offentleg finansierte. Fleire av ytingane har vilkår knytte til mottak, men dei som er utan anna inntekt vil ha rett på å få dekt livsopphald, og familiar med barn har rett på særskilde stønader.

Fleire internasjonale studiar finn positive effektar av inntektsaukar for skuleresultat og helse til barn i familiar nedst i inntektsfordelinga. Samstundes kan høge kontantyttingar svekkje deltakinga til foreldra i arbeidslivet. Regjeringa er oppteken av å balansere omsynet til inntektssikring og omsynet til arbeidslinja på ein god måte.

Barnetrygda er auka monaleg under denne regjeringsperioden, særleg for barn over 6 år og for einslege forsørgjarar, noko som er særleg vik-

tig for låginntektsfamiljar. For nærare omtale av foreldrepengar, eingongsstønad, barnetrygd og kontantstøtte, sjå «Familieordningane» og programkategori 28.50.

Under ansvarsområdet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet er det gjennomført fleire endringar i inntektssikringsordningane dei siste åra som òg verkar inn på barnefamiljar.

Mellom anna vart minstesatsane for arbeidsavklaringspengar, uføretrygd og kvalifiseringsstønad oppjusterte frå 1. juli 2024. Barnetillegga for arbeidsavklaringspengar, kvalifiseringsstønad og dagpengar er auka, og utgjer 38 kroner per barn per dag frå 1. januar 2026. Dei statlege rettlege satsane for økonomisk sosialhjelp vart auka ekstraordinært med 10 prosent frå 1. juli 2023. Dette omfatta òg satsane for livsopphald til barn.

Frå 1. juli 2026 vart stønadene til einsleg mor eller far etter folketrygdlova kapittel 15 avvikla for hovudgruppa av mottakarar. Endringa inneber at overgangsstønad og stønad til barnetilsyn for einslege i arbeid blir reservert einslege som har aleineomsorg for barn opp til 14 månader eller som har særleg tilsynskrevjande barn. For andre einslege foreldre er stønadene avvikla. Endringa gjeld berre nye tilfelle frå 1. juli. Hovudføremålet er å auke arbeidsinsentiva for einslege foreldre, slik at dei kan forsørge seg sjølve.

Barnehage, skule og SFO

Regjeringa har som mål at barnehagar, skular og SFO legg til rette for betre utvikling, læring og trivsel for alle barn og elevar, og slik bidreg til utjamning av sosiale forskjellar, samtidig som innsatsen for betre oppvekstvilkår for alle.

Barnehagen er for dei fleste barn det første store fellesskapet dei møter. Regjeringa prioriterer at alle barn skal få tilgang til barnehage ved å mellom anna senke maksimalprisen til eit historisk lågt nivå. I 2027 føreslår regjeringa å vidareføre maksimalprisen nominelt. Låg pris har gjort at ein stadig større del av barna går i barnehage. I 2025 var delen over 94,5 prosent for alle barn i landet. For minoritetsspråklege barn var delen over 91 prosent. Dette er viktig, fordi barnehagen er ein viktig arena for å gi barn ein god start og likare moglegheiter vidare i oppveksten. For at barnehagane skal kunne bidra til dette, må kvaliteten vere god. Derfor vil vi prioritere innhald og kvalitet i barnehagen framover.

Fellesskulen skal både danne og utdanne barn og unge og ruste dei til å kunne ta eigne val og utnytte ressursane sine. Å kunne lese er heilt

grunnleggjande for å forstå, lære og delta aktivt i skule, arbeidsliv og samfunn. Regjeringa er godt i gang med Leseløftet, og vil prioritere ytterlegare midlar i 2027. Målet er fleire bøker både i barnehagen, skulen og skulebiblioteka, mindre skjermbruk og betre støtte til barn og unge som strevar med lesing. I tråd med Regjeringa sin plan for Noreg (2026–29) vil regjeringa særleg prioritere lesing, skriving og rekning. Dette er avgjerande både for individet og samfunnet. Regjeringa føreslår ei særskild satsing på grunnleggjande ferdigheiter, og vil i 2027 bruke i overkant av 465 mill. kroner på smågruppeundervisning.

Kunnskapsdepartementet vidarefører tilskota til beredskapsteam og skulemiljøteam i utvalde kommunar. Beredskapsteam skal jobbe med å førebyggje barne- og ungdomskriminalitet og utrygge skulemiljø i kommunen, medan skulemiljøteam skal førebyggje og handtere utfordringar i skulemiljøet og sikre elevane rett til eit trygt og godt skulemiljø.

Butilhøve og områdesatsingar

Ein trygg og god bustad er eit grunnleggjande behov, og er viktig for oppvekstvilkåra til barn og unge. Utfordringar som hyppig flytting og det å bu trøngt både påverkar familieane det gjeld, og kan skape utfordringar i nærmiljøa.

Barnefamiljar er ei prioritert målgruppe i fleire bustadsosiale verkemiddel, mellom anna startlånsordninga. Regjeringa føreslår å føre vidare låneramma til Husbanken frå saldert budsjett for 2026 på 34 mrd. kroner i 2027, der startlån har høgaste prioritet. I 2025 gjekk 61 prosent av alle startlån til barnefamiljar, totalt 11,6 mrd. kroner.

Bustøtta er eit viktig verkemiddel for å gi barnefamiljar og andre husstandar med låge inntekter og høge bu-utgifter ein høveleg bustad. I 2025 fekk 44 700 barnefamiljar bustøtte. I samband med revdert nasjonalbudsjett for 2024 vart bustøtta styrkt gjennom ei rekkje tiltak, desse vart gjort varige frå 2025. Det vart mellom anna vedteke at inntekta til heimebuande 18- og 19-åringar ikkje skal telje med når bustøtta til ein husstand blir berekna. Dette gir heimebuande 18- og 19-åringar høvet til å opparbeide seg arbeidserfaring utan at det går ut over bustøtteutbetalinga for husstanden.

Det blir vidare løyvd midlar til områdesatsingar, som er avtalebaserte langsiktige samarbeid mellom stat og kommune om ekstra innsats i geografisk avgrensa område med eit visst folketal og med konsentrasjon av levekårsutfordringar. Barn og unge er ei prioritert målgruppe i områdesatsingane.

Sosial ulikskap i helse

Fleire regelverksendringar er gjennomførte for å verne barn og unge. Dette gjeld mellom anna forbod mot å selje lystgass til barn under 18 år, 16-årsgrense for kjøp av energidrikkar og nye reguleringar av tobakks- og nikotinprodukt. Helsedirektoratet har publisert tilrådingar om redusert skjermbruk og tilgang til smarttelefon for barn og unge. Frå 25. oktober 2025 er det innført forbod mot marknadsføring av usunn mat og drikke retta mot barn og unge under 18 år.

Nødvendige regelverksendringar for å leggje til rette for ei nasjonal prøveordning med tilvingsrett for helsesjukepleiarar til BUP tok til å gjelde i kraft 1. september 2026. Føremålet er at barn og unge som treng det, skal få hjelp så raskt som mogleg, samstundes som personellressursane blir brukte på ein god måte.

I semja om revidert nasjonalbudsjett (RNB) er det vedteke å fjerne eigendelar for 16- og 17-åringar hos fastlege og legevakt frå 1. august i år. Då blir all helsehjelp i offentleg regi som er omfatta av eigendel, gratis for ungdom under 18 år.

Etter handsaminga i Stortinget av Prop. 83 L (2024–2025) Endringar i barnevernslova mv. (kvalitetsløftet i barnevernet), blir fleire tiltak sette inn for å styrkje tilgangen til helsehjelp for barn i barnevernet. Det blir sett av midlar til helseteam knytte til alle barnevernsinstitusjonar. Ein ny modell for tverrfagleg helsekartlegging for alle barn som skal flytte ut av heimen, blir sett i verk. Dei regionale helseføretaka har utarbeidd ein nasjonal plan for utbygging av tenestetilbodet for alle barn og unge med rusmiddelproblem. Helse-satsinga i barnevernet skal førast vidare og styrkast gjennom vidare implementering av Nasjonalt forløp for barnevern.

Arbeid og inkludering

Arbeid er den viktigaste kjelda til inntekt og velferd. Foreldra si deltaking på arbeidsmarknaden bidreg til å betre oppvekstvilkåra til barna og levekåra i familien. Regjeringa sin innsats for å få fleire i arbeid er viktig for å motverke at låginntekt og levekårsutfordringar går i arv. Tiltak som legg til rette for at fleire kjem i arbeid, er òg viktige for integreringa.

Det er starta fleire tiltak for å vareta og styrkje barneperspektivet i arbeids- og velferdsforvaltninga (Nav). Det er mellom anna utarbeidd ei rettleiing for Nav-tilsette om kva tid og korleis arbeids- og velferdsforvaltninga skal vurdere det beste for barnet. Som ei oppfølging av Meld. St. 28

(2024–2025) *Tro på framtida – uansett bakgrunn* vil regjeringa prøve ut ulike modellar for ei familiekoordinatørrolle i Nav-kontora.

Ungdomsløftet er regjeringa si satsing for å få fleire unge som står utanfor arbeidslivet, inn i jobb. Som ein del av ungdomsløftet har regjeringa inngått ein intensjonsavtale med partane i arbeidslivet, store verksemdar og brukarorganisasjonar for personar med funksjonsnedsetjing. Avtalen forpliktar partane til å arbeide saman om å skape jobbspinningar og meistringsarenaer for unge i perioden 2025–2030.

Ungdomsløftet samlar også eksisterande og nye arbeidsretta innsatsar for unge. Frå hausten 2025 er det sett i gang eit forsøk med arbeidsretta ungdomsprogram ved sju Nav-kontor. Føremålet er å undersøkje om eit fulltidsprogram med strenge aktivitetskrav og ei ungdomsyting kan bidra til at fleire unge får ei stabil tilknytning til arbeidslivet. Regjeringa vil i 2026 også starte opp eit forsøk med aktivitetspengar for unge (forsøket Eit enklare Nav). Forsøket skal prøve ut ein stønad til unge under 30 år utan krav om diagnose, med individuelt tilpassa oppfølging og aktivitet. I 2026 er det sett i gang eit rekrutteringsprogram til helse- og omsorgssektoren, primært for unge som står utanfor arbeid og utdanning. I løpet av hausten 2026 vil det også bli sett i gang eit forsøk med fireårig lønnstilskot for unge som står i fare for å bli uføretrygda eller som allereie er det.

Om lag seks av ti barn i hushald med vedvarande låg inntekt har innvandrarbakgrunn. God integrering er viktig for at foreldre kan delta i arbeid og komme ut av fattigdom. Kvalifisering til den norske arbeidsmarknaden, norskopplæring og motarbeiding av diskriminerande barrierar legg til rette for at fleire foreldre med innvandrarbakgrunn får varig tilknytning til arbeidslivet. Regjeringa satsar vidare på tilskotsordninga Jobbsjansen, slik at fleire kvinner med innvandrarbakgrunn kan få kvalifisering for å komme ut i arbeid.

For nærare omtale, sjå Prop. 1 S (2026–2027) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Eit trygt familieliv

Eit trygt familieliv er viktig for helsa, livskvaliteten og utviklinga til barn, og det er foreldra som har hovudansvaret for å vareta dette. Foreldra pliktar å ta hand om barnet sine grunnleggjande rettar, og å gi barnet omsorg, kjærleik, forsørging og ei oppseding med respekt for eigenverdet til barnet. Barn sine grunnleggjande rettar er lov-festa i den nye barnelova som vart vedteken av Stortinget 16. juni 2025. Dette omfattar retten til

medverknad, retten til omsorg, utvikling og vern mot vald, retten til ikkje å bli diskriminert og retten til eit familieliv. Lova har ikkje teke til å gjelde.

Foreldreansvaret og omsorgsplikta til foreldra er lovfesta i barnelova, og er presisert i ny barnelov. I den nye føresegna om omsorgsplikta som følgjer med foreldreansvaret, står det at foreldre skal vareta barn sine rettar og ta omsyn til at kva som er best for barnet kan endre seg gjennom oppveksten. Det står også at barnet har rett til omsorg frå begge foreldra, og at foreldra så langt mogleg må samarbeide om å vareta helse, livskvaliteten og utviklinga til barnet. Barn sin rett til omsorg og vern følgjer også av barnekonvensjonen og Grunnlova. Barn sine rettar og foreldre sine plikter er ikkje godt nok kjende for alle. Å gi god rettleiing om foreldreansvaret og å styrkje foreldre i foreldrerolla kan betre oppvekstvilkåra til barn. Bufdir har fått i oppdrag å lage enkel og tilgjengeleg informasjon retta mot foreldre og barn om den nye barnelova.

Foreldre kan oppleve utfordringar med å vareta foreldreansvaret og utøve foreldrerolla på ein måte som er i tråd med det beste for barnet, og dei kan trenge støtte. Konflikhtar og utfordringar bør handterast før dei veks til alvorlege problem. Høg konflikt mellom foreldra over tid, og vald, rus eller alvorleg psykisk uhelse vil som oftast ha negative konsekvensar for barnet og vere skadeleg for barn sin tryggleik, utvikling og livskvalitet. Det er best for barnet at foreldre får den hjelpa dei treng, slik at dei kan oppfylle foreldreansvaret sitt og vere gode omsorgspersonar.

Staten yter støtte til foreldre, til dømes ved mekling og kliniske tilbod i familievernet, gjennom tilskot til foreldrestøttande arbeid i kommunane og gjennom informasjon til foreldre på foreldrehverdag.no. Foreldre og barn kan ha ulike behov. Det er viktig at tenestene kan gi eit tidleg, tilpassa og samordna tilbod. Staten bidreg òg til kompetanseheving retta mot tilsette i kommunane.

Departementet har fastsett dette målet:

-
- *Eit trygt familieliv der foreldre varetar utviklinga og rettane til barna*
-

Foreldrestøttande arbeid, inkludert samlivstiltak, kan bidra til å hindre at utfordringar i familielivet veks til alvorlege problem som råkar barnet. Bufdir skal støtte kommunane i arbeidet med å styrkje det breie, førebyggjande, foreldrestøttande arbeidet. Bufdir skal syte for at foreldrestøttande tiltak støttar opp om foreldreansvaret og barn sine

rettar, slik endringane i ny barnelov tilseier og i tråd med det nye målet over.

Tilskotsordninga *Foreldrestøttande tiltak i kommunane* var i 2025 på 53,3 mill. kroner. Det vart tildelt tilskot til 169 tiltak, inkludert fleirårige tiltak. 61 av desse tiltaka var nye. Ei undersøking gjennomført av Rambøll for å kartleggje status for tiltak i norske kommunar vart avslutta i mai 2025. Kartlegginga viser at det har vore ei positiv utvikling i arbeidet kommunane gjer med foreldrestøttande arbeid, særleg med kunnskapsbaserte program for foreldrerettleiing som møter ulike behov hjå foreldra. Tilskotsordninga er vidareført med 55,3 mill. kroner i 2026.

I 2027 foreslår regjeringa å innlemme tilskotsordninga i Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge (Førebyggingsprogrammet), gjennom å overføre 57 mill. kroner til Førebyggingsprogrammet. Kommunar og andre aktørar som allereie har fått tilsegn om fleirårige tilskot gjennom tilskotsordninga *Foreldrestøttande tiltak i kommunane* vil framleis få tilskot til dette i 2027. Målet med overføringa av tilskotsordninga til Førebyggingsprogrammet er å leggje til rette for at kommunane kan sjå ulike førebyggjande tiltak, inkludert foreldrestøttande tiltak, betre i samanheng og tilpasse innsatsen til lokale behov. Kommunar kan bruke tilskot frå Førebyggingsprogrammet til ulike foreldrestøttande tiltak.

Behovet for god foreldrerettleiing er viktig på integreringsfeltet. Bufdir har i 2025 og 2026 bidratt inn i Integrerings- og mangfaldsdirektoratet sitt arbeid med rettleiing til foreldre i introduksjonsprogrammet for foreldre med barn under 18 år, og vil fortsetje med det i 2027. Rettleiinga skal støtte opp om foreldreansvaret og barn sine rettar.

Ein nettressurs om foreldrestøttande tiltak er retta mot tilsette fagpersonar i kommunane og andre som har foreldre som målgruppe.¹⁵ Målet er å støtte fagpersonar i å orientere seg i kva tilbod som finst, og å gjere det lettare å velje og ta i bruk eigna tiltak for familiar på tvers av tenester. I 2025 er nettressursen vidareutvikla med oppdatert informasjon om barn sin digitale kvardag, for å styrkje vaksne si rolle som støttespelarar i barn sine digitale liv. Bufdir vil fortsetje med å vidareutvikle nettressursen i 2026 og 2027, slik at den framleis er relevant og dekkjande. FHI gjennomfører ei kunnskapsoppsummering av tiltaksoversikta i nettressursen for å sikre at tiltaka er baserte på eit oppdatert kunnskapsgrunnlag.

¹⁵ <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/foreldrestotte/>

Foreldrehverdag.no er ein inngangsport til digital kvalitetssikra informasjon for foreldre, drifta av Bufdir. Nettsida gir foreldre lett tilgang til informasjon av høg kvalitet, til hjelp og støtte i foreldrerolla. I 2025 og 2026 har det mellom anna blitt utarbeidd nytt innhald, til dømes om dei nye skjermråda og korleis vaksne kan snakke med barn og unge om ungdomskriminalitet. Det er òg gjort tiltak for å nå fleire brukarar, særleg minoritetsforeldre.

Barnelova

Regjeringa er i gang med å førebu at ny barnelov skal ta til å gjelde. Forslag til ny meklingsforskrift, som skal på høyring, skal bidra til god gjennomføring av lovendringane i ny barnelov. Forskrifta vil ramme inn meklingsordninga tydelegare, ved å gi nærare føresegnar om korleis meklings skal gjennomførast etter ny barnelov, der føremålet med meklings er endra og barn sine rettar styrkte. Eigen informasjon til foreldre om ny barnelov er òg viktig å få på plass ved ikraftsetjing, slik at ein når målet med lova. Departementet føreslår å løyve midlar til arbeid med implementering av ny barnelov, mellom anna oppfølging av oppmodingsvedtak.

Departementet arbeider med oppfølging av ei rekkje oppmodingsvedtak frå Stortinget til ny barnelov, i samarbeid med andre departement. Som ledd i oppfølginga har Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM), på oppdrag frå departementet, utarbeidd ein rapport om handlingsrommet etter menneskerettane ved tiltak som avgrensar samvær.

Det er behov for meir og betre kunnskap om kva foreldre har konflikthar om, både ved meklings i familievern og i foreldretvistar for domstolen. Dette er grunnleggjande for å kunne finne treffsikre tiltak. Vi veit at det i ein del meklingsaker er foreldre med høg konflikthar, men vi veit ikkje nok om kva konflikthane handlar om og kva som blir utfallet. Departementet vil i 2026 og 2027 fortsetje arbeidet med å få meir kunnskap om dette. Bufdir har fått i oppdrag å evaluere verknader av føresegnar i ny barnelov som skal redusere konflikthar mellom foreldre. Eit forskingsoppdrag vart lyst ut i juni, og Bufdir tek sikte på å inngå kontrakt hausten 2026. Modernisering av sakshandsamings-systemet (FADO) vil òg gi betre statistikk og betre grunnlag for forskning.

Familievern

Familieverntenesta har familierelasjonar som spesialfelt, og skal gi hjelp til familiar som opplever

vanskar, konflikthar eller kriser. Familievernet har ansvar for lovfasta meklings og for eit breitt klinisk tilbod til familiar, irekna kurs og barnegrupper.

Over 55 000 familiar fekk tilbod om meklings eller terapi i familievernet i 2025. Meklings-sakene og kliniske saker med foreldre med heimebuande barn under 18 år blir prioriterte. Talet på meklings i samband med samlivsbrot og foreldretvistar har vore relativt stabilt dei siste fem åra, med om lag 17 900 nye meklingsaker i familievernet og om lag 4 500 meklingsar hos eksterne meklarar årleg.

Tenesta melder om kapasitetsutfordringar. Dei melder at dette har fleire årsaker, mellom anna at fleire tar kontakt eller blir tilviste frå andre tenester og at sakene er meir komplekse. Det er òg utfordringar knytte til endring av timar og manglande oppmøte. Det er behov for tiltak som kan bidra til betre frammøte og til at timar som blir ledige, kan brukast til andre som har behov for tenesta. I Prop. 1 S (2025–2026) vart det varsla eit arbeid med å innføre gebyr i familievernet for ikkje å møte til avtalte timar eller sein flytting, for å betre insentiva til å avbestille timar i tide og for å betre oppmøte. Departementet vil etter ei nærare vurdering likevel ikkje gå vidare med dette no. Bufdir ser på andre tiltak for å sikre at kapasiteten i tenesta blir brukt godt.

Det noverande sakshandsamingssystemet for familievernet (FADO) byggjer på utdatert teknologi. Det er høg risiko for driftsstans, og systemet verkar seint og på ein måte som gir redusert effektivitet for tilsette og kan gå ut over sakshandsaminga, informasjonstryggleiken og personvernet til brukarane. Dagens system er basert på ei utdatert teknisk løysing som er sårbar for endringar og vidare utvikling. I 2027 er det naudsynt å prioritere midlar til modernisering av sakshandsamingssystemet, slik at risikoen for informasjonstryggleiksbrot, driftsavbrot og systemfeil blir redusert. Prosjektet starta i 2026 og er planlagt å halde fram over tre år. Moderniseringa vil gjere at tenestene får høgare kvalitet og blir meir likeverdige. Med ei meir effektiv og brukarvennleg teknologisk plattform vil dei tilsette i familievernet også kunne bruke meir tid på direkte arbeid med barn, unge og familiar. Eit modernisert sakshandsamingssystem vil på sikt kunne gi betre statistikk om familievernet, som òg vil gi grunnlag for betre styringsinformasjon, dimensjonering og utvikling av tenesta og forskning. Eit modernisert sakshandsamingssystem vil støtte opp om god implementering av den nye barnelova, med forskrifter.

Ekteskapslova

Innstramming i reglar i ekteskapslova om anerkjenning av ekteskap inngått etter utanlandsk rett og om forbod mot ekteskap mellom nære slektningar (søskenbarnekteskap) tok til å gjelde 1. januar 2025. Ni par søkte statsforvaltaren om samtykke til å gifte seg med ein nærstående i 2025. Ein søknad vart innvilga og åtte avslåtte. I tillegg vart to søknader om anerkjenning av ekteskap inngått etter utanlandsk rett, som var ugyldig fordi partane er søskenbarn, innvilga.

Adopsjon

Dei overordna måla med adopsjonsprosessane er å sikre at adopsjonar er trygge og går føre seg på ein forsvarleg måte, og at adopterte og familiane deira får god oppfølging både før og etter adopsjonen.

Buudir skal sørge for at praksis etter adopsjonslova er godt i samsvar med konvensjonsforpliktingar og menneskerettane, og at det er lik handsaming ved vurdering av løyve og enkelt saker. Det er no berre mogleg å adoptere frå eitt land. I 2025 vart fem barn adopterte til Noreg. Hausten 2025 tok Buudir over oppgåva med å godkjenne alle nye tildelingar til Noreg og kontrollere dokumentasjonen i desse sakene. Buudir har styrkt dokumentasjonskontrollen i adopsjonssaker for å sørgje for rettstryggleiken til barna det gjeld og dei biologiske foreldra.

22. juni 2026 la Granskingsutvalet for utanlandsadopsjonar fram sin endelege rapport, NOU 2026: 7 *Forsvarlighet, risiko og tillit*. Føremålet med arbeidet var å få svar på om det har vore ulovlege eller uetiske tilhøve i samband med adopsjonar frå utlandet til Noreg. I rapporten viser utvalet til at norske styresmakter har undervurdert risikofaktorane ved utanlandsadopsjonar, og hatt for liten kontroll på feltet. Utvalet meiner at det har vore klare manglar ved adopsjonssystemet i Noreg gjennom heile formidlingsperioden fram til utvalet byrja arbeidet sitt, men meiner òg at systemet på fleire punkt har blitt styrkt over tid. Utvalet tek til orde for betre oppfølging av adopterte og familiane deira. NOU-en er sendt på høyring, og departementet vil følgje opp saka.

Buudir og Bufetat skal sørgje for tilgjengelege og eigna etteradopsjonstilbod. Tilboda er utvikla for å møte dei særskilde utfordringane som adopterte og familiane deira kan ha.

Vald og overgrep

Om lag 10 prosent av barn og unge har opplevd vald eller overgrep i ei eller anna form, eit tal som har vore stabilt over tid.¹⁶ NOVA sin omfangsstudie UngVold 2023 viser ein stor auke i seksuelle krenkingar blant unge. 26 prosent av jenter på vidaregåande skule har opplevd minst ei grov seksuell krenking. Studien viser òg at digitale plattformar spelar ei sentral rolle i seksuelle krenkingar blant barn og unge. 36 prosent av jentene og 10 prosent av gutane har opplevd minst ei form for digital seksuell krenking.¹⁷ Statistikken teiknar eit bekymringsfullt bilete av omfanget av vald og overgrep. I mange tilfelle blir vald og overgrep mot barn og personar i nære relasjonar avdekte seint, og i ytste tilfelle, for seint. Ein fjerdedel av alle drap i Noreg er partnardrap, og langt dei fleste som blir drepne er kvinner.

Regjeringa er uroleg over at omfanget av vald og overgrep i samfunnet er vedvarande høgt. Statlege styresmakter har eit ansvar for å førebyggje vald og overgrep, og å hjelpe dei som blir utsette for dette. Arbeidet omfattar ansvaret til fleire departement. Barne- og familiedepartementet har ansvar for å koordinere innsatsen mot vald og overgrep mot barn, men har òg eit overordna ansvar for fleire av hjelpetiltaka retta mot både vaksne og barn, som til dømes krisesentera. Familievernstenesta er også viktig for å avdekkje vald, og tenesta møter foreldre og barn i samband med mekling eller terapi.

Regjeringa følgjer opp Prop. 36 S (2023–2024) *Opptappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjonar (2024–2028)* – Trygghet for alle, og handlingsplanen *Sjef i eget liv – styrket innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold (2025–2028)*. Oppfølging av tiltak i opptappingsplanen står sentralt i direktoratssamarbeidet som er etablert på valdsfeltet.

Foreldrestøttande arbeid i regi av helsetenestene, barnevernet og familievernnet er viktig førebyggjande arbeid mot vald. God førebygging handlar òg om å gi barn frå tidleg alder kompetanse om eigen og andre sin kropp, grenser og seksualitet. Fafo har på oppdrag frå Buudir gjennomført ein effektstudie av opplæringsverktøyet «Jeg vet» i 2025–2026. Studien viser at bruk av verktøyet aukar den samla kunnskapen til elevane

¹⁶ Hafstad, G.S og Augusti, E.M red. (2019): *Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten*, NKVTS Rapport nr. 4/2019

¹⁷ Frøyland, L.R, Lid, S., Schwencke, E.O. & Stefansen, K. (2023). *Vold og overgrep mot barn og unge. Omfang og utviklingstrekk 2007–2023*. NOVA Rapport 11/23

om vald i heimen, seksuelle overgrep og om kva barn kan gjere for å få hjelp, særleg blant dei yngste barna. Bruk av «Jeg vet» har òg dokumenterte positive effektar på lærarane sin motivasjon og tryggleik i å undervise om vald og overgrep.¹⁸ Samstundes viser tidlegare følgjeevaluering at det er utfordrande å få tilsette i skular og barnehagar til å ta i bruk opplæringsressursar som «Jeg vet» og «Snakkemedbarn.no». Utdanningsdirektoratet vurderer no, på oppdrag frå Kunnskapsdepartementet, korleis barn og elevar, tilsette, leiarar og eigarar i barnehage og skule lett kan få tilgang til pedagogiske ressursar om vald og overgrep.

Den nye «samtykkelova» tok til å gjelde 1. juli 2025, og innførte prinsippet om at berre ja betyr ja. Våren 2026 lanserte Bufdir ein haldningskampanje om sex og samtykke blant unge. Målet med kampanjen er å bidra til auka kunnskap og refleksjon rundt grensene mellom frivillig sex, krenkjande eller skadeleg åtferd og seksuelle overgrep blant unge mellom 15 og 18 år.

Vald og overgrep mot barn og unge har i dag ofte ein sterk digital dimensjon. Samstundes er digitale arenaer ein integrert del av barn og unge sin oppvekst. Arbeidet med trygge oppvekstvilkår må derfor omfatte både dei fysiske og dei digitale arenaene der barn og unge lever liva sine.

Regjeringa har etablert ein partnardrapskommisjon som går gjennom alle partnardrap for å lære av feil og forbetre det førebyggjande arbeidet. Hausten 2026 legg kommisjonen fram sin første rapport.

Regjeringa etablerte i 2025 ei undersøkingsordning i Statens helsetilsyn om drap, vald, overgrep og omsorgssvikt mot barn. Stortinget vedtok våren 2026 barnevoldsundersøkelsesloven, som tok til å gjelde frå 1. juli 2026. Føremålet med ordninga er å bidra til å identifisere systemsvikt og lærings- og forbedringspunkt i arbeidet til offentlege verksemder for å førebyggje drap, vald, overgrep og omsorgssvikt mot barn gjennom undersøkingar av arbeidet til offentlege verksemder i slike saker. Departementet foreslår å auke løyvinga til Statens helsetilsyn med 2,5 mill. kroner i 2027 til drift av undersøkingsordninga.

Arbeidet med oppfølginga av opptrappingsplanen og andre handlingsplanar på feltet held fram. Tiltak for å auke kompetansen om vald og overgrep og om avverjeplikta i tenester BFD har ansvar for, vil bli prioritert i 2027. Regjeringa vil

hausten 2026 starte arbeidet med ein ny handlingsplan for å førebyggje valdtekt.

Krisesentertilbodet

Alle kommunar har ei lovfesta plikt til å sørgje for eit krisesentertilbod til kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar. Krisesentera er eit hjelpetilbod med særleg kompetanse på vern og tryggleik, og gir råd og rettleiing til personar som er utsette for vald i nære relasjonar. Det finst 41 krisesentertilbod i Noreg. Det er kommunane som finansierer drifta av sentera.

I løpet av 2025 hadde til saman 2 278 vaksne opphald på krisesentera, 2 052 kvinner og 226 menn. Dette er ein nedgang på om lag 3 prosent frå 2024. Det vart registrert 3 845 dagbrukarar i 2025. Dette er ein auke på 3 prosent samanlikna med 2024. 1 531 barn hadde opphald på sentera i løpet av 2025. Dette er ein nedgang på 10 prosent samanlikna med 2024. 298 barn var dagbrukarar i 2025. Dette er ein auke på 8 prosent samanlikna med 2024. Barna var i snitt 7 år, og eit opphald varte i snitt i 28 døgn. 11 prosent av barna hadde budd på krisesenter ein eller fleire gongar før. Ved 62 prosent av opphalda var det i framkant oppretta kontakt med minst ein annan instans, normalt barnevernet.

I samband med implementeringa av endringane i krisesenterlova, som tok til å gjelde frå 1. januar 2026, har Bufdir utarbeidd eit nytt rundskriv til krisesenterlova, jf. Rundskriv 20/2026. Bufdir har òg oppdatert den faglege rettleiaren for innhaldet i krisesentertilbodet og vil vidare i 2026 oppdatere rettleiaren for statsforvaltaren sitt tilsyn med krisesentertilbodet.

Romerike krisesenter har fått forlenga sitt forsøk med felles krisesentertilbod for kvinner og menn ut 2027. Forsøket blir evaluert. Det vil gi auka kunnskap om denne måten å organisere tilbodet på.

Krisesentertilbodet er eit av dei viktigaste vernetilboda for dei som er utsette for vald i nære relasjonar. Arbeidet med å leggje til rette for ei god fagleg utvikling av krisesentertilbodet, og for at kommunane har eit aktivt eigarskap til krisesentertilbodet, vil halde fram.

Tilskot til oppgradering av krisesenterbygg

Det vart i 2025 etablert ei tilskotsordning for å stimulere kommunar til å oppgradere, fornye eller utvide krisesentera sine. Tilskotet kan òg brukast til nybygg. Departementet foreslår at ein kan gi til-

¹⁸ Flatø, H., Zang, H., Strand, A. H., & Weiss, N. (2026) *Effekter av digitalt læringsverktøy på elevers kunnskap om vold, overgrep og barnevernet*. Fafo-rapport 2026: 05

skot for inntil tre år, med atterhald om løyving frå Stortinget. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet forvaltar ordninga. I 2025 fekk åtte kommunar støtte, og det blei løyvd totalt 20 mill. kroner. I 2026 er ordninga på 20,7 mill. kroner. Ordninga vil bidra til å gi eit betre og meir tilpassa krisesenter-tilbod til innbyggjarane i kommunane. Ordninga blir vidareført i 2027.

Tilskot til tiltak mot vald og overgrep

Departementet gir tilskot til drift av *sentera mot incest og seksuelle overgrep / NOK.-sentera*. Dette er eit lågterskeltilbod, der personar som er utsette for seksuelle overgrep, og pårørande, kan få råd, støtte og rettleiing. Det er til saman 21 senter og eitt ressurscenter mot valdtekt. I 2025 var det 3 738 personar som brukte sentera, som er ein nedgang frå 3 824 personar i 2024.

Departementet gir tilskot til stiftelsen *Alternativ til Vold* (ATV) til drift av eksisterande ATV-kontor. Målet for tilskotet er å drifte eit behandlingstilbod til utøvarar av vald i nære relasjonar og familiane deira. Det er 15 ATV-tilbod i Noreg. Til saman 2 445 klientar fekk behandling i 2025, inkludert 233 valdsutsette barn som fekk behandling eller informasjonssamtalar. Brukarundersøkingar syner at brukarane er godt nøgde med tilbodet dei får.

Vidare gir departementet tilskot til drift av *Stine Sofie Senteret*, eit nasjonalt kurs- og meistringssenter for valds- og overgrepsutsette barn og unge mellom 0 og 18 år, deira trygge omsorgspersonar og søsken. I 2025 har 509 barn og 411 omsorgspersonar hatt eit opphald ved senteret. Tilbakemeldingane frå brukarane av tilbodet er gode.

Departementet gir i tillegg tilskot til ei rekkje hjelpetelefonar for valdsutsette og deira pårørande. Agenda Kaupang har på oppdrag frå Bufdir i 2025 og 2026 kartlagt omfanget av hjelpetelefonar og chattetilbod for valdsutsette vaksne, unge og barn¹⁹. Kartlegginga viser at omfanget av hjelpetelefonar og chattetilbod er stort, og at det er potensial for betre å samordne det samla tilbodet. Sjå òg postomtalen for nærare omtale av hjelpetelefonar BFD gir tilskot til.

Barne- og familiedepartementet gir òg tilskot til fleire kunnskaps- og kompetansesenter på feltet. Dette gjeld til dømes tilskot til Nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK), Nasjonalt kunnskapssenter om vald og traumatisk stress

(NKVTS) og dei regionale sentera om vald, traumatisk stress og sjølvmondsførebygging (RVTS-ane).

Bufdir forvaltar tilskotsordninga *Tilskot til tiltak mot vald og overgrep*. Målet med ordninga er å førebyggje vald og overgrep i nære relasjonar og å styrkje meistringsevna og livskvaliteten til barn og unge som er, eller har vore, utsette for vald eller seksuelle overgrep. Frivillige organisasjonar, samt kommunar og interkommunale samarbeid, kan søkje om tilskot for inntil tre år.

I 2025 vart det gitt tilskot på om lag 14,3 mill. kroner gjennom den søkbare ordninga. Landsforeningen mot seksuelle overgrep (LMSO), Utsattmann, Foreningen mot psykisk vold og Nok.Norge fekk driftstilskot gjennom ordninga. Fleire krisesenter, kommunar og nokre frivillige organisasjonar fekk prosjektilskot gjennom denne utlysinga. Krisesentersekretariatet fekk eit øyremerkte tilskot. I 2026 er det lyst ut 13 mill. kroner i søkbare midlar gjennom ordninga.

Rapporteringane syner at eitt eller fleire av måla for ordninga er nådd. Mellom anna har tilskotsordninga i 2025 støtta aktivitetar for å vidareutvikle krisesentertilbodet for utsette grupper, tiltak for å auke meistringsevne og livskvalitet for barn og unge som er eller har vore utsette for vald eller seksuelle overgrep, og tiltak innretta mot familievald og sinnemeistring.

Fleire organisasjonar får i 2026 namngitte driftstilskot over same kapittel og post, mellom anna nokre tiltak mot tvangsekteskap. I tillegg er det gitt tilskot til Valds- og overgrepslinja (VO-linja), til Foreldresupport, hjelpetelefonen til Mental Helse og andre ulike hjelpetelefonar.

Løyvinga, både til tilskotsordninga og dei namngitte driftstilskota, blir i hovudsak ført vidare i 2027. Regjeringa foreslår å styrkje tilskotet til VO-linja i 2027 for å bidra til at chatten kan ha lengre opningstid.

Barnet sine rettar og ordningar for medverknad

Barn har særskilde rettar etter Grunnlova og barnekonvensjonen. Barn har rett til å bli høyrte i alt som gjeld dei, og er avhengige av at andre varettek interessene deira utan eigennytte. I alle handlingar og avgjerder som gjeld barn, skal omsynet til kva som er det beste for barnet vurderast særskilt og vere eit grunnleggjande omsyn. Det offentlege pliktar å vurdere om tiltak gjeld eller kan få konsekvensar for barn, og ansvarleg instans må syte for at barn sine rettar blir vurderte som ein del av sakshandsaminga.

¹⁹ Agenda Kaupang (2026) *Kartlegging av telefon- og chat-tjenester for voldsutsatte barn, unge og vaksne*

I 2025 hadde departementet eit eige mål for barn sine rettar om at «Barn får medverke, og barn sine rettar blir betre varetekne.»

Den nye barnelova inneheld eit eige innleiande kapittel om barn sine grunnleggjande rettar. Kapittelet omfattar barnet sitt beste, retten til medverknad, samt rett til omsorg, utvikling, vern mot vald, ikkje-diskriminering og familieliv.

Bufdir har eit særskilt ansvar for å auke medvitet om barnekonvensjonen og styrkje medverknaden til barn og unge på tvers av sektorar og forvaltingsnivå. Regjeringa tydeleggjorde i 2025 Bufdir si rolle som nasjonalt kompetansemiljø for barn og unge sin medverknad på systemnivå. Dette oppdraget er vidareutvikla i 2026. Bufdir har arbeidd vidare med å leggje til rette for medverknad i kommunane, mellom anna gjennom ungdomsråd, nettverk og nasjonale møteplassar. Bufdir lagar òg verktøy og metodar for medverknad, som skal hjelpe offentlege verksemder å vareta medverknad frå barn og unge.

Barne- og familiedepartementet koordinerer oppfølginga av barnekonvensjonen og tilrådingane frå FN sin barnekomité. Noreg leverte sin

sjuande rapport til komiteen i 2024, og i mai 2025 vart Noreg høyrte om oppfølginga av konvensjonen. Komiteen har i etterkant gitt nye tilrådingar, som departementa no vurderer korleis skal følgjast opp.

I 2026 arbeider Bufdir med å utvikle rettleiing spesielt tilpassa statlege verksemder, som direktorat og departement, om korleis barn og unge kan medverke i statleg politikkutvikling. Arbeidet med erfaringsdeling skjer òg internasjonalt gjennom Bufdir si deltaking i ulike faglege forum.

Barneperspektivet skal bli varetatt, også i førebuing til kriser og i krisehandtering. Det er viktig å vurdere korleis barn og unge kan sikrast tilgang til tilpassa informasjon og reell medverknad i planlegging og handtering av kriser. Departementet har mellom anna sett i gang arbeid med å vurdere beredskapsheimlar for tenester departementet har ansvar for.

Departementet vil i 2027 halde fram med å utvikle vidare ordningar for at barn får medverke, mellom anna i samarbeid med andre departement og direktorat.

Nærare om budsjettforslaget

Utgifter under programkategori 11.10 fordelt på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
840	Tiltak mot vald og overgrep	371 088	392 157	399 688	1,9
841	Samliv og konfliktløsning	28 059	31 153	8 278	-73,4
842	Familievern og mekling	723 214	761 946	805 554	5,7
843	Adopsjonsstønad	1 648	4 300	1 411	-67,2
844	Kontantstøtte	750 941	724 600	739 000	2,0
845	Barnetrygd	28 749 548	30 309 000	30 060 000	-0,8
846	Familie- og oppveksttiltak	1 185 361	1 742 419	1 966 168	12,8
847	EUs ungdomsprogram	19 982	18 023	18 614	3,3
848	Barneombudet	24 849	25 843	28 053	8,6
Sum kategori 11.10		31 854 690	34 009 441	34 026 766	0,1

Inntekter under programkategori 11.10 fordelt på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
3841	Samliv og konfliktløsning	27 705	28 240	29 285	3,7
3842	Familievern	410	930	964	3,7
3847	EUs ungdomsprogram	7 372	5 964	5 964	0,0
Sum kategori 11.10		35 487	35 134	36 213	3,1

Utgifter under programkategori 11.10 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	620 226	651 371	674 637	3,6
50–89	Overføringer til andre	31 234 464	33 358 070	33 352 129	0,0
Sum kategori 11.10		31 854 690	34 009 441	34 026 766	0,1

Kap. 840 Tiltak mot vald og overgrep

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 70 og kap. 846, post 62</i>	22 744	30 518	31 957
60	Tilskot til oppgradering av krisesenterbygg	20 000	20 740	21 528
61	Tilskot til incest- og valdtektssenter, <i>overslagsløyving</i>	127 052	132 795	137 841
70	Tilskot til valdsførebyggjande tiltak m.m., <i>kan nyttast under post 21 og post 61 og kap. 858, post 01</i>	160 569	165 915	164 612
73	Tilskot til senter for valdsutsette barn	40 723	42 189	43 750
Sum kap. 840		371 088	392 157	399 688

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttast under post 70 og kap. 846, post 62

Midlane på posten blir brukte til å finansiere prosjekt og tiltak i arbeidet mot vald og overgrep. Løyvinga blir mellom anna brukt til å finansiere tiltak under Barne- og familiedepartementet sitt ansvarsområde i Prop. 36 S (2023–2024) *Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjonar (2024–2028) – Trygghet for alle*.

For å sikre korrekt postbruk foreslår BFD å auke posten med 4,3 mill. kroner til tre av dei regionale sentera mot vald, traumatisk stress og sjølvmoordsførebygging (RVTS-ane), mot tilsvarende nedjustering på kap. 840, post 70. Midlane skal gå til valdsførebyggjande tiltak og kompetanseheving for tilsette på krisesentera og sentera mot incest og seksuelle overgrep. Sjå omtale under kap. 840, post 70.

Posten dekkjer òg midlar til Statens helseilsyn til arbeidet med undersøking av saker om drap, vald, overgrep og omsorgssvikt mot barn. Departementet foreslår å auke løyvinga på posten med 1,5 mill. kroner for å delfinansiere ein auke på 2,5 mill. kroner til undersøkingsordninga.

Departementet foreslår å redusere posten med 5,5 mill. kroner for å samle midlane Bufdir forvaltar til foreldrestøtte på ein post. Kap. 846, post 21 blir auka tilsvarende, sjå omtale under den posten.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette ei løyving på 32 mill. kroner i 2027.

Post 60 Tilskot til oppgradering av krisesenterbygg

Tilskotsordning til oppgradering av krisesenterbygg vart etablert i 2025 for å stimulere kommunar til å oppgradere, fornye eller utvide krisesentera sine. Tilskotet kan òg brukast til nybygg. Tilskot blir utmålt på bakgrunn av søknad. Frå 2027 blir det gjort framlegg om at det kan givast tilskot for ein periode på inntil tre år, med atterhald om løyving frå Stortinget. Ein meir utfyllande omtale av ordninga finst i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet.

Budsjettforslaget byggjer på ei vidareføring av tilskotsordninga. Departementet foreslår ei løyving på 21,5 mill. kroner i 2027.

Post 61 Tilskot til incest- og valdtektssenter, overslagsløyving

Løyvinga dekkjer tilskot til 21 incestsenter og eitt valdtektssenter.

Målet med tilskotsordninga er å gi utsette for incest, seksuelle overgrep og valdtekt, og pårørende til utsette barn og vaksne, eit tilbod om hjelp og støtte av god kvalitet og som er godt tilgjengeleg. Ein meir utfyllande omtale av ordninga finst i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet. Budsjettforslaget byggjer på ei vidareføring av tilskotsordninga.

Departementet foreslår ei løyving på 137,8 mill. kroner i 2027.

Post 70 Tilskot til valdsførebyggjande tiltak m.m., kan nyttast under post 21, post 61, og kap. 858, post 01

Løyvinga dekkjer tilskot til stiftelsen Alternativ til Vold (ATV) til drift av eksisterande ATV-kontor. Målet for tilskotet er å drifte eit behandlingstilbod til utøvarar av vald i nære relasjonar og familiane deira. Departementet føreslår at det blir gitt tilskot til ATV også i 2027.

Løyvinga dekkjer vidare tilskot til Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) og til dei regionale sentera om vald, traumatisk stress og sjølvmoordsførebygging (RVTS-ane). Departementet føreslår at det blir gitt tilskot til NKVTS og RVTS også i 2027. Målet for tilskotet til NKVTS er å styrkje forskning, utviklingsarbeid, kunnskapsformidling og kompetanseutvikling på valds- og traumefeltet. Målet for tilskotet til RVTS-ane er å bidra til førebygging av vald og seksuelle overgrep og auke kompetansen for tilsette på krisesentera og sentera mot incest og seksuelle overgrep. I samband med handsaming av statsbudsjettet for 2026 vart det vedteke at tre av dei fem RVTS-ane (Nord, Midt og Vest) som ligg under Helseføretak, skal forankrast i ei nasjonal eining under Helsedirektoratet frå 2027. Departementet føreslår derfor å flytte 4,3 mill. kroner frå kap. 840, post 70 til kap. 840, post 21 for å sikre rett postbruk. Departementet føreslår vidare å redusere løyvinga til RVTS-ane med 1,6 mill. kroner. Arbeidet med å implementere opplæringsressursane *Jeg Vet* og *Snakke sammen* har hatt lågare behov enn forutsett.

Departementet føreslår vidare å gi tilskot til Krisesentersekretariatet til drift av Valds- og overgrepslinja (VO-linja), til Incestsenteret i Vestfold til drift av Hjelpetelefonen for seksuelt misbrukte, til Oslo Røde Kors til telefonen om negativ sosial kontroll og æresrelatert vald og til Selvhjelp for innvandrere og flyktningar (SEIF). Målet for tilskota er å gi informasjon, rettleiing og eventuell oppfølging til dei som er utsette for ulike former for vald og overgrep. Tilskotet til SEIF vart auka med 2 mill. kroner i 2026, departementet føreslår å ikkje føre vidare auken i 2027. Vidare føreslår departementet å auke løyvinga til VO-linja med 0,6 mill. kroner for å gjenopne chattetilbodet på ettermiddagstid.

Departementet føreslår å gi tilskot til Foreldre-support, telefon- og chattetenesta Mental Helse tilbyr for foreldre. Målet med tilskotet er å gi

støtte, informasjon og rettleiing til foreldre og omsorgspersonar som treng det.

Sjå ein meir utfyllande omtale av dei namngitte tilskota over i Prop. 1 S (2025–2026). Alle tilskota blir utmålte på bakgrunn av søknad.

Løyvinga blir òg brukt til tilskotsordninga *Tilskot til tiltak mot vald og overgrep*. Målet med ordninga er å bidra til å førebyggje vald og overgrep i nære relasjonar, og å styrkje meistrings-evna og livskvaliteten til barn og unge som er eller har vore utsette for vald eller seksuelle overgrep. Krisesentera kan òg søkje om midlar til å vidareutvikle tilbodet til særleg utsette grupper. Midlane på posten dekkjer i tillegg utgifter til personalressursar i samband med handsaminga av tilskotsordninga, jf. stikkordet «kan brukast under kap. 858, post 01». Ein del av tilskotsordninga går òg til kommunane, jf. stikkordet «kan brukast under post 61». Ein meir utfyllande omtale av ordninga finst i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet.

Departementet føreslår ei løyving på 164,6 mill. kroner i 2027.

Post 73 Tilskot til senter for valdsutsette barn

Posten dekkjer driftstilskot til senter for valdsutsette barn. Løyvinga er brukt til å gi tilskot til Stine Sofies Stiftelse til drift av Stine Sofie Senteret, jf. Innst. 14 S (2017–2018). Midlane dekkjer også ettervern for barn som har hatt opphald på senteret.

Stine Sofie Senteret er eit nasjonalt kurs- og meistringssenter for valds- og overgrepsutsette barn og unge mellom 0 og 18 år, deira trygge omsorgspersonar og søsken. Senteret tilbyr eit gratis opphald på seks dagar, og gjeld alle uansett kvar ein bur i landet.

Målet er at deltakarane i eit trygt miljø skal få oppleve glede og få ny kunnskap. Barna skal oppleve meistring, og relasjonar mellom barn og omsorgspersonane deira skal styrkjast. Dei skal oppleve positive møte med andre barn med like erfaringar. Målet er òg at omsorgspersonane skal bli ei meir aktiv støtte for barnet. Sjå ein meir utfyllande omtale av tilskotet i Prop. 1 S (2025–2026). Tilskot må vurderast på bakgrunn av søknader frå Stine Sofies Stiftelse.

Departementet føreslår ei løyving på 43,8 mill. kroner i 2027.

Kap. 841 Samliv og konfliktløsning

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, <i>overslagsløyving</i>	18 728	17 761	
22	Opplæring, forskning, utvikling m.m.	5 693	6 939	4 086
23	Refusjon av utgifter til DNA-analysar, <i>overslagsløyving</i>	3 638	6 453	4 192
	Sum kap. 841	28 059	31 153	8 278

Post 21 Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, overslagsløyving

Posten har omfatta godtgjersle til meklaras utanom familievern, dekking av reiseutgifter til foreldre i særlege tilfelle og utgifter til tolk når slike utgifter fell inn under refusjonsordninga for tolketenesta.

Departementet føreslår å avvike posten og flytte midlane til føremålet med tilhøyrande stikkord til kap. 842, ny post 22. Føremålet er å samle løyvinga til familievern og mekling på kap. 842, slik at det blir enklare å sjå løyvingane i samanheng.

Departementet føreslår inga løyving i 2027.

Post 22 Opplæring, forskning, utvikling m.m.

Posten har vore brukt til opplæring av nye meklaras, til kompetanseheving i meklarkorpset og til Bufdir og familievern sitt arbeid med kurs til foreldre. Departementet føreslår å redusere løyvinga til dette med 5,6 mill. kroner, mot ein auke på 4,9 mill. kroner på kap. 842, post 21 og 0,8 mill. kroner på kap. 846, post 21. Føremålet er å samle løyvinga til familievern og mekling, slik at det blir enklare å sjå løyvingane i samanheng. Jf. omtale under kap. 842, post 21 og kap. 846, post 21.

Midlane som er att på posten kan brukast til økonomisk støtte til Domstoladministrasjonen for å auke kompetansen ved domstolane i foreldretvistar etter barnelova og til arbeid med å få meir og betre kunnskap om desse sakene i domstolen,

irekna kunnskap om kva foreldre reiser sak om, korleis sakene blir handsama, og kva som er resultatet i sakene. Midlane kan vidare brukast til kompetanseheving ved domstolane når det gjeld betre praksis og samhandling med familievern og andre tenester i slike saker etter føresegnene i barnelova.

Løyvinga kan òg brukast til andre tiltak knytte til samliv og konfliktløsning.

Departementet føreslår å auke posten med 2,5 mill. kroner til arbeid med implementering av ny barnelov, mellom anna oppfølging av oppmodingsvedtak.

Departementet føreslår ei løyving på 4,1 mill. kroner i 2027.

Post 23 Refusjon av utgifter til DNA-analysar, overslagsløyving

Posten omfattar refusjon av utgifter til DNA-analysar som utanriksstasjonane, domstolane og Arbeids- og velferdsdirektoratet har rekvirert ved fastsetjing av farskap. Departementet refunderer utgiftene dette fører med seg. Utgiftene til DNA-analysar følgjer av reglane i barnelova om fastsetjing og endring av farskap. Analysane blir gjennomførte ved Oslo universitetssjukehus.

Dei seinare åra har utgiftene til DNA-analysar vore lågare enn lagt til grunn i budsjetta for dei enkelte åra. Departementet føreslår derfor å redusere løyvinga med 2,5 mill. kroner.

Departementet føreslår ei løyving på 4,2 mill. kroner i 2027.

Kap. 3841 Samliv og konfliktløsning

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Gebyrinntekter for fastsetjing av bidrag	27 705	28 240	29 285
	Sum kap. 3841	27 705	28 240	29 285

Post 01 Gebyrinntekter for fastsetjing av bidrag

Partane i bidragssaker skal betale gebyr ved offentlig fastsetjing og endring av barnebidrag når inntekta deira overstig ei fastsett grense.

Gebyret utgjer eit rettsgebyr for kvar av partane. Rettsgebyret blir regulert årleg. Stortinget bestemmer satsen etter forslag frå Justis- og beredskapsdepartementet.

Departementet føreslår ei løyving på 29,3 mill. kroner i 2027.

Kap. 842 Familievern og mekling

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 70</i>	448 637	437 625	446 860
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	19 705	38 927	42 144
22	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, <i>overslagsløyving</i>			20 596
70	Tilskot til kyrkja si familievernsteneste m.m., <i>kan nyttast under post 01</i>	254 872	285 394	295 954
	Sum kap. 842	723 214	761 946	805 554

Bufetat har forvaltingsansvaret for familievernstenesta i dei fem regionane. Bufdir forvaltar den faglege og administrative leiinga og drifta av familievernet, som består av både statlege og ikkje-statlege familievernkontor. Familievernstenesta har familierelaterte problem som fagfelt. Kjerneoppgåvene er behandling og rådgiving ved vanskar, konfliktar eller kriser i familien og mekling etter ekteskapslova § 26 og barnelova § 51. Familievernkontora driv førebyggjande arbeid og utoverretta verksemd om familieretta tema, medrekna rettleiing, informasjon og undervising retta mot hjelpeapparatet og publikum. Familievernkontora skal òg samarbeide med andre tenesteytarar i einskildsaker dersom samarbeid er naudsynt for å gi eit heilskapleg og samordna tilbod.

Departementet føreslår å samle løyvinga til familievernet og mekling på kap. 842. Departe-

mentet føreslår samstundes å endre namnet på kapittelet frå «Familievernet» til «Familievern og mekling». I tillegg kjem ny post 22 på kapittelet.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttast under post 70

Posten dekkjer lønn til tilsette og utgifter til varer og tenester knytte til dei offentleg eigde familievernkontora. Løyvinga omfattar oppgåvene dei offentlege familievernkontora utfører i samband med samlivstiltak og administrasjonsutgifter knytte til familievernet ved regionkontora i Bufetat. Løyvinga dekkjer òg nasjonale utviklingsoppgåver knytte til familievernet.

Vidare dekkjer løyvinga drifta av og utviklingsoppgåver knytte til Nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK) for det kommunale og statlege barnevernet, familievernet og krisesenter.

Midlar til foreldrekurset *Kva med oss?* er i dag finansiert over kap. 858, post 01. Departementet foreslår å redusere løyvinga til dette kurset på kap. 858, post 01 med 3,2 mill. kroner, mot ein tilsvarende auke på kap. 842, post 01 for å samle løyvingane til familievernnet på eitt kapittel.

Buudir har frå 1. januar 2026 gjennomført ei endring i kompetansestrukturen i verksemda. Oppgåver til fagutvikling i familievernnet blir flytta til Buudir. Departementet foreslår derfor å redusere løyvinga på posten med 8,4 mill. kroner, mot ein tilsvarende auke på kap. 858, post 01. Jf. omtale under kap. 858, post 01. Stillingane som er flytta har vore knytte til spisskompetansemiljøa i familievernnet, og desse har i svært avgrensa grad jobba med kliniske saker. Endringa er slik vurdert å ikkje påverke kapasiteten i familievernntenesta negativt. Tilsvarende endring er gjort i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2026.

Departementet foreslår ei løyving på 446,9 mill. kroner i 2027.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Posten dekkjer utgifter til forskning, evaluering, kunnskaps- og utviklingsarbeid og kompetanseheving i familievernnet, irekna utvikling av sakshandsamingssystemet for familievernnet (FADO). I 2027 vil ein stor del av midlane på posten gå til utvikling av FADO, som er prosjektert for ein periode på tre år (2026–2028). Posten kan òg brukast til andre tiltak for å utvikle tilbodet til familievernntenesta og samarbeid med andre tenester mv.

Departementet foreslår å redusere løyvinga med 3,1 mill. kroner for å finansiere andre prioriterte tiltak.

Departementet foreslår vidare å auke løyvinga med 4,9 mill. kroner, mot ein tilsvarende reduksjon på kap. 841, post 22 til opplæring av nye meklaras og til kompetanseheving i meklarkorpset. Foremålet er å samle løyvinga til familievern og meklung på kap. 842, slik at det blir enklare å sjå løyvingane i samanheng. Jf. omtale under kap. 841, post 22.

Departementet foreslår ei løyving på 42,1 mill. kroner i 2027.

NY Post 22 Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, overslagsløyving

Sjå omtale under kap. 841, post 21. Departementet foreslår å avvike kap. 841, post 22 og flytte løyvinga til ny kap. 842, post 22. Foremålet er å samle løyvinga til familievern og meklung på kap. 842, slik at det blir enklare å sjå løyvingane i samanheng.

Løyvinga på posten skal gå til godtgjersle til meklaras utanom familievernnet, dekking av reiseutgifter til foreldre i særlege tilfelle og utgifter til tolk når slike utgifter fell inn under refusjonsordninga for tolketenesta. Godtgjersle til meklaras utanom familievernnet blir gitt etter dei same satsane som for fri rettshjelp. Stortinget avgjer satsen etter forslag frå Justis- og beredskapsdepartementet.

Familievernkontora opplever stor pågang som gjer at fleire blir viste til meklaras utanom familievernnet. Som følgje av dette foreslår departementet å auke løyvinga med ytterlegare 2,1 mill. kroner.

Stikkordet «overslagsløyving» blir ført vidare på den nye posten.

Departementet foreslår ei løyving på 20,6 mill. kroner i 2027.

Post 70 Tilskot til familievernntenesta til kyrkja m.m., kan nyttast under post 01

Midlane blir brukte til å finansiere drifta av dei kyrkjeleg eigde familievernkontora. Løyvinga omfattar òg tilskot til oppgåvene dei kyrkjeleg eigde familievernkontora utfører i samband med samlivstiltak.

Posten blir òg brukt til å gi tilskot til Stiftelsen Kirkens Familievern. Tilskotet skal bidra til administrasjon, utvikling og leiing sentralt i Stiftelsen Kirkens Familievern. Sjå ein meir utfyllande omtale av tilskotet i Prop. 1 S (2025–2026). Tilskot til Stiftelsen Kirkens Familievern blir utmålt på bakgrunn av søknad.

Departementet foreslår ei løyving på 296 mill. kroner i 2027.

Kap. 3842 Familievern

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Diverse inntekter	410	930	964
	Sum kap. 3842	410	930	964

Post 01 Diverse inntekter

Inntektene er diverse kursinntekter med meir. Departementet foreslår ei løyving på 1 mill. kroner i 2027.

Kap. 843 Adopsjonsstønad

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
70	Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, <i>overslagsløyving</i>	1 648	4 300	1 411
	Sum kap. 843	1 648	4 300	1 411

Post 70 Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, overslagsløyving

Stønad til adopsjon av barn frå utlandet blir gitt til adoptivforeldre som på førehand har fått samtykke av norske adopsjonsstyresmakter til å adoptere barn frå utlandet. Adopsjonen må vere registrert i det sentrale adopsjonsregisteret i Bufdir.

Eit vilkår for stønad er at adoptivforeldra faktisk var busette i Noreg då dei fekk omsorga for barnet, og då adopsjonen vart gjennomført eller registrert i Noreg. I spesielle tilfelle vil det på bakgrunn av tilhøve i opphavslandet ta lang tid å få adopsjonen registrert i Noreg. Foreldra kan likevel få stønad

dersom barnet er kome til Noreg med sikte på adopsjon, og adoptivforeldra faktisk var busette her i landet då dei fekk omsorga for barnet.

Adopsjonsstønaden er sett tilsvarende grunnbeløpet i folketrygda som gjeld frå 1. mai 2026. Den nye satsen for stønaden skal gjelde for adoptivbarn som kjem til Noreg frå og med 1. januar 2027, og gjeld for heile kalenderåret. Talet på adopsjonar som ligg til grunn for løyvinga er usikkert, og lågare enn tidlegare. Departementet foreslår å redusere løyvinga på posten med 3 mill. kroner.

Departementet foreslår ei løyving på 1,4 mill. kroner i 2027.

Kap. 844 Kontantstøtte

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i>	750 941	724 600	739 000
	Sum kap. 844	750 941	724 600	739 000

Post 70 Tilskot, overslagsløyving

Kontantstøtteordninga er heimla i lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte for småbarnsforeldre. Arbeids- og velferdsetaten forvaltar kontantstøtta.

Målet med ordninga er å bidra til at familiane får meir tid til sjølve å ta omsorga for eigne barn medan dei er små. Ordninga gir familiane auka økonomisk handlingsrom til å velje alternative omsorgsformer til barnehage.

Tildelingskriteria er nærare omtalte i lova, men kontantstøtte blir som hovudregel ytt for barn mellom 13 og 19 månader som er busette i

Noreg, og som ikkje eller berre delvis gjer bruk av barnehageplass det blir ytt offentleg driftstilskot til.

Budsjettforslaget byggjer på prognosar for talet på mottakarar, og er føreslått redusert med 1 mill. kroner som følgje av vidareføring av redusert makspris i barnehage i 2027. Departementet føreslår å føre vidare satsane for kontantstøtte med uendra nivå. Forslag til satsar for 2027 står i tabell 1.1.

Departementet føreslår ei løyving på 739 mill. kroner i 2027.

Tabell 4.1 Forslag til satsar for kontantstøtte i 2027 (kroner)

Avtalt opphaldstid i barnehage (timar per veke)	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn per måned
Ikkje bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timar	80	6 000
Frå 9 til og med 16 timar	60	4 500
Frå 17 til og med 24 timar	40	3 000
Frå 25 til og med 32 timar	20	1 500
33 timar eller meir	0	0

Kap. 845 Barnetrygd

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i>	28 749 548	30 309 000	30 060 000
	Sum kap. 845	28 749 548	30 309 000	30 060 000

Post 70 Tilskot, overslagsløyving

Barnetrygda skal bidra til å dekkje utgifter til å forsørge barn, og er heimla i lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd. Arbeids- og velferdsetaten forvaltar barnetrygda.

Tildelingskriteria er nærare omtalte i lova, men barnetrygd blir som hovudregel ytt for barn under 18 år som er busette i Noreg.

Budsjettforslaget byggjer på nye prognosar for talet på barn med rett til barnetrygd, talet på stønadsmottakarar med rett til utvida stønad (barne-

trygd for eitt barn meir enn det faktiske barne-talet), talet på barn med rett til Finnmarks- og Svalbardtillegg, og talet på småbarnstillegg for einslege forsørgjarar med barn på null til tre år. Prognosane byggjer mellom anna på den siste befolkningsframskrivinga frå SSB.

Departementet føreslår å føre vidare satsane i barnetrygda med uendra nivå. Forslaget til satsar for 2027 står i tabell 1.2.

Departementet føreslår ei løyving på 30 060 mill. kroner i 2027.

Tabell 4.2 Forslag til satsar for barnetrygd (kroner)

	Satsar per månad	Satsar per år
Ordinær barnetrygd til barn 0–18 år	2012	24 144
Utvida barnetrygd til einsleg mor eller far for barn 0–18 år	2 572	30 864
Småbarnstillegg til einslege forsørgjarar med barn 0–3 år	712	8 544
Tillegg til stønadsmottakarar i Finnmark, Svalbard og Nord-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord)	512	6 144

Tabell 4.3 Talet på barn med barnetrygd i 2025. Prognosar for 2026 og 2027

	Gjennomsnitt 2025	Gjennomsnitt 2026	Gjennomsnitt 2027
Barn med barnetrygd	1 102 476	1 093 716	1 083 175

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 4.4 Talet på stønadsmottakarar i 2025. Prognosar for 2026 og 2027

	Gjennomsnitt 2025	Gjennomsnitt 2026	Gjennomsnitt 2027
Stønadsmottakarar med barnetrygd for			
– eitt barn	306 880	304 442	301 508
– to barn	274 231	272 052	269 430
– tre barn	75 414	74 815	74 094
– fire barn	11 278	11 188	11 081
– fem eller fleire barn	2 666	2 645	2 619
Sum stønadsmottakarar	670 469	665 142	658 731
Stønadsmottakarar med utvida stønad	128 837	132 225	135 702
Stønadsmottakarar med småbarnstillegg til einslege forsørgjarar med barn 0–3 år	945	843	573

Talet på stønadsmottakarar etter kor mange barn dei får utbetalt barnetrygd for, er eksklusiv stønadsmottakarar som får ekstra barnetrygd (utvida stønad). For nokre av barna blir det utbetalt delt barnetrygd – mor og far får ei halv barnetrygd kvar.
Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Kap. 846 Familie- og oppveksttiltak

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under post 62 og post 71</i>	51 171	52 483	56 669
22	Forsking, <i>kan overførast</i>	5 079	16 799	21 466
61	Tilskot til å inkludere barn og unge, <i>kan nyttast under post 71</i>	256 519	758 356	
62	Utvikling i kommunane	91 547	153 020	111 337
63	Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge		519 796	1 024 709
70	Barne- og ungdomsorganisasjonar	209 420	220 959	236 134
71	Utviklings- og opplysningsarbeid m.m., <i>kan nyttast under post 21 og 62</i>	559 141	8 229	8 533
72	Tilskot til å inkludere barn og unge			494 256
79	Tilskot til internasjonalt ungdomssamarbeid m.m.	12 484	12 777	13 064
	Sum kap. 846	1 185 361	1 742 419	1 966 168

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast, kan nyttast under post 62 og post 71

Posten dekkjer utgifter til førebyggjande tiltak og forskings- og utviklingstiltak på familie- og

oppvekstområdet. Posten blir òg brukt til evaluering og oppfølging av tilskotsordningane på familie- og oppvekstområdet, til arbeidet med barn og unge sin medverknad og til arbeidet med digital ungdomsportal. Posten dekkjer òg midlar til etteradopsjonstiltak. Løyvinga kan òg

brukast til andre tiltak på familie- og oppvekstområdet.

Departementet foreslår å videreføre løyvinga på 5,2 mill. kroner til fagleg bistand til kommunane i samband med ein-til-ein-oppfølging. Bufdir koordinerer den faglege bistanden saman med ei arbeidsgruppe under etatssamarbeidet for utsette barn og unge, og mottek innspel frå kommunane i arbeidet. Midlane skal mellom anna gå til RVTS-ane til etablering og drift av eit læringsnettverk om tiltak for å førebyggje barne- og ungdomskriminalitet. Sjå nærare omtale av ordninga under kap. 846, post 62.

Det blir foreslått å auke posten med 5,5 mill. kroner for å samle midlane Bufdir forvaltar til tiltak om foreldrestøtte på éin post. Kap. 840, post 21 reduserast tilsvarende, jf. omtale under kap. 840, post 21. Departementet foreslår i tillegg å auke løyvinga med 0,8 mill. kroner, mot ein tilsvarende reduksjon på kap. 841, post 22. Midlane skal gå til Bufdir og familievernnet sitt arbeid med kurs til foreldre. Jf. omtale under kap. 841, post 22. Departementet foreslår vidare å auke løyvinga med 2 mill. kroner mot ein tilsvarende reduksjon på kap. 846, post 61. Midlane skal brukast til ei følgjeevaluering av Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge.

Grunna reduserte behov, foreslår departementet å redusere løyvinga med 6 mill. kroner for å finansiere andre prioriterte tiltak.

Til saman foreslår departementet ei løyving på 56,7 mill. kroner i 2027.

Post 22 Forsking, kan overførast

Løyvinga under denne posten skal brukast til forskning innanfor familie, oppvekst og levekår for barn og unge. Posten dekkjer mellom anna midlar til gjennomføring av EU Kids Online-undersøkinga i regi av Universitetet i Oslo. Føremålet med undersøkinga er å auke kunnskapen om barn og foreldre sin bruk av internett og ny nettbasert teknologi. Posten dekkjer òg midlar til forskingsprosjektet Growing up in Digital Europe i regi av NTNU, som er ein longitudinell studie om oppvekstvilkåra i Noreg.

Departementet foreslår å auke posten med 2,5 mill. kroner. 0,5 mill. kroner av auken går til forskingsprosjektet Growing up in Digital Europe. 2 mill. kroner går til eit forskingsprogram om barne- og ungdomskriminalitet. Vidare foreslår JD og BFD å flytte 1,5 mill. kroner frå kap. 400, post 21 til kap. 846, post 22, slik at justissektoren sine forskingsmidlar til temaet kan brukast inn i forskingsprogrammet. Forskingsprogrammet skal

gi oppdatert, sektorovergripande og mindre fragmentert forskning om kriminalitet blant barn og unge. I tillegg er det sett av midlar til ei følgjeevaluering av ein-til-ein-oppfølging av barn og unge som har auka risiko for kriminalitet. Samla er det sett av 11,9 mill. kroner til forskning om barne- og ungdomskriminalitet i 2027.

Departementet foreslår ei løyving på 21,5 mill. kroner i 2027.

Post 61 Tilskot til å inkludere barn og unge, kan nyttast under post 71

Løyvinga har vore brukt til tilskotsordninga *Tilskot til å inkludere barn og unge* og fleire ein-skildståande tilskot.

Som tidlegare varsla foreslår departementet å gjere fleire endringar i ordninga i 2027. Løyvinga på posten blir foreslått flytta. Delen av ordninga som går til frivillige organisasjonar og private aktørar, blir foreslått flytta til ny post 72. Samtidig blir forskrifta til ordninga revidert og berre retta mot frivillige organisasjonar og andre aktørar som er registrerte i Frivilligregisteret. Post 72 blir foreslått auka med 484,3 mill. kroner grunna flyttinga. Sjå omtale under den posten. Delen av ordninga som går til kommunar blir foreslått flytta til post 63 under Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge. Post 63 blir foreslått auka med 272,1 mill. kroner. Kommunar og andre aktørar som allereie har fått vedtak om fleirårige tilskot gjennom ordninga *Tilskot til å inkludere barn og unge*, vil framleis få tilskot i samsvar med vedtaket og forskrifta som gjaldt på vedtakstidspunktet. Sjå omtale under den posten.

Departementet foreslår vidare å redusere posten med 2 mill. kroner mot ein tilsvarende auke på kap. 846, post 21. Midlane skal brukast til evaluering av Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge.

Departementet foreslår inga løyving på posten i 2027.

Post 62 Utvikling i kommunane

Løyvinga på posten skal dekkje tilskot til prosjekt og program på familie- og oppvekstområdet i kommunal sektor.

Løyvinga dekkjer *tilskot til kriminalitetsføbyggjande foreldrestøttande arbeid* og *tilskot til ein-til-ein-oppfølging i samband med innsatsen mot barne- og ungdomskriminalitet*.

Løyvinga har òg dekt tilskotsordninga *Foreldrestøttande tiltak i kommunane*. Som tidlegare varsla foreslår departementet å avvikle ord-

ninga og flytte midlane til kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge. Kommunar som allereie har fått tilsegn om fleirårige tilskot til foreldrestøttande tiltak, vil framleis få tilskot til dette i 2027. Målet med å innlemme midlane i førebyggingsprogrammet er å leggje til rette for at kommunane kan sjå ulike førebyggjande tiltak, inkludert foreldrestøttande tiltak, i betre samanheng og tilpasse innsatsen til lokale behov. Departementet foreslår derfor å redusere posten med 57 mill. kroner mot ein tilsvarende auke på kap. 846, post 63. Sjå nærare omtale under denne posten.

Gjenstående løyving dekkjer mellom anna tilskot til kriminalitetsførebyggjande foreldre-støttande arbeid. Målet er å gi støtte til foreldre med ungdom som viser teikn til risikofylt atferd, slik at dei kan ta hand om foreldreansvaret sitt og gi god omsorg. Tilskotet skal gå til Oslo, Bergen, Kristiansand, Trondheim og Drammen, som er kommunar med særlege utfordringar med barne- og ungdomskriminalitet. Ein meir utfyllande omtale av tilskotet finst i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet.

Løyvinga dekkjer vidare Tilskot til ein-til-ein-oppfølgning av barn og unge som skal bidra til ein forsterka innsats og tiltak retta mot barn og unge og familiane deira i kommunar med særskilde utfordringar med barne- og ungdomskriminalitet. Ein meir utfyllande omtale av tilskota finst i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet. I 2026 vart det løyvd 77 mill. kroner til utvalde kommunar. Departementet foreslår å auke løyvinga på posten med 9,3 mill. kroner til ein-til-ein-oppfølgning i kommunane. Auken skal brukast til å styrkje innsatsen til kommunar som har fått tildelt midlar i 2026: Oslo, Bergen, Kristiansand, Trondheim, Stavanger, Skien, Drammen, Sandefjord, Lørenskog og Lillestrøm. Tilskot blir utmålt på bakgrunn av søknad og kriminalitetsutfordringane i kommunane og gitt for inntil tre år, med atterhald om løyving frå Stortinget.

Ein-til-ein-oppfølgning skal bidra til tett individuell oppfølging både i skule og på fritida og til at kommunale tenester som barnevern, Nav, flyktingtenesta, psykiske helsetenester og skule med meir kan setje inn naudsynte individuelle tiltak. Den totale ramma for tiltaket er 106,6 mill. kroner, der 89,5 mill. kroner blir fordelte til dei elleve kommunane. 5,2 mill. kroner skal gå til fagleg bistand til å implementere og vidareutvikle ordninga. 11,9 mill. kroner skal gå til følgjeevaluering av ein-til-ein-oppfølgning og forskning om barne- og ungdomskriminalitet og verkemiddel som er

effektive for å førebyggje slik kriminalitet, sjå omtale kap. 846, postane 21 og 22.

Vidare foreslår departementet å auke løyvinga med 0,25 mill. kroner til prisen Årets ungdomskommune i 2027 på posten.

Departementet foreslår ei samla løyving på 111,3 mill. kroner i 2027.

Post 63 Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge

Departementet foreslår å endre namnet på Kap. 846, post 63 frå «Tverrsektorielt tilskot til førebyggjande tiltak for barn og unge» til «Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge», for at namnet på posten skal samsvare med namnet på tilskotsordninga.

Målet med ordninga er å gi barn og unge gode oppvekstvilkår og førebyggje at barn og unge fell utanfor, ved å støtte kommunane i det førebyggjande arbeidet deira retta mot barn og unge på tvers av ulike sektorar og tenesteområde. Ein meir utfyllande omtale av ordninga finst i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet. I 2027 vil kommunane kunne få eittårige tilskot. På sikt skal kommunane kunne få tilsegn for inntil tre år om gongen, med atterhald om årlege budsjettvedtak i Stortinget. Ordninga blir evaluert i perioden 2026–2028.

I 2026 vart 75,4 mill. kroner av Tilskot til tiltak for å styrkje språkutviklinga for minoritetsspråklege barn i barnehage overførte frå Kunnskapsdepartementets kap. 231, post 63 til Barne- og familiedepartementet. Dette utgjer 1/3 av tilskotet. Kunnskapsdepartementet og BFD foreslår no at heile det resterande tilskotet på 150,3 mill. kroner blir flytta over i 2027.

I 2026 vart 4 mill. kroner overførte i sektorbidrag frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet til tilskotsordninga. Sektorbidraget frå AID blir foreslått auka med 1 mill. kroner i 2027.

I 2026 vart midlar frå Styrking av helsestasjons- og skulehelsetenesta under Helse- og omsorgsdepartementet overførte til Barne- og familiedepartementet sitt budsjett. Som ein del av evalueringa av ordninga vil regjeringa følgje utviklinga i ressursane til helsestasjons- og skulehelsetenesta. Universitetssjukehuset i Nord-Noreg (UNN) har tidlegare kunne søkje om å få tilskot over Helse- og omsorgsdepartementet si ordning til helsestasjons- og skulehelsetenesta på Svalbard. For å halde oppe finansieringa av desse tenestene på Svalbard, foreslår HOD og BFD å overføre 1 mill. kroner til HOD sitt kap. 760, post

70. Tilsvarende endring er gjort i samband med det reviderte nasjonalbudsjettet for 2026.

Som tidlegare varsla, foreslår departementet å flytte ordninga foreldrestøttande tiltak i kommunane til posten i 2027. Departementet foreslår å auke posten med 57 mill. kroner, mot ein tilsvarende reduksjon på kap. 846, post 62. Av desse vil 38,6 mill. kroner gå til kommunar som har fått vedtak om fleirårige tilskot gjennom foreldrestøttande tiltak i kommunane i 2025 og 2026 i tråd med gjeldande forskrift for desse åra. 18,4 mill. kroner vil gå til Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge i 2027. Dei resterande 38,6 mill. kronene skal etter planen gå til førebyggingsprogrammet frå 2028.

Som tidlegare varsla foreslår departementet å flytte delen av ordninga Tilskot til å inkludere barn og unge som går til kommunar til posten i 2027. Departementet foreslår å auke posten med 272,1 mill. kroner mot ein tilsvarende reduksjon på post 61. Av midlane vil 231,8 mill. kroner gå til å dekkje restutbetalingar knytte til fleirårige tilskot gjennom Tilskot til å inkludere barn og unge i 2025 og 2026, i tråd med gjeldande forskrift for desse åra. 40,3 mill. kroner vil gå til Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge i 2027. Dei resterande 231,8 mill. kronene skal etter planen gå til førebyggingsprogrammet frå 2028.

Departementet foreslår ei samla løyving på 1 025 mill. kroner i 2027.

Post 70 Barne- og ungdomsorganisasjonar

Løyvinga under posten blir brukt til tilskot til frivillige barne- og ungdomsorganisasjonar.

Tilskotsordninga til frivillige barne- og ungdomsorganisasjonar er regulert i ei forskrift som er fastsett av BFD. Midlane blir forvalta av Fordelingsutvalget, eit eige forvaltningsorgan med sekretariat i Bufdir. BFD er klageinstans for vedtak som Fordelingsutvalet har gjort. Ein meir utfyllande omtale av ordninga finst i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet. Departementet foreslår å auke tilskotsordninga med 7 mill. kroner til nasjonal grunnstønad. Satsinga vil bidra til at fleire barn og unge kan delta i barne- og ungdomsorganisasjonar og stimulere til auka aktivitet i organisasjonane.

LNU, Ungdom og Fritid og Unge funksjonshemmede kan søkje om tilskot til drift av nasjonalt arbeid. Tilskota skal leggje til rette for barn og ungdom si deltaking i barne- og ungdomsorganisasjonar og fritidsklubbar. Organisasjonane skal òg jobbe for at barn og unge engasjerer seg, og bidra til organisasjonane og fritidsklubbane

som arena for medverknad og demokrati. Ein meir utfyllande omtale av ordninga finst i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet. Tilskot blir utmålt på bakgrunn av søknad.

Midlar til tilskotet *Mangfald og inkludering* inngår i posten. Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) er mottakar av tilskotet. LNU får tilskotet med den føresetnaden at dei fordeler det vidare til ulike prosjekt. Tilskotet skal stimulere barne- og ungdomsorganisasjonar, fritidsklubbar, ungdomshus og lokale ungdomsmiljø til å setje søkjelys på mangfald, haldningar og deltaking. Målet med tilskotet er å gi barn og ungdom høve til å vise at mangfald er eit positivt element i samfunnet. Tilskota blir utmålte på bakgrunn av søknad.

Løyvinga på posten har vidare vore brukt til drift og vidareutvikling av portalen LNU har for utlån av lokale som skal gi barne- og ungdomsorganisasjonar enklare tilgang på lokale til aktiviteten sin. Departementet foreslår å fjerne ordninga med å gi direkte tilskot til dette frå og med 2027. Tilskotet til portalen vil leggjast til potten som fordelast i nasjonalt driftstilskot til paraplyane på same post.

Departementet foreslår totalt ei løyving på 236,1 mill. kroner i 2027.

Post 71 Utviklings- og opplysningsarbeid m.m., kan nyttast under post 21 og post 62

Posten blir brukt til å støtte utviklings- og opplysningsarbeid som kan auke kunnskapen om og medverke til å styrkje oppvekstmiljøet og rettane til barn og ungdom.

Det er i 2026 gitt tilskot til Ungdom mot Vold, Norges Røde Kors-tiltaket Kors På Halsen, Barnevakten og Blå Kors-tiltaket SnakkOmPsyken.

Det er i 2026 òg gitt tilskot til driftsstøtte for adopsjonsorganisasjonen Adopsjonsforum. Målet med tilskotet er å gi driftsstøtte og midlar til informasjons- og etterarbeid.

Vidare er det gitt tilskot til den internasjonale ressursorganisasjonen for adopsjon, International Social Service (ISS), på posten. Det er og gitt tilskot til *Technical Assistance Program*, i regi av Haagkonferansen for internasjonal privatrett (ICATAP), som eit bidrag til internasjonalt arbeid på adopsjonsfeltet. Sjå ein meir utfyllande omtale av dei namngitte tilskota i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet.

Departementet foreslår at det også blir gitt tilskot til desse organisasjonane i 2027. Tilskota blir utmålte på bakgrunn av søknad.

Departementet foreslår ei løyving på 8,5 mill. kroner i 2027.

Post 72 Tilskot til å inkludere barn og unge

Departementet foreslår å auke posten med 484,3 mill. kroner, mot ein tilsvarande reduksjon på kap. 846, post 61. Posten skal brukast til revurdert tilskotsordning for å inkludere barn og unge. Frivillige organisasjonar og andre aktørar som er registrerte i Frivilligregisteret, kan søkje om midlar gjennom ordninga. Hovudelementa i ordninga er omtalte nedanfor.

Tilskotsordninga skal bidra til at alle barn og unge skal ha moglegheit til meistring og samfunnsdeltaking. Målgruppa er barn og unge i alderen 0 til og med 24 år, som av ulike grunnar står i fare for å hamne i utanforskap. Ordninga skal medverke til utvikling av opne møteplassar, deltaking i ferie- og fritidsaktivitetar og tilbod om sommar- og deltidsjobb.

Det kan givast tilskot til prosjekt innanfor følgjande aktivitetstypar: fritids- og ferieaktivitetar, jobbtilbod, utstyrssentralar, lokal fritidskasse, aktivitetsguide, opne møteplassar, utprøving av arbeidsmodellar og aktivitetar i regi av sentralledd med aktivitet og rekruttering i minst ti kommunar. Innanfor einskilde av aktivitetstypane er det høve til å gi tilskot til tiltak om leksehjelp. Det kan givast tilskot for ein periode på inntil tre år, med atterhald om løyving frå Stortinget.

Mål og kriterium for måloppnåing

Målet med tilskotsordninga er å leggje til rette for at alle barn og unge skal ha moglegheit til meistring og samfunnsdeltaking. Måloppnåing skal vurderast ut frå om, eller i kva grad, tilskotsmottakarane har gjennomført tiltak som støttar opp under målet med ordninga. Kriteria for måloppnåing omfattar mellom anna om fleire i målgruppa deltek på opne møteplassar, i fritids- og ferieaktivitetar og jobbprosjekt, om fleire låner utstyr til fritidsaktivitetar, får økonomisk støtte til organiserte fritidsaktivitetar eller brukar aktivitetsguide, og om samarbeidet mellom aktørar som arbeider med målgruppa er styrkt.

Tildelingskriterium

Buudir forvaltar ordninga, og gjer vedtak om tildeling av tilskot. Ved den overordna fordelinga av midlar skal direktoratet leggje vekt på omfanget av utanforskap blant barn og unge i kommunane, talet på barn og unge, geografisk spreiding og for-

deling mellom aktivitetstypane. For fleire av aktivitetstypane er det eit krav at søknaden er knytt til ein kommune (eller bydel i Oslo kommune) som har stadfesta deltaking og oppfyller vilkåra for deltaking i ordninga. Ved behandling av den enkelte søknaden skal Buudir vurdere kvalitet og forventna måloppnåing, leggje vekt på kommunal rangering der dette er relevant, og vurdere søknadsbeløpet opp mot forventna måloppnåing. Frivillige organisasjonar og andre aktørar som er registrerte i Frivilligregisteret, kan søkje om midlar gjennom ordninga. Dei må ha hatt aktivitet og vore registrerte i Einingsregisteret i minst to år før søknadstidspunktet. Det er krav om eigenfinansiering på minst 5 pst. av tilskotsbeløpet per år.

Oppfølging og kontroll

Tilskotsmottakarane skal rapportere til Buudir om bruken av tilskotet og oppnådde resultat, og leggje fram prosjektrekneskap. Buudir skal følgje opp måloppnåinga i ordninga på grunnlag av rapportering frå tilskotsmottakarane og andre tilgjengelege kjelder.

Buudir og Riksrevisjonen kan føre kontroll med at midlane blir brukte i samsvar med føresetnadene. Dersom tilskotsmidlar ikkje blir brukte i samsvar med regelverket eller vilkåra for tilskotet, kan tilskot heilt eller delvis krevjast tilbakebetalt, haldast tilbake eller falle bort.

Budsjettforslag for 2027

Den tidlegare løyvinga på post 61 har i 2026 vore brukt til namngitte tilskot til Blå Kors-tiltaket *Barnas Stasjon*, Norges Røde Kors-tiltaket *Ferie for alle*, ferietiltak i regi av Den Norske Turistforening (DNT) og pilotprosjektet *FRI*, som Kirkens Bymisjon driv. Det er òg gitt driftstilskot til organisasjonen MOT og stiftelsen BUA, som i dag tilbyr fleire tenester som utstyrssentralar kan bruke mot at dei betalar ei årsavgift til stiftinga. Departementet foreslår å føre vidare ordninga med å gi direkte tilskot til desse tiltaka i 2027 på denne posten. Sjå ein meir utfyllande omtale av dei namngitte tilskota under kap. 846, post 61 i Prop. 1 S (2025–2026). Tilskota blir utmålte på bakgrunn av søknad.

I tillegg til dei 484,3 mill. kronene som departementet foreslår å flytte frå kap. 846, post 61, foreslår departementet å auke tilskotsordninga med 10 mill. kroner i 2027. Dette vil gjere det mogleg å gi støtte til fleire prosjekt som fremjar meistring og samfunnsdeltaking blant barn og unge i fare for utanforskap. Tilskotsmottakarar som har fått vedtak om fleirårige tilskot gjennom

Tilskot til å inkludere barn og unge i 2025 og 2026 kan framleis få tilskot i tråd med gjeldande forskrift for desse åra.

Departementet føreslår ei løyving på 494,3 mill. kroner i 2027.

Post 79 Tilskot til internasjonalt ungdomssamarbeid m.m.

Posten skal dekkje tiltak som stimulerer til internasjonalt samarbeid på barne- og ungdomsområdet.

Dei frivillige barne- og ungdomsorganisasjonane kan søkje om grunnstønad til internasjonalt arbeid gjennom tilskotsordninga til frivillige barne- og ungdomsorganisasjonar. Det er ForDELingsutvalet som forvaltar tilskotet. Målet for ordninga er å støtte og fremje internasjonalt ungdomsarbeid og internasjonalt samarbeid på ungdomsfeltet. Ein meir utfyllande omtale av ordninga finst i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet.

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU), Ungdom og Fritid og Unge funksjonshemmede kan vidare søkje om tilskot til internasjonalt samarbeid og idéutveksling. Til-

skota skal leggje til rette for at barn og ungdom kan delta i internasjonalt samarbeid, engasjement og idéutveksling.

Posten dekkjer òg det norske bidraget til Det europeiske ungdomsfondet i Europarådet (EYF). Målet for tilskotet er å bidra til å støtte opp om arbeidet Europarådet gjer for ungdom.

Posten dekkjer vidare kostnader til barne- og ungdomssamarbeid i Barentsrådet. Det norske Barentssekretariatet får tilskot for å fremje fleirnasjonalt ungdomssamarbeid i Barentsregionen. Målgruppa for tilskotet er ungdom i Barentsregionen.

Sjå ein meir utfyllande omtale av dei namngitte tilskota under kap. 846, post 79 i Prop. 1 S (2025–2026). Felles for dei namngitte tilskotsmottakarane omtalte ovanfor er at tilskota blir utmålte på bakgrunn av søknad.

Posten kan òg brukast til at departementet deltek i mellomstatleg samarbeid om barne- og ungdomspolitikken.

Departementet føreslår å redusere løyvinga med 0,2 mill. kroner for å finansiere andre prioriterte tiltak.

Departementet føreslår ei løyving på 13,1 mill. kroner i 2027.

Kap. 847 EUs ungdomsprogram

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	19 982	18 023	18 614
	Sum kap. 847	19 982	18 023	18 614

Post 01 Driftsutgifter, kan overførast

Posten dekkjer lønn og andre driftsutgifter ved det nasjonale kontoret som forvaltar ungdomsdelen av EU-programmet for ungdom, utdanning og opplæring, *Erasmus+*. Ein må sjå løyvinga i samanheng med kap. 3847, som omhandlar bidraget frå

Europakommisjonen til drift av det nasjonale kontoret og Eurodesk. Det nasjonale kontoret har ansvaret for handsaminga av dei desentraliserte delane av dei ungdomspolitiske tiltaka i *Erasmus+*.

Departementet føreslår ei løyving på 18,6 mill. kroner i 2027.

Kap. 3847 EUs ungdomsprogram

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Tilskot frå Europakommisjonen	7 372	5 964	5 964
	Sum kap. 3847	7 372	5 964	5 964

Post 01 Tilskot frå Europakommisjonen

Posten gjeld tilskot frå Europakommisjonen til drift av det nasjonale kontoret for gjennomføring av tiltak innanfor ungdomspolitisk samarbeid i

programmet *Erasmus+*. Sjå nærare omtale på kap. 847, post 01.

Departementet føreslår ei løyving på 6 mill. kroner i 2027.

Kap. 848 Barneombodet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	24 849	25 843	28 053
	Sum kap. 848	24 849	25 843	28 053

Status og hovudoppgåver for verksemda

Barneombodet er det nasjonale overvakingssorganet for barnerettane. Kontoret har som oppgåve å fremje interessene til barn overfor det offentlege og det private, og skal følgje med på utviklinga i oppvekstkåra til barn.

Barneombodet skal særleg følgje med på at lovgivinga som skal verne om interessene til barn blir følgd, og at norsk rett samsvarar med pliktene Noreg har etter FN sin konvensjon om barnerettane. Ombodet skal på eige initiativ, eller som høyringsinstans, sikre interessene til barn i samband med planlegging og utgreiing på alle område, føreslå tiltak som kan styrkje rettstryggleiken til barna, og følgje med på om endringane er gode for barn.

Barneombodet skal òg fremje forslag til tiltak som kan løyse eller førebyggje konflikhtar mellom barn og samfunn. Vidare skal ombodet følgje med på at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon til det offentlege og det private om barnerettane og tiltaka barn har behov for.

Barneombodslova ligg til grunn for arbeidet deira. Barneombodet er administrativt underlagt Barne- og familiedepartementet og er fagleg uavhengig.

Resultatrapport

Gjennom Barneombodet sin strategi med søkjelys på førebygging og tidleg innsats, søkjer ombodet å rette særleg merksemd mot å avdekkje og hindre risiko og sårbarheit i barn sine liv. Tre særlege satsingar er vald mot dei yngste, det beste for barnet i kommunane og trygg digital oppvekst. Barneombodet følgjer vidare opp mandatet sitt gjennom omfattande møte- og føredragsverksemd, og dessutan bidrag inn i høyringsprosessar.

I 2025 blei det første Barnebarometeret lansert. Dette er den breie undersøkinga til ombodet for å få fram barn sine perspektiv i sentrale spørsmål. Barnebarometeret for 2026 er grunna totalforsvarsåret 2026 dedikert til temaet barn og beredskap. 1 500 fjortenåringar har delteke i undersøkinga.

I samband med totalforsvarsåret har Barneombodet følgt opp varetakinga av barn og unge i lovverket som regulerer norsk beredskap, og dessutan nasjonale, regionale og kommunale beredskapsplanar og følgt opp med råd til relevante styresmakter. Det norske ombodet har òg teke initiativ til ei fellesnordisk prinsippklæring frå seks nordiske ombod om barn si rolle i beredskapen.

Det var ombudet i Noreg som for 30 år sidan tok initiativ til å etablere den europeiske organisasjonen for barneombod, ENOC. I samband med ENOC sitt 30-årsjubileum samla Barneombodet nesten 40 barneombod frå heile Europa i Oslo i 2026, for å styrkje det faglege samarbeidet rundt rettane til barn.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga dekkjer lønn og andre driftsutgifter i Barneombodet. Løyvinga bli føreslått auka med 1,5 mill. kroner, slik at Barneombodet betre kan vareta oppgåvene sine.

Departementet føreslår ei løyving på 28,1 mill. kroner i 2027.

Programkategori 11.20 Barnevern

Hovudinnhald og prioriteringar

Hovudoppgåva til barnevernet er å sikre at barn og unge som lever under tilhøve som kan skade helsa og utviklinga deira, får naudsynt hjelp, omsorg og vern. I samhandling med andre offentlege tenester, som helsetenester, sosiale tenester, barnehage og skule, skal barnevernet bidra til trygge oppvekstvilkår for barn og unge. Barnevernet har plikt til å støtte opp om retten barn og foreldre har til familieliv med kvarandre, og skal gi hjelp og støtte til foreldre slik at dei kan yte god omsorg for barna sine. Samstundes har barnevernet eit ansvar for å gripe inn når hjelpetiltak ikkje er tilstrekkelege, eller når barn blir utsette for alvorleg omsorgssvikt og har behov for naudsynt vern og omsorg utanfor heimen.

Den kommunale barnevernstenesta har ansvar for å gå gjennom bekymringsmeldingar, gjere undersøkingar, gjere vedtak om frivillige tiltak og akuttvedtak, førebu saker for handsaming i Barneverns- og helsenemnda og dessutan følgje opp barn som bur utanfor heimen, og foreldra deira. Barneverns- og helsenemnda gjer vedtak om tvang etter barnevernslova, etter at barnevernstenesta har lagt saka fram for nemnda.

Det statlege barnevernet ved Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) skal gi hjelp til kommunar dersom eit barn treng eit omsorgstilbod utanfor heimen og kommunen ikkje finn ein eigna fosterheim i slekta eller i det nære nettverket til barnet. I tillegg har Bufetat ansvar for å etablere og drifte barnevernsinstitusjonar og tilby spesialiserte hjelpetiltak som kommunane kan bruke for spesifikk målgruppe barn. Bufetat hjelper kommunane med ulike tenestestøttetilbod knytte til fosterheimar, frå rekruttering til oppfølging. Barne- og familieetaten i Oslo har eit tilsvarende ansvar i Oslo kommune som Bufetat har elles i landet. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er fagdirektorat for kommunalt og statleg barnevern.

Mange barn og foreldre seier at dei er nøgde med hjelpa dei får frå barnevernet. Samstundes har fleire rapportar og utgreiingar dei siste åra dokumentert tilstanden og utfordringane i barnevernet, t.d. NOU 2023: 7 *Trygg barndom, sikker*

fremtid – Gjennomgang av rettssikkerheten for barn og foreldre i barnevernet og NOU 2023: 24 *Med barnet hele vegen – Barnevernsinstitusjoner som har barnas tillit*. Stortinget vedtok ei lang rekkje lovendringar ved handsaminga av Prop. 83 L (2024–2025) *Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)* som ei oppfølging av desse kunnskapsgrunnlag. I tillegg blir det gjennomført tiltak i oppfølginga av områdegjennomgangen av det statlege institusjonsbarnevernet og ekspertutvalet for styring og organisering av statleg barnevern. Departementet vil følgje opp alle reie påbyrja endringsprosessar og tiltak i kommunalt og statleg barnevern. Tiltaka har som mål å forbetre kvaliteten på arbeidet og tiltaka, slik at barn, unge og familien deira får rett hjelp til rett tid. For omtale av hovudprioriteringar på barnevernsområdet, sjå del I.

Barne- og familiedepartementet har desse måla på barnevernsområdet for 2027:

Mål

- Kommunale barnevernstenester skal arbeide med høg fagleg kvalitet og bygge gode relasjonar i møte med barn, familiar og andre tenester.
 - Barn som treng tiltak utanfor heimen, skal få eit tilbod som møter behova til barnet og fremjar positiv utvikling.
 - Rettstryggleiken til barn og foreldre blir ivareteken i alle fasar av barnevernssaka.
 - Effektive tiltak for førebygging og handtering av barne- og ungdomskriminalitet.
-

Barnevernstenesta i kommunane

Barnevernstenesta i kommunane har ansvaret for dei fleste oppgåvene etter barnevernslova. Ved utgangen av 2025 var det om lag 230 barnevernstenester i Noreg. Over 200 kommunar, om lag 60 prosent, var del av ei interkommunal barnevernsteneste. Det er likevel store forskjellar i storleik. Dei største tenestene har over 160 årsverk, medan knapt 30 tenester har færre enn fem. Små tenester er ofte meir sårbare når det gjeld tilgang på kvalifisert personell, høve til spesialisering og mogleg-

heit til å sikre nok breidde i kompetanse og tiltak. Det er utfordrande å sikre likeverdige og tilpassa tenester i alle delar av landet.

I 2025 hadde barnevernstenestene om lag 7 000 årsverk, tilsvarende rundt seks årsverk per 1 000 barn i alderen 0–17 år. Sidan 2010 er talet på årsverk i det kommunale barnevernet nesten dobla, medan veksten i saker har vore lågare. Dette har over tid gitt betre kapasitet og større stabilitet. Delen tilsette som sluttar frå eitt år til det neste har lenge vore rundt 20 prosent, men tal frå KS tyder på ein nedgang til om lag 15 prosent i 2024 og 2025. Samstundes peikar mange tilsette framleis på utfordringar knytte til høg gjennomstrøyming og arbeidsbelastning, og fleire melder at barn og familiar som søker hjelp har meir samansette og alvorlege utfordringar enn tidlegare.

Tal frå Bufdir viser at det har vore ein svak auke i talet på meldingar og undersøkingar, etter ein periode (2016–2022) med nedgang. Auken har likevel ikkje ført til fleire undersøkingar som endar med tiltak. Fleire undersøkingar går derimot direkte til krav i nemnda. Det er ein tendens til stabilisering av bruken av kommunale hjelpetiltak i heimen etter fleire år med nedgang. Det var i 2025 òg ein auke i akuttvedtak og omsorgsovertakingar, men bruken av tvangsvedtak er framleis lågare enn den var i perioden 2016–2019.

God førebygging og riktig bruk av hjelpetiltak kan redusere behovet for meir inngripande tiltak. Barnevernsreforma, som tok til å gjelde i 2022, har bidratt til auka medvit om heilskapleg oppvekstpolitikk i kommunane. Mange kommunar rapporterer om betre strukturar for tverretatleg samarbeid. Samstundes er det krevjande for mange kommunar å prioritere opp førebygging. Barnevernstenestene peikar òg på behov for betre tilgang på tiltak som kan møte dei ulike behova til barn og familiar.

Evna til å byggje tillit og gode relasjonar med barn og foreldre er avgjerande for å gi rett hjelp og redusere risikoen for feilvurderingar. Mange barnevernstenester arbeider systematisk med dette, men det kan vere særleg krevjande i møte med familiar som har anna språk og kulturbakgrunn enn dei tilsette. Undersøkingar viser òg at delar av befolkninga, og særleg personar med etnisk minoritetsbakgrunn, har låg tillit til barnevernet.²⁰

Departementet har fastsett dette målet:

-
- *Kommunale barnevernstenester skal arbeide med høg fagleg kvalitet og byggje gode relasjonar i møte med barn, familiar og andre tenester.*
-

Under gjer departementet greie for oppnådde resultat i 2025, fyrste halvdel av 2026 og for strategiar og planlagde tiltak i 2027 som medverkar til måloppnåing.

Bemanning, fagmiljø og oppfølging av lovkrav

Departementet vil halde fram innsatsen for å stimulere til meir kommunesamarbeid for å medverke til sterkare fagmiljø. Statsforvaltarane forvaltar midlar til utviklingsarbeid i læringsnettverk der kommunane samarbeider om kompetanse- og tenesteutvikling i barnevernet. Evaluering av kompetansetiltak i barnevernet har vist at læringsnettverk er eit godt tiltak. Det er i perioden fram til 2025 estimert at om lag 95 prosent av dei kommunale barnevernstenestene har delteke i fagfellesskap gjennom ordninga. Samstundes krev ordninga stor innsats frå både kommunane og statsforvaltaren. For mindre kommunar kan det vere krevjande å delta, grunna mangel på kapasitet og at ein er sårbar ved fråvær.

Frå 2027 blir det lagt opp til at kommunar kan søkje tilskot til lokal teneste- og kompetanseutvikling. Tilskotsordninga har tidlegare vore avgrensa til utviklingsprosjekt i læringsnettverk der fleire kommunar samarbeider. Den nye innrettinga av ordninga får eit breiare føremål og skal møte behovet for større fleksibilitet. Interkommunale læringsnettverk og kommunesamarbeid blir vida-reførte som viktige verkemiddel i tilskotsordninga, samstundes som at tilskotet òg skal kunne brukast til andre utviklings- og implementeringsløp, deltaking i opplærings- og etterutdannings-tilbod, tverr-etatlege prosjekt og interne forbe-tringstiltak i kommunane. Departementet føreslår òg å styrkje arbeidet til statsforvaltaren med å følgje opp forbe-trings- og utviklingsarbeidet i kommunane. Barnevernstenester som statsforvaltaren vurderer har størst behov for støtte, skal prioriterast i tilskotsordninga.

Statsforvaltarane skal i tillegg gjennomføre dialogmøte med leiinga i kommunen og barnevernet for å styrkje merksemda på styring, kapasitet og kompetanse i tenesta. Dialogmøta blir gjennomførte på bakgrunn av statsforvaltaren si risiko- og sårbarheitsvurdering. Kommunar med

²⁰ Ipsos (2017). Tillit til barnevernet blant personer med innvandrerbakgrunn; Dalen m.fl. (2022). Hverdagsintegre-ring. En pilotundersøkelse om tillit, tilhørighet, deltakelse og diskriminering i innvandrerbefolkningen. Fafo-rapport 2022:15.

særlege utfordringar kan òg få tilbod om oppfølging frå eigne rettleiingsteam. Dette er eit toårig tilbod, som gir kommunen ekstern støtte til å utvikle og forbetre praksis. Evalueringa av tiltaka viser gode resultat i mange kommunar, mellom anna gjennom meir stabilitet, betre bemanning og færre lovbrøt. Dialogmøte og rettleiingsteam blir vidareførte i 2027. Samstundes arbeider Bufdir for å vurdere moglege endringar i tilbodet om rettleiingsteam på lengre sikt.

Tidleg og samordna hjelp til utsette barn og familiar

Tidlegare delrapportar frå evalueringa av barnevernsreforma har vist til uvisse og usemje i ulike tenester og kommunar om kva som inngår i førebyggingsomgrepet. Dei 13 direktorata som er omfatta av KUBU-samarbeidet – departementa si kjernegruppe for utsette barn og unge – har derfor fått i oppdrag å utvikle betre fagleg støtte til kommunane for å styrkje arbeidet med førebygging. Dette arbeidet blir nærare omtalt i programkategori 11.10 under *Betre samarbeid for utsette barn og unge*.

Saman på veg er døme på eit førebyggjande tiltak retta mot fyrstegongsfødande med særskilde utfordringar, som omfattar målretta og intensiv oppfølging frå tidleg i svangerskapet og fram til barnet fyller to år. Om lag ein tredel av deltakarane i utprøvinga av tiltaket i Noreg har sjølv hatt barnevernserfaring. Tiltaket blir prøvd ut i 39 kommunar, inkludert fem bydelar i Oslo kommune, og 953 personar var inkluderte ved utgangen av 2025. Fleire deltakarar rapporterer om auka tryggleik i foreldrerolla gjennom tiltaket. Relasjonen og kompetansen til den faste familie-sjukepleiaren ser ut til å vere ein sentral suksessfaktor. Det blir gjennomført ein randomisert kontrollert studie av programmet i perioden 2021–2028, kalla «Mor i Norge-studien» (MiNS). Studien blir gjennomført av OsloMet/AFL.

Hjelpetiltak er det mest brukte tiltaket i barnevernet. Fleire rapportar har dokumentert manglar ved barnevernstenestene sitt hjelpetiltaksarbeid. Fleire tenester har for dårleg tilgang på hjelpetiltak, svak kartlegging av hjelpebehov, for lite systematikk i arbeidet og for svak tilrettelegging for medverknad. Departementet har hatt som mål at barn og foreldre skal få hjelpetiltak som bidreg til positiv endring og som er tilpassa deira behov. Tilbodet skal vere likeverdig i heile landet. Bufdir har derfor i samarbeid med NUBU, RKBU Vest, RBUP Øst og Sør og utvalde kommunar utvikla ein grunnmodell for hjelpetiltaksarbeidet. Modellen vart ferdig i 2025, og inneheld faglege verktøy

for å kartleggje hjelpebehov og for å gjennomføre gode samtalar med barn, foreldre og nettverk. Den einskilte tenesta vurderer sjølv korleis dei vil ta i bruk kunnskapen frå grunnmodellen. Bufdir vil gjere faglege tilrådingar og anna kvalitetsstøtte tilgjengeleg for alle. Det blir òg utvikla eit tilbod med opplæring, rettleiing og oppfølging for kommunar som ønskjer å ta i bruk heile modellen.

Frå 2027 blir det lagt opp til at kommunane kan søkje tilskot til å ta i bruk kunnskap frå grunnmodellen for hjelpetiltak, gjennom tilskotsordninga for teneste- og kompetanseutvikling i det kommunale barnevernet. Sjå nærare omtale av tilskotsordninga under *Bemanning, fagmiljø og oppfølging av lovkrav*.

Bufetat gir støtte til kommunar som ønskjer å ta i bruk det kunnskapsbaserte hjelpetiltaket *Parent Management Training – Oregon* (PMTO). Bruken av tiltaket har auka, frå 154 kommunar i 2023 til 199 kommunar i 2025. Fleirtalet av desse kommunane har teke i bruk PMTO gjennom førebyggingsprogrammet *Tidleg innsats for barn i risiko* (TIBIR).

Heilskapleg hjelp føreset ofte samarbeid med andre tenester. Nav, barnehagar, skular og helse-tenestene er viktige samarbeidspartnarar. Det vart innført nye samarbeidsreglar for velferdstenestene i 2022, og det er utvikla ei rettleiing for tenestene. NTNU Samfunnsforskning vil fram mot 2027 evaluere korleis dei nye samarbeidsreglane blir følgde opp.

Nasjonalt forløp for barnevern er eit forløp som er utvikla for å betre samarbeidet mellom barnevernet og helsetenesta. Målet er at barn blir kartlagde og utgreidde ved behov, slik at dei både får naudsynt helsehjelp og riktige tiltak frå barnevernstenesta. Bufdir og Helsedirektoratet samarbeider om iverksetjing av forløpet. Det er utarbeidd rettleiing til tenestene, og direktorata samarbeidde i 2026 om ein informasjonskampanje retta mot helsesektoren. I Barnevernsbarometeret for 2025 svarte 40 prosent av barnevernleiarane at forløpet er teke i bruk. To tredjedelar av desse har gjennomført minst eitt forløp det siste året. Direktoratata vil halde fram arbeidet med å støtte opp om iverksetjinga.

Departementet legg opp til å setje i gang eit forsøk for å utforske modellar for tverrfagleg samarbeid i undersøkingfasen i barnevernet. Modellane skal bidra til tverrfaglege og heilskaplege vurderingar av ressursar og hjelpebehov i familien. Målet er både å førebyggje behovet for meir inngripande tiltak frå barnevernet, og sørgje for at barn og foreldre får raskare og meir samordna hjelp. Forsøket skal gjennomførast i utvalde kom-

munar, vere praksisretta og ta utgangspunkt i lokale strukturar. Kommunane kan utvikle nye modellar eller byggje på eksisterande samarbeid. Forsøket skal vare ut 2029. Bufdir følgjer opp forsøket og sørgjer for følgjeevaluering.

Regjeringa har sett i gang fleire tiltak med mål om meir openheit, betre dialog og inkluderande prosessar i barnevernet. Det er lagt vekt på utfordringane med låg tillit i delar av minoritetsbefolkninga. Bufdir skal utvikle fagstøtte for bruk av brubyggjarar, som kan bidra i kontakten mellom barnevernet og familiar med minoritetsbakgrunn. Direktoratet skal vidare greie ut verkemiddel for betre bruk av tolk i barnevernet. Bufdir skal òg gi råd til korleis kommunane kan hente inn erfaringar frå barn og foreldre til lokal utvikling av barnevernet, og det blir arbeidd med å skaffe meir kunnskap om korleis ein betre kan involvere barn og foreldre i undersøkingsfasen. Oppdraga vart gitte i 2025 og 2026.

Tiltak for å styrkje kompetansen i barnevernstenestene

Regjeringa varsla i Prop. 83 L (2024–2025) *Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)* ein ny overordna kompetansemodell for barnevernstenestene. Kravet om mastergrad for tilsette i barnevernet vart avgrensa til å gjelde for leiarar. Samstundes kan ein større del av kompetanseutviklinga skje etter at ein har starta i jobben. Målet er å styrkje koplinga mellom utdanning og praksis, og gi betre høve til å spisse innsatsen mot lokale kompetansebehov.

Departementet vil i løpet av hausten 2026 leggje fram ein ny plan for kompetanseutvikling for det kommunale barnevernet. Planen skal konkretisere nasjonale mål, skildre verkemiddel og klargjere roller og ansvar for ulike aktørar. Arbeidet blir gjennomført i tett samarbeid med universitets- og høgskulesektoren og dei viktigaste arbeidsgivar- og arbeidstakarorganisasjonane i det kommunale barnevernet. Målet er å bidra til ei felles forståing av kompetansebehovet, tydelegare forventingar til kompetansen og at aktørane støttar opp om kompetansearbeidet.

Det er sett i gang ei utprøving av rettleia fyrsteår i utvalde kommunar, for å styrkje oppfølginga av og kompetansen til nytilsette med ingen eller lite erfaring frå barnevernet. I ei undersøking blant tilsette, gjennomført av Bufdir i 2022, svarte 56 prosent at ei sentral årsak til gjennomstrøyming i tenestene er at nyutdanna er for dårleg førebudde på kva jobben inneber. Rettleingsmodellen som blir prøvd ut, er utvikla i samarbeid mellom Regionalt kunnskapssenter for barn og

unge (RKBU) Vest og forsøkskommunane. Bufdir leiar forsøket, som blir avslutta i løpet av 2026. Erfaringar frå utprøvinga vil gi grunnlag for vidare innsats for å styrkje oppfølginga av nytilsette. Dette inkluderer å vurdere ei forskrift om rettleiing av tilsette i barnevernet. Bufdir har òg utvikla ein nasjonal rettleiar og digitale ressursar for å dele kunnskap om gode rutinar for rettleiing av tilsette.

Rambøll har, på oppdrag frå Bufdir, gjennomført ei kartlegging i 2025 av opplevd kompetansebehov hos leiarar og tilsette. Tilsette i barnevernstenestene vurderer eigen kompetanse som god på fleire område, men det er variasjonar mellom tenester og faglege tema. Det blir særleg etterlyst meir kompetanse innan tverrfagleg samarbeid, rusproblematikk, kjønn og seksualitet og i arbeidet med å avdekkje vald. Barnevernsleiarar peikar i tillegg på behov for meir analytisk kompetanse og kompetanse innan kultursensitivitet og kriminalitet. Leiarane ønskjer òg tydelegare forventingar og meir nasjonal tilrettelegging for kompetanseheving.

Bufdir har vidare sett i gang arbeid med å utvikle ein breiare portefølje av etterutdanningstilbod innan fagområde der tilsette etterspør meir kompetanse. Nye tilbod vil vere klare i 2027. Det er eit mål at opplæring og kompetansetiltak skal knytast tettare til utvikling av konkrete tenester og tiltak i barnevernstenestene. Bufdir arbeider òg med å utvikle eit betre fagleg grunnlag for arbeidet i saker som gjeld vald.

Bufdir vil vidare halde fram satsinga på barnevernsleiing, som består av samlingsbaserte etterutdanningstilbod, vidareutdanningar og interkommunale barnevernsleiarnettverk som arena for kollegastøtte og kunnskapsdeling. Tiltaka har hatt høg deltaking, og tilbagemeldingane på innhaldet er positive. Fleire direktorat samarbeider òg om å utvikle eit opplæringsprogram for å styrkje tverrsektoriell leiing på oppvekstfeltet i kommunane. Programmet starta opp våren 2026.

Det er framleis eit mål å styrkje det formelle kompetansenivået. Om lag halvparten av dei tilsette i barnevernstenestene har ei relevant vidareutdanning eller masterutdanning. Dei andre har i hovudsak utdanning på bachelornivå. Det er store regionale variasjonar. Tal frå utdanningsinstitusjonane og Bufdir viste færre søkjarar til vidareutdanning og masterutdanning i 2025 samanlikna med tidlegare. Løyvinga til tilskot for å dekkje vikarutgifter og andre kostnader ved vidareutdanning vart derfor styrkte i 2026, for å kunne gi støtte til fleire typar utdanningsløp. Dette inkluderer vidareutdanning i barnevernsleiing og bar-

nevernsfaglege masterutdanningar. Styrkinga skal òg gjere det enklare for tilsette å frigjere tid til utdanning. Regelverket for ordninga er oppdatert i tråd med dette. Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse har i tillegg starta ei utgreiing for å vurdere meir fleksible studieløp i dei barnevernsfaglege masterutdanningane. Tilrådingar frå dette arbeidet vil vere klare i 2027.

Betre tilgang på fagleg støtte til barnevernstenestene

Gode digitale løysingar gjer det enklare å samle, analysere og dele informasjon, noko som kan bidra til betre og meir effektive tenester. Barnevernsfagleg kvalitetssystem (BFK) er utvikla som ein sentral del av det kommunal-statlege samarbeidsprosjektet DigiBarnevern. BFK gir tilsette støtte i arbeidsprosessar, tilgang til oppdaterte juridiske tekstar og fagleg rettleiing. I løpet av 2026 har alle kommunar teke i bruk fagsystem som gir tilgang til BFK. Bufdir skal evaluere bruken av BFK, brukarerfaringar og behova for vidare utvikling.

Bufetat kan hjelpe kommunane i saker som gjeld sped- og småbarn der kommunen er usikker på om omsorga er god nok. Tilbodet blir gitt gjennom senter for foreldre og barn. Sentera hjelper kommunane med utgreiing av omsorgssituasjonen til barna. Dei kan òg tilby omsorgsendrande hjelpetiltak til familiar. Tal frå 2025 viser at fleire barn får eit tilbod, og at utgreiingstida er kortare. Bufetat tilbyr òg kommunane spesialiserte statlege hjelpetiltak. Tiltaka omfattar primært multisystemisk terapi (MST) og relasjonsfokusert familierapi (RFT), retta mot ungdom med normbrytande åtferd og foreldra deira. Tiltaka blir nærare omtalte under overskrifta *Barne- og ungdomskriminalitet*, som handlar om førebygging og handtering av barne- og ungdomskriminalitet.

Departementet har sett i gang arbeid for å styrkje kommunane sin tilgang på fagleg støtte i einskilde saker som krev særskild kompetanse. Bufetat har etablert kompetansestøttetilbod i alle regionar for å hjelpe kommunane med å gi fosterheimar naudsynt oppfølging (sjå nærare omtale i avsnittet om fosterheimar). Bufdir skal vidare kartleggje og synleggjere kompetansemiljø som har spesialisert kunnskap om målgrupper og sakstypar som mange tenester strevar med. Målet er at tilsette i barnevernet skal få lett tilgjengeleg informasjon om relevante miljø og kven dei kan kontakte ved behov for rettleiing. Informasjon til kommunane skal vere klar i 2027. Bufdir greier òg ut ei ordning som kan gi kommunar konkret fagleg hjelp i krevjande barnevernssaker, for å sikre

meir kvalifiserte vurderingar av barn sin omsorgssituasjon og hjelpebehov.

Tiltak for betre kunnskapsgrunnlag frå kommunane

Relevant og påliteleg informasjon er naudsynt for å kunne vurdere kvaliteten og tilstanden i tenestene. Det er viktig å leggje til rette for eit godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag om aktiviteten i barnevernet, og om korleis det går med barn og familiar som tek imot tiltak.

Bufdir har gjennomgått kommunane si rapportering på barnevernsområdet, i samarbeid med SSB og representantar frå barnevernstenestene, KS, statsforvaltarane, Norsk barnevernleiarorganisasjon (NOBO) og fagsystemleverandørane. Gjennomgangen viste at nokre krav kunne fjernast fordi dei var utdaterte og ikkje lenger reflekterte praksisen i barnevernstenestene, medan det på andre område var behov for nye rapporteringskrav. Blant desse er rapportering om barn sin medverknad, årsaker til skrinlegging av barnevernssaker, bruk av politi og samvær med foreldre. Rapporteringa blir gjennomført automatisk etter overgangen til nye fagsystem (sjå nærare omtale i avsnitt om *Betre tilgang på fagleg støtte til barnevernstenestene*).

Blant dei viktigaste tiltaka for betre styringsinformasjon er koplinga mellom statistikk frå det statlege fagsystemet BiRK og data frå barnevernstenestene. Stortinget har vedteke ein lovheimel for eit nasjonalt barnevernsregister. Registeret skal samle og gjere tilgjengeleg opplysningar om tenester og tiltak i barnevernet på tvers av kommunalt og statleg nivå. Dette vil styrkje kunnskapsgrunnlaget for analyse, styring, tenesteutvikling og politikkutforming i barnevernssektoren. Eit nasjonalt register stiller strenge krav til trygg handsaming av personopplysningar. Departementet vil sende forslag til forskrift om barnevernsregister på høyring.

Kunnskapsgrunnlaget blir òg styrkt gjennom jamlege spørjeundersøkingar til sektoren, for å få fram synspunkt og vurderingar frå dei som arbeider i tenestene eller som mottok tiltak frå barnevernet. *Barnevernsbarometeret* er faste, periodiske spørjeundersøkingar til leiarar og tilsette i barnevernet. I 2026 vil det òg bli sendt ut undersøkingar til barn, foreldre og fosterforeldre. Svara vil liggje føre i løpet av 2027.

Tiltak utanfor heimen

Når hjelpetiltak i heimen ikkje er tilstrekkelege, kan barn ha behov for eit tilbod utanfor heimen i

ein kortare eller lengre periode. I dag er fosterheim og barnevernsinstitusjon dei mest aktuelle alternativa. Bufetat skal, på oppmoding frå kommunen, hjelpe barnevernstenesta med å finne eit eigna tilbod når barnet må flytte ut av heimen. Det kan vere ein plass i fosterheim, beredskapsheim eller institusjon. I 2027 blir det òg innført lovendringar som opnar for bruk av døgnbemanna kommunale butiltak som eit frivillig barnevernstiltak for barn som må flytte frå heimen. I tillegg har departementet hatt på høyring nye lovforslag om kommunale butiltak ved omsorgsovertakingar og akuttvedtak.

Det har lenge vore politisk semje om at barn som ikkje kan bu heime, som hovudregel bør få eit tilbod om fosterheim, slik at dei kan vekse opp i ein familie. Hovudmålet er at barn skal ha ein trygg og stabil heim som gir høve til utvikling, tilhøyrse, ro, føreseielege rammer og oppleving av god omsorg. Nær ni av ti barn som bur utanfor heimen i regi av barnevernet, bur i ein fosterheim.

Det er krevjande å rekruttere nok eigna fosterheimar. Dette bidreg til at nokre barn blir buande i ein uavklart situasjon lenger enn det som er ønskjeleg. Mange av barna som ventar på ein fosterheim, har ei stor og samansett problembelasting, og fleire har allereie ein lang historikk i barnevernet. Det er òg ei utfordring at mange fosterheimsopphald endar i utilsikta brot. Ved utgangen av 2025 venta 336 barn på fosterheim etter ønskt dato for innflytting. Ved utgangen av fyrste tertial 2026 venta 339 barn på fosterheim etter ønskt dato for innflytting. Talet har auka over fleire år, frå 198 barn i same periode i 2023. Dette er ein auke på 71 prosent sidan same periode i 2023.

Samstundes har det vore ein nedgang i talet på barn som bur i fosterheimar totalt, medan talet på førespurnader frå kommunane til Bufetat om hjelp til å finne fosterheimar har vore nokså stabilt. Det vil seie at utviklinga ikkje handlar om eit auka behov for fosterheimar, men i hovudsak at rekrutteringa har blitt vanskelegare.

Denne utviklinga legg òg auka press på beredskapsheimane. I 2025 var det 22 tilfelle av brot på bistandsplikta for beredskapsheimar, og i løpet av fyrste tertial 2026 var det åtte tilfelle.

Barnevernsinstitusjonane skal gi omsorg, utviklingsstøtte og vern tilpassa behova og ressursane til det einskilde barnet. Målgruppa er barn og unge som har samansette og omfattande utfordringar. Talet på barn og unge i institusjon gjekk ned i åra fram til 2022, men sidan hausten 2022 har talet auka igjen. Ved utgangen av 2025 budde om lag 950 barn og unge i barnevernsinstitusjon. Dette inkluderer om lag 60 barn som fekk tilbod

gjennom Barne- og familieetaten i Oslo (BFE). I det statlege barnevernet har talet på barn i institusjon halde fram med å auke, og per fyrste halvår 2026 har det i gjennomsnitt vore 913 barn i institusjon i regi av Bufetat. Samstundes har talet på barn i institusjon i Oslo fram til 2025 halde seg på eit relativt lågt nivå.

Mange barn får god hjelp i barnevernsinstitusjonar, og har dyktige fagpersonar rundt seg. Samstundes har fleire rapportar dei siste åra peikt på utfordringar. Mange barn har behov for eit meir heilskapleg, føreseieleg og tilpassa omsorgs- og hjelpetilbod enn dei får i dag. Institusjonane må rustast betre til å møte hjelpebehova til barna. Kapasiteten i institusjonstilbodet har vore under press dei siste åra, og Bufetat har hatt utfordringar med å oppfylle bistandsplikta.

Arbeidet med å styrkje tilbodet til barn i barnevernet som må flytte frå heimen sin har høg prioritet. Departementet har derfor fastsett dette målet:

-
- *Barn som treng tiltak utanfor heimen, skal få eit tilbod som møter behova til barnet og fremjar positiv utvikling.*
-

Under greier departementet ut om oppnådde resultat i 2025 og fyrste halvdel av 2026, og om strategiar og planlagde tiltak i 2027 som medverkar til å nå målet.

Helsehjelp til barn med tiltak utanfor heimen

I kvalitetsløftet i barnevernet vart ein ny modell for tverrfagleg helsekartlegging lansert. Målet er at alle barn som flyttar ut av heimen, får ei tverrfagleg kartlegging, som omfattar både barnevernsfagleg og helsefagleg kartlegging. Kartlegginga skal gi tilstrekkeleg kunnskap om barnet sine behov, og sikre tilpassa omsorg og naudsynt helsehjelp. Det er òg ein sentral føresetnad for den nye, meir fleksible institusjonsmodellen. Sjå meir om den nye innrettinga av institusjonstilbodet under overskrifta *Institusjonar*. Det skal innførast eit nytt stopp-punkt for kartlegginga når barn flyttar til institusjon, kalla inntakskartlegging. Bufetat har ansvar for barnevernsfagleg kartlegging og risikokartlegging, medan helsesektoren har ansvar for helsekartlegginga.

Buudir og Helsedirektoratet la fram forslag til ein konkretisert modell for tverrfagleg kartlegging 30. juni. Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet samarbeider no om å følgje opp dette.

Fleire rapportar viser at barn i barnevernsinstitusjonar har større helsebehov enn andre barn, ofte utan at dei får den helsehjelpa dei treng. Det er eit mål at barn som bur på institusjon, skal få god helsehjelp. Det er derfor varsla at alle institusjonar skal knytast til ambulante helseteam frå spesialisthelsetenesta, som skal gi helsehjelp til barna og rettleie tilsette på institusjonane. I 2026 fekk dei regionale helseføretaka (RHF) i oppdrag frå Helse- og omsorgsdepartementet å opprette slike team, knytte til alle barnevernsinstitusjonar. Mange stader er teama allereie etablerte og i gang, men det er framleis behov for å avklare kva tenester teama skal tilby. Helsedirektoratet skal i samarbeid med Bufdir og RHF-ane konkretisere dette innan utgangen av mars 2027.

Stortinget har gjennom kvalitetsløftet slutta seg til at ansvaret for spesialisert rusbehandling for barn og unge skal samlast i spesialisthelsetenesta. Dei regionale helseføretaka fekk i 2025 i oppdrag å utarbeide og setje i verk ein nasjonal plan for utbygging av tenestetilbodet.

Barn som har behov for både spesialisert rusbehandling og eit institusjonstilbod som gir omsorg, utviklingsstøtte og vern, skal kunne få eit institusjonstilbod i regi av barnevernet.

I 2026 vart det oppnemnt eit ekspertpanel, og det vart gjennomført ein konsensuskonferanse, som samla utarbeidde eit felles tverrfagleg kunnskapsgrunnlag for god behandling, omsorg og vern for barn med rusmiddelproblem. Kunnskapsgrunnlaget skal brukast i det vidare arbeidet med utvikling av tenestetilbod, kvalitetsprinsipp og retningslinjer, samt i regelverksarbeidet innanfor dei to sektorane.

Bufetat har i dag ein praksis der det krevjast ein kommunal refusjon for forsterkingstiltak på institusjon. Bufetat sitt ansvar etter barnevernslova er avgrensa til utgifter som følgjer av tiltak retta mot omsorgssvikt eller åtferda til barnet. Refusjonsordninga gjeld utgifter til forsterkingar i institusjon der barn har helseutfordringar som krev særskild oppfølging.

Det har over tid vore ei utvikling der barn som bur på barnevernsinstitusjon, har større og meir samansette utfordringar enn tidlegare, og dei aller fleste har òg utfordringar knytte til psykisk og/eller fysisk helse. Det kan vere krevjande å skilje mellom kva som er ungdommane sitt behov for hjelp etter helselovgivinga, og kva som er behovet deira for omsorg og vern etter barnevernslova. Refusjonsordninga er komplisert, og har skapt meirarbeid og konflikt på tvers av forvaltningsnivå. Det har vore ulike synspunkt på kor langt heimelsgrunnlaget rekk. Regjeringa legg opp til at

dagens refusjonsordning blir avvikla 1. januar 2027. Hensikta er å forenkle, og forhindre uklårleik og konflikt mellom forvaltningsnivåa. Det blir foreslått å redusere rammetilskotet til kommunane med 70 mill. kroner grunna omlegginga, sjå omtale i Prop. 1 S (2026–2027) under Kommunal- og distriktsdepartementet. Det er sett i gang fleire initiativ i grenseflata mellom helse og barnevern som på lengre sikt kan påverke behovet for forsterkingar ved barnevernsinstitusjonar. Regjeringa vil vurdere tiltak for å motverke uheldige insentiv og bidra til at barn i barnevernet får riktig og forsvarleg helsehjelp og omsorg.

Fosterheimar

Med fosterheimsmeldinga, Meld. St. 29 (2023–2024), varsla regjeringa ei rekkje tiltak for å auke kvaliteten i fosterheimsomsorga. Lovendringar som blei varsla i meldinga, blei følgde opp i Prop. 83 L (2024–2025), og tok til å gjelde 1. januar 2026. Regjeringa har styrkt rammevilkåra for fosterheimar, både gjennom forslag til lovendringar som Stortinget har vedteke, gjennom ei styrking av Bufetat som andrelinjetenesta i fosterheimsarbeidet, og gjennom auka løyvingar til kommunane. Lovendringane skal mellom anna gi fosterforeldre større handlingsrom i kvardagen og meir heilskapleg oppfølging av barna. Målet er å leggje til rette for meir stabile omsorgssituasjonar, og ein kvardag som liknar meir på det andre barn og familiar har.

Regjeringa arbeider vidare med å leggje til rette for tilgang til digitale tenester for fosterforeldre på vegner av barn dei har omsorga for. Ei løysing for å gi fosterforeldre tilgang til relevante tenester, er planlagt å vere på plass i 2028. Løysinga byggjer på at opplysningar om fosterheimsrelasjonen blir registrerte i Folkeregisteret og kan delast med verksemder som kan gi fosterforeldre tilgang til digitale tenester, til dømes helsenorge.no.

I statsbudsjettet for 2025 vart det løyvd til saman 50 mill. kroner til å styrkje fag- og tiltaksstøtta til kommunane i fosterheimsarbeidet. Midlane blir mellom anna brukte til å styrkje Bufetat som andrelinjetenesta i fosterheimsarbeidet, slik at etaten kan støtte kommunane i større grad enn tidlegare. I 2025 har ulike regionar i Bufetat hatt ansvar for å reindyrke særskilde tiltak på fosterheimsfeltet som dei har gode erfaringar med, og gjere dei tilgjengelege i alle regionar. Som ein del av dette er eit styrkt kompetansestøttetilbod tilgjengeleg i alle regionar frå 1. januar 2026. Bufetat skal hjelpe kommunane i einskilde saker, identifi-

sere ressursar og risikofaktorar, og tilrå stabiliserande tiltak rundt barnet og fosterheimen. Slik kan fosterforeldra få naudsynt støtte i sitt oppdrag, og ein kan førebyggje brot i fosterheim. Erfaringane så langt tyder på at tilbodet blir brukt, og at det medverkar til eit meir systematisk og målretta samarbeid mellom kommunane og Bufetat.

Det er i tillegg sett i gang fleire tiltak for å styrkje rekrutteringa av fosterheimar. Det blir lagt til rette for at kommunane og Bufetat skal samarbeide tettare og meir strategisk om å finne eigna fosterheimar og forbetre rekrutteringsinnsatsen lokalt. Familieråd er ein effektiv metode for å rekruttere fosterheimar i familie og nære nettverk. For å auke bruken av metoden har Bufetat etablert digitale kurs i familieråd for tilsette i barnevernstenesta. Bufetat har òg gjort systematiske forbetringar i arbeidet med oppfølging av familiar som har vist interesse for å bli fosterheim. Hensikta er at fosterheimstenesta i Bufetat ikkje skal miste interesserte fordi oppfølginga blir for stivbeint eller byråkratisk.

Buudir og Bufetat har vidareutvikla opplæringsprogrammet til fosterforeldre, som har fått namnet Solid. Proba har på oppdrag frå Buudir gjennomført ei evaluering av Solid. Rapporten konkluderte med at Solid er eit fagleg sterkt program, som i stor grad bidreg til å førebu fosterforeldre på oppdraget. Det blir òg peikt på forbetringsspunkt, slik som behov for tilpassing av opplæringa til fosterforeldre med avgrensa norskerdigheiter, styrking av bestemte tema i opplæringa og betre digitale løysingar. Evalueringa skal brukast i den vidare utviklinga av programmet, og skal inngå som ein del av kunnskapsgrunnlaget for Buudir sitt arbeid med den faglege innrettinga av fosterheimstilbodet i Noreg.

I 2025 har Buudir og Bufetat utarbeidd eit kunnskapsbasert rettleiingsprogram som er meint for tilsette i barnevernstenestene og i Bufetat som jobbar med fosterheimar, som blir kalla Solid veiledning. Vidare skal Buudir og Bufetat i samarbeid med NUBU utvikle eit rettleiingsprogram retta mot fosterfamiliar der barna har store og samansette behov, og der det er høg risiko for uønskte flyttingar, i tillegg til ein opplæringsmodul for dei som skal rettleie fosterheimane. NUBU har òg fått i oppdrag å tilpasse eksisterande spesialiserte hjelpetiltak til ein fosterheimskontekst, slik at ein kan auke bruken av spesialiserte hjelpetiltak til barn i fosterheimar. Dette er viktig for å førebyggje uønskte brot i fosterheimar.

Regjeringa har òg satsa vidare på kommunale læringsnettverk som ein arena for læring og samarbeid mellom kommunar i fosterheimsarbeidet.

Det er etablert ein nasjonal koordinerande støttefunksjon på fosterheimsområdet ved statsforvaltaren i Vestland.

Samla inneber desse tiltaka eit løft for fosterheimsomsorga i Noreg. Like fullt er utfordringane på området samansette. Regjeringa vil derfor vurdere ytterlegare tiltak. Som eit ledd i dette har departementet sett i gang ein ekstern gjennomgang av arbeidet med rekruttering av fosterheimar og beredskapsheimar. Buudir har òg fått i oppgåve å kartlegge kommunane sine tilbod til fosterheimane deira, både når det gjeld økonomiske vilkår og når det gjeld rettleiing og oppfølging.

Spesialiserte fosterheimar er tiltak for barn med særskilte hjelpebehov. I 2023 vart det gitt ei auka løyving til nye spesialiserte statlege fosterheimar. Det har likevel vore vanskeleg for Bufetat å rekruttere nok nye, eigna spesialiserte fosterheimar. Dette gjeld både ved eiga rekruttering i regi av Bufetat, og ved kjøp frå private leverandørar. I statsbudsjettet for 2026 vart det prioritert 9 mill. kroner til eit statleg-kommunalt pilotprosjekt, der kommunar og Bufetat inngår eit samarbeid om ei særskild ordning for nokre kommunale fosterheimar tiltenkte barn med omfattande og komplekse behov, som treng langvarig og tilpassa omsorg og oppfølging. Pilotarbeidet starta opp i 2026, og blir prøvd ut i alle regionane til Bufetat.

Institusjonar

Ei ny retning for institusjonstilbodet

Regjeringa la i 2024 fram strategien *Vårt felles ansvar – ny retning for barnevernets institusjonstilbud*, som la grunnlaget for det vidare arbeidet med å gi god og samordna hjelp til dei barna som treng eit institusjonstilbod. Strategien vart følgd opp i Prop. 83 L (2024–2025) *Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)*. Kvalitetsløftet varsla ei gradvis omstilling til meir fleksible institusjonar som kan motverke at barn må flytte når behova deira endrar seg. Dette er eit langsiktig arbeid som vil gå over fleire år. Målet er at større einingar, med fleire ulike avdelingar, skal gi rom for at kvar institusjon skal kunne ta hand om barn med større breidde i behov. Tverrfagleg kartlegging skal gjere at tilbodet blir tilpassa kvart barn, og at gruppesamansetjinga blir forvarleg. Personalgruppene må ha samla kompetanse til å dekkje ulike behov. Lokaliseringa av nye institusjonar må ta omsyn til regionale behov, tilgang på kompetent personell og hjelpetilbod frå andre tenester. Den nye innretninga for institusjonstilbodet skal gjelde uavhengig av eigarskap.

På kort sikt vil element frå den nye innrettinga bli tekne i bruk der det ligg til rette for det innanfor gjeldande rammer, til dømes der institusjonane kan sikre god kartlegging, har eigna bygningsmasse, fleksibilitet i bemanning og tilgang på ambulant helsehjelp.

I ei tolkingsfråsegn om krav om definert målgruppe i barnevernsinstitusjonar har Bufdir slått fast at regelverket ikkje er til hinder for at barn med ulikt opphaldsgrunnlag kan bu på same institusjonsavdeling, dersom dei ut frå ei fagleg vurdering blir rekna å ha behov for den same faglege innretninga på tiltaket. Det konkrete tilbodet skal tilpassast behova til det einskilde barnet.

Stortinget løyvde i 2025 midlar til pilotering av den nye innretninga av institusjonstilbodet. Det er etablert fire pilotar i fire av regionane til Bufetat, med til saman 66 plassar. Målet er å prøve ut institusjonar som på ulike vis kan gi fleksible og tilpassa tilbod til alle barn i målgruppa for barnevernsinstitusjon, slik at barna i større grad får vere i ro og sleppe flyttingar. Pilotane skal gi ny kunnskap om korleis ei meir fleksibel innretning kan gi betre stabilitet for barna, betre helsehjelp og større breidde i kompetansen hos dei tilsette. Pilotane blir evaluerte. Dei fyrste erfaringane vil bli klare i andre halvdel av 2027, og vil vere viktige for det nasjonale arbeidet med å utvikle institusjonane. Parallelt med piloteringa føreslår regjeringa 200 mill. kroner i 2027 til auka grunnkapasitet og omstilling til ei ny innretning av institusjonstilbodet.

Bufdir jobbar med å klargjere rammene for det faglege innhaldet i institusjonstilbodet. Ein fyrste versjon av rammeverket for arbeid med barn og unge i barnevernsinstitusjon og omsorgssenter vart teken i bruk frå januar 2026. Rammeverket blir vidareutvikla fortløpande i samarbeid med institusjonane, brukarorganisasjonar og andre relevante fagmiljø. Bufdir har fått i oppdrag å beskrive kjenneteikn ved barn og unge som bør få hjelp frå institusjonsbarnevernet og konkretisere føremål og innhald i ulike institusjonstilbod. Arbeidet skal bidra i arbeidet med langsiktig planlegging og tydeleggjering av sektoransvaret. Bufdir vurderer òg tiltak som kan bidra til at barna får ein betre overgang til eit kommunalt tiltak etter opphald i institusjon.

Digitalisering og styringsinformasjon i institusjonar

Det blir gjennomført ei rekkje tiltak for digitalisering og betre styringsinformasjon i barnevernet, som mellom anna følgjer opp tilrådingane frå områdegjennomgangen av det statlege institusjonsbarnevernet. I 2025 løyvde Stortinget midlar

til å modernisere fagsystemet i statleg barnevern og for å etablere digital samhandling mellom kommunar, Bufetat og private leverandørar. Tiltaket skal òg gi betre kvalitetsstøtte for andrelinjebarnevernet og betre analysedata og styringsinformasjon. I tråd med digitaliseringsstrategien til regjeringa, er hovudtilnærminga eit felles digitalt økosystem mellom aktørane i barnevernet, kommunar, Bufetat og private leverandørar.

Bufdir har sett i gang arbeid med å byggje vidare på dei digitale løysingane som er utvikla for det kommunale barnevernet, til bruk i det statlege barnevernet. I 2025 er det utvikla ei digital løysing for tilvisingar frå kommunar til Bufetat. Det er lagt opp til ei utrulling av løysinga til alle kommunar i løpet av 2026.

Endringar i reglane om rettar og bruk av inngrep

Regjeringa har styrkt rammene for omsorg og vern av barn på institusjon, samstundes som rettsstryggleiken er vidareutvikla. Gjennom handsaminga av Prop. 83 L (2024–2025) vedtok Stortinget fleire viktige lovendringar for betre omsorg og vern av barn på institusjon som tok til å gjelde 1. januar 2026.

Stortinget har vidare slutta seg til lovforslaga i Prop. 86 L (2025–2026) *Endringer i barnevernsloven (bedre beskyttelse av barn på institusjon)*, jf. Innst. 362 L (2025–2026). Lovendringane skal leggje til rette for betre omsorg og vern av barn som utset utviklinga si for alvorleg fare, til dømes barn som har kriminalitet som del av sitt handlingsmønster eller som står i fare for å bli rekrutterte til kriminalitet, samstundes som rettstryggleiken blir teken hand om. Sjå nærare omtale under *Barne- og ungdomskriminalitet*. Det er teke sikte på at lovendringane tek til å gjelde 1. januar 2027. Til saman føreslår regjeringa å løyve 45,6 mill. kroner i 2027 til å finansiere lovendringane. Dei varige årlege meirutgiftene er berekna til 58 mill. kroner.

Varetaking av bistandsplikta, kostnadskontroll og kapasitet i tilbodet

Ein auke i talet på barn med behov for institusjonsplass, og at mange av barna hadde meir samansette behov enn tidlegare, gjorde at kapasiteten i institusjonsbarnevernet var særskilt pressa i 2023–2025. Det gjorde det spesielt utfordrande for Bufetat å oppfylle bistandsplikta i perioden, og kommunar fekk ikkje alltid det tilbodet dei etterspurde og som barna trong.

Sjølv om situasjonen framleis er utfordrande, og det framleis er behov for eit meir fleksibelt

institusjonstilbod med høgare kapasitet, var det ei klar betring i situasjonen i 2025 og i fyrste halvdel av 2026. I 2024 var det 151 tilfelle der regionane i Bufetat vurderte at dei ikkje gav kommunane eit tilbod om plass innan rimeleg tid. I 2025 vart dette redusert med nærare to tredjedelar, til 54 tilfelle. I fyrste halvår 2026 har det til saman vore 18 slike tilfelle. Dei fleste tilfella per no er knytte til akutt-plasseringar i beredskapsheimar.

Fleire plassar og betre utnytting av eksisterande kapasitet har vore tilnærminga for å handtere utfordringane med å ta hand om bistandsplikta. Det er naudsynt å fortsetje arbeidet med dette framover. Som omtalt under *Ei ny retning for institusjonstilbodet* over, føreslår regjeringa derfor 200 mill. kroner til å styrkje tilbodet i form av auka grunnkapasitet. Den auka kapasiteten skal vere plassar i tråd med omtalen i kvalitetsløftet som handlar om ei ny og meir fleksibel innretning av tilbodet.

Kostnadane i institusjonsbarnevernet har òg auka monaleg dei siste åra, og det er derfor naudsynt med effektiv ressursbruk og god kostnads-kontroll. På bakgrunn av dette skal Bufdir innrette innkjøpa sine på fagleg grunnlag for å oppnå mest mogleg føremålstenlege og kostnadseffektive tenester. Vidare oppbygging av statleg kapasitet skal prioriterast. Regjeringa ønskjer eit langsiktig og betydeleg innslag av ideelle aktørar. Det er òg behov for seriøse kommersielle aktørar i statleg barnevern framover, og det skal leggjast til rette for at aktørane kan byggje langsiktig kapasitet.

Det er løyvd om lag 1,3 mrd. kroner varig til Bufetat i perioden 2022–2026, for å dekkje utgiftsvekst, i hovudsak grunna auka kostnader, fleire einskilde kjøp og auka løyving til private rammeavtalar, for å ta hand om bistandsplikta. Aktivitetsauken vi har sett dei siste åra ser ut til å halde fram, og for 2027 føreslår regjeringa å auke løyvinga med 507 mill. kroner, i hovudsak som følgje av fleire barn, i tillegg til 200 mill. kroner til auka grunnkapasitet. I perioden 2022–2026 er det òg løyvd nærare 450 mill. kroner til å styrkje og omstille institusjonstilbodet og auke grunnkapasiteten, inkludert plassar leverte av dei ideelle leverandørane. Dette har gitt både fleire plassar og betre utnytting av kapasiteten. Grunnkapasiteten, det vil seie talet på statlege plassar og private plassar med garantiar, er auka med 15 prosent sidan 2021.

Gjennomgang av styring og organisering av det statlege institusjonsbarnevernet

Det vart i 2024 gjennomført ein områdegjennomgang av det statlege institusjonsbarnevernet. Rap-

porten gir eit kunnskapsgrunnlag for det vidare arbeidet med innrettinga, finansieringa og organiseringa av det statlege institusjonstilbodet. Bufdir har sett i verk tiltak for å følgje opp tilrådingar frå områdegjennomgangen, og regjeringa prioriterer arbeidet høgt. Tiltaka inkluderer mellom anna fagleg og økonomisk normering, betre styring og styringsinformasjon, og langsiktig, føreseieleg og føremålstenleg bruk av private leverandørar.

Ekspertutvalet sin rapport om organiseringa av det statlege barnevernet (*Omsorg og ansvar – styring og organisering til barnas beste*) vart levert 1. oktober 2025. Utvalet meiner dagens organisering gir utilstrekkeleg kontroll på kvalitet, kapasitet og kostnader, og at Bufdir sine roller som fagdirektorat for barnevernet og etatsstyrar av Bufetat skapar uklare prioriteringar og svekkjer sjølvstendet til fagdirektoratet. Utvalet tilrår ei trinnvis omstilling, som på sikt endar i ei deling av Bufdir og Bufetat i to verksemdar, samt fleire faglege og strukturelle tiltak. Ekspertutvalet tilrår vidare å avvikle særordninga for barnevernet i Oslo kommune. Utvalet understrekar at avviklinga krev vidare utgreiing. Bufdir er i gang med eit arbeid om framtidig oppgåveløysing i og organisering av Bufdir og Bufetat. Ei vurdering av organiseringa av Bufdir/Bufetat vil byggje på resultat og erfaringar frå igangverande utviklingsprosessar og Bufdir sin oppgåve- og organisasjonsgjennomgang. Regjeringa vil òg i samråd med Oslo starte ei utgreiing av særordninga for Oslo kommune sitt andrelinjebarnevern.

Kommunalt butiltak med døgnbemanning

Lovreglar som opnar for bruk av døgnbemanna kommunale butiltak som eit frivillig barnevernstiltak for barn som må flytte frå heimen, tek til å gjelde 1. januar 2027. Slike tiltak kan i nokre tilfelle vere eit godt alternativ til fosterheim eller barnevernsinstitusjon. Fleire tiltak i kommunal regi vil gi fleire ungdommar høve til å vekse opp i nærmiljøet sitt. Departementet har sett i gang arbeid med å utvikle rettleiing til kommunane om målgruppe for, og utforming av, kommunale butiltak.

Departementet har òg sendt på høyring nye lovforslag som inneber bruk av kommunale butiltak ved omsorgsovertakingar og akuttvedtak.

Barne- og ungdomskriminalitet

Å motverke barne- og ungdomskriminalitet er eit høgt prioritert område for regjeringa. Frå 2016 til 2023 var det ein jamn auke i talet på sikta personar

under 18 år, og særleg blant barn under 15 år. Statistikk for 2020–2024, viser at i snitt 8 100 barn og ungdommar årleg har blitt sikta for minst eitt lovbrøt. SSB-statistikk frå 2024, støtta av statistikk frå kriminalomsorga, viser likevel at frå 2023–2024 har kriminaliteten gått noko ned, særleg blant dei yngste. Tida vil vise om dette er ein vedvarande trend.

Sjølv om det er snakk om eit avgrensa antal barn, er det urovekkjande at barn under 15 år står bak alvorlege lovbrøt. Det gir barna dårlege livsutsikter, og dei skapar utryggleik for andre – ofte andre barn – og for nærmiljøet. Særleg urovekkjande er utviklinga hos ei lita gruppe ungdommar, som over tid står bak gjentekne og til dels svært alvorlege lovbrøt, og som i nokre tilfelle har tilknytning til kriminelle miljø.

Barnevernet har ei sentral rolle i oppfølginga av barn og unge som gjer alvorleg eller gjenteken kriminalitet, eller som står i risiko for å gjere det. Dette heng saman med ansvaret til barnevernet om å gi barn og unge naudsynt hjelp, omsorg og vern til rett tid, når dei lever under omstende som kan skade helsa og utviklinga deira. Mange i denne gruppa er samstundes sjølv utsette for omsorgssvikt, vald, overgrep eller andre alvorlege påkjenningar. Oppfølginga må derfor både bidra til å stanse kriminaliteten og sikre barnet vern, omsorg, behandling og trygge rammer.

Departementet har derfor fastsett dette målet:

-
- *Effektive tiltak for førebygging og handtering av barne- og ungdomskriminalitet.*
-

Under greier departementet ut om oppnådde resultat i 2025 og fyrste halvdel av 2026, og for strategiar og planlagde tiltak i 2027 som medverkar til å nå målet. Sjå òg omtale under programkategori 11.10 *Samarbeid om tiltak retta mot barne- og ungdomskriminalitet.*

Betre samarbeid – utvikling og utprøving av effektive samarbeidsstrukturar

Førebygging av barne- og ungdomskriminalitet er eit ansvar for fleire tenester og sektorar. Barnevernstenesta skal medverke i dette arbeidet og samstundes avdekkje og følgje opp skadelege omsorgstilhøve rundt barnet. For ein del av barna er vald i heimen, omsorgssvikt, overgrep, manglande omsorg eller andre alvorlege påkjenningar ein del av utfordringsbiletet. Barna må ikkje berre møtast som aktørar i eigne handlingar, men også

som barn med behov for vern. Skal ein lykkast med å hjelpe barnet bort frå kriminalitet, må ein også arbeide med dei underliggjande tilhøva som påverkar barnet si utvikling og livssituasjon. Dette krev ein brei og koordinert innsats på tvers av sektorar, både for å førebyggje kriminalitet og for å hjelpe barn og unge bort frå kriminalitet.

For barn som gjer gjenteken eller alvorleg kriminalitet, er behova ofte samansette. Dette aukar krava til kapasitet, koordinering og samarbeid i det kommunale barnevernet, og mellom barnevernet og andre tenester. Kommunane sitt ansvar for å styrkje det førebyggjande arbeidet vart tydeleggjort etter barnevernsreforma, ved at kommunane har plikt gjennom barnevernslova til å utarbeide ein plan for å førebyggje omsorgssvikt og utvikling av åtferd som utset barnets utvikling for alvorleg fare. Kommunestyret skal vedta planen. Planen skal bidra til overordna forankring av det førebyggjande arbeidet og av kommunen sin ressursbruk. Den skal vidare leggje til rette for ein heilskapleg, koordinert og målretta innsats overfor barn og unge med auka risiko for ei negativ utvikling. For barn som står i fare for å bli involverte i kriminalitet, eller som allereie har gjort lovbrøt, føreset dette at kommunen identifiserer behova tidleg og sørgjer for at relevante tenester arbeider saman om tilpassa og samanhengande tiltak.

Svar frå respondentkommunane i evalueringa av barnevernsreforma, viser at delen kommunar med ein slik plan har auka frå om lag halvparten i 2024, til over 80 prosent i den tredje statusrapporten levert i desember 2025. Litt over 12 prosent svarar at planen framleis er under arbeid. Etatssamarbeidet under Kjernegruppe for utsette barn og unge har fått i oppdrag å utarbeide rettleiing om kommunane sitt førebyggjande ansvar på oppvekstfeltet. Dei skal òg vurdere korleis eksisterande strukturar kan bidra til kommunane sitt kriminalitetsførebyggjande arbeid. Vidare skal etatssamarbeidet utarbeide rettleiing og kompetansestøtte til kommunane knytt til arbeidet med barn og unge som står i fare for, eller som gjer kriminelle handlingar. I tillegg har etatssamarbeidet for utsette barn og unge fått i oppdrag å greie ut roller, ansvar og verkemiddel på statleg, kommunalt og fylkeskommunalt nivå knytt til barn og unge som står i fare for å gjere, bli utnytta til eller har gjort kriminelle handlingar. Utgreiinga skal avdekkje uklarheiter, overlapp og manglar i oppfølginga av barn og unge i risikosona, vurdere behov for endringar i regelverket og føreslå tiltak som styrkjer koordinering og det kriminalitetsførebyggjande arbeidet. Oppdraget skal leverast i juni 2027.

Justis- og beredskapsdepartementet har i 2026 motteke NOU 2026: 8 *Samarbeid og informasjonsdeling for å forebygge kriminalitet*. Utvalet føreslår både ei ny lov om deling av personopplysningar og teiepliktige opplysningar, og at det blir utarbeidd nye nasjonale føringar for betre og meir heilskapleg samarbeid. Gruppa meiner at ansvaret bør leggjast til eitt statleg organ med eit tydeleg mandat. Rapporten har vore på offentleg høyring, med frist 1. oktober 2026. Justis- og beredskapsdepartementet vurderer no innspela frå høyringa.

Betre og forsterka institusjonstilbod for barn og unge som gjer gjenteken og alvorleg kriminalitet

Når utfordringane er så alvorlege eller samansette at kommunale tiltak og hjelpetiltak i heimen ikkje strekkjer til, blir institusjonsbarnevernet ein viktig del av tiltaksapparatet. Dei siste åra er det peikt på aukande kompleksitet blant barna frå ein rekke aktørar. Bufdir viser til at fleire barn har omfattande og samansette utfordringar, som alvorleg kriminalitet i kombinasjon med psykisk uhelse, ustabile relasjonar og rusproblem, samt at dei utset helse og utvikling for alvorleg fare.

Regjeringa ser at det er behov for å styrkje innsatsen overfor barn og unge med slike store og samansette utfordringar. På institusjonsområdet kan dette krevje betre tilpassa bygg, tettare oppfølging, høgare kompetanse, meir robuste bemaningsløyser og betre samarbeid mellom dei ulike tenestene rundt barnet.

I 2025 vart det løyvd 20 mill. kroner til å prøve ut ein pilot i ein eksisterande barnevernsinstitusjon som tek imot barn som utset utviklinga si for alvorleg fare, med eit større innslag av tverrfaglege team knytte til barna. Målgruppa er avgrensa til barn som har vedtak etter barnevernslova §§ 4-4, 6-2 eller 6-1, og skårar innanfor kategorien høg risiko for vidare negativ utvikling på «Youth Level of Service»-kartlegginga (YLS). Avdeling Sole opna 1. april 2025. Institusjonsavdelingane har forsterka bemanning i form av fleire tilsette per barn, tilpassingar i bygg og ei systematisk satsing på tverretatleg samarbeid rundt barna. Ved utgangen av 2025 budde tre ungdommar ved avdelinga, noko som inneber fullt belegg. Totalt har seks ungdommar hatt eit tilbod ved Sole sidan oppstart.

Regjeringa sitt arbeid med å tydeleggjere og utvide institusjonane sine handlingsrom for bruk av inngrep og høve til å setje grenser for barna, er òg viktig for barn som gjer eller står i fare for å gjere kriminelle handlingar. Lovendringane om

høve til å setje grenser og inngrep i institusjon følger av Prop. 83 L (2024–2025) og Prop. 86 L (2025–2026), jf. omtalen under avsnitt om endringar i reglane om rettar og bruk av inngrep. Endringa inneheld fleire tiltak som skal gjere institusjonane betre rusta til å ta hand om barn som er eller står i fare for å bli involverte i kriminalitet. Desse tiltaka, som Stortinget òg har slutta seg til, er viktige grep i regjeringa sin samla innsats mot barne- og ungdomskriminalitet. I Prop. 86 L (2025–2026) varsla regjeringa vidare at departementet vil greie ut ytterlegare behov for endringar i reglane om grensesetjing og inngrep på institusjon.

MST og MST-CAN

I det førebyggjande arbeidet for barn og unge med alvorlege og samansette utfordringar, står forskingsbaserte hjelpetiltak sentralt. Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU) utviklar og evaluerer slike tiltak, og hjelper kommunar og Bufetat i implementeringa av dei. Tiltaka er primært førebyggjande og blir utøvde i heimen til familien, men kan òg følgje opp ungdom i fosterheim og institusjonar. Særleg sentralt er Multisystemisk terapi (MST) og relasjonsfokusert terapi (RFT), som er retta mot ungdom med normbrytande åtferd og foreldra deira.

Tilbodet med Multisystemisk terapi (MST) vart utvida og styrkt med 26 mill. kroner i 2025. Midlane gav rom for ei dobling av kapasiteten på Romerike og i Oslo, i tillegg til ei styrking i Trøndelag og etablering av eit nytt team i Kristiansand. Bufetat har i dag 26 MST-team. Oslo kommune har to operative MST-team, det siste oppretta i 2026.

Bufetat rapporterer om stor pågang og gode resultat frå tiltaka. Dei fleste ungdommane som får MST eller RFT, bur heime, går på skule, er ikkje i konflikt med lova og har ikkje rus- eller valdsproblematikk ved avslutta behandling. Styrkinga av tilbodet dei siste åra er òg en del av satsinga mot barne- og ungdomskriminalitet. Etter spurnaden etter tiltaket er framleis større enn tilbodet. Regjeringa føreslår derfor midlar til ytterlegare eitt MST-team for å styrkje tilgangen til MST.

Dei siste åra har det òg vore ein auke i talet på interkommunale samarbeid om MST for familiar prega av vald og omsorgssvikt, kalla MST-CAN. Det er i dag fem MST-CAN-team i Noreg fordelt mellom ulike interkommunale/fleirkommunale samarbeid, med fleire team under planlegging. Teamar er tilsette i kommunane, og mottek opplæring, rettleiing og anna kvalitetssikring frå kompe-

tansesenteret NUBU og frå Bufetat. Ut frå rapporteringa frå kommunane går det fram at enkelte kommunar i ein-til-ein-oppfølginga har prioritert bruk av MST-CAN i 2026. Sjå nærare omtale av ein-til-ein-oppfølgjing under programkategori 11.10.

Rettstryggleik i barnevernssaker

Barnevernslova byggjer mellom anna på prinsippet om at barn og foreldre har rett til familieliv med kvarandre, og dei fleste barnevernstiltaka blir gitte som frivillige hjelpetiltak i heimen. Samstundes gir lova høve til inngripande tvangstiltak, noko som stiller høge krav til rettstryggleik og korrekte avgjerdsprosessar. For at rettstryggleiken skal bli teken hand om, er det avgjerande at barna får medverke i prosessen, at sakshandsaminga er basert på solid kunnskap, at avgjerdene er godt grunngitte, og at dei kan bli etterprøvde.

Departementet har derfor fastsett dette målet:

-
- *Rettstryggleiken til barn og foreldre blir ivareteken i alle fasar av barnevernssaka.*
-

Under greier departementet ut om oppnådde resultat i 2025 og fyrste halvdel av 2026, og for strategiar og planlagde tiltak i 2027 som medverkar til å nå målet.

Implementering av lovendringar

Ved handsaminga av Prop. 83 L (2024–2025) om kvalitetsløftet i barnevernet, vedtok Stortinget ei rekkje lovforslag. Lovendringane tok til å gjelde 1. januar 2026, med unntak av reglane om kommunale butiltak som er planlagt å gjelde frå 1. januar 2027. Endringane gjeld tre hovudområde: auka kvalitet og handlingsrom i kommunalt barnevern, betre rettstryggleik for barn og foreldre når barn må flytte ut av heimen, og betre tilbod til barn på barnevernsinstitusjon.

Reglar om utreiseforbod ved fare for skadelege utanlandsopphald tok til å gjelde frå 23. januar 2026. Føremålet er å førebyggje negativ sosial kontroll og æresmotivert vald, og skal hindre at barn blir utsette for alvorlege og skadelege handlingar i utlandet. Desse reglane vart vedtekne ved Stortinget si handsaming av Prop. 159 L (2024–2025).

Departementet har gjennomført naudsynt forskriftsarbeid og fortset å implementere regelendringane. Mellom anna har Bufdir gjort eit omfat-

tande arbeid for å sikre at rundskriv er oppdaterte i tråd med gjeldande lov og forskrift.

Medverknad i barnevernet

Regjeringa vil styrkje retten barn har til medverknad, og rettsstillinga deira i barnevernssaker. Barn sin rett til å klage på vedtak om flytting tok til å gjelde 1. januar 2026. I Prop. 83 L (2024–2025) er det varsla ei evaluering av reglane ein har i dag for medverknad frå barn, og vurdering av tiltak for meir barnevennlege prosessar i barnevernssaker. Departementet fører vidare ordningane tilskot til drift av organisasjonar i barnevernet og tilskot til utviklings- og samhandlingsprosjekt i barnevernet i 2027. Desse ordningane skal mellom anna føre til auka medverknad for barn og unge og familieane deira som er, eller kan komme, i kontakt med barnevernet. I 2026 vart det gitt tilskot til 8 organisasjonar med totalt 22,4 mill. kroner gjennom tilskotsordninga til organisasjonar på barnevernsområdet. Det vart òg gitt tilskot til 24 prosjekter med totalt 15 mill. kroner gjennom tilskotsordninga til utviklings- og samhandlingsprosjekt i barnevernet.

Saker for Den europeiske menneskerettsdomstolen

Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har sidan 2016 handsama og avgjort om lag 70 barnevernssaker mot Noreg. I nærare 50 av desse sakene har EMD konkludert med at menneskerettane til dei involverte familieane har blitt tatt hand om. Samstundes har Noreg blitt dømt for brot på retten til familieliv etter Den europeiske menneskerettskonvensjonens (EMK) artikkel 8 i 24 saker. Rett praksis knytt til målsetjinga om gjenforeining mellom barn og foreldre og samvær etter ei omsorgsovertaking står sentralt i dommane frå EMD, og Høgsterett har tolka føringane frå EMD.

I sakene der EMD ikkje har konstatert krenking av EMK artikkel 8 eller avvist saka som openbert grunnlaus, legg EMD til grunn at avgjerdsgrunnlaget har vore godt, og at nasjonale styresmakter har avvege interessene til barnet sett opp mot omsynet til gjenforeining og interessene til dei biologiske foreldra, og med konkrete grunngivingar. EMD har og godteke svært lågt samvær til samanlikning med nokon av dei tidlegaste dommane.

EMD ser ut til å ha akseptert endringa i kurs som Høgsterett sette frå 2020. Noreg har òg sett inn ei rekkje tiltak for å informere barnevernssektoren om rett praksis etter føringane frå

Høgsterett og EMD. Noreg har i tillegg levert handlingsplanar til Ministerkomiteen i Europarådet om oppfølginga av dommane frå EMD. Siste gongen var i juni 2025. I september 2025 avslutta komiteen si oppfølging av Noreg, då komiteen var nøgd med Noreg si oppfølging av dommane.

Samvær i barnevernssaker har etter klagane for EMD fått stor merksemd. Den nye barnevernslova og nye retningslinjer frå Bufdir om fastsetjing og gjennomføring av samvær i barnevernsaker, har òg klargjort rammene og bidreg til rett praksis. Både statistikk over samvær og nyare forskning tyder på at det er eit aukande medvit når det gjeld å vurdere samvær etter ei omsorgsovertaking og å arbeide for at barn og foreldre blir førte saman att. Samværet og arbeidet med gjenforeining må likevel alltid ta utgangspunkt i omsynet til det beste for barnet, og må vurderast konkret i kvart tilfelle. Det er frå ulike hald, mellom anna frå Barnevernsutvalget, uttrykt ei uro over om endringane i samvær i nokon grad kan føre til at barn har samvær som ikkje er bra for dei. Nye reglar om rett for barnevernstenesta til å stanse samvær mellombels der samværet vil vere til skade for barnet, tok til å gjelde 1. januar 2026 i samsvar med Stortinget si handsaming av Prop. 83 L (2024–2025). I tillegg varslar departementet i lovproposisjonen ei utgreiing av ei ordning for å ta hand om barn som har sterk motstand mot samvær.

Sakkunnige i barnevernssaker

Eksterne sakkunnige skal gi forvaltinga og domstolane eit godt fagleg grunnlag for avgjerdene sine i einskilde saker. Regjeringa varsla i Prop. 83 L (2024–2025) at ho vil leggje til rette for gode sakkunnige vurderingar ved å vidareutvikle utdanningsprogram for sakkunnige i barnesaker. I 2026 starta det opp eit nytt utdanningsprogram for sakkunnige i barnesaker ved Universitetet i Oslo ved Psykologisk institutt. Dei drifrar programmet på oppdrag frå Bufdir. Tilbodet erstattar det tidlegare utdanningsprogrammet til Norsk psykologforening. Bufdir har frå og med 2026 fått i oppdrag å forvalte utdanningsprogrammet og ei oversikt over barnefaglege sakkunnige.

Departementet er i ferd med å utarbeide eit forslag til forskrift om oversikt over sakkunnige i barnesaker, jf. barnevernslova § 12-7 andre ledd. Forslaget skal etter planen på høyring hausten 2026. Forskrifta skal regulere innhaldet i og forvaltinga av oversikta, og skal mellom anna fastsetje vilkår for oppføring i oversikta.

Barneverns- og helsenemnda

At barn skal få delta og medverke i saker i barneverns- og helsenemndene, har vore prioritert i 2025 og 2026. Det har vore særleg merksemd om korleis leggje til rette for prosessar som gir barn reell medverknad, og meir einsarta sakshandsaming. Arbeidet med barnevennlege prosessar har hatt god framdrift, og nemndene har starta pilot for barnevennlege nemndslokale. Arbeidet med medverknad frå barn og med barnevennlege prosessar blir ført vidare i 2027.

Det har vore ein jamn auke i saker frå 2021 fram til 2026. Det har òg vore ein jamn auke i sakshandsamingstida for dei fleste behandlingstypene. Barneverns- og helsenemnda har i 2025 og i fyrste halvår i 2026 arbeidd for å leggje til rette for meir effektiv saksavvikling og saksstyring. Det er mellom anna etablert ei ordning med samhandlingsnemnder, der tre og tre nemnder samarbeider om å løyse administrative oppgåver mest mogleg likt og for å utnytte samla ressursar. Dette arbeidet held fram. Det vil òg bli vurdert korleis verksemda betre kan handtere ei varierende saksmengd og ein aukande kompleksitet i sakene.

Frå 1. januar 2026 er det høve for nemnda til å ta avgjerd om opne dører i eit møte, i likskap med reglane som gjeld for domstolane. Hovudregelen er framleis at møta i nemnda skal haldast for lukka dører. Departementet tek sikte på å evaluere endringa for å finne ut om ho gir riktig balanse mellom meir openheit i nemndene og omsynet til det beste for barnet.

Departementet fekk i desember 2025 ei ekstern evaluering av ordninga med samtaleprosess med utgangspunkt i samtaleprosessforskrifta. Denne forskrifta tok til å gjelde 1. mars 2023. Rapporten viser at samtaleprosess i perioden 2021–2024 vart brukt i snautt halvparten av alle sakene, særleg i saker om omsorgsovertaking og samvær. Evalueringa finn at prosessforma blir opplevd som mindre belastande for barn og foreldre, og kan bidra til betre samarbeid mellom foreldre og barnevernstenesta, auka foreldremedverknad og løysingar som blir vurderte å vere til det beste for barnet. Samstundes peikar evalueringa på utfordringar knytte til risiko for press til å samtykke, behov for å styrkje informasjonen til foreldre og barn – særleg til barn utan partsrettar – og store regionale forskjellar i bruken av samtaleprosess. Barneverns- og helsenemnda har laga ein toårig plan for oppfølging av evalueringa.

Barn i barnevernet med særleg behov for vern

I Prop. 83 L (2024–2025) varsla departementet at det ville vere aktuelt å sjå nærare på systemet for adressesperre for barn i barnevernet, blant anna i lys av rapporten frå NOVA *Adressesperre (kode 6 og 7). En evaluering av beskyttelsestiltaket adressesperre i saker om vold i nære relasjoner»* (2024). Ein gjennomgang av regelverk og praksis er òg lova i Prop. 36 S (2023–2024) *Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028) – Trygghet for alle* (tiltak 95).

Buudir publiserte ein nasjonal rettleiar, *Veileder for barnevernstjenestens tiltak og oppfølging av barn med særlig beskyttelsesbehov*, i mars 2026. Rettleiinga skal styrkje barnevernstenesta si varetaking av barn som ikkje kan bu heime som følgje av eit vedtak etter barnevernslova, og som har eit særleg behov for vern. Ho gir barnevernstenesta konkret fagstøtte i saker der flytting ut av heimen

ikkje er tilstrekkeleg for å verne barnet, og det er risiko for at foreldre, nettverk eller andre kan finne barnet og utsetje det for vald, alvorleg skade, bortføring, drap e.l. Det gjeld mellom anna der det er gjort vedtak om skjult adresse etter barnevernslova og gradering av adresseopplysningar etter folkeregisterlova (adressesperre). Med den nye rettleiinga får barnevernstenesta konkrete råd for korleis ein skal planleggje, gjennomføre og følgje opp tiltak på ein trygg og heilskapleg måte.

Departementet arbeider vidare med eit oppdrag til Buudir og Politidirektoratet om ein heilskapleg gjennomgang av regelverket med sikte på forbetringar, både når det gjeld vedtak om skjult adresse og vedtak om adressesperre.

Tiltaka i Nasjonal strategi mot menneskehandel (2025–2030) blir følgd opp løpande. Strategien skal følgjeevaluerast. Oppdraget er tildelt Fafo.

Nærare om budsjettforslaget

Utgifter under programkategori 11.20 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
853	Barneverns- og helsenemndene	264 070	272 602	285 917	4,9
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	490 348	562 832	588 648	4,6
855	Statleg forvaltning av barnevernet	9 793 140	9 932 250	10 993 711	10,7
856	Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjjarar	529 316	453 873	393 680	-13,3
858	Barne-, ungdoms- og familie- direktoratet	690 813	721 559	752 602	4,3
Sum kategori 11.20		11 767 687	11 943 116	13 014 558	9,0

Inntekter under programkategori 11.20 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
3853	Barneverns- og helsenemndene	679	881	707	-19,8
3855	Statleg forvaltning av barnevernet	3 000 124	3 088 617	3 350 300	8,5
3856	Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjjarar	268 895	236 558	185 981	-21,4
3858	Barne-, ungdoms- og familie- direktoratet	9 792	611	634	3,8
Sum kategori 11.20		3 279 490	3 326 667	3 537 622	6,3

Utgifter under programkategori 11.20 fordelte på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post- gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	11 385 569	11 516 341	12 569 257	9,1
30–49	Nybygg, anlegg o.a.	11 327	31 320	35 416	13,1
50–89	Overføringar til andre	370 791	395 455	409 885	3,6
Sum kategori 11.20		11 767 687	11 943 116	13 014 558	9,0

Inntekter under programkategori 11.20 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)					
Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Sal av varer og tenester	287 403	242 908	190 400	-21,6
50–89	Overføringer frå andre	2 992 087	3 083 759	3 347 222	8,5
	Sum kategori 11.20	3 279 490	3 326 667	3 537 622	6,3

Kap. 853 Barneverns- og helsenemndene

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	264 070	272 602	285 917
	Sum kap. 853	264 070	272 602	285 917

Ansvarsområdet til verksemda

Barneverns- og helsenemnda er eit statleg forvaltningsorgan som består av Sentraleininga for Barneverns- og helsenemnda og tolv barneverns- og helsenemnder. Dei tolv nemndene er i behandlinga av den enkelte saka uavhengige, upartiske avgjerdsorgan, som er heimla i barnevernslova. Over 90 prosent av sakene i nemndene er tvangsaker etter barnevernslova. Etter helse- og omsorgstenestelova gjer nemndene tvangsvedtak for vaksne rusavhengige og for gravide rusavhengige. Nemndene avgjer òg klagar på kommunale vedtak om bruk av tvang overfor personar med psykisk utviklingshemming. Vidare avgjer nemndene spørsmål om tvangsundersøking og tvangsolering av personar med smittsame sjukdommar etter smittevernlova.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga dekkjer driftsutgifter i nemndene og Sentraleininga for Barneverns- og helsenemnda og sakskostnader ved handsaming av saker.

Som følgje av lovendringane i Prop. 86 L (2025–2026) som skal gi betre vern for barn i institusjon, føreslår departementet å auke løyvinga med 5,9 mill. kroner i 2027 til å dekkje ein auke i talet på saker, mellom anna hyppigare rettsleg kontroll av tvangsvedtak.

Som følgje av lågare venta inntekter, i hovudsak frå konferansar, til Barneverns- og helsenemnda på kap. 3853, post 01, føreslår departementet også å redusere utgiftsposten med 0,2 mill. kroner.

Departementet føreslår ei løyving på 285,9 mill. kroner i 2027.

Kap. 3853 Barneverns- og helsenemndene

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Diverse inntekter	679	881	707
	Sum kap. 3853	679	881	707

Post 01 Diverse inntekter

Løyvinga på posten er i hovudsak knytt til tilfeldige inntekter, til dømes inntekter frå konferansar og refusjon frå fylkeskommunar for arbeid utført i samband med eksamensgjennomføring.

Som følgje av lågare venta inntekter til Barneverns- og helsenemnda, i hovudsak frå konferansar, føreslår departementet å redusere posten med 0,2 mill. kroner.

Departementet føreslår ei løyving på 0,7 mill. kroner i 2027.

Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
21	Spesielle driftsutgifter	42 547	56 448	56 793
22	Barnesakkunnig kommisjon	13 714	14 354	14 885
23	Kompetansehevingstiltak i barnevernet, <i>kan nyttast under post 72</i>	51 969	65 255	71 669
45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	11 327	31 320	35 416
61	Utvikling i kommunane, <i>kan nyttast under post 72</i>	130 334	203 719	200 760
62	Tilskot til barnevernsfagleg vidareutdanning, <i>kan nyttast under post 23</i>	27 724		
71	Utvikling og opplysningsarbeid m.m.	42 469	40 477	41 469
72	Tilskot til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overførast, kan nyttast under post 23</i>	170 264	151 259	167 656
	Sum kap. 854	490 348	562 832	588 648

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Posten dekkjer utgifter til utviklingstiltak, i hovudsak tidsavgrensa prosjekt på barnevernsområdet.

Løyvinga på posten blir òg brukt til drift av tvisteløysingsnemnda for barnevernet, arbeidet til statsforvaltaren med fosterheimsrekruttering og refusjon av barnevernsutgifter Svalbard har for tiltak på fastlandet.

For å samle driftstilskot og andre øyremerkte tilskot til Nasjonalt utviklingssenter for barn og

unge (NUBU), Regionalt kunnskapssenter for barn og unge (RKBU) og Regionsenter for barn og unges psykiske helse Helseregion Aust og Sør (RBUP Aust og Sør), føreslår departementet å redusere løyvinga på posten med 4,1 mill. kroner, mot ein tilsvarande auke på kap. 854, post 72. Midlane er knytte til grunnmodell for hjelpetiltak.

Departementet føreslår å auke løyvinga med 2,6 mill. kroner til etablering av ei meldingsformidlingsteneste knytt til programmet om digitale tenester for fosterforeldre.

Det er òg sett av midlar på posten til å greie ut om særordninga for barnevernet i Oslo kommune bør avviklast.

Departementet føreslår ei løyving på 56,8 mill. kroner i 2027.

Post 22 Barnesakkunnig kommisjon

Løyvinga på posten skal dekkje drifta av Barne-sakkunnig kommisjon. Kommisjonen skal vur-dere kvaliteten på rapportar frå sakkunnige i forel-dretvistsaker og barnevernssaker, enten det er barnevernstenesta, Barneverns- og helse-nemnda, domstolane eller dei private partane som har bestilt dei.

Departementet føreslår ei løyving på 14,9 mill. kroner i 2027.

Post 23 Kompetansehevingstiltak i barnevernet, kan nyttast under post 72

Posten dekkjer utgifter til tiltaksutvikling, rett-leiingstiltak og kompetansehevingstiltak for barnevernet. Posten dekkjer mellom anna utgifter til vidareutdanningar, opplæringsprogram, kom-munale rettleiingsteam og dialogmøte statsforval-taren har med kommunane om utfordringane i barnevernet.

Posten blir føreslått auka med 6 mill. kroner for å styrkje statsforvaltarane sitt arbeid med å føl-gje opp og forvalte tilskot til kompetanse- og tenesteutvikling i det kommunale barnevernet, mot ein tilsvarande reduksjon på kap. 854, post 72, jf. omtale under kap. 854, post 61.

Departementet føreslår òg å redusere løyvinga på posten med 2 mill. kroner mot ein tilsvarande auke på kap. 854, post 61 for å styrkje tilskotsord-ninga til kompetanse- og tenesteutvikling i det kommunale barnevernet i det kommunale barne-vernet.

Departementet føreslår ei løyving på 71,7 mill. kroner i 2027.

Post 45 Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, kan overførast

Posten dekkjer utgifter til digitaliseringsprosjekt i det statlege barnevernet. Løyvinga blir i hovudsak brukt til innkjøp av IKT-løysingar og -utstyr og til innleige av eksterne ressursar, men kan òg bli brukt til arbeid Bufdir gjer sjølv i prosjekta.

Løyvinga dekkjer utgifter til eit prosjekt for å modernisere fagsystemet for det statlege barne-vernet. Dette inneber òg å utvikle løysingane frå DigiBarnevern til bruk i statleg barnevern, etab-

lere eit trygt digitalt system for samhandling mel-lom aktørane i barnevernet og utvikle system for betre tilgang på styringsinformasjon og analyse-data.

Departementet føreslår å samle midlar til Digi-barnevern på kap. 854, post 45. Posten blir derfor føreslått auka med 3 mill. kroner, mot ein tilsva-rande reduksjon på kap. 858, post 01.

Departementet føreslår ei løyving på 35,4 mill. kroner i 2027.

Post 61 Utvikling i kommunane, kan nyttast under post 72

Posten dekkjer tilskot til utviklingsprosjekt, kom-petanseheving og andre tiltak i kommunane.

Departementet føreslår at det òg i 2027 blir gitt tilskot til Alarmtelefonen for barn og unge, driven av Kristiansand kommune. Målet for tilskotet er at Alarmtelefonen for barn og unge skal vere ein døgnopen, gratis alarmtelefon for barn og unge som er utsette for ulike former for vald, overgrep eller omsorgssvikt. Tilbodet er ein del av akutttil-bodet til kommunane for utsette barn og unge.

Departementet føreslår vidare at det blir gitt tilskot til å organisere den årlege landskonferan-sen mellom barnevernsvakter og politi i 2027. Målet for tilskotet er at konferansen skal fremje samarbeid mellom politi og barnevernsvakter. Landsnettverket for barnevernsvaktene og politi-distrikta er saman ansvarlege for arrangementet. Løyvinga dekkjer òg tilskot til Oslo kommune til tverrfagleg helsekartlegging av barn i barne-vernet.

Det er sett i gang eit pilotprosjekt for samarbeid mellom Bufetat og kommunar om nokre fosterhei-mar for barn med omfattande og komplekse behov, som treng langvarig og tilpassa omsorg og oppføl-ging. Kommunar som deltek i pilotprosjektet får prosjektstøtte for å delta. Det gjeld følgjande kom-munar: Trondheim, Midtre-Namdal barnevern-teneste (Namsos, Overhalla og Flatanger), Søre Sunnmøre barnevernteneste (Hareid, Sande, Ulstein, Vanylven, Volda og Ørsta), Stavanger, Sunnhordland interkommunale barnevernteneste (Stord, Fitjar og Bømlo), Drammen, Larvik, Sarps-borg, Fredrikstad, Tromsø og Vefsn.

Departementet fører òg vidare midlar til *Sammen på vei* – eit forskingsbasert, spesialisert tilbod for sårbare familiar, som rettar seg mot fyrstegongsmødrer i ein sårbar livssituasjon. Løy-vinga dekkjer utgifter til vertskommunane/byde-lane som deltek, i dei fem utprøvingsområda: Sandnes, Kristiansand, Bergen, Trondheim og bydelane Søndre Nordstrand og Gamle Oslo. Av

midlane til programmet går ein del til Regionsenter for barn og unge si psykiske helse (RBUP) Aust og Sør, som har det faglege ansvaret for opplæring og kvalitetssikring av programmet. For å sikre korrekt postbruk, føreslår departementet at midlane til RBUP Aust og Sør på 12,7 mill. kroner blir flytta frå posten til kap. 854, post 72.

Sjå ein meir utfyllande omtale av dei namngjevne tilskota over i Prop. 1 S (2025–2026).

Løyvinga på posten dekkjer tilskot til den nye tilskotsordninga kompetanse- og tenesteutvikling i det kommunale barnevernet. Ordninga erstattar tilskot til utviklingsprosjekt i kommunale læringsnettverk og implementering av grunnmodell for hjelpetiltak i barnevernet. Posten blir føreslått auka med 2 mill. kroner for å styrkje tilskotsordninga, mot ein tilsvarende reduksjon på kap. 854, post 23. Hovudelementa i *tilskotsordninga til kompetanse- og tenesteutvikling i kommunalt barnevernet* er omtalte under:

Mål og kriterium for måloppnåing

Ordninga skal stimulere til kompetanse- og tenesteutvikling i dei kommunale barnevernstenestene, med sikte på sterkare fagmiljø og betre tilbod til barn og familiar.

Ordninga skal medverke til at kompetanseheving blir sett i samanheng med systematisk utviklingsarbeid i tenestene. Kommunane skal planleggje og gjennomføre målretta kompetanse- og tenesteutvikling, basert på lokale behov og føresetnader.

Måloppnåinga blir vurdert ut frå om tilskotsmottakaren har gjennomført tiltaka i tråd med føresetnadene i tilskotsbrevet, og i kva grad tiltaka har bidrege til varige endringar i praksis. Vurderinga blir òg gjort opp mot dei overordna måla for ordninga.

Kriterium for tildeling av tilskot

Tilskotsordninga blir forvalta av statsforvaltarane. Tilskot blir tildelt kommunar.

Midlane skal brukast til tiltak som fremjar kompetanse- og tenesteutvikling i det kommunale barnevernet, mellom anna deltaking i opplærings-tiltak, utviklingsprosessar og utvikling av nye eller forbetra tenester og tiltak for barn og familiar.

Ved tildeling skal det leggjast vekt på at tiltaket er forankra i kommunal leing, at søkjaren har gjort greie for behov og prioriteringar i eiga teneste, og at det er lagt til rette for varige praksisendringar. Kommunale barnevernstenester som statsforvaltararen vurderer har størst behov for støtte, og tenester

som samarbeider med andre kommunar, andre tenester eller relevante kompetansemiljø, kan prioriterast. Det kan òg leggjast vekt på om tiltaka er i tråd med nasjonale prioriteringar.

Kommunar kan få tilskot for eit til tre år, med atterhald om løyving frå Stortinget. Midlane kan også nyttast til prosjektleiing og frikjøp av tid.

Oppfølging og kontroll

Statsforvaltarane forvaltar ordninga og følgjer opp kommunane i planlegging og gjennomføring av tiltaka. Dei skal òg gi fagleg støtte og rettleiing. Bruken av midlane blir følgd opp gjennom rapportering frå kommunane, basert på nasjonale malar og indikatorar for måloppnåing og praksisendring. Rapporteringa skal vere kortfatta og tilpassa føremålet. Statsforvaltarane skal kontrollere at midlane blir brukte i samsvar med føresetnadene for tilskotet. Bufdir og Riksrevisjonen kan føre kontroll med ordninga.

I 2025 vart det sett i gang eit toårig forsøk med rettleidd fyrsteår i det kommunale barnevernet. Forsøket har sitt siste år i 2026. Departementet føreslår at 0,4 mill. kroner av den frigjorde løyvinga til forsøket blir brukt til den nye tilskotsordninga som blir omtalt over. Departementet føreslår vidare at det resterande beløpet på 0,9 mill. kroner blir brukt på eit nytt forsøk med tverrfaglege samarbeidsmodellar i undersøkingsfasen i barnevernet. Bufdir vil gi tilskot til barnevernstenestene Stranda og Fjord, Moss, Kongsberg, Lørenskog, Froland, Nome og Midt-Telemark, og Setesdal for å utforske modellar som kan bidra til ei tverrfagleg og heilskapleg vurdering av familiar sine ressursar og hjelpebehov.

Posten dekkjer òg tilskotsordninga til barnevernsfagleg vidareutdanning. Kommunale arbeidsgivarar kan søkje om tilskot for tilsette som tek relevante vidare- og masterutdanningar for å dekkje kostnader og frigjere kapasitet til kompetanseutvikling. Ein meir utfyllande omtale av tilskotsordninga står i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet.

Departementet føreslår ei løyving på 200,8 mill. kroner i 2027.

Post 71 Utvikling og opplysningsarbeid mv.

Posten dekkjer i hovudsak tilskotsordningane *Tilskot til drift av organisasjonar i barnevernet* og *Tilskot til utviklings- og samhandlingsprosjekt i barne- og ungdomsvern*. Ordningane skal samla bidra til brukarmedverknad og til at alle partar på barnevernsfeltet skal bli høyrde. Hovudelementa i

ordningane er omtalte i Prop. 1 S (2025–2026) for Barne- og familiedepartementet. Tilskota er regulerte i forskrifter fastsette av BFD i 2022. Tilskot til drift av organisasjonar i barnevernet skal bidra til å utvikle barnevernsfeltet gjennom å stimulere brukar- og interesseorganisasjonar på feltet til å styrkje engasjementet sitt og å vise medansvar for utsette barn og unge, og familiane deira. Tilskot til utviklings- og samhandlingsprosjekt i barne- og ungdomsvernet skal bidra til å utvikle barnevernsfeltet gjennom førebygging av problemutvikling og ved at utsette barn og unge får betre hjelp til livsmeistring og utvikling i trygge omgivelser.

Departementet føreslår at det innanfor ordningane blir gitt tilskot på 6,3 mill. kroner til Landsforeningen for barnevernsbarn i 2027, ein auke på 1 mill. kroner. Målet for tilskotet er at foreninga skal bidra til brukarmedverknad i barnevernet. Auken i tilskotet må ein mellom anna sjå i samanheng med at organisasjonen har styrkt brukarrepresentantordninga si.

Departementet føreslår vidare at det blir gitt tilskot til barneeininga i Østersjørådet, Children at Risk (CAR) i 2027. Føremålet med tilskotet er å styrkje det regionale samarbeidet om barnerettane.

Alle tilskota blir utmålte på bakgrunn av søknad.

Departementet føreslår ei løyving på 41,5 mill. kroner i 2027.

Post 72 Tilskot til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, kan overførast, kan nyttast under post 23

Løyvinga på posten går til langsiktig utviklingsarbeid for å auke kompetansen og kunnskapsnivået i barnevernet i Noreg.

Departementet føreslår at det blir gitt tilskot til Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU). Målet for tilskotet er at NUBU skal medverke til at barn og unge som utset utviklinga si for alvorleg fare, familiane deira og skular får hjelp som er forskingsbasert, relevant og individuelt tilpassa. NUBU skal vidare drive tenestestøtte, med bakgrunn i behovet tenestene har. Dette inneber mellom anna støtte til implementering av tiltak, inkludert kvalitetssikring, opplæring, rettleiing og rådgiving. NUBU har òg eit nasjonalt ansvar for å gjere kunnskapen tilgjengeleg for praksisfeltet og for forskings- og utviklingsarbeid. Bufdir forvaltar tilskotet.

Departementet føreslår vidare at det blir gitt tilskot til dei tre regionale kunnskapssentera for barn og unge (RKBU Nord, RKBU Vest og RKBU Midt-Noreg) og driftstilskot til RBUP Aust og Sør.

Kunnskapssentera skal utvikle, kvalitetssikre, forvalte og gjere tilgjengeleg vitskapleg, praksisnær og tverrfagleg kunnskap og kompetanse innanfor arbeidet med barnevern og psykisk helse hos barn og unge. Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet finansierer dei fire fagmiljøa.

Posten dekkjer i tillegg tilskot til RKBU Vest, RKBU Nord, RKBU Midt-Noreg, RBUP Aust og Sør og Regionalt ressurscenter om vald, traumatisk stress og sjølvmoordsførebygging Sør (RVTS Sør) samt NUBU, for at sentera skal tilby opplæringstiltak og tenestestøtte til barnevernstenestene som del av kompetansetilbodet til kommunalt barnevern. Departementet føreslår å redusere løyvinga til dette arbeidet med 6 mill. kroner, mot ein tilsvarende auke på kap. 854, post 23, for å styrkje statsforvaltarane sitt arbeid med å følgje opp og forvalte tilskot til kompetanseheving og tenesteutvikling i barnevernstenestene. For å samle driftstilskot og andre øyremerkte tilskot til NUBU og dei regionale kunnskaps- og kompetansesentera, føreslår departementet å auke posten med 4,1 mill. kroner, mot ein tilsvarende reduksjon på kap. 854, post 21. Øyremerkte tilskot omhandlar tilbod til barnevernstenester innfor kunnskapsbasert og systematisk arbeid med melding, undersøking og hjelpetiltak.

Posten dekkjer òg tilskot til RKBU Midt-Noreg og RKBU Nord for drift av vidareutdanningar retta mot kommunalt og statleg barnevern. Sentera tilbyr vidareutdanning innan høvesvis barnevernsleiing og barnevernsfagleg rettleiing.

For å sikre korrekt postbruk, føreslår departementet at løyvinga blir auka med 12,7 mill. kroner mot ein tilsvarende reduksjon på kap. 854, post 61. Midlane skal utbetalast til RBUP Aust og Sør, som har ansvar for nasjonalt kontor og implementering av *Sammen på vei – Nurse family partnership*.

Posten dekkjer òg tilskot til statlege universitets- og høgskuleinstitusjonar og VID vitenskapelige høgskole. Midlane kan brukast som kompensasjon til barnevernstenester og barnevernsinstitusjonar som tek imot praksisstudentar frå bachelor i barnevern og andre sosialfaglege utdanningar. Målet er å sørgje for at studentar innanfor relevante utdanningar får praksis i barnevernet.

Delar av løyvinga dekkjer tilskot til utvalde statlege høgskular/universitet som tilbyr mentorordninga Nattergalen. Målgruppa er barn med minoritetsbakgrunn og studentar på sosialfaglege bachelorutdanningar. Ordninga skal medverke til at fleire av barna fullfører vidaregåande utdanning og tek høgare utdanning, samstundes som studentane utviklar kultursensitivitet. Midlane går til

sju høgskular/universitet som tilbyr mentorordninga. Desse er Universitetet i Innlandet, Høgskulen i Østfold, Universitetet i Sørøst-Noreg, Universitetet i Agder, NTNU Noregs teknisk-naturvit-

enskaplege universitet, Nord Universitet og Høgskulen på Vestlandet.

Departementet føreslår ei løyving på 167,7 mill. kroner i 2027.

Kap. 855 Statleg forvaltning av barnevernet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 22</i>	4 958 898	5 068 777	5 463 290
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	28 928	34 173	35 437
22	Kjøp av private barnevernstenester, <i>kan nyttast under post 01</i>	4 805 314	4 829 300	5 494 984
	Sum kap. 855	9 793 140	9 932 250	10 993 711

Utgiftene til det statlege barnevernet har auka mykje dei siste åra. Dette kjem av fleire barn, auka kostnader og større og meir samansette behov hos barna.

Det er venta at utgiftene til det statlege barnevernet vil auke vidare i 2027. Auken er i hovudsak grunna i fleire barn. Delar av auken i aktivitet blir handtert innanfor grunnkapasiteten i Bufetat, det vil seie statlege plassar og private plassar med garantiar. Det er krevjande å skalere grunnkapasiteten til endringar i aktivitet på kort sikt. Dei fleste plasseringane må derfor bli skaffa hos private når aktiviteten aukar, noko som i hovudsak inneber fleire einskilte kjøp.

Regjeringa føreslår òg å auke grunnkapasiteten i institusjonsbarnevernet med fleire plassar, både for å betre ta hand om bistandsplikta og for å betre kostnadskontrollen. Styrkinga skal vere i tråd med ny innretning av institusjonstilbodet i kvalitetsløftet i barnevernet, og vil rundt rekna innebere etablering av om lag 17 statlege plassar og 7 rammeavtaleplassar med private leverandørar.

Departementet føreslår å auke løyvinga på post 01 og post 22 med samla 707 mill. kroner for å kunne oppfylle bistandsplikta og sikre eit forsvarleg tilbod i det statlege barnevernet. Av dette er 507 mill. kroner knytte til fleire barn og auka kostnader, medan 200 mill. kroner er knytte til å auke grunnkapasiteten.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttast under post 22

Løyvinga på posten dekkjer lønn og sosiale kostnader til tilsette i Bufetat. Dette gjeld tilsette ved

regionkontor, barnevernsinstitusjonar og fosterheimstenester med meir. Det gjeld også oppgåver i regionane knytte til adopsjon. Andre vesentlege utgifter er utgifter til leige og drift av barnevernsinstitusjonar, til opplæring og til varer og tenester.

Regjeringa føreslår å auke løyvinga med 140 mill. kroner til å etablere fleire statlege plassar for å auke grunnkapasiteten og bidra til ny innretning av institusjonstilbodet. Auka grunnkapasitet vil over tid innebere ein reduksjon i utgifter til einskilte kjøp. Det blir lagt opp til at desse innsparingane skal reinvestrast i ytterlegare auke av grunnkapasiteten. I tillegg er det etablert nokre nye statlege plassar med ei føreslått meirutgift på 35 mill. kroner, som følgje av auka aktivitetsvekst. Løyvinga til Bufetat blir òg føreslått auka med 45 mill. kroner grunna ressursituasjonen i Bufetat.

Buudir har frå 1. januar 2026 gjennomført ei endring i kompetansestrukturen i verksemda. Oppgåver knytte til fagutvikling i statleg barnevern blir flytta frå Bufetat til Buudir. Departementet føreslår derfor å redusere løyvinga på posten med 6 mill. kroner, mot ein tilsvarande auke på kap. 858, post 01.

Departementet føreslår vidare ein auke på 8,5 mill. kroner til å opprette eitt nytt MST-team. Delar av midlane vil i ein oppstartsfase bli brukte til ein kost-/nytte-studie, kvalitetssikring og utvikling av tilbodet.

MST er eit kunnskapsbasert behandlingstiltak som skjer i heimen og nærmiljøet for barn og unge med alvorlege utfordringar. Buudir rapporterer om høgare etterspurnad etter tiltaket enn det Bufetat greier å dekkje.

Som følge av lovendringane i Prop. 86 L (2025–2026) som skal gi betre vern for barn i institusjon, foreslår departementet ein auke på 3,8 mill. kroner for opplæring av tilsette.

Departementet foreslår ei løyving på 5 463,3 mill. kroner i 2027.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Løyvinga dekkjer utgifter til forskning- og utviklingsprosjekt, og anna innsamling av kunnskap, i hovudsak for å heve kvaliteten i arbeidet til det statlege og det kommunale barnevernet.

Departementet foreslår ei løyving på 35,4 mill. kroner i 2027.

Post 22 Kjøp av private barnevernstenester, kan nyttast under post 01

Posten dekkjer kjøp av private barnevernstiltak.

Departementet foreslår at løyvinga på posten blir auka med 427 mill. kroner for å dekkje eit auka behov for tiltak utanfor heimen. Auken er i hovudsak grunna i at fleire barn har behov for eit institusjonstilbod. Så langt det er mogleg vil Bufdir søkje å dekkje behova ved å inngå rammeavtalar om fleire plassar. Samstundes må kortsiktige svingingar i behova i hovudsak dekkjast gjennom fleire einskilte kjøp.

Overslaget over den auka løyvinga er usikker, både når det gjeld utviklinga i kostnader og aktivitet.

Regjeringa foreslår òg å auke løyvinga med 60 mill. kroner til å etablere fleire rammeavtaleplassar for å auke grunnkapasiteten, sjå omtale over. Auka grunnkapasitet vil over tid innebere ein reduksjon i utgifter til einskilte kjøp. Det blir lagt opp til at desse innsparingane skal reinveste- rast i ytterlegare auke av grunnkapasiteten.

Departementet foreslår ei løyving på 5 495 mill. kroner i 2027.

Kap. 3855 Statleg forvaltning av barnevernet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Diverse inntekter	5 814	3 808	3 949
02	Barnetrygd	4 112	3 959	3 959
60	Kommunale eigendelar	2 990 198	3 080 850	3 342 392
	Sum kap. 3855	3 000 124	3 088 617	3 350 300

Post 01 Diverse inntekter

Løyvinga på posten er i hovudsak knytt til tilfeldige inntekter, til dømes inntekter frå sal av driftsmiddel og kursinntekter.

Departementet foreslår ei løyving på 3,9 mill. kroner i 2027.

Post 02 Barnetrygd

På posten er det budsjettet med barnetrygd for barn under omsorg av barnevernet.

Departementet foreslår ei løyving på 4 mill. kroner i 2027.

Post 60 Kommunale eigendelar

På posten er det budsjettet med kommunale eigendelar i samband med opphald i barnevernsinstitusjon eller fosterheim og ved tiltak i heimen.

Departementet foreslår å auke løyvinga med 142 mill. kroner, ut over prisjustering. 125 mill. kroner er knytte til fleire barn i institusjon og fleire barn i beredskapsheimar, sjå nærare omtale under kap. 855. Det er også auka inntekter knytte til at overgangsordninga for spesialiserte fosterheimar vart avslutta frå 2026. At overgangsordninga er avslutta, inneber at kommunane betalar dei same eigendelane for alle tiltak i spesialiserte fosterheimar, òg for opphald frå før 2022. Dette gir høgare inntekter for Bufetat. 2027 er fyrste året avslutninga av overgangsordninga får full effekt. Dette fører isolert sett til at inntektene aukar med 17 mill. kroner.

Eigendelane per måned per barn i institusjons-tiltak og spesialiserte fosterheimar (omfattar òg beredskapsheimar) er føreslått til høvesvis 204 720 kroner og 102 360 kroner i 2027. Eigendelen per måned per barn for spesialiserte hjelpetiltak er føreslått til 18 135 kroner. Eigendelen per måned per barn i senter for foreldre og barn er føreslått til 85 395 kroner. For heimebaserte/poli-

kliniske tilbod, som er mindre kostnadskrevjande enn tiltaka i sentera, er eigendelen til kommunane per måned føreslått til 14 660 kroner. Eigendelane vil stå i rundskrivet om satsar for kommunal eigenbetaling for barnevernstiltak.

Departementet føreslår ei løyving på 3 342,4 mill. kroner i 2027.

Kap. 856 Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjjarar

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 22</i>	174 582	181 439	187 490
22	Kjøp av plassar i private omsorgssentre, <i>kan nyttast under post 01</i>	354 734	272 434	206 190
	Sum kap. 856	529 316	453 873	393 680

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttast under post 22

Bufetat har eit lovfesta ansvar for å gi barn under 15 år som har komme til landet utan foreldre eller andre med foreldreansvar og søker om vern etter utlendingslova, eit tilbod om opphald på eit omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjjarar under 15 år. Posten dekkjer utgifter til drift av statlege omsorgsplassar og arbeid med godkjenning av senter, opplæring og oppfølging, anskaffingar, administrasjon og busetjing av einslege mindreårige frå omsorgssentera.

Løyvinga er lagd til rette for å dekkje drift av 50 plassar.

Departementet føreslår ei løyving på 187,5 mill. kroner i 2027.

Post 22 Kjøp av plassar i private omsorgssenter, kan nyttast under post 01

Løyvinga på posten skal gå til kjøp av private omsorgsplassar til einslege, mindreårige asylsøkjjarar under 15 år. Det er venta å vere eit behov for kjøp av 61 plassar i private omsorgssenter i 2027. Dette er om lag 20 færre plassar enn i saldert budsjett 2026. Departementet føreslår derfor å redusere løyvinga på posten med 76,3 mill. kroner. I nokre tilfelle vil det vere behov for forsterkingar knytte til einskilte barn. Dette kan føre til at eitt barn tek opp to plassar. Det har òg vore tilfelle der det blir sett inn ekstra bemanning på ein plass for å ta seg av einskilte barn særleg.

Departementet føreslår ei løyving på 206,2 mill. kroner i 2027.

Kap. 3856 Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjjarar

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
04	Refusjon av ODA-godkjende utgifter	267 006	233 649	181 151
60	Kommunale eigendelar	1 889	2 909	4 830
	Sum kap. 3856	268 895	236 558	185 981

Post 04 Refusjon av ODA-godkjende utgifter

Nokre innanlandske utgifter som er knytte til mot- tak av asylsøkjjarar og flyktningar, kan ifølgje statistikkdirektivet til OECD/DAC (Development Assistance Centre) godkjennast som offisiell utviklingshjelp. Ifølgje retningslinjene frå OECD/DAC er det berre utgifter det fyrste året som kan ODA-godkjennast. Det er venta at 49 prosent av barna i omsorgssenter i 2027 vil ha ei butid under eitt år, som er ein reduksjon frå 54 prosent i Saldert budsjett 2026.

Departementet føreslår at 181,1 mill. kroner av utgiftene på kap. 856, post 01 og post 22, blir rapporterte inn som utviklingshjelp og refunderte over kap. 167, post 21, under Utanriksdepartementet. Departementet føreslår derfor å redusere inntektene på posten med 61,1 mill. kroner.

Departementet føreslår ei løyving på 181,2 mill. kroner i 2027.

Post 60 Kommunale eigendelar

Det er i utgangspunktet einslege, mindreårige asylsøkjjarar under 15 år som får tilbod om å bu i omsorgssenter. I visse tilfelle er det òg mogleg å plassere andre barn i omsorgssenter. Dette gjeld barn som etter busetjing har liknande behov for tiltak. Løyvinga blir brukt til å føre inntekter frå kommunale eigendelar for barn som blir plasserte i omsorgssenter som barnevernstiltak. Løyvinga blir føreslått auka med 1,8 mill. kroner, grunna ein auke i talet på plasseringar.

Departementet føreslår ei løyving på 4,8 mill. kroner i 2027.

Kap. 858 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	669 069	698 067	728 241
21	Spesielle driftsutgifter	21 744	23 492	24 361
	Sum kap. 858	690 813	721 559	752 602

Ansvarsområdet til verksemda

Buudir skal styrkje høvet det einskilde mennesket har til meistring og utvikling, gjennom å fremje ein trygg barndom, gode oppvekstvilkår, likestilling og ikkje-diskriminering.

Buudir er etatsstyrar for Bufetat. Hovudoppgåva til etaten er å gi hjelp, støtte og tiltak til barn, unge og familiar som treng det. Kvaliteten på

tenestene Bufetat tilbyr, skal vere rett og høg i heile landet.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga dekkjer lønn og andre driftsutgifter i Buudir. Dette inkluderer opplæring, leige og drift av lokale i tillegg til kjøp av varer og tenester.

Buudir kan òg bruke midlane på posten til å finansiere og bestille forskning, kunnskapssaman-

drag og ulike IKT-prosjekt. Direktoratet skal formidle kunnskap frå forskning og statistikk, og utarbeide faglege dokument og tilrådingar til støtte for å utøve praksis i ulike delar av arbeidet til barnevernet. I tillegg skal Bufdir levere fellesfunksjonar til Bufetat-regionane.

Løyvinga blir vidare brukt til at Bufdir deltek i kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vald.

BFD føreslår å samle midlar til Digibarnevern på ein budsjettpost. Posten blir derfor føreslått redusert med 3 mill. kroner, mot ein tilsvarende auke på kap. 854, post 45.

Posten har dekt midlar til foreldrekurset *Hva med oss?* Departementet føreslår å redusere løyvinga med 3,2 mill. kroner mot ein tilsvarende auke på kap. 842, post 01 for å samle løyvingane til familievernet på eitt kapittel. Sjå omtale under kap. 842, post 01.

Bufdir har frå 1. januar 2026 gjennomført ei endring i kompetansestrukturen i verksemda. Oppgåver knytte til fagutvikling i familievernet og statleg barnevern (Bufetat) blir flytta til Bufdir. Departementet føreslår derfor å auke løyvinga på

posten med 14,4 mill. kroner, mot reduksjonar på kap. 842, post 01 og kap. 855, post 01.

Departementet føreslår ei rammeoverføring til Finansdepartementet, for å finansiere meirutgifter hos Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) knytte til IT-tenester og -infrastruktur som blir brukte for å levere økonomitene- nester til statsforvaltninga. Departementet føreslår derfor at posten blir redusert med 0,7 mill. kroner, mot ein tilsvarende auke på kap. 1605, post 01.

Departementet føreslår ei løyving på 728,2 mill. kroner i 2027.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Løyvinga dekkjer utgifter til forskning og utviklingstiltak, inkludert vidare utvikling av IKT og digitalisering i Bufdir. Løyvinga dekkjer òg utbetalingar av godtgjersle til medlemmene i fordelingsutvalet, som har som hovudoppgåve å tildele tilskot til barne- og ungdomsorganisasjonar.

Departementet føreslår ei løyving på 24,4 mill. kroner i 2027.

Kap. 3858 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Diverse inntekter	9 792	611	634
	Sum kap. 3858	9 792	611	634

Post 01 Diverse inntekter

Inntektene skriv seg frå ulike prosjekt og tiltak på områda til direktoratet.

Departementet føreslår ei løyving på 0,6 mill. kroner i 2027.

Programkategori 11.30 Forbrukarpolitikk

Hovudinnhald og prioriteringar

Vi tek val som forbrukarar kvar dag. Desse vala har mykje å seie, både for oss sjølve og for samfunnet. I *Forbrukaragenda 2030*, som vart lagd fram hausten 2026, presenterer regjeringa retninga og innsatsområda for forbrukarpolitikken dei kommande åra. Målet er ein forbrukarkvardag som fungerer til det beste for både den einskilde og samfunnet som heilskap.

Tidlegare var det enklare å vere forbrukar. Alle handla i fysiske butikkar med kontantar, og hadde direkte kontakt med seljaren. Marknadene var meir oversiktlege, og det var enklare å følgje opp forbrukarrettane. Ansvarstilhøva i marknadene var tydelegare, og låg oftast hos nasjonale aktørar som både forbrukarane og styresmaktene kunne forhalde seg til. Sjølv om forbrukarkvardagen har endra seg radikalt i takt med digitalisering og globalisering, har mykje av forbrukarpolitikken vore bygd på førestillinga om at informerte og aktive forbrukarar tek gode val, berre dei får tydeleg informasjon.

Utviklinga har gitt fleire valmoglegheiter for forbrukarane, men har òg gitt utfordringar. Teknologiske nyvinningar som er gode for forbrukarane, skapar òg store utfordringar som digital kriminalitet, overlessing av informasjon og manipulasjon. Utfordringane er særleg bekymringsfulle når det gjeld barn. Globale plattformer og teknologi utfordrar forbrukarvernet og handlingsrommet styresmaktene har til å regulere og handheve regelverk.

Auka netthandel gir forbrukarane fleire valmoglegheiter. Samstundes gjer import av billege varer frå utlandet at risikoen aukar for at varene forbrukarane tek imot kan vere skadelege, ha dårleg kvalitet eller vere produserte med låge etiske standardar. Dårlege produkt gir òg konsekvensar for miljø og klima. Nye løysingar for kreditt, som «kjøp-no-betal-seinare», er integrerte i kjøpsprosessar. Det gjer det enkelt å handle på nett, men kan òg medverke til høgare forbruk og risiko for digitale gjeldsfeller.

Det private forbruket utgjer omtrent halvparten av bruttonasjonalproduktet for Fastlands-Noreg. Vala vi tek som forbrukarar, har derfor

stor påverknad på utviklinga av samfunnet. Forbrukarpolitikken må derfor ta omsyn til sentrale utviklingstrekk i tida framover. Forbrukarvernet må oppretthaldast i ei meir uføreseieleg verd. Forbrukarane skal takast vare på samstundes som vi byggjer opp under grønar og meir sosialt forbruk og samarbeider internasjonalt og særleg i EU/EØS om ein forbrukarpolitikk som òg medverkar til gode rammevilkår for næringslivet.

Framover blir innebygd forbrukarvern og strukturelle grep viktigare. Ein kan ikkje forvente at forbrukarane åleine skal forstå, vurdere og stå imot stadig meir avansert marknadsføring og teknologi. Effektiv tvisteløysing er viktig, men samstundes må regelverket vere presist, og handhevast effektivt for å førebyggje tvistar og sikre tilitt i marknadene. Ein må flytte ansvar frå berre å gjelde den einskilde seljaren til å òg omfatte digitale plattformer, mellomledd og marknadsstrukturar.

Forbrukarpolitikken må òg i større grad ta utgangspunkt i korleis det samla forbruket påverkar miljøet, økonomien og samfunnet, samstundes som rettane til forbrukarane blir varetekne. Politikkområde og verkemiddel som påverkar forbrukarane er fordelte på fleire departement, og BFD har derfor tett kontakt med dei andre departementa om forbrukarrelevante saker på deira område.

BFD vil i 2027 følgje opp fleire naudsynte tiltak for å sikre eit sterkt forbrukarvern. Arbeidet med å leie innsatsgruppa for utfordringar knytte til auka netthandel (etablert hausten 2025) vil halde fram, der mellom anna implementering av viktig EU-regelverk vil bli følgt opp. I tillegg skal mellom anna nytt regelverk om styrkt forbrukarvern i det grøne skiftet og vidare arbeid med Forbrukarrådet sin miljørettleiar medverke til at den einskilde kan ta berekraftige forbruksval.

Treffsikkert regelverk og effektiv handheving er ei viktig prioritering for å styrkje forbrukarvernet til barn i digitale medium. I 2027 vil BFD medverke i EU sitt lovgivingsarbeid for å styrkje det digitale forbrukarvernet. Samstundes vil BFD ha særskild merksemd på å utvikle Forbrukartilsynet sitt høve til å føre effektivt tilsyn vidare, med satsinga på digitale tilsynsverktøy som eit viktig

tiltak for å styrkje forbrukarvernet til barn i digitale medium. BFD vil òg følgje opp høyringsforslag som skal gjere handhevingsordninga i marknadsføringslova meir slagkraftig. Anna regelverksarbeid som vil bli prioritert, er betring i klagehandsamingssystemet gjennom arbeid med å gjennomføre direktivet om utanrettsleg klagehandsaming, forbetringar i kollektiv tvisteløysning gjennom direktivet om vern av dei kollektive forbrukarinteressene, og oppfølging av evalueringa av openheitslova.

Mål

BFD har for 2027 desse måla på forbrukarområdet:

Mål

- Ein trygg forbrukarkvardag
- Berekraftige forbruksval
- Velfungerande marknader

Måla og bakgrunnen for desse er nærare omtalte under overskriftene nedanfor.

Resultatrapport og strategiar

Trygge forbrukarar

Nedanfor blir mål og ymse tiltak som skal tryggje og styrkje situasjonen for forbrukarane omtalte, inkludert det utanrettslege systemet som for klagehandsaming, regelverksarbeid og opplæring i forbrukareme. Det blir gjort greie for gjennomførte tiltak og resultat som er oppnådde i 2025 og i fyrste halvåret i 2026, og for planlagde tiltak i 2027.

Utfordringar og moglegheiter i den digitale forbrukarkvardagen

Digitaliseringa gir teknologiske nyvinningar som er gode for forbrukarane, men som òg skapar store utfordringar knytte til digital kriminalitet, svindel og risiko for digitalt utanforskap. Algoritmar og kunstig intelligens påverkar korleis forbrukarane finn informasjon og tek val. Forbrukarane kan bli overlessa med informasjon, og er sårbare for målretta reklame, manipulerande design i digitale tenester og reklame frå influensarar. Marknadsføring basert på personopplysningar kan gi meir relevant informasjon, men aukar sårbarheita til forbrukarane. Dei kan miste kontrollen, bli manipulerte eller lurte.

Det er naudsynt å setje rammer og stille krav til innebygd forbrukarvern i digitale tenester. Forbrukarar har ulike behov og ønske, på bakgrunn av til dømes alder, digital modenheit, språk eller personleg økonomi. Vi må ta vare på forbrukarane i sårbare situasjonar og mellom anna arbeide for eit sterkt og aktivt vern i kredittmarknaden for å motverke digitale gjeldsfeller. Forbrukarane skal kunne ha tillit til at forbrukarkvardagen er trygg. Misbruk av personopplysningar, digital svindel og kriminalitet må førebyggjast og handterast effektivt. Påstandar i marknadsføring om sikkerheit eller helse skal vere riktige, og forbrukarane skal kunne stole på at varer dei kjøper på nett, er trygge og følgjer gjeldande krav og standardar. Når noko går gale, skal forbrukarane kunne vente seg god kundeservice. Om problema ikkje lèt seg løyse direkte, skal forbrukarane ha tilgang til god rettleiing og effektive ordningar for klagehandsaming og tvisteløysing.

Departementet har derfor fastsett dette målet:

-
- *Ein trygg forbrukarkvardag*
-

Over tid vil talet på og typar klagar som blir melde inn og handsama i det utanrettslege systemet for klagehandsaming vere viktige indikatorar for graden av tryggleik som forbrukarane opplever i kvardagen. Samstundes kan informasjon om utfordringar for forbrukarane hentast frå Forbrukartilsynet sitt tilsynsarbeid, Forbrukarrådet sine undersøkingar, og undersøkingar om tilhøva for forbrukarane frå til dømes EU-kommisjonen og OECD.

Aktivitetar og resultat som særleg er knytte til målet blir omtalte under overskriftene «Forbrukarvernet til barn i digitale medium», «Handsaminga av forbrukarklagar» og «Forslag til endringar i EU-regelverk om utanrettsleg klagehandsaming» nedanfor (den siste under overskrifta «Regelverksarbeid»). Delar av verksemda til Forbrukarrådet, omtalte under overskrifta «Velfungerande marknader og styrkt konkurransekraft» lenger ned, er òg relevante for målet.

Aktivitetar og resultat under overskriftene «Forbrukarvernet til barn i digitale medium» og «Forslag til endringar i EU-regelverk om utanrettsleg klagehandsaming» dekkjer òg rapporteringar på det tidlegare målet «Ei sterkare stilling for forbrukarane i møte med digitaliseringa», jf. Prop. 1 S (2025–2026). Det same gjeld delar av omtalen av verksemda til Forbrukartilsynet under overskrifta «Tilsynet med forbrukarvernreglane»

lenger ned. Dette er frå og med 2027 ikkje formulert som eit eige mål.

Forbrukarvernet til barn i digitale medium

Forbrukarvernet til barn i digitale medium er i endring, og krev tett oppfølging. EU-regelverk som Digital Services Act (DSA) og Digital Fairness Act (DFA) vil leggje viktige føringar for arbeidet på området framover. DFA er eit varsla EU-regelverk som skal medverke til å styrkje det digitale forbrukarvernet. I september 2025 sende regjeringa innspel til EU-kommisjonen om at forbrukarvernet til barn bør prioriterast særskilt i det vidare arbeidet med DFA. Dei norske innspela peikar på behovet for å motverke manipulerande og avhengnadsskapande design, strengare regulering av pengespelliknande element i dataspel, tydeleg merking av reklame og betre vern mot marknadsføring av produkt og ytringar som er ueigna for barn, og krav som legg til rette for effektiv handheving. Det er venta at eit forslag til DFA blir lagt fram i løpet av hausten 2026, og departementet vil følgje opp arbeidet vidare.

Dataspel er ein viktig del av kvardagen til mange barn og unge. Problemstillingar knytte til pengespelliknande element i dataspel og andre kommersielle spelmekanismar, er derfor òg aktuelle nasjonalt. Departementet arbeider breitt for å styrkje forbrukarvernet i dataspel, mellom anna ved å følgje opp relevante utgreiingar. Kunnskapsdepartementet har gitt Lotteritilsynet i oppdrag å greie ut regulering av pengespelliknande element i dataspel. Forbrukartilsynet har medverka i arbeidet.

For at regelverket som vernar barn som forbrukarar skal bli etterlevd, er det avgjerande med eit velfungerande handhevingsapparat. Forbrukartilsynet har i 2025 laga ei rettleiing om reglar som vernar barn mot marknadsføring. Rettleiinga skal gjere det lettare for næringsdrivande og andre aktørar å forstå kva krav som gjeld. Rettleiinga inneheld òg innspel frå andre tilsynsstyresmakter om regelverka deira. Dette legg til rette for betre og meir føreseieleg oppfølging av regelverket. Forbrukartilsynet har vidare utarbeidd ein rutine for samarbeid mellom styresmakter på området for å klargjere roller og ansvar. Dette medverkar saman med ny heimel frå 1. juli 2025 til å leggje lovbrotsgebyr ved brot på god marknadsføringsskikk overfor barn, til at arbeidet med å verne barn sitt digitale forbrukarvern kan følgjast opp meir effektivt i tida framover.

Digitaliseringa pregar i aukande grad utfordringane barn møter som forbrukarar, og kunstig

intelligens kan auke risikoen for at barn blir eksponerte for ulovleg eller uønskt marknadsføring. Denne utviklinga stiller samstundes nye krav til Forbrukartilsynet sitt arbeid med kontroll. Arbeidet med betre digitale tilsynsverktøy blir følgt opp vidare gjennom den auka tildelinga til Forbrukartilsynet på 15 mill. kroner i 2026. Å ta i bruk meir effektive tilsynsverktøy for å avdekkje og handtere ulovleg marknadsføring retta mot barn vil vere eit særskilt satsingsområde for Forbrukartilsynet framover. Satsinga inneber òg utvikling av naudsynt kompetanse og digital infrastruktur hos Forbrukartilsynet.

Handsaminga av forbrukarklager

Twistar knytte til handel mellom forbrukarar og næringsdrivande, og mellom privatpersonar, gjeld ofte beløp som er for små til at domstolshandsaming er rekningssvarande. Det er derfor etablert eit system for handsaming av slike tvistar utanfor domstolane, som Forbrukartilsynet og Forbrukarklageutvalet er sentrale delar av. Forbrukar Europa, som er ei eining i Forbrukartilsynet, medverkar til å løyse tvistar på tvers av landegrensene innanfor EØS-området. I tillegg har Forbrukarrådet ei viktig oppgåve med å rettleie forbrukarar som lurar på noko eller opplever problem i samband med kjøp. Forbrukarrådet representerer òg forbrukarane i fleire bransjevisse klagenemnder, som Elklagenemnda og Finansklagenemnda.

Gode ordningar for klagehandsaming er viktige for å ta hand om både rettane til forbrukarane og ansvaret til dei næringsdrivande. Det er i alle si interesse at ein kan løyse tvistar raskt og rimeleg. Skal systemet for klagehandsaming bli brukt, må det vere godt kjent, og handsamingstida må ikkje opplevast som for lang.

I tillegg til å seie noko om utfordringane og graden av tryggleiken for forbrukarane, er talet på saker som er handsama og tida det tek å handsame sakene viktige indikatorar for kor godt systemet for klagehandsaming fungerer. Talet på innkomne saker kan òg seie noko om kor godt kjent systemet for klagehandsaming er.

Nedanfor blir fyrst arbeidet med klagesaker til Forbrukartilsynet, Forbrukarklageutvalet og Forbrukar Europa omtalte. Deretter blir arbeidet som Forbrukarrådet utfører med å representere forbrukarane i bransjevisse klagenemnder omtalt.

Aktivitetar og resultat under overskrifta «Handsaminga av forbrukarklager» dekkjer òg rapportering på det tidlegare målet «Eit godt system for klagehandsaming som er kjent for forbrukarane», jf. Prop. 1 S (2025–2026). Dette er frå og

med 2027 ikkje formulert som eit eige mål, fordi det blir dekt av målet «Ein trygg forbrukarkvardag».

Klagesakene til Forbrukartilsynet og Forbrukarklageutvalet

Forbrukartilsynet meklar både i tvistar mellom forbrukarar og næringsdrivande, og mellom privatpersonar.

I 2025 fekk Forbrukartilsynet inn 6 148 saker til mekling, ein nedgang på 26 prosent frå 2024. Dei fleste sakene handla om bilar og andre transportmiddel, følgt av saker om elektroniske produkt, varer til bustad, handverkartenester og klede og fritidsartiklar. Forbrukartilsynet ser nedgangen i talet på saker i samanheng med at det frå 1. juli 2024 vart innført eit mindre gebyr for å få meklingssaker handsama. I tillegg kan lang ventetid i delar av perioden ha gjort det mindre attraktivt å sende inn saker (sjå òg omtale av evaluering av ordninga med gebyr nedanfor). Totalt handsama tilsynet 4 270 saker i 2025, som er i underkant av 4 prosent fleire enn i 2024.

Ventetida frå meklingssakene kom inn og til dei vart fordelte til meklar, var ved utgangen av 2025 om lag seks månader. Dette er ein nedgang på rundt 37 prosent frå 2024, då ventetida var på mellom ni og ti månader. Restansane vart reduserte med 36 prosent, frå 4 408 saker ved utgangen av 2024 til 2 839 ved utgangen av 2025. Den totale handsamingstida, rekna frå sakene kom inn til dei vart løyste eller avslutta, vart likevel i snitt 311 dagar i 2025, fordi ventetida var lengre for sakene som vart handsama i første halvår. Handsamingstida etter oppstarten av mekling var i hovudsak innanfor fristen på 90 dagar. Talet på saker som ikkje vart handsama innanfor fristen, vart redusert med 93 prosent, frå 285 saker i 2024 til 21 saker i 2025.

Klagesaker om varer, handverkartenester og angrerett som ikkje blir løyste ved mekling, kan først vidare til Forbrukarklageutvalet. Utvalet fekk i 2025 inn 713 saker, ein nedgang på 32 prosent frå 2024. I 479 saker vart det gjort vedtak, og 543 saker vart formelt avslutta, ein nedgang på høvesvis 33 og 37 prosent. Restansane auka med 36 prosent, frå 627 til 851 saker. Forbrukartilsynet ser nedgangen i talet på vedtak og auken i restansane i samanheng med at det i 2025 vart brukt betydelege interne ressursar på å overføre saker til eit nytt sakshandsamingssystem. I ein periode vart det derfor førebudd få nye saker for utvalet. For å auke talet på vedtak og betre restanssituasjonen valde Forbrukartilsynet hausten 2025 mel-

lom anna å omdisponere fleire sakshandsamarar frå mekling til vedtaksskriving.

På grunn av overgangen til nytt sakshandsamingssystem finst det ikkje pålitelege tal for sakshandsamingstida i Forbrukarklageutvalet i 2025, rekna frå tidspunkta då klagane og vedtaka vart forkynte.

Handsamingstida for forbrukarklagesakene har over tid vore for lang. Det er derfor viktig å få handsamingstida ned og halde ho låg over tid.

For å halde handsamingstida nede og sørge for at ressursane kan brukast på sakene som har mest å seie for forbrukarane, vart det frå 1. juli 2024 innført handsamingsgebyr for sakene til mekling i Forbrukartilsynet og sakene til handsaming i Forbrukarklageutvalet. Gebyret svarar til 0,2 rettsgebyr (269 kroner) for saker til mekling, og eitt rettsgebyr (1 345 kroner) for saker til handsaming i Forbrukarklageutvalet.

BFD gjennomførte i 2026 ei førebels evaluering av erfaringane med gebyra. Sidan Forbrukartilsynet har innført eit nytt sakshandsamingssystem, og gebyrordninga har verka i relativt kort tid, kom ein i evalueringa til at datagrunnlaget for å trekkje sikre konklusjonar ikkje var godt nok. BFD vil derfor følgje utviklinga i sakstilgangen, restansane og sakshandsamingstida over tid, og halde fram med evaluering når ordninga har verka lenger og datagrunnlaget er betre.

Klagehandsaminga til Forbrukar Europa

Forbrukar Europa er ei eining i Forbrukartilsynet og ein del av eit nettverk av forbrukarkontor som EU-kommisjonen har etablert i europeiske land. Kontora i nettverket skal medverke til tillit i marknadene, mellom anna ved å gjere det enklare for forbrukarar å klage på kjøp over landegrensene innanfor EØS-området. EU-kommisjonen gir tilskot til drifta av Forbrukar Europa, som i 2025 disponerte litt over fire årsverk.

Forbrukar Europa fekk i 2025 inn 2 808 saker, ein auke på 39 prosent frå 2024. Som i 2024 handla mange av sakene om flyreiser, hotellovernattningar, leige av bilar og nettkjøp. Mange saker handla òg om «abonnementsfeller», det vil seie betalingskrav der forbrukarar ikkje har oppfatta at dei har bunde seg til ein avtale eller har fått opplyst at dei har inngått eit abonnement. Forbrukar Europa registrerte i 2025 ein klar auke i talet på saker som gjaldt klager på bestillingsplattformer og saker frå mindreårige knytte til netthandel.

50 prosent av sakene som Forbrukar Europa handsama i 2025, vart løyste til fordel for forbrukarane. Gjennom meklinga til Forbrukar Europa

fekk forbrukarane i 2025 tilbake om lag 2 mill. kroner frå næringsdrivande (beløpet omfattar òg krav forbrukarane slapp å betale).

Representasjonen frå Forbrukarrådet i bransjevisse klagenemnder

I Noreg finst det ei rekkje godkjende, bransjevisse klagenemnder for handsaming av forbrukartvisitar, mellom andre Elklagenemnda og Finansklagenemnda. Klagenemndene skal fylle krava som er fastsette i godkjenningsslova. Lova gjennomfører EU-direktivet om alternativ tvisteløysing i norsk rett. BFD har det overordna ansvaret for at Noreg har eit heildekkjande system for klagehandsaming i tråd med direktivet.

Forbrukarrådet representerer forbrukarsida i fleire av dei bransjevisse klagenemndene. Over tid har saksinngangen til mange av nemndene auka monaleg, og sakene har blitt meir komplekse. Dette legg eit aukande press på kapasiteten Forbrukarrådet har til å stille med representantar i nemndene. For å styrkje kapasiteten Forbrukarrådet har til å delta i nemndene, vart basisløyva til Forbrukarrådet auka i 2026.

Regelverksarbeid

Forslag til endringar i EU-regelverk om utanrettsleg klagehandsaming

Direktivet om alternativ tvisteløysing (2013/11/EU) gir rammer for det norske systemet for utanrettsleg klagehandsaming, og inneber at forbrukarar skal ha tilgang til eit tilnærma heildekkjande klagehandsamingstilbod. I desember 2025 blei endringar i direktivet vedtekne av EU. Det reviderte direktivet (direktiv (EU) 2025/2647) utvidar verkeområdet for kva tvistar som kan handsamast i det utanrettslege systemet for klagehandsaming, og klargjer at tvistar om digitale tenester og digitalt innhald er omfatta, òg der forbrukaren ikkje betalar med pengar, men gir frå seg personopplysingar. Regelverket opnar òg for meir effektiv handsaming av like saker og skjerpar enkelte plikter for næringsdrivande. Endringane medfører behov for tilpassingar i norsk regelverk, mellom anna i godkjenningsslova og forskrifta om klageorgan for forbrukarsaker. Desse må seinast vere gjennomførte våren 2028.

Pakkereiser og reisegaranti

EU sitt pakkereisedirektiv regulerer rettar og plikter mellom kjøparar og seljarar av pakkereiser og inneheld òg reglar om reisegaranti. Direktivet er

gjennomført i norsk rett gjennom pakkereiselova. I april 2026 vart endringar i pakkereisedirektivet vedtekne av EU. Føremålet med endringane er å klargjere reglane mellom anna i lys av utfordringane pakkereisande og pakkereisearrangørane opplevde under koronapandemien. BFD vil gå i gang med å innlemme direktivet i EØS-avtalen, og arbeidet med eit høyringsnotat for å gjennomføre direktivet i norsk rett. BFD vil samstundes sjå nærare på tilrådingane i rapporten frå Reisegarantiutvalet som vart overlevert til BFD i 2021.

Reisegarantiutvalet fekk i 2021 i oppdrag å vurdere det norske reisegarantisystemet og føreslå forbetringar. I rapporten sin føreslår utvalet mellom anna ein modell med lågare individuelle garantiar og eit kollektivt fond som sekundærgaranti. Føremålet med Reisegarantiutvalet si tilråding er å redusere kostnadene for reisenæringa, samstundes som vernet til dei reisande ved konkurs blir oppretthalde. BFD lyste våren 2026 ut eit eksternt oppdrag for å innhente oppdaterte berekningar som byggjer vidare på talgrunnlaget frå Reisegarantiutvalet. Oppdraget skal vere ferdig i desember 2026, og vil inngå i departementet sitt vidare arbeid med å vurdere endringar i reisegarantisystemet.

Gjeldsinformasjonslova og ordninga for gjeldsinformasjon

Våren 2025 sende BFD på høyring eit forslag om å utvide ordninga med gjeldsinformasjon (gjeldsregistra) til òg å omfatte bustadgjeld og anna pantesikra gjeld. Føremålet er å gi långivarar eit meir fullstendig bilete av den totale gjelda til kunden, og såleis styrkje grunnlaget for ansvarleg kredittvurdering. BFD arbeider framleis med å greie ut kompliserte personvernspørsmål knytte til ei utviding av gjeldsregistra med nye former for gjeld. Samstundes blir det vurdert om ordninga med såkalla samtykkebasert innsyn skal regulerast.

Opplæring i forbrukaremne

Regjeringa vil at elevar i skulen skal få god opplæring i sentrale forbrukaremne, slik at dei blir kompetente og medvitne forbrukarar. Forbrukaremna er tverrfaglege og spenner frå personleg økonomi og forbrukarrettar til berekraftig forbruk, digital dømmekraft og kritisk mediebruk. Elevane skal få praktisk og relevant kunnskap som gjer dei i stand til å forstå konsekvensane av eigne val – både for seg sjølve, samfunnet og miljøet. Opplæringa skal òg medverke til å utvikle digital kompetanse og evne til å handtere kom-

plekse dilemma i ei stadig meir digital og global verd.

Samarbeidet med Universitetet i Innlandet

BFD har i mange år samarbeidd med Senter for samarbeidslæring (CCL) ved Universitetet i Innlandet om opplæring i forbrukaremne. I 2025 utvikla CCL mellom anna nye videoar som støtte for undervisningshefte²¹ og deltok med workshop og stand på ulike arrangement. Det vart òg gitt rettleiing og informasjon om forbrukarundervising. I tillegg fekk CCL omsett, trykt opp og distribuert eksisterande undervisningsmateriell. Undervisningsmaterialet blei gjort tilgjengeleg gjennom både fysisk og digital distribusjon, og gjennom sosiale medium.

CCL samarbeidde i 2025 med mange ulike aktørar og på fleire ulike arenaer, som Nasjonalt forskarnettverk for berekraft og utdanning (NABU), Universitetet i Stavanger, Sirkula og Naturskolen. Ein annan arena var nettverket «Skolemeny», som arbeider med opplæring i personleg økonomi. I tillegg har CCL etablert «Lokalt nettverk for Agenda 2023»²², som er ei vidareutvikling av ei tidlegare nasjonal rådgivingsgruppe for CCL. Føremålet med nettverket er mellom anna å dele erfaringar, initiativ og kunnskap på tvers av sektorar.

BFD har ført vidare samarbeidet med CCL i 2026, og vil halde fram med det i 2027.

Samarbeidet med Ungt Entreprenørskap

BFD førte i 2025 vidare samarbeidet med Ungt Entreprenørskap (UE) om undervisningsprosjektet «Grønt og Genialt!», som mellom anna skal fremje forståing blant skuleelevar for berekraftig forbruk og medverke til større engasjement om løysingar som kan føre til meir berekraftige forbruksmønster. UE har som mål å fortsetje å spreie erfaringane i prosjektet knytte til berekraftig utvikling som tverrfagleg tema på ungdomstrinnet. Totalt gjennomførte 6 500 elevar «Grønt og Genialt!» i 2025. Dette er ein auke på 23 prosent frå 2024. UE sitt måltal for deltaking i 2025 var 3 600 elevar.

²¹ Verktøykasse 14: Skape effektive læringsmiljøer for berekraft i barnehagen.

²² Aktørane i Lokal agenda 2030 er Hamar naturskole, Hamar-regionen utvikling, Ungt Entreprenørskap, Ajer ungdomsskole, Klimapartner Innlandet, VR Innovasjon – VRINN, Geitmyra matkultursenter, Hamar kommune og Hamar Creative City of Media Arts, FN-sambandet, Sparebank 1 Østlandet og Universitetet i Innlandet.

BFD har ført vidare samarbeidet med UE i 2026, og vil halde fram med det i 2027.

Verktøy for opplæring om reklame («Reklameskolen»)

Reklameskolen er eit digitalt verktøy for opplæring om reklame som Forbrukartilsynet har utvikla. Verktøyet er tilpassa for bruk i både barneskulen, ungdomsskulen og den vidaregåande skulen, med tema og oppgåver tilpassa alderstrinna, men er fritt tilgjengeleg for alle. Totalt hadde Reklameskolen 75 505 unike sidevisingar i 2025. Forbrukartilsynet har prioritert å gjere verktøyet kjent i den vidaregåande skulen, fordi den nyaste versjonen er tilpassa elevar her. Opphaveleg var verktøyet tilpassa elevar i barne- og ungdomsskulen. Forbrukartilsynet utviklar Reklameskolen vidare for å halde verktøyet oppdatert, mellom anna i samarbeid med DigiUng²³.

Eit berekraftig og motstandsdyktig samfunn

Ofte kan det vere vanskeleg å få oversikt over konsekvensane som produksjonen og bruken av eit produkt har – til dømes for miljø, klima, helse og arbeidstilhøve. Nokre gongar har ein ikkje kunnskapen som trengst for å ta berekraftige forbruksval. Andre gongar kan grønvasking, der produkt blir marknadsførte som berekraftige utan at det kan dokumenterast, eller mangel på gode alternativ gjere det vanskeleg å ta omsyn til berekraft i valsituasjonane ein står i.

Nedanfor blir det gjort greie for ulike tiltak som skal leggje til rette for meir berekraftige val. Det blir gjort greie for utviklingstrekk, gjennomførte tiltak og resultat som er oppnådde i 2025 og i fyrste halvåret i 2026, og for planlagde tiltak i 2027.

Forbruk og berekraft

Forbruket vi har i dag samsvarar ikkje med planeten sine tolegrensar. Det er derfor behov for å leggje til rette for at forbrukarane kan ta meir berekraftige val. Det kan vere uklart for den einskilde forbrukaren kva konsekvensar eit forbruksval har for berekraft. Samstundes gjer grønvasking, der produkt blir marknadsførte som berekraftige utan at det kan dokumenterast, det utfordrande å velje berekraftig. Det er derfor ikkje nok å leggje til

²³ Samarbeid mellom offentlege etatar og verksemdar som samlar kvalitetssikra informasjon og tenester for ungdom på ein stad – nettstaden ung.no

rette for berekraftige val berre gjennom betre informasjon til forbrukarane.

Forbrukarpolitikken må i tillegg leggje betre til rette for meir ressurseffektive og berekraftige forbruksmønster. Det trengst betre og meir berekraftige produkt, meir ombruk og reparasjon, mindre matsvinn og betre delingsløysingar. Ei omstilling til meir effektiv og berekraftig ressursbruk kan gjere samfunnet meir motstandsdyktig og medverke til at forbrukarmarknadene òg fungerer i kriser.

Departementet har derfor fastsett dette målet:

– *Berekraftige forbruksval*

Over tid kan tala for miljømerkte produkt, produkt med Fairtrade-merke, utviklinga i matsvinnet og bruken av tenester som Forbrukarrådet sin miljørettleiar tene som indikatorar for kor berekraftige forbruksvala er. Tala for kjennskapet til merke som Svana, EU Ecolabel og Fairtrade kan òg gi viktig informasjon om stoda.

Tiltak og resultat knytte til målet blir omtalte under overskriftene «Miljømerka Svana og EU Ecolabel», «Fairtrade», «Forbrukarrådet sin miljørettleiar», og «Matsvinnarbeid» nedanfor. Aktivitetar og resultat under desse overskriftene dekkjer òg rapportering på det tidlegare målet «Betre føresetnader for eit berekraftig forbruk», jf. Prop. 1 S (2025–2026). Dette er frå og med 2027 erstatta av målet over.

Tiltaka omtalte under overskriftene «Utfordringar knytte til netthandel» òg «EU-regelverket for styrkt forbrukarvern i det grønne skiftet» (det siste under overskrifta «Regelverksarbeid») er òg relevante for målet om berekraftige forbruksval. Det same er nokre av tiltaka knytte til opplæringa i forbrukaremne, omtalte under overskrifta «Trygge forbrukarar» lenger framme.

Miljømerka Svana og EU Ecolabel

Dei offisielle miljømerka, den nordiske Svana og EU-miljømerket (EU Ecolabel), formidlar standardisert og kvalitetssikra informasjon om varer og tenester som er blant dei minst miljøskadelege på marknaden. Begge merka er verkemiddel som gjer det enkelt for forbrukarane å ta meir miljømedvitne og berekraftige val. Stiftinga Miljømerking i Noreg (Miljømerking) forvaltar merka. Miljømerking arbeider for å auke talet på produkt med miljømerke i Noreg, og informerer om at desse er blant dei minst miljøskadelege på marknaden.

Utvalet av svanemerkte produkt på den norske marknaden auka innanfor fleire produktgrupper i 2025. Samla auka talet på slike produkt med 11 prosent til 32 240 produkt – frå 29 134 produkt i 2024.

Årleg undersøker Miljømerking kjennskapet til Svana og EU Ecolabel. For Svana auka kjennskapet frå 96 prosent i 2024 til 97 prosent i 2025. 22 prosent gav opp at dei hadde kjennskap til EU Ecolabel, mot 24 prosent i 2024. Den breie kjennskapet tyder på at mange er klare over at miljømerka gir god rettleiing om forbruksval som er mindre miljøbelastande og meir berekraftige.

Miljømerking vil i 2027 halde fram med å arbeide for å auke talet på miljømerkte produkt på den norske marknaden. Verksemda vil òg halde fram med å informere både forbrukarar og profesjonelle innkjøparar om at miljømerkte produkt er enkle og trygge miljøval. Dei strenge krava for å miljømerkje varer og tenester tek omsyn til miljøpåverknaden gjennom heile livssyklusen. I tråd med dette skal Miljømerking halde fram med å synleggjere Svana som verktøy for ein meir sirkulær og berekraftig økonomi. Regjeringa vil framleis støtte opp om arbeidet til Miljømerking med ei løyving over budsjettet til BFD.

Fairtrade

BFD har i 2026 gitt tilskot til drifta av Fairtrade Norge. Fairtrade Norge arbeider for å gjere det enklare for forbrukarar og verksemdar å ta berekraftige val som tek omsyn til klima og miljø, grunnleggjande menneskerettar og arbeidstilhøve. I Noreg arbeider Fairtrade for at norske importørar, merkevareeigarar, distribusjonskanalar og næringsliv skal handle med Fairtrade-sertifiserte råvarer, og tilby fleire Fairtrade-merkte produkt. Fleire Fairtrade-merkte produkt vil gi betre føresetnader for eit berekraftig forbruk. BFD legg i 2027 opp til å halde fram med å gi Fairtrade Norge eit tilskot som kan støtte opp om dette.

Forbrukarrådet sin miljørettleiar

Nettstaden *Forbrukarrådet sin miljørettleiar* (tidlegare *Kontaktpunkt for forbrukarmakt i det grønne skiftet*) er utvikla for å hjelpe forbrukarar med å ta berekraftige val og redusere miljøpåverknaden. Tenesta gir informasjon om produkt, framhevar relevante testar og deler idear og metodar som fremjar sirkulær økonomi. Frå januar 2025 kunne forbrukarar på nettstaden òg rekne ut sitt eige klimaavtrykk med Klimatesten (*klimatesten.no*).

Klimatesten gir tilpassa råd om korleis brukarane kan redusere eigne utslepp, og viser klima-effekten av ulike forbruksval. Ved utgangen av 2025 var testen teken over 51 000 gongar, og nærare 9 000 forbrukarar hadde ved hjelp av han lagt eigne planar for å redusere utsleppa sine.

I vente på ein offentleg nettstad med forbrukarretta informasjon om kjemikaliar blei miljørettleiaren i 2025 i tillegg utvida med ei informasjons-side om kjemikaliar. På denne kan brukarane mellom anna få tips om korleis dei kan unngå uønskte kjemikaliar. I 2027 blir det viktig å arbeide vidare med å gjere miljørettleiaren godt kjend og mykje brukt.

Matsvinnarbeid

BFD har sidan 2017 delteke i ein bransjeavtale om matsvinn saman med Landbruks- og matdepartementet (LMD), Klima- og miljødepartementet (KLD), Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og tolv bransjeorganisasjonar. Målet er at svinnet i heile verdikjeda for mat innan 2030 skal halverast samanlikna med 2015, i samsvar med FN sitt berekraftsmål 12.3 om matsvinn.

LMD leiar arbeidet med å redusere matsvinnet. Ei ny matsvinnlov vart vedteken i juni 2025²⁴. Mattilsynet utarbeider no ei forskrift til lova. Lova og forskrifta vil ta til å gjelde samstundes. Forbrukartilsynet har medverka med forslag til forskriftsreglar om plikt til nedprising og aktiv marknadsføring av varer med kort haldbarheit. LMD leidde i 2025 og 2026 òg arbeidet med å revidere bransjeavtalen. Den reviderte bransjeavtalen vil ta til å gjelde samstundes med matsvinnlova og forskrifta.

I 2025 støtta BFD utviklinga av ein kartleggingsrapport som Norsk institutt for bærekraftsforskning (NORSUS) gjennomførte.²⁵ Rapporten syner at sidan 2018 er matsvinnet på forbrukarledet redusert med 18 prosent. Matsvinnet var i 2025 stabilt samanlikna med 2024. Tala i rapporten syner òg at om lag 40 prosent av matsvinnet kjem frå private hushald. BFD har i mange år gitt tilskot til organisasjonen Matvett AS, som arbeider for å redusere matsvinn. BFD vil i 2027 halde fram med å støtte tiltak som kan leggje til rette for

at forbrukarane får større medvit om å redusere matsvinnet.

Utfordringar knytte til netthandel

Dei siste åra har det vore ein kraftig auke i importen av lågkostvarer (varesendingar med verdi under 150 euro) frå tredjeland, som blir kjøpte via internett og sende direkte til forbrukarar i Europa. Tal frå EU-kommisjonen viser at det i 2025 vart importert 5,9 milliardar slike sendingar til Europa. Den stadige auken i denne typen netthandel fører med seg fleire utfordringar for både forbrukarane, næringslivet, klimaet og miljøet. Auken inneber ein høgare risiko for import av produkt som ikkje oppfyller gjeldande EU-krav. Varene det dreier seg om, kan òg innebere ein tryggleiksrisiko eller vere helseskadelege. I tillegg kan dei ha store negative verknader på klima og miljø.

Regjeringa er oppteken av at forbrukarane skal kunne stole på at produkta dei kjøper er trygge, og at forbrukarrettane blir tekne vare på – uavhengig av om eit produkt er kjøpt i ein fysisk butikk eller på internett. Hausten 2025 sette regjeringa derfor ned ei innsatsgruppe med deltaking frå fleire departement for å medverke til at forbrukarane kan handle trygt på internett.

Forbruksforskningsinstituttet SIFO ved Oslo-Met har i 2026 på oppdrag frå BFD undersøkt handlemønstra til forbrukarane på netthandelsplattformer som Temu, Shein og Wish. I rapporten frå SIFO blir pris trekt fram som den klart viktigaste drivaren bak netthandelen, følgd av faktorar som stort utval og enkle handleopplevingar²⁶. Rapporten vil bli brukt som grunnlag for å vurdere tiltak mot utfordringane som knytter seg til netthandel.

Frå 1. juli 2026 innførte EU ei tollavgift på 3 euro per varelinje i sendingar med verdi til og med 150 euro. Tollavgifta er mellombels, og skal etter planen bli erstatta av eit meir finmaska system for innkrevjing av tollavgift i 2028. I samband med handsaminga av Revidert nasjonalbudsjett 2026 vart det vedteke at regjeringa skal greie ut liknande tiltak i Noreg. Finansdepartementet har ansvaret for oppfølginga av vedtaket. Sjå òg omtale av oppmodingsvedtak nr. 1158 av 18. juni 2026 om utgreiing av regelverk for returar i netthandel i del I.

²⁴ Prop. 130 L (2024–2025) *Lov om forebygging og reduksjon av matsvinn (matsvinnloven)*

²⁵ Matsvinn i norske husholdninger – selvrapportert matsvinn og forbrukernes vurdering av tiltak (Norsus 2025).

²⁶ Steinnes, K.K., Bakkeli N.Z., Slettemeås, D. og Haugrønning, V. (2026) Grenseløs netthandel. Forbrukernes handlemønstre på netthandelsplattformer. SIFO-rapport 13-2026.

Regelverksarbeid

EU-regelverk for styrkt forbrukarvern i det grøne skiftet

Direktivet om styrkt forbrukarvern i det grøne skiftet vart formelt vedteke i EU i februar 2024. Føremålet med direktivet er å gjere det enklare for forbrukarane å ta meir berekraftige kjøpsval. Det inneber endringar i det gjeldande direktivet om urimeleg handelspraksis (direktiv 2005/29/EU), og direktivet om forbrukarrettar (direktiv 2011/83/EU). Direktivet stiller strenge krav til dokumentasjon ved bruk av miljøpåstandar i marknadsføring. Det inneheld reglar om bruk av standardiserte etikettar og meldingar som skal gi forbrukarane tydeleg informasjon om kommersielle garantiar – altså garantiar som produsenten gir, og som går lenger enn dei lovpålagde krava til varer og tenester.

BFD sende før påske 2026 eit lovforslag til Stortinget om å gjennomføre direktivet i norsk rett, sjå Prop. 38 LS (2025–2026) *Endringer i markedsføringsloven mv. (gjennomføring av direktivet om styrket forbrukervern i det grønne skiftet) og samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2024/825*. Stortinget slutta seg til forslaget i juni 2026. Førebels er det ikkje avklart kva tid reglane vil ta til å gjelde.

Forslag til EU-regelverk om miljøpåstandar og miljømerke (oppfølginga av forslag til Green Claims Directive)

EU-kommisjonen la våren 2023 fram forslag til eit direktiv om miljøpåstandar og miljømerke (grønvasingsdirektivet), som skulle utfylle direktivet om styrkt forbrukarvern i det grøne skiftet (sjå omtale over). Det synt seg vanskeleg å finne gode løysingar, og forhandlingane mellom EU-institusjonane vart derfor sette på pause i juni 2025. Det er lite truleg at forhandlingane vil starte igjen, og EU-kommisjonen vil venteleg trekkje forslaget formelt når kommisjonen sitt arbeidsprogram for 2027 blir lagt fram i oktober 2026.

Velfungerande marknader og styrkt konkurransekraft

I tillegg til å verne forbrukarane og ta vare på retane deira, skal forbrukarpolitikken medverke til konkurranse på like vilkår og til å styrkje konkurransekrafta til norske bedrifter. Når forbrukarane enkelt kan ta gode val mellom fleire tilbydarar, aukar presset til å levere betre kvalitet til lågare prisar. Dette kan i sin tur fremje innovasjon og

effektiv utnytting av ressursar. Forbrukarane må kunne orientere seg enkelt og velje mellom næringsdrivande som følgjer regelverket. Forbrukarpolitikken kan slik støtte opp om konkurransepolitikken, og omvendt.

Nedanfor blir det gjort greie for aktivitetar og tiltak som skal medverke til velfungerande marknader og styrkt konkurransekraft for norske verksemder. Fyrst blir arbeidet Forbrukartilsynet gjer med å føre tilsyn med at forbrukarvernreglane blir følgde omtalt saman med arbeidet til Marknadsrådet. Deretter blir delar av informasjonsverksemda til Forbrukarrådet omtalt. Til slutt blir andre tiltak som direkte og indirekte skal medverke til gode tilhøve og velfungerande marknader for forbrukarane omtalte, som regelverksarbeid, forskings- og utgreiingsarbeid, opplæring i forbrukaremne og standardiseringsarbeid. Det blir gjort greie for utviklingstrekk, gjennomførte tiltak og resultat som er oppnådde i 2025 og i fyrste halvåret i 2026, og for planlagde tiltak i 2027.

Marknader som er trygge og rettferdige for forbrukarane

Forbrukarpolitikken skal styrkje stillinga til forbrukarane, som er den svakare parten i marknaden. Tydeleg og treffsikker regulering må brukast der det trengst for å ta vare på forbrukarar, miljø og samfunn. Samstundes skal ikkje regulering gå lenger enn naudsynt. Det er ønskeleg å redusere kostnader og etableringsbarrierar for næringslivet som ikkje er naudsynte, og leggje til rette for rettferdig konkurranse for norske og europeiske bedrifter.

I nokre marknader kan det vere behov for kvalitetssikra og treffsikker offentleg informasjon, samanlikningstenester og målretta merke- og opplysningskrav for å styrkje stillinga til forbrukarane. I andre høve er det naudsynt med meir effektiv og treffsikker regulering for å gjenopprette maktbalansen, slik som i globale marknader der ansvaret til plattformer og mellomledd må gjerast tydelegare. Teknologi- og marknadsutviklinga gjer det naudsynt med løpande arbeid for å sikre at marknadene fungerer godt for forbrukarane. Utan ein oppdatert forbrukarpolitikk kan forbrukarane sine høve til å gjere informerte og trygge val bli svekte over tid.

Komplekse digitale marknader og handel på tvers av landegrenser gir behov for både oppdatert regulering og handheving. Regelverket må svare på utfordringar vi har i dag, og tilsynsstyresmaktene må kunne stoppe regelbrot effektivt. Noreg må derfor samarbeide internasjonalt, sær-

leg innanfor EØS, for å sikre effektivt forbrukarvern over landegrensene, like konkurransevilkår og reelle høve for styresmaktene til å bruke sanksjonar for å medverke til at marknadene fungerer godt.

Departementet har derfor fastsett dette målet:

– *Velfungerande marknader*

Over tid vil det Forbrukartilsynet avdekkjer gjennom tilsynsarbeidet sitt vere viktige indikatorar for tilstanden i ulike marknader, jf. overskrifta «Tilsynet med forbrukarvernreglane» nedanfor. Det same gjeld talet på og typar førespurnader til Forbrukarrådet, jf. overskrifta «Informasjonsverksemda til Forbrukarrådet» lenger ned. Andre aktivitetar og resultat særleg relevante for målet blir nedanfor omtalte under overskriftene «Revisjon av CPC-forordninga», «Revisjon av openheitslova, gjennomføring av aktsemdsdirektivet og høyring om eksportkontroll», «Høyring om forhandlingsmodellen i Forbrukartilsynet» og «Direktiv om vern av dei kollektive forbrukarinteressene» (alle under overskrifta «Regelverksarbeid»).

Tilsynet med forbrukarvernreglane

Marknadsføringslova stiller krav om god marknadsføringsskikk og forbyr urimeleg handelspraksis eller urimelege avtalevilkår. Forbrukartilsynet brukar informasjon, rettleiing, tilsyn, forhandlingar og vedtak for å få næringsdrivande til å følgje reglane i marknadsføringslova og andre forbrukarvernlover. Effektivt tilsyn og handheving er avgjerande for forbrukarvernet. Den teknologiske utviklinga og forbrukarutfordringar på tvers av sektorar gjer det naudsynt å vidareutvikle tilsynsmetodikk og samarbeidet med fleire tilsynsstyresmakter.

Forbrukartilsynet er fagleg uavhengig i utføringa av tilsynsoppgåvene. Dei overordna prioriteringane blir fastsette av BFD i samråd med tilsynet.

Aktivitetar og resultat under overskrifta «Tilsynet med Forbrukarvernreglane» dekkjer òg rapporteringar på det tidlegare målet «Eit effektivt tilsyn på prioriterte område», jf. Prop. 1 S (2025–2026). Dette er frå og med 2027 ikkje formulert som eit eige mål.

I 2025 mottok Forbrukartilsynet 6 429 tips. Tilsynet opna 170 tilsynssaker mot næringsdrivande, utarbeidde totalt 309 orienteringsbrev

og rettleiingar, og varsla eller gjorde 11 vedtak med økonomiske sanksjonar. Det vart gjennomført aktivitetar og tilsyn på alle områda som var prioriterte i tildelingsbrevet (sjå omtale av utvalde aktivitetar under overskriftene nedanfor). I tillegg hadde tilsynet aktivitetar knytte til einskilde andre område, som prismarknadsføring, marknadsføring av bustader og informasjon om abonnement.

Digitale medium og ytingar, med særleg vekt på vern av barn

I tillegg til å vidareutvikle handhevinga av reglar om forbrukarvernet til barn (sjå omtale over under overskrifta «Forbrukarvernet til barn i digitale medium»), har Forbrukartilsynet følgd opp forbrukarvernet i konkrete saker. I april 2025 varsla Forbrukartilsynet forbodsvedtak med tvangsmulkt mot tre kosmetiske klinikkar for brot på god marknadsføringsskikk overfor barn. Klinikane innretta seg ved å fjerne marknadsføringa eller gjere ho utilgjengeleg for barn. Frå juli 2025 har Forbrukartilsynet heimel til å bruke lovbrotsgebyr i tilsvarende saker, og kan såleis illegge økonomiske sanksjonar direkte dersom det blir vurdert som naudsynt for å sikre innretting etter regelverket.

Hausten 2025 kontrollerte Forbrukartilsynet aktørar i sosiale medium for å avdekkje skjult reklame for produkt og tenester som influensarar marknadsfører på eigne vegner. Forbrukartilsynet rettleia annonsørar og influensarar om merking av reklame i sosiale medium og forbodet mot direkte kjøpsoppmodingar til barn. I etterkant av kontrollen fann Forbrukartilsynet det naudsynt å følgje opp med formell sakshandsaming om lovbrotsgebyr to aktørar.

Kommersiell press i dataspel blir følgd opp i fleire samarbeidsprosjekt, både internasjonalt og i Noreg. Etter å ha teke ei leiande rolle i å utarbeide felleseuropeiske prinsipp for virtuell valuta og følgje opp saker med spelselskap gjennom det europeiske nettverket av forbrukarstyresmakter, held Forbrukartilsynet fram arbeidet med bransjeorganisasjonar og eit konkret utanlandsk spelselskap om innretting etter regelverket. Samstundes held Forbrukartilsynet fram eit forsterka samarbeid med Lotteri- og stiftingstilsynet og Medietilsynet om pengespel og spel om pengar i dataspel.

Forbrukartilsynet har òg teke opp tilsynssaker med tilbydarar av digitale tenester som breiband og strøymetenester i Noreg, og vil lansere ein ny rettleiar om lova om digitale ytingar i 2026.

Finansielle tenester med særleg vekt på tilbod om kreditt og lovlegheita av storleiken på fakturagebyr

Marknadsrådet oppheva tre vedtak frå Forbrukartilsynet om lovlegheita av storleiken på fakturagebyr i 2025. Forbrukartilsynet vurderer at dette set grenser for oppfølginga av tematikken framover. Samstundes har Forbrukartilsynet følgd opp fleire spørsmål knytte til finansielle tenester.

Ein kontrollaksjon av aktørar som tilbyr «kjøp no, betal seinare»-løysingar følgde opp tidlegare rettleiing, og Forbrukartilsynet har vidare oppfølging av kontrollen til vurdering. Forbrukartilsynet har følgd opp tidlegare vedtak mot eigedomsutviklarar som blei finansierte gjennom private innlånarar, der selskapa ikkje gav god nok informasjon om risikoen for å tape pengane dersom selskapa skulle gå konkurs.

Forbrukartilsynet bidrog òg i samarbeid med Finanstilsynet til å stanse ein aktør som braut lova i samband med forsikringsverksemd.

Kommersielt press overfor russ

Forbrukartilsynet har delteke i den nasjonale samarbeidsgruppa for ny avgangsmarkering. Forbrukartilsynet tok i 2025 opp saker med to leverandørar av russeklede og -utstyr. Desse fekk rettleiing om at det er forbode å sende marknadsføring gjennom direkte meldingar i sosiale medium til russe- og bussgrupper, og om forbodet mot å rette direkte oppmodingar om å kjøpe noko til barn. Dei fekk òg beskjed om at det er behov for rutinar og kontroll og oppfølging av tilsette, for å medverke til å dempe kommersielt press mot russen. Begge aktørane innretta seg etter rettleiingane og innspela frå tilsynet.

Marknadsføring og avtalevilkår på straummarknaden

Basert på kartlegging av behova i bransjen og Forbrukartilsynet sine tidlegare funn om dårleg etterleving av regelverket, lanserte Forbrukartilsynet i 2025 ein ny rettleiar som skal redusere risikoen for lovbrøt i samband med marknadsføring og sal av straumavtalar. Forbrukartilsynet har òg rettleia eigedomsmeklarbransjen og straumleverandørane om reglane for sal av straumavtalar i samband med overtaking av bustader. Etter at Forbrukartilsynet fekk mange tips om ulovleg telefonsal i løpet av 2025, fekk eitt selskap rettleiing om forbodet mot telefonsal til forbrukarar som har reservert seg mot slike førespurnader.

Tilsyn med openheitslova

Rettleiing og informasjonsverksemd overfor næringslivet er framleis sentralt i Forbrukartilsynet si oppfølging av openheitslova. Rettleiinga har vore utvikla vidare, både på nettstaden til Forbrukartilsynet og gjennom kurs. Kursa får gode tilbagemeldingar og gir høve til både rettleiing frå Forbrukartilsynet og erfaringsutveksling mellom dei som er underlagde krava i openheitslova. Etter kontroll av om verksemdene følgde plikta dei etter lova har til å gjere greie for aktsemdvurderingane sine, har Forbrukartilsynet følgd opp fleire konkrete saker for å syte for innretting etter lova og oppdatert rettleiaren. Forbrukartilsynet har elles medverka i arbeidet med evaluering av openheitslova og EU sitt aktsemdsdirektiv, og lagt vekt på samarbeid med ulike miljø i Noreg og utlandet som følgjer opp tematikken.

Prisar, kampanjar og prismarknadsføring i daglegvaremarknaden

I motsetnad til dei andre prioriterte områda fekk Forbrukartilsynet i oppdrag å prioritere daglegvaremarknaden først i juni 2025. Det innleiande arbeidet har vore konsentrert om å analysere alle relevante tips tilsynet har motteke på området. Forbrukartilsynet vil følgje opp med konkrete tiltak basert på tipsa dei har motteke og eigne observasjonar.

Tilsynsarbeidet i 2027

BFD legg vekt på å ikkje fastsetje for mange prioriterte tilsynsområde for Forbrukartilsynet. Det er viktig at tilsynet sjølv har rom til å ta opp saker der det er grunnlagt i det faglege omsynet til forbrukarane. For mange prioriterte område vil gå ut over høvet til å følgje opp forbrukarproblem som oppstår gjennom året.

Saker som ein tidlegare ofte kunne løyse med uformell rettleiing og dialog, krev i aukande grad omfattande juridisk utgreiing og eventuelt vedtak om sanksjonar. Det må vere rom til å følgje opp omfattande saker over tid, og å bruke vedtak med sanksjonar som eit reelt avskrekkande verkemiddel mot lovbrøt.

Tilsynsarbeidet er ofte langsiktig, med utgreiing av nye problemstillingar i skiftande marknader, rettleiing og deretter eventuell sanksjonsbruk. I tillegg er det naudsynt for Forbrukartilsynet å samarbeide med tilsynsstyresmakter i utlandet for å verne norske forbrukarar mot lovbrøt frå utanlandske aktørar. Dette tilseier ein langsiktig

horisont i prioriteringane til Forbrukartilsynet. Fleire av områda som har vore prioriterte i 2025 og 2026 er det derfor aktuelt å vidareføre i 2027. Dei endelege prioriteringane for 2027 blir fastsette i tildelingsbrev etter fagleg dialog med Forbrukartilsynet.

Sakene til Marknadsrådet

Marknadsrådet er klageinstans for vedtaka Forbrukartilsynet gjer etter marknadsføringslova, openheitslova, digitalyttingslova, pakkereiselova og angrerettlova. I tillegg handsamar Marknadsrådet klagar på vedtak Helsedirektoratet har gjort etter alkohollova og tobakkskadelova.

I 2025 mottok Marknadsrådet 16 saker, mot 13 i 2024. 15 saker blei avgjorde, mot 9 i 2024. Fire klagar førte fram. Måla sette for handsamingstida (under 180 dagar for sanksjonssakene og under 90 dagar for andre saker) vart oppfylte.

Informasjonsverksemda til Forbrukarrådet

Det følgjer av rolla Forbrukarrådet har som interesseorganisasjon, at rådet skal gi forbrukarane rettleiing og råd som dei kan bruke både før og etter kjøp.

Gjennom 2025 registrerte Forbrukarrådet 42 862 førespurnader via telefon og kontaktskjema på internett, mot 49 134 i 2024. Forbrukarrådet trur nedgangen mellom anna kan ha samband med auka bruk av KI (kunstig intelligens) til å få svar på spørsmål. Som i tidlegare år var «bruktbilar» og «handverkartenester» kategoriane som Forbrukarrådet fekk flest førespurnader om.

Nettsida *forbrukarradet.no* hadde om lag 7,5 millioner unike sidevisingar i 2025. Via nettsida har brukarane tilgang til ei rekkje sjølvhjelpsverktøy og informasjonstenester. Mange var innom produkttestane til Forbrukarrådet.

Forbrukarrådet drifrar dei to marknadsportalane finansportalen (*finansportalen.no*) og straumprisportalen (*strømpris.no*). Medan finansportalen per no gir informasjon om prisane på og vilkåra for banktenester, pensjonsprodukt og fond, gir straumprisportalen informasjon om prisane og vilkåra for straumavtalar. Målet er at informasjonen frå desse tenestene skal vere oppdatert og hjelpe brukarane med å ta informerte val og utøve forbrukarmakt.

Bank-, fonds- og pensjonsdelen av finansportalen hadde i 2025 til saman nær 2 millioner unike sidevisingar, som er i underkant av 350 000 færre enn i 2024. Flest visingar hadde banktenesta.

Straumpristenesta hadde i 2025 om lag 1,1 millioner unike sidevisingar, ein auke på nær 40 000 frå 2024. Auken ser Forbrukarrådet i samband med at rådet i september lanserte Noregspris-kalkulatoren, som hjelper forbrukarane med å ta stilling til om dei bør velje ordninga med noregspris på straum.

Forsikringstenesta, som var ein del av finansportalen, vart våren 2024 mellombels teken ned fordi ho vart vurdert til ikkje å gi forbrukarane god nok informasjon. Som ein del av arbeidet med å lage ei ny forsikringsteneste lanserte Forbrukarrådet i juni 2026 ei første ny løysing for samanlikning av bilforsikringar.

Flykalkulatoren til Forbrukarrådet, som skal gjere det enklare for forbrukarane å kjenne retane sine når fly er forseinka eller innstilte, hadde i 2025 over 61 000 unike norske sidevisingar. Togkalkulatoren, som skal gjere det enklare for togpassasjerar å få informasjon om kva dei har krav på når tog er forseinka eller innstilte, hadde nesten 48 000 unike sidevisingar.

Gjennom 2025 og inn i 2026 har Forbrukarrådet arbeidd vidare med å utvikle og forbetre dei ulike eksisterande informasjonstenestene sine. Mellom anna vart den nye Finansportalen Bank lansert hausten 2025 med betre brukartilpassing og nytt design. I tillegg til prisane på og vilkåra for banktenester, gir denne tenesta no brukarane oversikt over mellom anna banklån som blir tilbydde i ulike kommunar.

Delar av informasjonsverksemda til Forbrukarrådet blir òg omtalte under overskrifta «Forbrukarrådet sin miljørettileiar» ovanfor.

Som følgje av at arbeidet med å utvikle forbrukarretta plattformer for å samanlikne prisar no er over i ein driftsfase, føreslår regjeringa for 2027 å samle heile løyvinga i basisløyvinga til Forbrukarrådet. Sjå nærare omtale under kap. 860, post 50 og post 51.

Regelverksarbeid

Revisjon av CPC-forordninga

EU har varsla at det i fjerde kvartal 2026 vil bli lagt fram eit forslag til revisjon av forordninga om samarbeid mellom styresmaktene som fører tilsyn med og handhevar forbrukarvernregelverket (forbrukarsamarbeidsforordninga/CPC-forordninga). I Noreg gjeld dette ei rekkje tilsynsorgan, mellom anna Forbrukartilsynet. Bakgrunnen for revisjonen er behovet for meir effektiv og rask handheving av forbrukarvernreglane. Regjeringa følgjer saka nøye, mellom anna gjennom deltaking i

ulike forum, som Consumer Policy Network og EFTA si arbeidsgruppe for forbrukerspørsmål.

Revisjon av openheitslova, gjennomføring av aktsemdsdirektivet og høyring om eksportkontroll

Openheitslova skal fremje respekt for grunnleggjande menneskerettar og anstendige arbeidstilhøve i verksemdar, og gi allmenta tilgang til informasjon om kva verksemdene gjer med dette. BFD sende våren 2026 på høyring eit forslag om endringar i openheitslova for å tydeleggjere tilhøvet mellom denne lova og eksportkontrollregelverket. Føremålet er å bøte på utfordringar verksemdar i forsvarssektoren opplever knytte til handsaming av informasjonsførespurnader etter openheitslova. I høyringsnotatet føreslår departementet å gjere unntak frå plikta til å svare på informasjonsførespurnader når det gjeld varer, teknologi og tenester med godkjend eksportlisens etter eksportkontrollregelverket.

Aktsemdsdirektivet (direktiv (EU) 2024/1760) vart formelt vedteke i mai 2024. Direktivet byggjer på dei same internasjonalt anerkjende prinsippa og retningslinjene som openheitslova, og krev at verksemdar utfører aktsemdsvurderingar knytte til menneskerettar, anstendige arbeidstilhøve og miljø. I februar 2026 vart endringar i aktsemdsdirektivet vedtekne av EU gjennom direktiv (EU) 2026/470 (Omnibus I). Føremålet med endringane er å styrkje konkurransekrafta til verksemdene i den indre marknaden i EU.

BFD er i gang med å utarbeide eit høyringsnotat med forslag til endringar i openheitslova, både som følgje av evaluering av lova og som følgje av gjennomføringa av aktsemdsdirektivet i norsk rett. I samband med dette arbeidet er det utlyst eit eksternt oppdrag om å gjennomføre ein samfunnsøkonomisk analyse av verknadene av openheitslova. Denne skal gje betre grunnlag for å vurdere endringar.

Høyring om forhandlingsmodellen i Forbrukartilsynet

Den såkalla forhandlingsmodellen inneber at Forbrukartilsynet skal søkje å påverke næringsdrivande til å innrette seg etter reglar som Forbrukartilsynet skal føre tilsyn med, mellom anna ved å føre forhandlingar med dei næringsdrivande eller organisasjonane deira. Modellen har skapt uklareheit i praksis som kan gjere det vanskeleg for Forbrukartilsynet å handle raskt i saker der det er viktig å gjere vedtak. I juni 2026 sende BFD derfor på høyring eit lovforslag om å fjerne eller redusere forhandlingsmodellen i marknadsføringslova og

openheitslova. Føremålet er å styrkje handhevinga av forbrukarvernreglane, særleg ved alvorlege lovbrøt.

Direktiv om vern av dei kollektive forbrukarinteressene

EU-direktivet om vern av dei kollektive forbrukarinteressene (vedteke i 2020) inneber mellom anna at interesseorganisasjonar som Forbrukarrådet skal kunne gå til ein domstol eller eit handhevingsorgan for å få vedtak om stans i brot på forbrukarvernreglar. Det skal òg vere mogleg å få vedtak om til dømes erstatning til forbrukarar som er skadelidne. Departementet er i gang med arbeidet med å ta direktivet inn i EØS-avtalen og gjennomføre det i norsk rett.

Forskiings- og utgreiingsarbeid

Forbrukarpolitikken skal byggje på fakta og gode kunnskapar om situasjonen til forbrukarane. Forskiingsmidlane BFD har på forbrukarsektoren, går i hovudsak til Forbruksforskiingsinstituttet SIFO ved OsloMet (SIFO), som er ein sentral kunnskapsleverandør på forbrukarområdet.

I 2025 bestilte BFD seks ulike oppdrag frå SIFO. Hittil i 2026 har departementet bestilt fem oppdrag. Alle oppdraga har vore innanfor temaa «forbrukarane sin økonomiske situasjon», «den digitale kvardagen til forbrukarane» og «berekraftig forbruk».

Forbrukarrådet og Forbrukartilsynet har både vore inviterte med på bestillingsprosessen om forskiingsprosjekt og til presentasjonar av forskiinga. Målet er å få oppdatert kunnskap om utvalde problemstillingar i aktuelle forbrukartema som gjeld heile forbrukarsektoren.

I ein av rapportane har SIFO studert faktiske endringar i hushaldningane sine opptak og nedbetaling av usikra gjeld i perioden 2021–2025²⁷. Dette er ei oppfølging av to tidlegare forskiingsrapportar om gjeldsregistra. Prosjektet er relevant for å få kunnskap om korleis marknaden for usikra kreditt utspelar seg i ulike lag av befolkninga, og om gjeldsregistra medverkar til å oppfylle politiske mål. Rapporten viser mellom anna at utviklinga i andelen av renteberande usikra kreditt syner ein svak nedgang. Hovudbiletet er likevel er prega av stabilitet. Samstundes er det eit mindretal av låntakarar som har svært høg usikra kreditt, noko som aukar risikoen for betalingsproblem og utleggstrekk betydeleg i denne gruppa.

²⁷ Gjeldsregistrenes betydning 3.0. Rentebærende usikret kreditt 2021–2026 (SIFO-rapport 3-2026).

God informasjon om prisar er ein viktig føresetnad for at forbrukarane skal kunne ta informerte val i daglegvaremarknaden. Informerte forbrukarar spelar òg ei viktig rolle i å medverke til at konkurransen i daglegvaremarknaden skal fungere godt. Som eit ledd i regjeringa sine tiltak for å betre konkurransen i daglegvaremarknaden, lyste BFD og Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 ut eit oppdrag om kundeprogramma i daglegvaremarknaden. Rambøll og SIFO fekk oppdraget, og leverte i januar og mars 2026 to rapportar som har kartlagt korleis kundeprogramma til aktørane i daglegvaremarknaden påverkar evna forbrukarane har til å orientere seg og få prisinformasjon²⁸. Rapportane gir eit heilskapleg og oppdatert bilete av dagens praksis, forbrukarane sine erfaringar og dei samla konsekvensane av prisninga i daglegvaremarknaden. Hovudfunna var at fordelsprogram og fordelsappar kan gi lågare prisar, og at dei fleste forbrukarar er med i slike program. Om lag halvparten meinte det var vanskelig å vite kva for butikk som har dei lågaste prisane, medan mange opplever at dei sparar pengar. Rapportane gir eit viktig kunnskapsgrunnlag for vidare arbeid med tiltak i denne marknaden.

I 2027 vil BFD føre vidare samarbeidet med SIFO om forvaltningsrelaterte forskingsoppgåver på forbrukarområdet. I tillegg vil BFD halde fram med å hente inn kunnskap om forbruk og forbrukarutfordringar frå andre kjelder, som Forbrukarrådet, Forbrukartilsynet og EU-kommisjonen.

²⁸ Kunnskapsgrunnlag om kundeprogrammene i dagligvaremarkedet. Del 1: Appanalyse og litteraturgjennomgang (SIFO-rapport 1- 2026) og Kunnskapsgrunnlag om kundeprogrammene i dagligvaremarkedet Del 2: Empirisk studie og anbefalinger (SIFO-rapport 5-2026).

Forbrukardeltaking i standardiseringsarbeid

Standardar for produkt og tenester blir utvikla i samarbeid mellom ulike aktørar i marknaden – både nasjonalt, på europeisk nivå og internasjonalt gjennom den internasjonale standardiseringsorganisasjonen (ISO). For at standardane skal bli gode og balanserte, er det viktig at representantar for forbrukarinteresser deltek i arbeidet. Rapportering frå Standard Norge viser at talet på slike representantar heldt seg stabilt i 2025.

Forbrukarpåverknad i standardiseringsarbeid er eit langsiktig arbeid som krev kontinuitet. Samarbeidet mellom Forbrukarrådet og Standard Norge vart derfor ført vidare i 2025 og inn i 2026. Målet for samarbeidet er mellom anna å ta del i utviklinga av standardar gjennom informasjon og nettverksarbeid.

Standard Norge og Forbrukarrådet har gått inn for å auke deltakinga i forbrukarrelevante standardiseringskomitear gjennom å omorganisere arbeidet. Det dåverande Fagrådet for standardisering vart derfor frå januar 2024 omdanna til eit fagråd for brukarinteresser. Styret i Standard Norge vedtok i 2025 å endre namnet til Standardiseringens forbruker- og arbeidstakerråd (SFA-rådet). I tillegg til Forbrukarrådet og Standard Norge deltek Forbruksforskingstinstituttet SIFO ved OsloMet, Landsorganisasjonen i Norge (LO), Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB) og Framtiden i våre hender (FIVH) i SFA-rådet.

BFD vil i 2027 halde fram med å støtte samarbeidet med Forbrukarrådet og Standard Norge om å ta hand om forbrukarinteresser i standardiseringsarbeid.

Nærare om budsjettforslaget

Utgifter under programkategori 11.30 fordelt på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
860	Forbrukarrådet	128 976	135 106	139 588	3,3
862	Stiftinga Miljømerking i Noreg	17 210	17 830	18 490	3,7
865	Forbrukarpolitiske tiltak	22 796	23 911	23 895	-0,1
868	Forbrukartilsynet	149 044	157 250	161 541	2,7
Sum kategori 11.30		318 026	334 097	343 514	2,8

Inntekter under programkategori 11.30 fordelt på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
3868	Forbrukartilsynet	7 392	5 024	5 210	3,7
Sum kategori 11.30		7 392	5 024	5 210	3,7

Utgifter under programkategori 11.30 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post- gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	152 173	160 214	163 407	2,0
50–89	Overføringer til andre	165 853	173 883	180 107	3,6
Sum kategori 11.30		318 026	334 097	343 514	2,8

Kap. 860 Forbrukarrådet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
50	Basisløyving	95 553	100 483	139 588
51	Marknadsportalar	33 423	34 623	
	Sum kap. 860	128 976	135 106	139 588

Ansvarsområdet til verksemda

Forbrukarrådet er oppretta for å ta hand om interessene til forbrukarane. Som uavhengig interesseorgan skal Forbrukarrådet informere forbrukarane og påverke styresmakter, organisasjonar og næringsdrivande til å opptre forbrukarvennleg. I tillegg skal Forbrukarrådet hjelpe forbrukarar som har fått problem i samband med kjøp, og som til dømes treng hjelp til å fremje ei klage.

Forbrukarrådet er organisert som eit forvaltingsorgan med særskilde fullmakter til bruttoføring av inntekter og utgifter utanfor statsbudsjettet og med eigne vedtekter og eit styre.

Post 50 Basisløyving

Posten dekkjer lønnsutgifter, godtgjersle til styremedlemmene, utgifter til kontordrift, husleige og interessepolitiske aktivitetar i Forbrukarrådet. Posten dekkjer òg utgifter til *Forbrukarrådet sin miljøretteleiar* (tidlegare *Kontaktpunkt for forbrukarrett i det grønne skiftet*). Vidare dekkjer posten utgifter til utgreiing av aktuelle problemstillingar som er viktige for forbrukarane, kampanjar, informasjonstiltak, profilering av eigne tenester og kostnader ved å leggje fram prinsipielle spørsmål om gjeldande forbrukarrett for domstolane. Over posten gir Forbrukarrådet òg tilskot til drifta av Standardiseringens forbruker- og arbeidstakerråd (SFA-rådet) (tidlegare sekretariatet for brukarinteresser i standardisering) i Standard Norge.

Med verknad frå og med 2027 føreslår departementet at posten i tillegg skal dekkje kostnadene til drift og utvikling av tenestene som er del av finansportalen (*finansportalen.no*) og straumprisportalen (*strømpris.no*). Forslaget inneber ei auka løyving på denne posten med 35,4 mill. kroner, og blir omtalt nærare under «Post 51 Marknadsportalar» nedanfor.

Vidare blir det føreslått å overføre 0,1 mill. kroner til Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) på kap. 1605, post 01 for levering av tenester.

Departementet føreslår ei løyving på 139,6 mill. kroner i 2027.

Post 51 Marknadsportalar

Posten dekkjer kostnadene til drift og utvikling av tenestene som er del av finansportalen (*finansportalen.no*) og straumprisportalen (*strømpris.no*).

Som følgje av at arbeidet med å utvikle forbrukarretta plattformer for å samanlikne prisar no er over i ein driftsfase, føreslår regjeringa å samle rådet si løyving på kap. 860, post 50. Heile løyvinga på posten blir med det overført til kap. 860, post 50. Endringa inneber at utgiftene til drift og utvikling av marknadsportalane framover blir dekte over basisløyvinga til Forbrukarrådet.

Departementet føreslår derfor inga løyving på denne posten.

Kap. 862 Stiftinga Miljømerking i Noreg

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
70	Driftstilskot	17 210	17 830	18 490
	Sum kap. 862	17 210	17 830	18 490

Ansvarsområdet til verksemda

Føremålet med miljømerking er å stimulere til meir miljøtilpassa produktutvikling og mindre miljøbelastande forbruk. Arbeidet går ut på å utvikle kriterium for miljømerking av varer og tenester, godkjenne produkt for lisensiering og rettleie for brukarar og innkjøparar.

Stiftinga Miljømerking i Noreg (Miljømerking) er oppretta for å forvalte Svana, den felles-nordiske ordninga for frivillig positiv miljømerking av varer og tenester. Miljømerking er òg ansvarleg organ i Noreg for miljømerkeordninga til EU (EU Ecolabel).

Miljømerking blir leia av eit styre der medlemmene er oppnemnde av BFD, Forbrukarrådet, miljøvernstyresmaktene, Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Virke, Landsorganisasjonen (LO), handelskjedene og miljøorganisasjonane.

I 2025 fekk Miljømerking 17,2 mill. kroner i driftstilskot frå BFD. Av dette beløpet vart om lag 3,3 mill. kroner brukte til å dekkje kostnader som

følgjer av rolla som norsk ansvarleg organ for miljømerkeordninga til EU. Dei samla driftsinntektene var på om lag 63,3 mill. kroner. Hovuddelen av inntektene var knytte til lisensiering av Svana.

Post 70 Driftstilskot

Departementet føreslår at det blir gitt tilskot til Miljømerking i 2027. Målet med tilskotet er å støtte opp om arbeidet til Miljømerking med å administrere den nordiske miljømerkeordninga (Svana) og dekkje utgifter som følgjer av rolla som norsk ansvarleg organ for miljømerkeordninga til EU (EU Ecolabel). Målgrupper for ordninga er produsentar av varer og tenester, forbrukarar og profesjonelle innkjøparar. Sjå ein meir utfyllande omtale av tilskotet i Prop. 1 S (2025–2026).

Departementet føreslår ei løyving på 18,5 mill. kroner i 2027.

Kap. 865 Forbrukarpolitiske tiltak

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under post 50</i>	3 129	2 964	1 866
50	Forsking og undervising, <i>kan nyttast under post 21</i>	8 865	8 866	9 194
70	Tilskot, <i>kan nyttast under post 21</i>	1 770	3 965	4 419
79	Rammeprogrammet til EU om forbrukarpolitikk, <i>kan overførast</i>	9 032	8 116	8 416
	Sum kap. 865	22 796	23 911	23 895

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast, kan nyttast under post 50

Posten blir brukt til å finansiere prosjekt, utgreiingar og tiltak med særleg relevans for forbrukarområdet. Departementet føreslår å overføre 0,9 mill. kroner frå posten til kap. 912 Klagenemndsekretariatet, post 01 Driftsutgifter hos Nærings- og fiskeridepartementet, for utgifter til sakshandsaming som Klagenemndsekretariatet har for sakene til Marknadsrådet. Vidare blir det føreslått å overføre 0,3 mill. kroner til post 70 for å sikre korrekt postbruk. Midlane skal gå til OECD, og må derfor bli gitt som tilskot. Sjå kap. 865, post 70 for meir utfyllande omtale.

Departementet føreslår ei løyving på 1,9 mill. kroner i 2027.

Post 50 Forsking og undervising, kan nyttast under post 21

Posten blir brukt til forskning, undervising, prosjekt og utgreiingar med særleg relevans for forbrukarområdet.

Midlane til forskingsoppdrag som Forbruksforskningsinstituttet SIFO ved OsloMet – storbyuniversitetet utfører, blir dekte over denne posten. Posten dekkjer òg utgifter SIFO har med å vidareutvikle referansebudsjettet for hushaldsutgifter.

Posten blir vidare brukt til arbeidet med å styrkje undervisinga i forbrukaremne i skulen. BFD vil i 2027 føre vidare samarbeidet med Høgskolen i Innlandet, som utviklar undervisningsmaterieill til bruk i skulen, har eit fagleg tilbod til lærarar og studentar og leiar ei rådgivande gruppe for arbeidet med forbrukarundervising.

Departementet føreslår ei løyving på 9,2 mill. kroner i 2027.

Post 70 Tilskot, kan nyttast under post 21

Posten blir brukt til tiltak og einskildprosjekt som fremjar måla for forbrukarpolitikken til regjeringa. Departementet føreslår å føre vidare tilskota til fem særskilde tiltak i 2027:

- Tilskot til å delfinansiere drifta av Standardiserings forbruker- og arbeidstakerråd (SFA-rådet) (tidlegare sekretariatet for brukarinteresser i standardisering) i Standard Norge. Målet med tilskotet er å fremje forbrukarinteresser i standardiseringsarbeid slik at dei endelege standardane òg tek omsyn til forbrukarane sine behov.
- Tilskot til organisasjonen Ungt Entreprenørskap til undervisningsopplegg for ungdomsskulen om berekraftig forbruk. Målet for tilskotet er å støtte opp om undervisningsopplegget «*Grønt og Genialt!*» om berekraftig forbruk, som har elevar i ungdomsskulen som målgruppe.
- Tilskot til arbeidet Matvett AS utfører for å redusere matsvinnet i hushald. Målet med tilskotet er å støtte opp om arbeidet organisasjonen gjer med å redusere matsvinn. Målgrupper for arbeidet er forbrukarar og private hushald.
- Tilskot til stiftinga Fairtrade Norge. Målet med tilskotet er å støtte opp om arbeidet Fairtrade Norge gjer for at norske importørar, merkevareeigarar, distribusjonskanalar og næringsliv i større grad skal handle med Fairtrade-sertifiserte råvarer og tilby fleire Fairtrade-merkte produkt til norske forbrukarar.

- Tilskot til OECD sitt arbeid med forbrukarpolitikk og ansvarleg næringsliv. Målet med tilskota er å støtte opp om OECD sitt Global Forum on Consumer Policy og OECD Centre for Responsible Business Conduct, som mellom anna arbeider med forbrukarane si rolle i det grønne skiftet og den digitale omstillinga, og internasjonale standardar for aktsemd og ansvarleg næringsliv.

Sjå ein meir utfyllande omtale av dei namngitte tilskota i Prop. 1 S (2025–2026).

Løyvinga på posten blir føreslått auka med 0,3 mill. kroner mot ein tilsvarande reduksjon under post 21. Auken skal sikre korrekt postbruk for tilskot til OECD omtalt over, jf. omtale under

post 21. Departementet føreslår ei løyving på 4,4 mill. kroner i 2027.

Post 79 Rammeprogrammet til EU om forbrukarpolitikk, kan overførast

Løyvinga dekkjer den norske deltakinga i forbrukarprogrammet til EU, som i perioden 2021–2027 inngår som ein del av program for den indre marknaden. Storleiken på dei årlege bidraga varierer med ulike faktorar, mellom anna aktiviteten under programma og valutautviklinga. Det er derfor vanskeleg å talfeste utgiftene på posten.

Departementet føreslår ei løyving på 8,4 mill. kroner i 2027.

Kap. 868 Forbrukartilsynet

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	149 044	157 250	146 541
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>			15 000
	Sum kap. 868	149 044	157 250	161 541

Ansvarsområdet til verksemda

Forbrukartilsynet er ei offentleg styresmakt som arbeider for å gjere marknadene enklare og tryggare for forbrukarane. Eit sentralt mål for Forbrukartilsynet er å førebyggje og stoppe ulovleg marknadsføring, urimelege vilkår i kontraktar og andre former for urimeleg handelspraksis retta mot forbrukarar. Dette blir gjort gjennom dialog og forhandlingar med dei næringsdrivande, ved bruk av tilgjengelege sanksjonar og ved å gi rettleiing og informasjon. Tilsynet skal gjennom verksemda si medverke til at rettane forbrukarane har, blir tekne hand om, og til at forbrukarane kan ta informerte val. Marknadsføringslova regulerer tilsynsverksemda til Forbrukartilsynet.

Forbrukartilsynet har i tillegg ansvar for å drive ei nøytral meklingssteneste for forbrukarar og næringsdrivande i saker som ikkje er omfatta av andre klageorgan, og for å førebu saker til Forbrukarklageutvalet. Oppgåvene knytte til meklings og førebuing av saker til Forbrukarklageutvalet blir regulerte av forbrukarklagelova.

Forbrukartilsynet er vidare vertsorganisasjon for Forbrukar Europa.

Forbrukartilsynet har òg ansvar for å føre tilsyn med og gi rettleiing om openheitslova, som skal fremje meir respekt hos verksemdar for grunnleggjande menneskerettar og anstendige arbeidstilhøve i vareproduksjon og levering av tenester.

I tillegg har Forbrukartilsynet ansvar for å føre tilsyn med forbodet pengespellova har mot pyramidespel.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga skal dekkje lønn og andre driftsutgifter hos Forbrukartilsynet i tillegg til godtgjersle m.m. til medlemmene av Forbrukarklageutvalet. Departementet føreslår å flytte 15 mill. kroner til utvikling av digitale tilsynsverktøy til ny post 21 for å leggje til rette for betre prosjektstyring.

Departementet føreslår ei løyving på 146,5 mill. kroner i 2027.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Løyvinga skal dekkje utgifter Forbrukartilsynet har til prosjekt- og utviklingsoppgåver, mellom anna av digitale tilsynsverktøy. Denne typen pro-

sjekt krev fleirårige investeringar der det er uvisse om utbetalingstakten. BFD føreslår derfor at post 21 får stikkordet «kan overførast».

Departementet føreslår ei løyving på 15 mill. kroner i 2027, mot ein tilsvarende reduksjon på post 01.

Kap. 3868 Forbrukartilsynet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Gebyrinntekter	2 553	2 072	2 149
02	Tilskot	4 839	2 952	3 061
	Sum kap. 3868	7 392	5 024	5 210

Post 01 Gebyrinntekter

Departementet føreslår ei løyving på 2,1 mill. kroner i 2027. Løyvinga svarar til dei pårekna inntektene i 2027 som følgjer av at det frå og med 1. juli 2024 vart innført handsamingsgebyr for saker til mekling i Forbrukartilsynet og saker til handsaming i Forbrukarklageutvalet.

Post 02 Tilskot

Departementet føreslår ei løyving på 3,1 mill. kroner i 2027. Løyvinga svarar til det pårekna tilskotet frå EU til Forbrukar Europa.

Programkategori 11.50 Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn

Hovudinnhald og prioriteringar

Trus- og livssynsfridommen er ein grunnleggjande verdi og menneskerett i eit demokratisk samfunn. Staten skal verne om denne fridommen og leggje til rette for at alle innbyggjarane kan praktisere trua si eller livssynet sitt.

Grunnlaget for trus- og livssynspolitikken er Grunnlova § 16:

Alle innbyggjarane i riket har fri religionsutøving. Den norske kyrkja, ei evangelisk-luthersk kyrkje, står ved lag som den norske folkekyrkja og blir stødd som det av staten. Nærare føresegner om kyrkjeskipnaden blir fastsette i lov. Alle trus- og livssynssamfunn skal bli stødde på lik line.

Grunnlova § 16 tydeleggjer slik ansvaret staten har for å føre ein aktivt støttande trus- og livssynspolitik, gjennom finansiering og lovgiving. Den aktivt støttande politikken legg vidare grunnlaget for eit livssynsopne samfunn, der trus- og livssynssamfunna har ein naturleg plass.

Plikta staten har til å støtte Den norske kyrkja som evangelisk-luthersk folkekyrkje, inneber fyrst og fremst å leggje økonomisk, rettsleg og organisatorisk til rette for at Den norske kyrkja «står ved lag» som folkekyrkje. Føresegna om at alle trus- og livssynssamfunn skal bli «stødde på lik line», må ein mellom anna sjå i samanheng med pliktene staten har overfor folkekyrkja. Dette inneber til dømes ei plikt til materielt å støtte trus- og livssynssamfunna, også i form av tilskot.

Som følge av dette er reglane i trussamfunnslova utforma slik at trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja kan krevje eit årleg statstilskot som om lag svarar til dei offentlege tilskota som Den norske kyrkja får, rekna per medlem. Under «Trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja» kap. 881, post 70, er det gjort nærare greie for dette og for tilskotsordninga.

Dei offentlege tilskota som Den norske kyrkja får, kjem delvis frå staten og delvis frå kommunen. Staten finansierer prestenesta og dei sentrale og

regionale kyrkjelege organa, medan kommunane har ansvaret for å finansiere kyrkjebygga og den kyrkjelege verksemda lokalt. Samla skal finansieringa leggje til rette for at kyrkja held fram som ei landsdekkjande folkekyrkje med ei sterk lokal forankring, slik at medlemmer av kyrkja kan gå til gudsteneste og ta del i andre kyrkjelege tenester der dei bur. Under overskrifta «Den norske kyrkja» er det gjort nærare greie for dette.

Trus- og livssynsmangfaldet i Noreg har auka dei siste tiåra. Mangfaldet er ein styrke for det norske samfunnet, men gjer det òg naudsynt med meir kunnskap om tru og livssyn. Regjeringa har utarbeidd ein strategi for det livssynsopne samfunn der kunnskap og kompetanse er eit av satsingsområda, saman med dialog, brubygging og samarbeid. Dialog mellom ulike trus- og livssynssamfunn og tradisjonar byggjer fellesskap, men bidreg òg til kunnskap. Departementet ser støtta til dialog- og paraplyorganisasjonane og andre tiltak som kan styrkje trus- og livssynsdialogen, som viktig for å leggje til rette for eit livssynsopne samfunn.

Bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg og tilskotsforskrifta som er utarbeidd på grunnlag av denne, gjeld for dei om lag 1 000 kyrkjebygga som er freda eller listeførte av Riksantikvaren, uavhengig av eigarskap. Kyrkjebevaringsfondet, som forvaltar strategien, har vore i drift i snart to år. Perioden har vore prega av både oppbygging av verksemda, høg aktivitet og viktige leveransar.

Dei offentlege gravplassane er for alle. Det er kommunane som har det økonomiske ansvaret for gravplassane, medan fellestråda i Den norske kyrkja står for forvaltinga lokalt, bortsett frå i dei seks kommunane som til no har teke over oppgåva. I takt med samfunnsutviklinga, utviklinga i folketal, auken i kremasjonsprosenten, større mangfald og endra forventingar frå innbyggjarane, er det viktig å sjå på behovet for å revidere regelverket for korleis gravplassane og krematoria blir drifta og forvalta. Eit anna viktig tiltak er utviklinga av ei innbyggjarretta digital teneste, der ein kan gjere nokre av dei fyrste og mest sentrale vala for gravferda.

Mål

Departementet har for 2027 desse måla på trus- og livssynsområdet:

Mål

- Den norske kyrkja skal vere ei landsdekkjande, sjølvstendig og demokratisk folkekyrkje.
 - Eit livssynssope samfunn med eit mangfald av trus- og livssynssamfunn.
 - Kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg skal vere i forsvarleg stand, i tråd med bevaringsstrategien.
 - Dei offentlege gravplassane skal vere for alle.
-

Måla og bakgrunnen for desse er nærare omtalte nedanfor under «Resultatrapport og strategiar».

Resultatrapport og strategiar**Den norske kyrkja**

Den norske kyrkja har, etter grunnlovsendingar i 2012 og lovendingar i 2017, fått mynde til å ta avgjerder på eige og fritt grunnlag. Læregrunnlaget går fram av kyrkjeordninga og er vedteke av Kyrkjemøtet.

Staten og kommunane finansierer Den norske kyrkja. Dei offentlege løyvingane til kyrkja over statsbudsjettet og kommunebudsjetta blir ikkje fastsette etter medlemstalet i kyrkja, men er til vurdering kvart år i Stortinget og i kommunestyra. Staten finansierer prestetenesta og den regionale og sentrale kyrkjeadministrasjonen (Kyrkjerådet og bispedømmeråda), tilskot til trusopplæringa og diakonale tiltak i kyrkjelydane. Kommunane har det økonomiske ansvaret for mellom anna drifta og vedlikehaldet av kyrkjebygg og dei offentlege gravplassane. Dei kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg er staten med på å finansiere, sjå kap. 883.

Finansieringa av Den norske kyrkja skal legje til rette for at kyrkja framleis kan vere ei folkekyrkje med ei sterk lokal forankring. Dei som er medlemmer av kyrkja, skal kunne ta del i guds-

tenester og kyrkjelege handlingar der dei bur. Ei folkekyrkje er kjenneteikna av at folk sluttar opp om kyrkja, og at ho er synleg i lokalsamfunna, både som trussamfunn og som kulturberar. Ved å vere til stades i alle lokalsamfunn er kyrkja ein viktig bidragsytar til det frivillige arbeidet blant barn og ungdom, ikkje minst innanfor trusopplæringa, diakonien og det lokale musikk- og kulturlivet. Skal kyrkja vere ei lokalt forankra folkekyrkje i alle delar av landet, må prestetenesta ha gode rammevilkår og dei mange kyrkjebygga haldast ved like.

Det er òg viktig at dei kyrkjelege organa har legitimitet og forankring hos medlemmene. Då er det ein føresetnad at det blir gjennomført demokratiske val i kyrkja.

Oppgåva til staten er å gi kyrkja føreseielege økonomiske og rettslege rammer for arbeidet sitt, slik at kyrkja kan halde fram som ei demokratisk folkekyrkje. Strategiar og tiltak for å nå målet må kyrkja sjølv lage til.

På bakgrunn av dette har departementet sett dette målet for løyvingane til Den norske kyrkja:

-
- *Den norske kyrkja skal vere ei landsdekkjande, sjølvstendig og demokratisk folkekyrkje.*
-

Den norske kyrkja er organisert i 1 146 sokn. Det blir regelmessig halde gudstenester i dei om lag 1 630 kyrkjebygga som høyrer til Den norske kyrkja. Talet på årsverk i prestetenesta var 1 291 ved utgangen av 2025, ein nedgang frå 1 307 i 2024.

I 2025 var dei samla offentlege tilskota til Den norske kyrkja på om lag 7,45 mrd. kroner. Over statsbudsjettet vart det løyvd om lag 2,66 mrd. kroner, medan kommunane løyvde om lag 4,79 mrd. kroner til drift og dekking av investeringsutgiftene til fellesråda.

Dei kommunale løyvingane til Den norske kyrkja blir disponerte av det kyrkjelege fellesrådet i kommunen, som er eit fellesorgan for kyrkjelydane (sokna). Fellesråda har òg andre inntekter, mellom anna frå utleige av kyrkjebygga og avgifter dei kan krevje etter gravplasslova. Tabellen nedanfor viser utviklinga i inntektene og utgiftene til fellesråda frå 2024 til 2025.

Tabell 4.5 Inntektene og utgiftene til dei kyrkjelege fellesråda 2024–2025

	(i mill. kroner)		
	2024	2025	Endring frå 2024 i pst.
Driftsinntekter	5 876	6 127	4,3
Driftsutgifter	5 709	5 865	2,7
Investeringsinntekter	1 190	1 102	-7,4
Investeringsutgifter	1 377	1 360	-1,2

Kjelde: Rekneskapstal som fellesråda har rapportert til Statistisk sentralbyrå ved publisering i juni

Driftsinntektene til dei kyrkjelege fellesråda auka med 251 mill. kroner frå 2024 til 2025, medan driftsutgiftene auka med 156 mill. kroner. Netto driftsresultat etter at renter og avdrag er betalte, var for fellesråda samla på 198 mill. kroner i 2025, mot 197 mill. kroner i 2024.

Av driftsinntektene til fellesråda var dei kommunale overføringane på 3,97 mrd. kroner i 2025, noko som utgjorde 65 prosent av dei totale driftsinntektene til fellesråda. 3,8 mrd. kroner var reine tilskot frå kommunane, og 154 mill. kroner var berekna inntekter frå kommunal tenesteyting. Dei kommunale overføringane auka med 4,9 prosent frå 2024 til 2025. Dette er høgare enn lønns- og prisveksten i kommunesektoren, som for same perioden var på 4,7 prosent.

Det vart overført 819 mill. kroner, i hovudsak frå kommunane, til å dekkje investeringsutgiftene til fellesråda i 2025, mot 864 mill. kroner i 2024. Av desse var 510 mill. kroner tilskot til investeringar knytte til kyrkjer, og 215 mill. kroner til gravplasar.

Dei mest brukte måltala for tilslutnaden til Den norske kyrkja som folkekyrkje er utviklinga i talet på medlemmer, oppslutnaden om kyrkjelege handlingar (dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd) og talet på gudstenester og gudstenestedtaking.

Tabellen under viser tal for 2025 og utviklinga frå 2024 til 2025.

Tabell 4.6 Nøkkeltal for oppslutnaden om Den norske kyrkja i 2025

	2025	Endring frå 2024
Medlemmer	3 427 657	-21 356
<i>Del av befolkninga (pst.)</i>	<i>60,9</i>	<i>-0,8</i>
Innmelde	4 450	+664
Utmelde	14 778	-80
Døpte	28 622	+1 263
<i>Døypte av talet på fødde (pst.)</i>	<i>51,7</i>	<i>+1,0</i>
Konfirmerte	33 419	+236
<i>Konfirmerte av alle 15-åringar (pst.)</i>	<i>48,8</i>	<i>+1,0</i>
<i>Konfirmerte av 15-åringar som er medlem av kyrkja (pst.)</i>	<i>82,0</i>	<i>+2,0</i>
Vigslar	7 080	+284
Gravferder	36 096	-23
<i>Del av alle gravferder totalt (pst.)</i>	<i>82</i>	<i>-0,1</i>
Deltakarar på alle gudstenester (digitale gudstenester er ikkje inkluderte)	4 605 506	+102 951

Tala i tabellen er frå publiseringa på SSB i juni for året før. Dei blir ikkje oppdaterte i etterkant i denne tabellen.

Talet på medlemmer i Den norske kyrkja minka med 0,6 prosent mellom 2024 og 2025. Hovudårsaka til nedgangen i medlemmer er at tala på døpte er lågare blant barn no enn i tidlegare generasjonar, og at eldre medlemmer døyr. Tala på døpte og vigslar har ein oppgang frå 2024, men sett over tid er tala nokså stabile. Ei mangeårig satsing på dåp har motverka nedgangen i dåps-tala, og ser ut til å ha snudd trenden. Delen døpte av talet på fødde var på 51,7 prosent i 2025, etter ein auke på eitt prosentpoeng frå 2024.

Kyrkjelege seremoniar ved gravferder har halde seg nokså stabilt det siste året. Talet på unge kyrkjemedlemmer som konfirmerer seg, er stabilt med ein liten oppgang både i absolute tal og i delen av alle 15-åringar som vel å konfirmere seg i kyrkja. Talet på innmeldte auka med 664 personar, medan det var ein reduksjon på 80 i talet på utmeldte frå 2024 til 2025. Talet på innmeldte blei 4 450 og talet på utmeldte var på 14 778 personar i 2025.

Den norske kyrkja opplever at fleire unge søker til kyrkja. I aldersgruppa 25–34 år var det rekordmange innmeldingar, med 914 nye medlemmer og i tillegg 1 800 ungdommar som vart døpte i samband med konfirmasjonen.

Talet på deltakarar på gudstenester har auka med 102 951 frå 2024 til 2025.

Barn og unge er eit prioritert område for Den norske kyrkja. Gjennom året er det ulike aktivitetar som babysong, kvardagssamlingar med middag for familiar, kor, klubbar og ungdomssamlingar. Den norske kyrkja samarbeider òg med ei rekkje skular og barnehagar. Skulen og kyrkja kan mellom anna samarbeide om skulegudstenester, KRLE-undervising, kunst, kultur og musikk.

Statistikken til Den norske kyrkja viser ein stor del tilsette over 50 år. Den norske kyrkja jobbar derfor kontinuerleg for å auke rekruttering til kyrkjeleg utdanning og jobb, inkludert kyrkjemusikarar. For å styrkje arbeidet er det etablert eit rekrutteringsteam, som også har dialog med utdanningsinstitusjonane. Framover vil Den norske kyrkja særleg styrkje arbeidet sitt blant unge, unge vaksne og menneske som opplever avstand til tradisjonelle kyrkjearenaer, og vere ein inkluderande møteplass. Det er Kyrkjemøtet som har ansvaret for å lage til strategiar og tiltak for å nå måla departementet set for løyvinga.

Sjømannskirken

Sjømannskirken er ein frivillig organisasjon som arbeider breitt for nordmenn i utlandet. Organisasjonen har 28 faste lokasjonar i 17 land, og saman med dei ambulerande sjømannsprestane og studentprestane dekkjer Sjømannskirken om lag 80 land, er til stades på alle kontinent og på norsk kontinentalsokkel. Målet er å gi nordmenn i utlandet sosiale, kulturelle og kyrkjelege møteplassar.

I tillegg er Sjømannskirken ein beredskapsorganisasjon som gir psykososial og praktisk støtte til nordmenn som kjem ut for ulykker og kriser i utlandet, i den grad det er kapasitet. Sjømannskirken betener nordmenn med gudstenester og gjennomfører kyrkjelege handlingar som dåp, konfirmasjon og vigsel. Organisasjonen har eit omfattande diakonalt arbeid, og hjelper nordmenn som av ulike grunnar har komme i ein sårbar situasjon. Organisasjonen er særleg oppteken av å vere ei støtte for norske barn, og har mellom anna eit frivillig familierådgivningstilbod for familiar i Spania som heiter *Familieveiviseren*. I 2025 handsama Familieveiviseren 152 saker, ein auke frå 129 saker i 2024. Dette er saker som kan handle om rus, vald i nære relasjonar eller problematiske oppvekstvilkår for barn. Familieveiviseren hjelper familiare og samarbeider med lokale og norske styresmakter.

Beredskapsarbeidet til Sjømannskirken gir ein tryggleik for dei som ferdast i utlandet. Sjømannskirken har ein nødnummerapp og ein døgnopen beredskapstelefon ein kan ta kontakt med dersom ein blir råka av ei ulykke eller ein krise. Organisasjonen har eit nært samarbeid med utanrikstenesta i beredskapssituasjonar, og øver regelmessig på krisehandtering med Utanriksdepartementet, ambassadane og næringslivet i inn- og utland. Då krigen i Midtausten braut ut i februar 2026 og Dubai vart angripen med dronar og missil, stilte Sjømannskirken opp for nordmenn som opplevde ein akutt og uoversiktleg situasjon. Sjømannskirken gav informasjon, støtte og koordinering, og samarbeidde tett med norske styresmakter for å ta vare på nordmenn i utlandet.

Dei siste åra har organisasjonen intensivert arbeidet med å besøkje nordmenn som sonar i utanlandske fengsel. Denne satsinga held fram. Soningstilhøva i utanlandske fengsel er ofte særskjevande, og dei innsette er ofte avhengige av besøka og støtta frå ambassadane og sjømannskyrkjene.

Verksemda hadde 148 tilsette i 2025. I tillegg engasjerer mange nordmenn seg som frivillige i

Sjømannskirken, og det frivillige arbeidet utgjorde om lag 66 årsverk i 2025, fordelt på lokale frivillige og utsende frivillige sesongmedarbeidarar. Sjømannskirken har dei siste åra endra organisering slik at dei ulike sjømannskyrkjene no dekkjer større område gjennom oppsøkjande arbeid. I tillegg er dei ambulerande tenestene styrkte. Gjennom det oppsøkjande arbeidet blir det rom for einskildmøte og samlingar utanfor sjømannskyrkjene, og fleire får støtte i sårbare situasjonar.

I tillegg til overføring frå staten, finansierer Sjømannskirken arbeidet sitt ved hjelp av støtte frå næringslivet, private givarar og kyrkjeoffer.

Departementet føreslår å føre vidare tilskotet til Sjømannskirken i 2027.

Trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja

Det religiøse livet i Noreg er i dag prega av ein sterk kristen kulturarv på den eine sida, og eit større trus- og livssynsmangfald og meir sekularisering på den andre sida. I lys av denne utviklinga er det viktig med ein heilskapleg og aktivt støttande trus- og livssynspolitik som støttar opp under eit livssynsopne samfunn. Dei rettslege og økonomiske rammene skal, så langt det er mogleg og innanfor dei rammene som menneskerettane og Grunnlova § 16 set, leggje til rette for at alle kan utøve trua si eller livssynet sitt.

Departementet har sett dette målet for trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja:

– *Eit livssynsopne samfunn med eit mangfald av trus- og livssynssamfunn.*

Trussamfunnslova som tok til å gjelde 1. januar 2021, har medverka til å forenkle tilskotsforvaltinga, mellom anna ved at staten har teke over dei kommunale utbetalingane. Lovgivinga og tilskotsordninga er no i større grad i takt med utviklinga og mangfaldet av trusretningar og livssyn i Noreg. Trussamfunnslova gir registrerte trus- og livssynssamfunn ein rett til å krevje årlege stats-tilskot. Grunnlaget for tilskotsordninga er at alle trus- og livssynssamfunn skal støttast på lik linje og få offentleg støtte dersom dei fyller visse vilkår. Eit viktig mål for den offentlege støtta til samfunna er å støtte opp under det livssynsopne samfunnet.

Regjeringa la sommaren 2025 fram ein strategi for eit livssynsopne samfunn. I strategien er det lagt

fram sju prinsipp for trus- og livssynspolitikken og eit livssynsøpe samfunn:

1. Tru og livssyn er viktige aspekt ved menneskeleg livsutfalding, som fritt skal kunne komme til uttrykk på linje med andre kulturelle uttrykk.
2. Alle innbyggjarar skal trygt kunne leve med si tru, sitt livssyn eller si ikkje-tru, utan å risikere diskriminering eller hatefulle ytringar.
3. Alle bør akseptere å bli eksponerte for andre sin trus- og livssynspraksis i det offentlege rom, men trus- og livssynspraksisen til den einskilde skal ikkje krenkje andre sine rettar og fridommar.
4. Både Den norske kyrkja og dei andre trus- og livssynssamfunna er ein sentral del av sivilsamfunnet og den frivillige sektoren og ein ressurs for samfunnet.
5. Organisert trus- og livssynsutøving som får statleg støtte, må kunne forventast å vise vilje til openheit og vise anna trus- og livssynsutøving den same respekten som ein sjølv forventar og nyt godt av.
6. Trus- og livssynspolitikken skal ta vare på sentrale felles verdiar som demokrati, rettsstat, menneskerettar, ikkje-diskriminering og likestilling.
7. Trus- og livssynspolitikken skal vere aktivt støttande, sikre lik handsaming av alle trus- og livssynssamfunn, og anerkjenne den særlege stillinga Den norske kyrkja har som folkekyrkje etter Grunnlova.

Strategien har fem område som skal medverke til å auke kunnskapen og kompetansen om kva det vil seie å vere eit livssynsøpe samfunn, og betre samarbeidet mellom sektorane og dei ulike nivåa i forvaltinga:

1. Brubygging, dialog og samarbeid
2. Tilgang på tenester og lokale
3. Kunnskap og kompetanse
4. Beredskap og krisehandtering
5. Diskriminering, rasisme og hatytringar

Satsingsområda støttar gjensidig opp under kvarandre. Under satsingsområda er det tilordna til saman 21 tiltak. Prioritering og oppfølging av desse vil bli gjort i samarbeid med sektoren, og departementet er godt i gang med dette arbeidet. Strategien vil vare fram til 2030.

I 2025 vart det utbetalt 1,19 mrd. kroner i statleg tilskot til trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, utrekna etter ein sats på 1 554 kroner per medlem. Til samanlikning var det samla tilskotet frå staten i 2024 på 1,08 mrd. kro-

ner. Auken på 106,9 mill. kroner nominelt kjem av eit høgare tilskotsbeløp per medlem i 2025 enn i 2024, og at det samla talet på tilskotsteljande medlemmer auka med nesten 18 000 frå 2024 til 2025. Talet på trus- og livssynssamfunn som søkte om registrering og/eller fremja krav om tilskot, gjekk også opp, frå 758 til 776 samfunn. Dei 776 samfunna hadde i alt 775 307 tilskotsteljande medlemmer.

Departementet har innhenta ei oversikt frå Statsforvaltaren sine fellestenester, som viser at 24 av 745 samfunn som har sendt inn årsrapport for 2025 per 7. juli 2026, opplyser at dei har fått til saman 50 000 kroner eller meir i bidrag frå ein eller fleire givarar i eit anna land enn Noreg. Desse tala er usikre. Av dei 24 samfunna er 14 kristne, fem muslimske og tre buddhistiske. Etter det opplyste i årsrapportane har bidraga komme frå følgjande land: Canada, Frankrike, Island, Israel, Kina, Spania, Storbritannia, Sveits, Sverige, Thailand, Tyrkia, Tyskland og USA. Oversikta seier ikkje noko om givarane er private eller statlege. Har bidrag komme frå eit land der staten ikkje respekterer retten til trus- og livssynsfridom, kan statsforvaltaren krevje at samfunnet informerer om kven givarane er, og storleiken på det respektive bidraget.

Den digitale løysinga som trus- og livssynssamfunn skal bruke ved innsending av krav om tilskot, registreringssøknader med meir, har blitt vidareutvikla og forbetra, men det er behov for å halde fram med dette arbeidet.

Fleire av endringane i trussamfunnslova Stortinget vedtok i 2025, tok til å gjelde frå 1. januar 2026, jf. Prop. 116 L (2023–2024) *Endringer i trussamfunnsloven (aktivitets- og antallskrav)* og Innst. 111 L (2024–2025). Nødvendige forskriftsendringar som følgje av lovendringane, tok til å gjelde frå same dato.

Trus- og livssynssamfunn som krev tilskot, må no stadfeste at dei vil arbeide for å oppnå minst 40 prosent kvinner og 40 prosent menn i styrande organ som forvaltar tilskotet. Frå og med 2027 må dei i årsrapporten dei sender til statsforvaltaren, opplyse om tiltak som er planlagde eller sette i verk. Denne aktivitetsplikta inneber at samfunn som ikkje kan dokumentere at dei har tiltak, kan bli nekta tilskot (men ikkje registrering). Stillingar og verv som etter likestillings- og diskrimineringslova oppfyller vilkåra for lovleg å gjere skilnad på grunn av kjønn, er unnatekne frå aktivitetsplikta.

Frå og med 2026 må trus- og livssynssamfunn ha minst 100 teljande medlemmer for å kunne bli registrerte og krevje tilskot etter trussamfunns-

lova. Tidlegare var det eit krav om minst 50 teljande medlemmer. Trus- og livssynssamfunn som er registrerte og har minst 100 medlemmer per 1. januar 2026, kan behalde registreringa og motta tilskot så lenge dei har minst 85 medlemmer.

Departementet har dei siste to åra arbeidd med reguleringa av teieplikta i trus- og livssynssamfunn. Prop. 102 L (2025–2026) vart lagd fram for Stortinget før sommaren 2026. Forslaga i proposisjonen inneber at den lovregulerte teieplikta for prestar og forstandarar i Den norske kyrkja og registrerte trussamfunn, blir flytta frå straffelova § 211 til ei ny føresegn i trussamfunnslova. Framlegget inneber i hovudsak ei vidareføring av gjeldande rett, men departementet gjer framlegg om nokre endringar for å tydeleggjere teieplikta og innføre to unntak frå teieplikta. I situasjonar som nemnde i barnevernslova § 13-2 første ledd bok-

stav a til e, blir det i forslaget gitt høve til å melde til barnevernet. Det blir også gitt ei moglegheit til å dele opplysningar for å unngå fare for liv og helse. Ingen av unntaka innfører ei meldeplikt, men gir personkrinsen som er omfatta av teieplikta, ein rett til å melde opplysningar vidare.

I desember 2024 utnemnde regjeringa eit ekspertutval om tilskotsordning for Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn. Utvalet skulle greie ut ulike tilskotsordningar for ei berekraftig og føreseieleg finansiering for sektoren. Rapporten frå ekspertutvalet var ferdig i august 2025 og teiknar opp tre moglege endringar i tilskotsordningane. Utvalet peikar også på fleire omsyn som kan inngå i ei vurdering dersom tilskotsordningane skal endrast. Rapporten har vore på høyring, og vidare oppfølging er til vurdering i departementet.

Tabell 4.7 Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, fordelte på religion/livssyn¹

	2010		2020		2025	
	Medlemstal	Pst.	Medlemstal	Pst.	Medlemstal	Pst.
Buddhisme	13 376	3,0	21 555	3,1	22 176	2,9
Hinduisme	5 175	1,2	12 153	1,7	14 320	1,8
Islam	98 953	22,0	182 826	26,2	197 390	25,5
Kristendom	245 664	54,6	372 651	53,4	384 324	49,6
Andre religionar	3 817	0,8	8 604	1,2	10 279	1,3
Livssyn	82 890	18,4	99 468	14,3	146 818	18,9
<i>I alt</i>	<i>449 875</i>	<i>100,0</i>	<i>697 257</i>	<i>100,0</i>	<i>775 307</i>	<i>100,0</i>

¹ Tabellen gjeld talet på tilskotsteljande medlemmer i trus- og livssynssamfunn.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå

Som det går fram av tabellen ovanfor, har det vore ein stor auke i talet på medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja frå 2010 til 2025. Om lag 75 prosent av befolkninga er enten medlem av Den norske kyrkja eller teljande medlem i eit anna trus- eller livssynssamfunn. Om lag 14 prosent av befolkninga var teljande medlem i eit trus- eller livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja i 2025. Den delen av befolkninga som ikkje er medlem av noko samfunn, er aukande.

Hinduistiske trussamfunn hadde den største prosentvise auken i perioden 2010–2025, etterfølgd av dei muslimske trussamfunna, livssynssamfunna og dei buddhistiske trussamfunna. I medlemstal utgjer dei kristne trussamfunna den største gruppa av samfunn utanom Den norske kyrkja, med nær halvparten av dei tilskotsteljande

medlemmene. Talet på medlemmer i dei kristne trussamfunna har auka med om lag 55 pst. i perioden 2010–2025. Dei muslimske trussamfunna hadde i alt 197 390 tilskotsteljande medlemmer i 2025, og islam er med dette den nest største religionen eller livssynet i Norge. Blant livssynssamfunna er Human-Etisk Forbund (HEF) det største. Forbundet har hatt ein sterk auke i medlemstalet i seinare år. Frå 2020 til 2025 auka talet på teljande medlemmer i HEF frå 93 276 til 139 719, ein auke på 50 prosent.

Eit særtrekk ved den norske trus- og livssynsdialogen er at han femnar om både religiøse og sekulære livssyn. I strategien for eit livssynssope samfunn som regjeringa lanserte sommaren 2025, er brubygging, dialog og samarbeid løfta fram som eige satsingsområde.

Dei organisasjonane som er etablerte som paraplyorganisasjonar for trus- og livssynssamfunna, har ei viktig oppgåve med å auke kunnskapen om dei ulike religionane og livssyna, både i samfunna og i sivilsamfunnet. Dei er òg viktige dialogpartnarar for offentlege styresmakter i ulike spørsmål. Departementet ser det som viktig å gi støtte til det brubyggjararbeidet som desse organisasjonane driv, og til andre tiltak som kan styrkje trus- og livssynsdialogen.

Departementet gir driftstilskot til *Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL)*, *Norges Kristne Råd* og *Muslimsk Dialognettverk*. Desse organisasjonane fekk ein auke i driftstilskotet frå 2026, som er ført vidare i 2027. Sjå omtale under kap. 881, post 78.

STL fekk òg tilskot for å leggje til rette for dialog mellom trus- og livssynssamfunn, LHBT+-organisasjonar og organisasjonar for skeive religiøse som opplever utfordringar i trus- og livssynssamfunn. Tilskotet er gitt til oppfølging av regjeringa sin handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfald (2023–2026).

Det samla tilskotet til dialogtiltak, som blir tildeelt etter søknad, var på 3,5 mill. kroner i 2025, fordelte på 21 søkjarar. Fleire av søknadene omfatta fleire prosjekt, og var eit samarbeid mellom ulike organisasjonar og trussamfunn. Dei fleste prosjekta handla om dialog og kunnskapsutvikling, men òg sosiale tiltak og undersøkingar fekk tilskot. Ordninga blir ført vidare i 2027.

Det teologiske fakultetet ved Universitetet i Oslo (UiO) får tilskot til kurstilbodet *Å være religiøs leder i det norske samfunn*. Kurset er retta mot religiøse leiarar med utanlandsk bakgrunn i Noreg, og kan takast med og utan studiepoeng. Forskingsstiftinga Fafo har utført eit forskings- og utgreiingsoppdrag om kva som kan bidra til at fleire religiøse leiarar og nøkkelpersonar i trus- og livssynssamfunn tar tilleggsutdanning knytt til rolla som trus- og livssynsleiar i Noreg. Departementet har på bakgrunn av rapport frå Fafo og i dialog med Det teologiske fakultet, UiO, vurdert moglege endringar i eksisterande kurstilbod og andre tiltak for å bidra til at fleire leiarar i trus- og livssynssamfunn fullfører tilleggsutdanning. Omtalen av målgruppa vil bli endra slik at kurset vil bli oppfatta som relevant for fleire. Det er også behov for å auke talet på studieplassar frå 20 til 25 plasser per studieemne. På sikt kan det vere aktuelt å greie ut behovet for å utvide kurstilbodet med regionale samlingar og kurs, jf. omtale av oppmodingsvedtak nr. 142, 12. desember 2023 i del I.

Kyrkjebygga

Kyrkjene er ein viktig del av den norske kulturarven. Dei fortel om opptil 1 000 års kulturhistorie og viser noko av det fremste nasjonen har produsert innan arkitektur, kunst og handverk. Saman med gravplassane rundt, er dei kjelder til oppleving og kunnskap. Dei fortel om religiøst liv som er levd, om stilhistorie, handverkstradisjonar og materialbruk opp gjennom tidene. Samstundes er dei fleste kyrkjene framleis i aktiv bruk av kyrkjelyden og som samlingsstad rundt høgtider i livet, men også som konsertarena, øvingslokale for lokale kor, møteplass for organisasjonar m.m. For mange er kyrkja eit signalbygg i lokalsamfunnet og ein stad der ein kan søkje trøyst eller samhold etter store ulykker og andre kriser som råkar samfunnet eller den einskilde.

Av dei om lag 1 630 kyrkjebygga vi har her i landet, tilhøyrrer nær 1 000 kategorien kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg. Dette er kyrkjebygg som Riksantikvaren har freda eller listeført. Dei fleste er det sokna i Den norske kyrkja som eig. I tillegg er nokre i privat eige, eller dei er eigde av stiftingar, museum, staten eller dei høyrer til eit anna trussamfunn.

Forvaltinga av dei kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygga må ta høgde både for kyrkjelege behov og interesser og for nasjonale og lokale kulturmiljøomsyn. Dette er det teke omsyn til i både *Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg* frå 21. februar 2024 og rundskriv Q-06/2020 som gir nærare reglar og rettleiing om forvalting av kulturmiljøverdiane i og rundt kyrkjene. Begge er utarbeidde i samarbeid med Klima- og miljødepartementet (KLD). Kyrkjene er også ein del av bevaringsstrategien for kulturmiljøet i bygdar og byar, og vil vere viktige å ta omsyn til i arbeidet med ny kulturmiljølov og endringar i tilskotsordningane Riksantikvaren elles forvaltar, sjå nærare omtale i budsjettproposisjonen frå KLD.

Det er kommunen som har det økonomiske ansvaret for drifta og vedlikehaldet av alle kyrkjebygga som sokna i Den norske kyrkja eig. Den daglege forvaltinga er det dei kyrkjelege fellesråda som har ansvaret for.

Det har lenge vore ei utfordring at mange av kyrkjene har eit stort etterslep i vedlikehaldet, og ikkje er godt nok sikra mot brann. I samband med delinga av verdiane i Opplysningsvesenets fond (no Allstad AS) vart det derfor vedteke at staten må ta eit større ansvar for å sikre dei kyrkjene som har størst kulturminneverdi, jf. handsaminga av Meld. St. 29 (2018–2019) *Opplysningsvesenets*

fond, og Meld. St. 16 (2019–2020) Nye mål for kulturmiljøpolitikken. Dette er følgt opp i bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg, som saman med *Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg* gir rammer for ein forsterka statleg innsats for dei kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygga gjennom Kyrkjebevaringsfondet, jf. omtale under.

Departementet har på bakgrunn av dette sett dette målet for kyrkjebygga:

-
- *Kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg skal vere i forsvarleg stand, i tråd med bevaringsstrategien.*
-

Dei årlege investeringsutgiftene i kyrkjebygga har lenge lege på rundt 600–700 mill. kroner, men har dei siste åra auka jamt. Ifølgje tal frå SSB per juni 2026 låg investeringsutgiftene i 2025 tett opp under 1 mrd. kroner. Auken kan ha samanheng med tiltakande aktivitet i bevaringsarbeidet. I perioden 2019–2023 vart det løyvd om lag 240 mill. kroner til kyrkjebevaring gjennom tilskotsordninga departementet hadde på kap. 882, post 61, medan det i 2024 og 2025 er samla utbetalt nærare 180 mill. kroner frå kap. 883 Kyrkjebevaringsfondet, post 60. Tilskotsløyvingane på kap. 882, post 61, er no avvikla og erstatta av tre bevaringsprogram for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg, som er etablerte innanfor ramma av bevaringsstrategien, sjå kap. 883 Kyrkjebevaringsfondet. Dei siste utbetalingane på kap. 882, post 61, vart gitte i 2025. Begge desse ordningane har kravd og krev kommunal eigendel.

I tillegg har staten i fleire år òg gitt tilskot til å setje i stand kyrkjebygg gjennom rentekompensasjonsordninga for kyrkjebygg over kap. 882, post 60. Sidan 2019 har det ikkje vore noka ny investeringsramme i rentekompensasjonsordninga. I 2025 vart det utbetalt rentekompensasjon på 117,6 mill. kroner, ein nedgang på 10,7 mill. kroner frå 2024 som følgje av nedgang i netto berekningsgrunnlag.

Bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg – Kyrkjebevaringsfondet

Bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg og tilskotsforskrifta som er utarbeidd på grunnlag av denne, gjeld for dei om lag 1 000 kyrkjebygga som er freda eller listeførte av Riksantikvaren, uavhengig av eigarskap.

Etter ei opptrapping dei fyrste åra kan det løyvast inntil 500 mill. 2024-kroner årleg til bevaring av kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg, inkludert kostnader til forvalting. Tempoet i opptrappinga er avhengig av talet og storleiken på godkjende søknader og kapasiteten i marknaden til denne typen prosjekt. Ei tilsegnsmakt gjer at tilskotsordninga blir føreseieleg for kyrkja og kommunane. For 2027 er det på bakgrunn av innmeldt behov frå programstyret for Kyrkjebevaringsfondet føreslått ei løyving på 527,4 mill. kroner, sjå omtale under kap. 883, post 60.

Utbetalingar gjennom tilskotsordninga er basert på behova i dei einskilde prosjekta. Tilskotsmottakar får tilsegn om tilskot til gjennomføring av prosjektet i sin heilskap, basert på godkjent kostnadsramme og utbetalingsplanar fordelte på år.

Etter tre tilskotsrundar er det ein tydeleg vekst i nye søknader og i talet på prosjekt som har fått tilsegn om tilskot. Kyrkjebevaringsfondet melder om at det er aukande merksemd om bevaringsstrategien og moglegheitene denne ber med seg. Innanfor innsatsområde 1, som er hovudprosjekt eller forprosjekt for sjølvstandsetjinga, vart det gitt tilsegn om tilskot til 44 prosjekt i 2024, 140 i 2025, og 418 så langt i 2026. I 2025 vart det også gitt tilsegn om tilskot til 14 prosjekt innanfor innsatsområde 2 (kunnskap og kompetanse), medan det i 2026 er gitt tilsegn om tilskot til 23 prosjekt innanfor innsatsområde 2, og 44 prosjekt innanfor innsatsområda 3 og 4 (oppleving/formidling og engasjement/deltaking). Det er fyrste gongen det er lyst ut og tildelt midlar innanfor innsatsområda 3 og 4. Etter siste utlysing i 2026 har totalt 322 kyrkjer fått tilsegn om tilskot til eit eller fleire istandsetjingsprosjekt. Av desse er 97 mellomalderkyrkjer i stein.

I 2024 vart det utbetalt nærare 72 mill. kroner i tilskot. I 2025 vart det utbetalt 106 mill. kroner i tilskot.

Avviket mellom løyvinga det enkelte år og faktiske utbetalingar skyldast i hovudsak forseinkingar i prosjekta. Kyrkjebevaringsfondet har på oppdrag frå departementet sett på moglegheitene for å justere på tidspunkt for utlysingar og tildelingar, slik at kyrkjeieigar får betre tid til å planleggje prosjekta og komme i gang i tråd med planen. Prosjekt Digital saksflyt, som etter planen skal gjennomførast i 2026 og vere klart for bruk i 2027, vil også medverke til å gjere planlegging enklare for både tilskotsmottakar og tilskotsforvaltar.

Programstyret har etablert eit fagråd for Kyrkjebevaringsfondet, som gjennom året har hatt tre møte og har komme med verdifulle innspel til arbeidet.

Gravplassane

Gravplassar og gravskikkar seier mykje om verdi-ane og kulturen som har prega landet vårt, og om korleis samfunnet endrar seg over tid. Gravplassane som kulturmiljø fortel historier om heile lokalsamfunn, slekter og einskildmenneske.

Norsk gravferdstradisjon har vore prega av kristen kulturhistorie, med ei sterk nasjonal kyrkje. Etter kvart som det kom andre trusretningar til, vart medlemmer av desse òg gravlagde på dei offentlege gravplassane. I Noreg har vi derfor berre nokre få eigne gravplassar for ulike trusretningar. Det at alle kan bli gravlagde på dei offentlege gravplassane, uavhengig av tru eller livssyn, er ein sentral verdi på dette området, og stiller krav til regelverket og til drifta av dei offentlege gravplassane.

At dei offentlege gravplassane blir haldne ved like og forvalta i samsvar med eigenarten dei har, inneber mellom anna at dei etterlatne og innbyggjarane generelt skal vere godt nøgde med den offentlege tenesteytinga, og at gravplassane blir skjømte med omsut og blir tekne vare på som kulturlandskap og kulturmiljø. Gravplassane frå mellomalderen har særskild høg kulturmiljøverdi og er automatisk freda, saman med samiske gravplassar frå 1917 eller tidlegare. Utvalde graver og gravfelt frå ulike tidsperiodar bør bevarast for å synleggjere utviklingstrekk og ulik praksis gjennom tidene. Vern bør likevel, så langt det lèt seg gjere, ikkje hindre bruk.

Departementet har med bakgrunn i dette fastsett dette målet for forvaltinga av dei offentlege gravplassane:

– *Dei offentlege gravplassane skal vere for alle.*

Det er Den norske kyrkja lokalt som etter lova har forvaltingsansvaret for gravplassane. Om lag 30 kommunar står for drifta av gravplassane i staden for dei kyrkjelege fellestråda i dei kommunane. Av desse har seks kommunar også overteke ansvaret som gravplass-styresmakt. Det er inngått lokale tenesteytingsavtalar om driftsoppgåver i om lag 20 prosent av kommunane.

Hos Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark har ein bygd opp eit kompetansemiljø, som i tillegg til å gjere vedtak etter lov og forskrift, skal rettleie lokale styresmakter og støtte departementet i arbeidet med kunnskapsinnhenting, statistikk og regelverksutvikling for gravplass-sektoren. I 2027 blir det lagt opp til å styrkje arbeidet hos Stats-

forvaltaren i Vestfold og Telemark med å rettleie gravplass-styresmaktene og kommunane om beredskap knytt til gravplassar og krematorium på ulike delar av krisespekteret. Statsforvaltarane har allereie generelle beredskapsoppgåver og kompetanse dei kan bruke for å løyse desse nye oppgåvene på gravplassområdet. Framlegget om å auke løyvinga følgjer opp Totalberedskapsåret og Nasjonal sikkerhetsstrategi.

Gravplassane blir finansierte gjennom kommunale løyvingar og ved brukarbetaling. I 2025 hadde fellestråda 1 223 mill. kroner i driftsutgifter til gravplassforvaltinga, mot 1 165 mill. kroner i 2024. Investeringsutgiftene var på 443 mill. kroner, mot 431 mill. kroner i 2024. Investeringsutgiftene går mellom anna til å utbetre og utvide gravplassane. I tillegg kjem utgifter til gravplassforvalting i dei kommunane som har teke over drifts- og/eller forvaltingsansvaret. Ifølgje tal frå Statistisk sentralbyrå var dei samla utgiftene til drift av gravplassane på 1 526 mill. kroner i 2025, mot 1 420 mill. kroner i 2024. Dette utgjer i snitt 33 870 kroner i driftsutgifter per gravlegging i 2025. Driftsutgiftene per gravlegging har dei siste ti åra auka med 31,9 prosent, frå 23 073 kroner i 2015. 44,4 prosent av utgiftene i 2025 vart finansierte gjennom betaling frå brukarane (mellom anna i form av festeavgift). Dette er ein marginal auke frå 2024, då brukarbetalinga låg på 43,7 prosent.

I 2025 vart 53,4 pst. av kistene kremerte. Dette er ein auke på to prosentpoeng frå 2024. Kremasjon aukar òg i mindre sentrale kommunar. Urnedsetjing er framleis den mest vanlege gravleggingsforma etter kremasjon, men statsforvaltarane rapporterer om ein auke i talet på søknader om oskespreiing.

I 2025 og 2026 er det arbeidd vidare med å digitalisere prosessen rundt livshendinga dødsfall og arv. Eit av måla er at vala og oppgåvene etterlatne må gjere etter gravplasslova, kan skje digitalt og ikkje som i dag ved å fylle ut eit skjema på papir. Digitaliseringa av informasjonsstraumen frå innbyggjarane via gravferdsbyråa til gravplass-styresmaktene lokalt og krematoria vil styrkje informasjonstryggleiken og personvernet samanlikna med å sende skanna papirskjema på e-post. Ein fyrste versjon av tenesta *Digital gravferdsmelding* har blitt teken i bruk av nokre innbyggjarar, gravplass-styresmakter, krematorium og gravferdsbyrå. *Digital gravferdsmelding* har to hovudelement. Det eine er ei innbyggjarløysing der etterlatne kan gjere val for gravferda. Det andre er ein kanal for deling av data slik at aktørane i gravferda (som gravplass-styresmakta, krematorium og gravferdsbyrå) har same, verifiserte og kor-

rette informasjon om vala som er tekne, slik at dei kan gjere sin del av jobben.

Utrullinga av *Digital gravferdsmelding* er avhengig av samspelet med fagsystema til gravplass-styresmaktene, krematoria og gravferdsbyråa. I staden for å rette merksemda mot landsdekkjande utrulling av *Digital gravferdsmelding*, har ein valt å prioritere å forbetre samspelet mellom fagsystema. Utrullinga i 2026 og 2027 vil med andre ord skje parallelt med forbetring av måten *Digital gravferdsmelding* fungerer på for dei profesjonelle aktørane. Etter kvart vil det bli utvikla nye funksjonar i *Digital gravferdsmelding* som gjer at innbyggjarane kan ta fleire val og løyse fleire oppgaver etter eit dødsfall digitalt.

Tenesta *Digital gravferdsmelding* er del av livshendinga dødsfall og arv, og blir utvikla av Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark i samarbeid med Digitaliseringsdirektoratet. Statsforvaltaren har trekt inn ulike organisasjonar og representantar for aktørane i arbeidet med utrullinga og vidareutviklinga av tenesta. Løyvinga skal i hovudsak brukast til prosjektleiing, brukartesting, design og programmering av løysinga, personvernvrderingar, utgreiing av juridiske spørsmål og utvikling av tilleggsfunksjonar i tenesta.

Noreg i tusen år – Nasjonaljubileet 2030

Regjeringa ønskjer at 1 000-årsjubileet for slaget på Stiklestad blir ei nasjonal markering, der Museene Arven AS er navet i jubileet. Museene Arven AS har sekretariatsoppgåver for jubileet og for den nasjonale komiteén for Nasjonaljubileet 2030. Komiteen er sett saman på ein måte som dekkjer

viktige delar av norsk samfunnsliv, og med personar som har kunnskap og evne til å bidra til at Nasjonaljubileet blir ei nasjonal markering.

I åra fram mot 2030 vil det vere ein jubileumsstafett med ulike tema og markeringar. Tusenårsmarkeringane skal skape engasjement, debatt og interesse for norsk historie og kulturarv i åra fram mot 2030.

I 2025 var temaet «Migrasjon og identitet» og dette vart blant anna markert gjennom det nasjonale utvandrarjubileet «Crossings 200», som markerte 200-årsjubileet for starten av den organiserte utvandringa frå Noreg til Amerika.

I 2026 er jubileumstemaet «Slekt og samfunn», og mottakarane av tilskot er Nordenfjeldske kunstindustrimuseum: kunstprosjektet Tusenårsteppet, Museene for Kystkultur og gjenreisinga av Finnmark IKS, Finnmark fylkeskommune, Pilegrimsfellesskapet Sandefjord, Norges Kristne Råd, Fortidsminneforeningen, Nordmørmusea AS, Nordic Voices, Sanden Media AS, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Nidaros Bispedømmeråd, og Sarpsborg kommune. For 2027 er temaet «Tilhørighet».

I tillegg til dei årlege temaa i jubileumsstafetten, har det utvikla seg satsingsområde, såkalla Tusenårstema, som inneber fleirårige temasatsingar. Desse er «Tru i 1000 år», «Pilegrim i 1000 år», «Kunst og handverk i 1000 år», «Musikk i 1000 år», «Mat og drikke i 1000 år» og «Ung i 1000 år».

For oversikt over markeringane regjeringa føreslår tilskot til i 2027, sjå omtale under kap. 881, post 77. Auka løyving frå budsjettforliket for 2026, blir ført vidare i 2027.

Nærare om budsjettforslaget

Utgifter under programkategori 11.50 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
880	Den norske kyrkja	2 788 264	2 885 609	2 989 376	3,6
881	Tilskot til trussamfunn m.m.	1 222 408	1 339 096	1 428 166	6,7
882	Kyrkjebygg og gravplassar	156 507	111 531	99 608	-10,7
883	Kyrkjebevaringsfondet	124 831	426 162	554 332	30,1
Sum kategori 11.50		4 292 010	4 762 398	5 071 482	6,5

Utgifter under programkategori 11.50 fordelte på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post- gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	22 312	35 629	40 295	13,1
50–89	Overføringer til andre	4 269 698	4 726 769	5 031 187	6,4
Sum kategori 11.50		4 292 010	4 762 398	5 071 482	6,5

Kap. 880 Den norske kyrkja

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
70	Rammetilskot til Den norske kyrkja	2 663 556	2 756 412	2 855 399
71	Tilskot til Sjømannskyrkja – Norsk kyrkje i utlandet	124 708	129 197	133 977
Sum kap. 880		2 788 264	2 885 609	2 989 376

Post 70 Rammetilskot til Den norske kyrkja

Frå posten blir det løyvd eit rammetilskot til Den norske kyrkja.

Tilskotet skal dekkje driftsutgifter og femnar i hovudsak om prestetenesta og dei regionale og nasjonale organa til kyrkja. Tilskotet inkluderer mellom anna støtte til opplæring innan tru og diakonien i kyrkjelydane. Frå og med 2026 inkluderer tilskotet òg refusjon av utgifter til kommunal prestebustad som overstig kontraktsfesta husleige for dei prestane som hadde buplikt med subsidiert leige før buplikta vart oppheva i 2015.

Det er Kyrkjemøtet som rår over midlane og vedtek korleis tilskotet skal brukast. Tilskotet skal ikkje brukast til å avlaste kommunane for utgiftene dei er pålagde etter trussamfunnslova § 14.

Departementet føreslår å redusere løyvinga med 3 mill. kroner for å finansiere arbeid hos Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark med å rettleie gravplass-styresmaktene og kommunane om beredskap knytt til gravplassar og krematorium. Sjå tilsvarende auke på kap. 881, post 21.

Departementet føreslår ei løyving på om lag 2,9 mrd. kroner i 2027.

**Post 71 Tilskot til Sjømannskirken
– Norsk kirke i utlandet**

Frå denne posten blir det gitt tilskot til Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet. Målet med tilskotet er å leggje til rette for at dei kan ta seg av den kyrkjelege beteninga av nordmenn i utlandet i samsvar med særpreget til organisasjonen som åndeleg, sosial og kulturell samlingsstad og dessutan beredskapsorganisasjon. Sjå nærare omtale av tilskotet i Prop. 1 S (2025–2026).

I tillegg til statstilskotet verksemda får, blir ho finansiert gjennom gåver frå private og tilskot frå norsk internasjonalt næringsliv. Resultatrekneskapen for Sjømannskirken (konsernrekneskapen), som inkluderer alle personalutgifter, viste i 2025 samla utgifter på 285,2 mill. kroner.

Departementet føreslår ei løyving på 134 mill. kroner i 2027.

Kap. 881 Tilskot til trussamfunn m.m.

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
21	Spesielle driftsutgifter	8 466	17 754	21 411
70	Tilskot til trus- og livssynssamfunn, <i>overslagsløyving</i>	1 186 845	1 284 542	1 368 704
77	Nasjonaljubileet 2030	8 687	12 000	12 333
78	Ymse faste tiltak	18 410	24 800	25 718
Sum kap. 881		1 222 408	1 339 096	1 428 166

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Posten skal dekkje utgifter til forskning og utviklingstiltak på trus- og livssynsområdet og innanfor feltet gravplassar, kremasjon og gravferd. Posten skal vidare dekkje kontingentar og utgifter som følgje av avtalar som departementet har forplikta seg til innanfor programkategorien. Frå posten blir det òg løyvd midlar til Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark for arbeidet deira med prosjektet *Digital gravferdsmelding*, som inngår i arbeidet med å digitalisere delane av livshendinga dødsfall og arv departementet har ansvar for.

Departementet føreslår å auke løyvinga med 3 mill. kroner i 2027 til arbeid hos Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark med å rettleie gravplassstyresmaktene og kommunane om beredskap knytt til gravplassar og krematorium.

Samla føreslår departementet ei løyving på 21,4 mill. kroner på posten i 2027.

Post 70 Tilskot til trus- og livssynssamfunn, overslagsløyving

Tilskota til trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja er heimla i *lov om tros- og livssynssamfunn* (trussamfunnslova). Trus- og livssyns-

samfunna får eit tilskot frå staten som svarar om lag til det staten og kommunane gir i tilskot til Den norske kyrkja, rekna per medlem, jf. trussamfunnslova § 5.

Løyvinga på posten følgjer av fire faktorar: utgifter til Den norske kyrkja over statsbudsjettet, utgiftene kommunane har til Den norske kyrkja, talet på medlemmer i Den norske kyrkja og talet på medlemmer i trus- og livssynssamfunna utanom Den norske kyrkja. I kapittel 3 i trussamfunnsforskrifta er det forklart korleis tilskota blir rekna ut.

Hovudelementa i ordninga er nærare omtalte i Prop. 1 S (2025–2026).

Departementet føreslår ei løyving på til saman 1,4 mrd. kroner i 2027.

Post 77 Nasjonaljubileet 2030

Løyvinga på posten går til tiltak i samband med Nasjonaljubileet 2030. Av løyvinga på posten føreslår departementet tilskot til jubileumstiltak, fordelte med:

- 3,13 mill. kroner til Museene Arven AS til å dekkje sekretariatsoppgåver til jubileet og for den nasjonale komitéen for Nasjonaljubileet 2030. Museene Arven AS blir òg løyvd

- 2,73 mill. kroner til forskingskoodinator og forskingsnettverk for Nasjonaljubileet 2030.
- 2 mill. kroner til Stiftelsen Saemien Sitje, som er hovudaktør i jubileumsstafetten i 2027, med ei koordinerande rolle og samarbeid om mange tiltak knytte til jubileumstemaet «Tilhørighet».
 - 200 000 kroner til Fortidsminneforeningen for markeringar på den sjøsamiske garden Elvebakken i Balsfjord i Troms.
 - 300 000 kroner til Hole kommune til markeringar knytte til historia om Olav den Heilage.
 - 50 000 kroner til Sjiraffen Kultur- og Kompetansesenter for førestillinga «Idiotenes historie».
 - 300 000 kroner til Norske Kveners forbund til prosjekt «Kväänin näkkyvyys: Met kuuluma-Kvensk synlighet: Vi høyrer til».
 - 200 000 kroner til *Institutt for kirke og oppvekst* til å utvikle pilegrimsmateriale for barn og unge knytt til prosjektet «Tusen år med kristen tro».
 - 100 000 kroner til Saemien Åålmege til arrangement under Samisk veke og under Saemien Åålmege si årlege familiesamling.
 - 200 000 kroner til Demokratifestival Trondheim til arrangementet Demokratifestivalen 2027.
 - 100 000 kroner til Fjord kommune til arrangement knytte til formidling av Olavsarven.
 - 400 000 kroner til Nidaros bispedømmeråd til ulike arrangement knytte til jubileumstemaet «Tilhørighet».
 - 150 000 kroner til EvolveHub til prosjektet «Kvadranten».
 - 300 000 kroner til Samarbeidsrådet for tro- og livssynssamfunn til ein nasjonal konferanse og eit lokalt seminar knytt til jubileumstemaet «Tilhørighet».
 - 50 000 kroner til Bizarra AS til teaterstykket «Migranten».
 - 300 000 kroner til Norges Kristne Råd til seminar, foredrag og fagsamtalar knytte til tema «Kristendom i 1000 år» og «Tro i 1000 år».
 - 100 000 kroner til Pilegrimsfellesskapet Sandefjord til ulike aktivitetar for å formidle forteljinga om Olav den Heilage.
 - 50 000 kroner til Seminarplassens Venner til temautstilling om sørsamisk handverk og folkeliv på garden Seminarplassen.
 - 100 000 kroner til Astrid Hansen Juvik til scenekunstprosjektet «Meningen med livet».
 - 120 000 kroner til Pilegrimsforbundet i Norge til ulike arrangement knytte til jubileumstemaet «Tilhørighet» og Olav den Heilage.

- 300 000 kroner til Fredrikstad kommune til ulike arrangement knytte til jubileumstemaet «Tilhørighet».
- 50 000 kroner til Kulturgården Bjerkem til prosjektet «Primstavens merkedager».
- 150 000 kroner til Stiftelsen Hilmar Alexander- sen til prosjektet «Arv på reise».
- 150 000 kroner til Kirkens bymisjon / Romano Kher kultursenter til prosjekt knytte til jubileumstemaet «Tilhørighet».
- 100 000 kroner til Nordmørsmusea, Regionalt pilegrimssenter Smøla til gjennomføring av tiltak langs nordlegaste delen av Kystpilegrimsleia.
- 700 000 kroner til Museene i Sør-Trøndelag ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum til kunstprosjektet «Tusenårsteppet».

Målet med desse tilskota er å bidra til at 1 000-årsmarkeringar skal skape engasjement, debatt og interesse for norsk historie og kulturarv i åra fram mot 2030. Kriterium for måloppnåing for dei namngitte tilskotsmottakarane omtalte ovanfor er om tildelinga er brukt i samsvar med føremålet for tilskota. Departementet og Riksrevisjonen kan setje i verk kontroll med at midlane blir brukte etter føresetnadene. Auken på 3 mill. kroner frå Saldert budsjett 2026 er ført vidare.

Departementet føreslår ei løyving på 12,3 mill. kroner i 2027.

Post 78 Ymse faste tiltak

Løyvinga på posten går til tiltak på trus- og livssynsområdet, som tilskotsordninga til dialogføremål, kurstilbodet *Å være religiøs leder i det norske samfunn* ved Universitetet i Oslo, til Hjelpeskilden Norge og driftstilskot til dialog- og paraplyorganisasjonar på trus- og livssynsfeltet.

Arbeidet som dialog- og paraplyorganisasjonane gjer, er eit viktig fundament for eit livssynssope samfunn. Målet med driftstilskotet er særleg å styrkje aktivitetane desse organisasjonane har som brubyggjarar mellom ulike trus- og livssynssamfunn og som kontaktledd til det offentlege. Dialog- og paraplyorganisasjonane må oppfylle kravet om å vere brubyggjarar mellom trus- og livssynssamfunn. Dei må ha god kontakt seg i mellom, med trus- og livssynssamfunna dei representerer, og styresmaktene. Organisasjonane bidreg også til å auke kunnskapen om tru og livssyn i samfunnet og i dei offentlege tenestene.

Til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) er det sett av eit driftstilskot på 11,7 mill. kroner. I 2026 ble løyvinga til STL auka

med 5 mill. kroner. Driftstilskotet blei auka mellom anna sidan det trengst ei styrking av arbeidet med trus- og livssynsdialog for unge, arbeidet med negativ sosial kontroll og dialog om LHBT+ i trus- og livssynssamfunn.

Til Norges Kristne Råd er det sett av 5,8 mill. kroner, og til Muslimske Dialognettverk er det sett av 3 mill. kroner i driftstilskot i 2027.

Til Hjelpekilden Norge er løyvinga på tilskotet på 0,8 mill. kroner til arbeid med negativ sosial kontroll i trus- og livssynssamfunn i samarbeid med Bufdir.

Det er lagt opp til å føre vidare tilskotet til kurstilbodet *Å være religiøs leder i det norske samfunn* ved Det teologiske fakultetet (TF) ved Universitetet i Oslo. Kurset er retta mot religiøse leiarar i Noreg, og kan takast med og utan studiepoeng. Som ein del av oppfølginga av vedtak 142,

12. desember 2023 (sjå omtale under del I) vil kurset frå og med oppstart hausten 2027 få auka talet på studieplassar frå 20 til 25 på kvart av emna på studiet og målgruppa utvidast ved at «utanlandsk bakgrunn» blir fjerna frå omtalen av kurset. Tilskotet til TF blir auka i tråd med auka tal på studieplassar.

Sjå ein meir utfyllande omtale av dei namngitte tilskota over i Prop. 1 S (2025–2026).

På posten er det vidare sett av midlar til tilskotsordninga til dialogføremaal, offentleg debatt og kunnskapsutvikling på trus- og livssynsfeltet. Ordninga vart regulert i forskrift frå 2022. Det blir gitt tilskot på mellom 50 000 og 400 000 kroner per prosjekt. Hovudelementa i ordninga er nærare omtalte i Prop. 1 S (2025–2026).

Departementet føreslår ei løyving på 25,7 mill. kroner i 2027.

Kap. 882 Kyrkjebygg og gravplassar

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
60	Rentekompensasjon – kyrkjebygg	117 641	96 625	84 150
61	Tilskot til freda og verneverdige kyrkjebygg, <i>kan overførast</i>	24 116		
70	Tilskot til sentrale tiltak for kyrkjebygg og gravplassar	14 750	14 906	15 458
	Sum kap. 882	156 507	111 531	99 608

Post 60 Rentekompensasjon – kyrkjebygg

Rentekompensasjonsordninga for istandsetjing av kyrkjebygg skal stimulere til sikring av kyrkjebygga og av utsmykkinga og inventaret i kyrkjene. Ordninga gjeld alle kyrkjebygga i Den norske kyrkja.

Løyvinga på posten skal dekkje beløp tilsvarende renteutgiftene for dei investeringskostnadene som det er gitt tilsegner om kompensasjon for i perioden 2005–2019. Det har ikkje vore gitt ny investeringsramme sidan 2019, og det er heller ikkje føreslått ny investeringsramme i 2027. Husbanken forvaltar rentekompensasjonsordninga. Utrekningsgrunnlaget for rentekompensasjonen er kostnadene til prosjektet, som Husbanken godkjenner ved søknad om utbetaling.

Hovudelementa i ordninga er nærare omtalte i Prop. 1 S (2025–2026).

Ut frå oppdaterte overslag for rentenivået og investeringsramma i ordninga, føreslår departementet ei løyving på 84,2 mill. kroner i 2027.

Post 70 Tilskot til sentrale tiltak for kyrkjebygg og gravplassar

Departementet føreslår at det blir gitt tilskot til Hovedorganisasjonen KA frå posten i 2027 òg. Midlane skal gå til oppgåvene KA har på kyrkjebyggfeltet, og til rådgiving og særlege prosjekt retta mot dei lokale gravplass-styresmaktene. Målet med tilskotet er at KA skal halde fram med arbeidet med å dokumentere tilstanden til kyrkjebygga, drifte Ordna eiendom (tidlegare kyrkjebyggdatabasen), syte for kurs og rettleingsmateriell innanfor brann- og innbrotsførebyggjande tiltak, energibruk og andre miljøtiltak.

Departementet føreslår òg å delfinansiere ei undervisningsstilling ved Noregs miljø- og biovitenskaplege universitet (NMBU). Målet for tilsko-

tet er at landskapsarkitektstudentar skal få undervisning i særlege krav som er knytte til gravplassar og utforminga av desse.

Alle tilskota blir utmålte på bakgrunn av søknad. Sjå ein meir utfyllande omtale av dei namngitte tilskota over i Prop. 1 S (2025–2026).

Departementet føreslår ei løyving på 15,5 mill. kroner i 2027.

Kap. 883 Kyrkjebevaringsfondet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	13 846	17 875	18 884
60	Tilskot til kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg, <i>kan overførast</i>	105 795	400 000	527 354
70	Driftstilskot bevaringsstrategi	5 190	8 287	8 094
	Sum kap. 883	124 831	426 162	554 332

Post 01 Driftsutgifter

For å forvalte bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg og tilhøyrande tilskotsordning er det oppretta eit programsekretariat i Trondheim, som er administrativt lagt til Kulturminneavdelinga hos Riksantikvaren. I tillegg er det oppretta eit programstyre for ordninga og eit Nasjonalt fagråd for Kyrkjebevaringsfondet.

Løyvinga på posten skal brukast til drift av programsekretariatet, programstyret og fagrådet med vidare. Løyvinga kan òg brukast til kompetanseutviklingstiltak i kyrkjebevaringsarbeidet. Driftsutgifter for deltakinga i programsekretariatet frå Hovudorganisasjonen KA og Kyrkerådet blir dekte på post 70. Departementet føreslår å auke løyvinga med 0,5 mill. kroner til arbeidet med prosjektet *Digital saksflyt*, mot tilsvarende nedjustering på post 70.

Departementet føreslår ei løyving på 18,9 mill. kroner i 2027, sjå òg omtale under post 70.

Post 60 Tilskot til kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg, kan overførast

Løyvinga på posten dekkjer utgifter til tilskotsordninga *forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg* knytt til *Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg*. Løyvinga dekkjer òg utgifter knytte til kompetansehevingstiltak for tilskotsmottakarane i tråd med føringane som går fram av innsatsområde 2, kunnskap og kompetanse, i bevaringsstrategien, som skjer i regi av programsekretariatet.

Hovudelementa i ordninga er nærare omtalte i Prop. 1 S (2025–2026). Tabellen under er grunnlag for utrekninga av tilsegnfullmakta i arbeidet.

Tabell 4.8 Status per budsjettår for forplikting til istandsetjing av kyrkjebygg, løyvingar og gjenståande forplikting ved utgangen av året (tal i mill. kroner).

År	Forplikting inngang år	Prisvekst ¹	Utgifter ²	Forplikting utgang år
2024	10 000,0		85,8	9 914,3
2025	9 914,3	406,5	124,8	10 195,9
2026 ³	10 195,9	356,9	509,8	10 042,9
2027 ³	10 042,9	381,6	558,9	9 865,7

¹ Deflator: 2025 (4,1 pst), 2026 (3,5 pst), 2027 (3,8 pst)

² Gjeld kap. 883, post 01, 60 og 70 og kap. 1429, post 01 (nominelle tal).

³ Budsjettal. Forpliktinga ved utgangen av 2027 er samla tilsegnsramme for bevaringsstrategien etter 2027, jf. romartalsvedtak IV.

Budsjettforslag for 2027

Departementet legg til grunn eit behov knytt til tilskotsordninga for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg som baserer seg på råd og kartleggingsarbeid gjennomført av programsekretariatet og programstyret for Kyrkjebevaringsfondet. Dette er delvis behov knytte til vidareføring og ferdigstilling av prosjekt som fekk tilsegner om tilskot i perioden 2024–2026, og delvis nye for- og hovudprosjekt som får støtte frå 2027.

Departementet føreslår på bakgrunn av dette ei løyving på 527,4 mill. kroner i 2027.

I tillegg kjem utgifter til bevaringsstrategien under post 01 og post 70. Sjå òg omtale under kap. 3883, post 50, og forslag til romartalsvedtak. Den

samla ramma for kva ein kan nytte til kyrkjebevaring over tid og årlege utbetalingar, inkluderer både tilskota til kyrkjebygg og utgifter til forvaltning.

Post 70 Driftstilskot bevaringsstrategi

Løyvinga på posten dekkjer driftstilskot for å stille fagressursar til rådvelde for programsekretariatet for Kyrkjebevaringsfondet tilsvarende 3,5 årsverk for Hovudorganisasjonen KA og 1,5 årsverk for Kyrkjerådet. Departementet føreslår å redusere løyvinga med 0,5 mill. kroner, mot tilsvarende auke på post 01. Flyttinga gjeld midlar til arbeidet med prosjektet *Digital saksflyt*.

Departementet føreslår ei løyving på 8,1 mill. kroner i 2027.

Kap. 3883 Kyrkjebevaringsfondet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
50	Overført frå Kyrkjebevaringsfondet	113 000		24 000
	Sum kap. 3883	113 000		24 000

Post 50 Overført frå Kyrkjebevaringsfondet

Utbytte og uttak frå Allstad AS skal vere øyremerkte bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg, jf. Prop. 82 L (2023–2024). Utbyttet blir overført til ein fondskonto oppretta i Noregs Bank, kalla «Kyrkjebevaringsfondet». Når tilgjengelege midlar på fondet skal brukast, blir desse førte som inntekt på kap. 3883, post 50. Inn-

tekta skal bidra til å finansiere utgifter til bevaringsprogramma i kyrkjebevaringsstrategien som blir løyvde over kap. 883 Kyrkjebevaringsfondet, post 60 Tilskot til kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg.

For 2027 er det budsjettert med 24 mill. kroner i innbetaling frå Allstad AS.

Løyvinga blir føreslått auka med 24 mill. kroner i 2027.

Programområde 28

Programkategori 28.50 Stønad ved fødsel, adopsjon og bidragsforskott

Hovudinnhald og prioriteringar

Dei økonomiske ordningane retta mot barnefamiliane er omfattande, og påverkar korleis barnefamiliar innrettar kvardagen sin. Regjeringa vil ha tryggleik for familiane sin økonomi, og ordningane skal vere i tråd med samfunnsutviklinga og tilpassa den kvardagen familiar har med skule, barnehage, fritidsaktivitetar og jobb. Arbeidsdeltaking er avgjerande for økonomien til barnefamiliane, men òg ein føresetnad for tilgang til arbeidskraft i samfunnet, høg verdiskaping samt høve til å halde ved lag gode velferdsordningar over tid.

Meld. St. 31 (2023–2024) *Perspektivmeldingen 2024*, peikar på at ei hovudutfordring i åra framover er tilgangen på arbeidskraft. Ordningane som er retta mot familiar, vert ofte nytta relativt tidleg i vaksenlivet og er med på å forme familielivet, men òg arbeidslivet. Ordningane bør derfor gi gode insentiv til å vere i arbeid og så langt som mogleg bidra til at den enkelte er i stand til å arbeide, samstundes som dei kan ta vare på seg sjølve og eigne barn.

Foreldrepengar og svangerskapspengar skal kompensere for tapt arbeidsinntekt knytt til svangerskap, fødsel eller adopsjon når foreldra må vere heime med små barn. Eingongsstønad er ei eingongsutbetaling til mødrer utan opptent rett til foreldrepengar, og er meint å bidra til å dekke nokre av utgiftene i samband med å få barn. Ordninga med bidragsforskott sikrar midlar til forsørginga av barnet når den forelderen som ikkje bur saman med barnet, av ulike grunnar ikkje betaler barnebidrag.

Det samla fruktbarheitstalet i Noreg har falle nesten kvart år sidan 2009, og nådde det historisk lågaste nivået i 2023 med 1,40 barn per kvinne. I 2025 såg vi 1 400 fleire fødselar enn året før og samstundes ein auke i det samla fruktbarheitstalet til 1,48. Regjeringa meinte det var naudsynt å få meir kunnskap om årsakene til utviklinga i fødselstala og kva for konsekvensar det kan få for samfunnet. Regjeringa sette ned eit utval som skulle gi ei samla framstilling av moglege årsaker til utvik-

linga i fødselstala og greie ut korleis det kan komme til å påverke samfunnet. Utvalet leverte utgreiinga si i februar 2026, NOU 2026: 2 *Politikk for nye generasjoner*, som har vore på høyring. Departementet arbeider no med ei stortingsmelding om tematikken, jf. oppmodingsvedtak 1212 av 20. juni 2025.

Mål

Arbeidsdeltaking er avgjerande for økonomien til barnefamiliane. Familieordningane treffer ofte foreldre relativt tidleg i yrkeslivet og vil slik vere formgivande for deira tilknytning til arbeidslivet og til korleis dei rettar inn kvardagen for å kunne kombinere arbeid med omsorg for barn. Familieordningane er over tid endra, både i innretting og nivå. Endringane er gjennomført enkeltvis, utan at nødvendigvis heilskap og måloppnåing er vurdert. Regjeringa vil jobbe vidare med å utvikle og tilpasse velferdsordningane for barnefamiliane.

BFD har for 2027 dette målet på området stønad ved graviditet, fødsel, adopsjon og bidragsforskott:

Mål

-
- *Ytingar som gir rom for å kombinere familieliv og arbeidsliv.*
-

Foreldre generelt har høg sysselsetting, og blant foreldrepar i alderen 30–49 år er om lag 9 av 10 sysselsett.²⁹ Samstundes varierer yrkesdeltakinga mellom ulike grupper. Mellom anna er litt under 7 av 10 blant dei som bur aleine med barn sysselsett, og sysselsettinga er jamt over lågare for mødrer enn for fedrar og for personar med innvandrarbakgrunn enn resten av befolkninga. Sjølv om sysselsettinga blant foreldre generelt er høg,

²⁹ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/foreldre-har-hog-sysselsetting>

er det framleis for mange som står utanfor arbeidsmarknaden. Til dømes var det i 2024 om lag 630 000 mellom 20–66 år utanfor arbeid og utdanning. Av desse var det særleg mange med helseutfordringar eller innvandrarbakgrunn.

Arbeids- og velferdsdirektoratet gjer i 2026 fleire undersøkingar og analyser av familieordningane. Dei gjennomfører ei ny foreldrepengeundersøking som vil gi kunnskap om foreldre sine preferansar, og dei gjer ein analyse av kva for konsekvensar ein redusert stønadsperiode for kontantstøtte har hatt mellom anna for foreldre si arbeidsdeltaking. Vidare gjer dei ein analyse av kva for konsekvensar innføringa av eit butidskrav for mottak av eingongsstønad har hatt, og kva som kjenneteiknar dei som mottar eingongsstønad og deira partnerar.

Resultatrapport og strategiar

I denne delen blir det gjort greie for gjennomførte tiltak og resultat som er oppnådd i 2025 og fyrste halvåret i 2026, og for planlagde tiltak i 2027.

Foreldrepengar

Foreldrepengeordninga er ein viktig del av velferdstilbodet til småbarnsforeldre, og legg til rette for foreldrebasert omsorg medan barna er heilt små. Foreldrepengar kan ytast til mor og far til barnet ved fødsel og ved adopsjon av barn under 15 år. Retten til foreldrepengar blir tent opp gjennom yrkesaktivitet. Ordninga kompenserer for bortfall av arbeidsinntekt når ein av foreldra er heime og har omsorga for barnet. Det gjer det mogleg for foreldre å sjølv ta seg av barnet det fyrste leveåret og halde på tilknytninga til arbeidslivet. Regjeringa har ført vidare tredelinga av foreldrepengeordninga, men har gjort endringar som gir auka fleksibilitet for familiar og forlenga foreldrepengeperioden med 11 stønadsdagar ved redusert inntektsdekning (80 prosent). Endringa

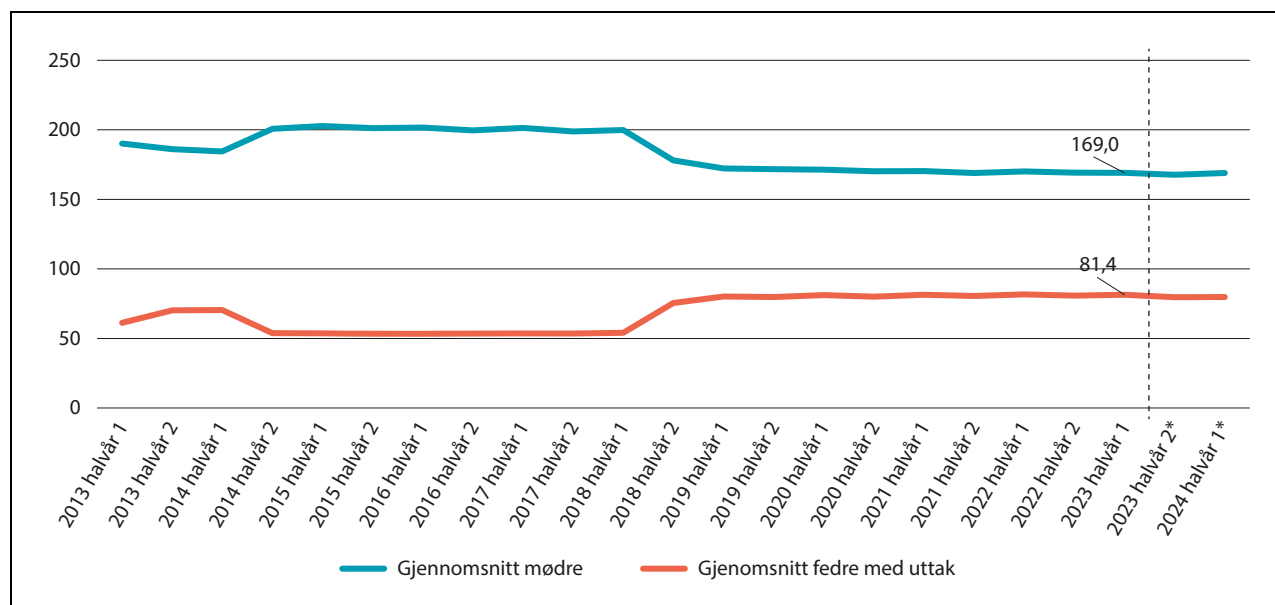
gir familiar større fleksibilitet og høve til å vere lenger heime med barnet med foreldrepengar, og er betre tilpassa barnehagestart. Det er òg gjort endringar som gir far fleire dagar med foreldrepengar, uavhengig av aktiviteten til mor.

Bruk av foreldrepengeordninga

Erfaringstal viser at lengda på fedrekvoten i stor grad er førande for kor stor del av foreldrepengeane fedrar tek ut. Fellesdelen blir som oftast nytta av mor. Når fedrekvoten har auka, har fedrar auka uttaket sitt – og omvendt. Tal frå Arbeids- og velferdsdirektoratet syner at fedrar i 2025 i snitt tok 31,2 prosent av dei samla foreldrepenge-dagane. Dette er 11,7 prosentpoeng høgare enn tilsvarende tal for fedrar i 2018, det vil seie før innføringa av ein tredelt foreldrepengeperiode.

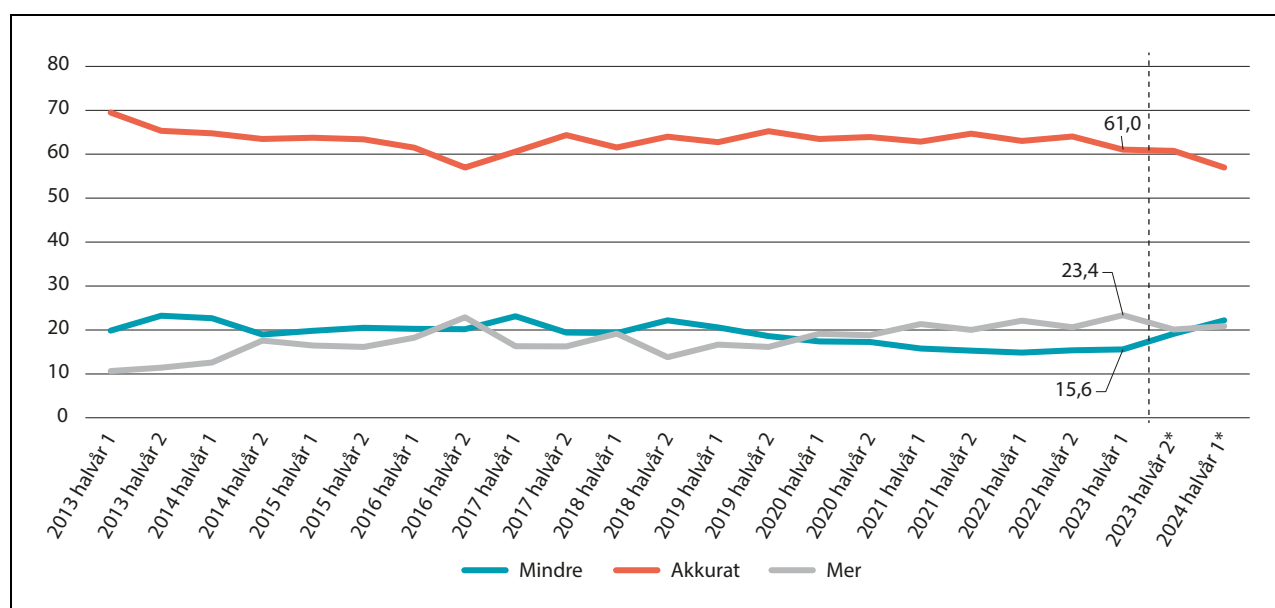
Dei siste tilgjengelege tala for fedrar som er garantert å vere ferdige med uttaket av foreldrepengar, er frå fyrste halvår 2023: 61 prosent av fedrane tok ut akkurat fedrekvoten, 23,4 prosent tok ut meir enn lengda på fedrekvoten, medan 15,6 prosent tok ut mindre enn fedrekvoten. Frå 1. august 2024 vart stønadsperioden for dei som vel 80 prosent dekningsgrad, 11 dagar lengre. Dette har ført til at betydeleg fleire vel redusert kompensasjon og lengre stønadsperiode. I løpet av fyrste halvår 2026 var det 48 prosent som valde 80 prosent dekningsgrad. Dette er meir enn ei dobling samanlikna med same periode i 2024, då delen var 18,6 prosent. Dette tyder på at endringa gjorde det mogleg for fleire foreldre å tilpasse foreldrepengeperioda til familiens behov. Ei ny foreldrepengeundersøking er sendt ut, og vi vil her få oppdatert kunnskap om bruken av ulønt permisjon og foreldrepengar.

Figurane under syner høvesvis utviklinga i uttak av dagar med foreldrepengar for mor og far/medmor og korleis fedrar/medmødrer gjer foreldrepengeuttak sett opp mot fedrekvoten.

Figur 4.3 Gjennomsnittlig tal på dagar med foreldrepengar for mødrer og fedrar

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Figur 4.4 Fedrane sin bruk av foreldrepengerperioden, del som bruker mindre, akkurat eller meir enn lengda på fedrekvoten

Merk: Fedrar som fekk barn i perioden etter fyrste halvåret 2023, kan framleis ha uttak av foreldrepengar til gode, noko som kan endre dei endelege tala frå etter fyrste halvåret 2023.

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 4.9 Fødsalar og bruk av foreldrepengordninga 2019–2025

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2024– 2025
Talet på levandefødde barn (SSB)	54 495	52 979	56 060	51 480	51 980	54 013	55401	1 388
Uttak av foreldrepengedagar fordelt på kjønn (fødsel og adopsjon)								
Kvinner, prosent	74,5	68,4	69,3	67,3	68,1	68,2	68,8	0,6
Menn, prosent	25,5	31,6	30,7	32,7	31,9	31,8	31,2	-0,6
Talet på kvinner med minst éin dag med foreldrepengar ved fødsel	82 010	77 208	79 574	77 591	75 493	78 571	81 711	3 140
Del av desse med 100 prosent lønnskompensasjon, prosent	73,8	77,6	79,1	79,8	81,3	76,9	61,8	-15
Talet på menn med minst éin dag med foreldrepengar ved fødsel	56 852	59 068	60 412	62 838	60 739	64 190	68 274	4 084
Gjennomsnittleg foreldrepeng grunnlag for kvinner ved fødsel (kroner)	441 289	475 226	492 957	515 294	546 647	590 870	647 667	45 796
Gjennomsnittleg foreldrepeng grunnlag for menn ved fødsel (kroner)	509 836	542 614	563 491	591 260	622 535	653 712	699 508	45 796
Delen kvinner med gradert uttak av foreldrepengar ved fødsel, prosent	4,6	4,7	4,6	4,9	4,8	4,8	4,7	-0,1
Delen menn med gradert uttak av foreldrepengar ved fødsel, prosent	21,9	21,7	20,5	20,1	19,7	19,2	18,2	-1,0
Talet på menn med minst éin dag med foreldrepengar ved fødsel utan rett til fedrekvote (mor har hatt eingongsstønad)	1 641	1 765	2 076	2 335	3 320	5268	4 087	-1 181
Talet på personar med eingongsstønad ved fødsel	10 411	9 675	9 671	7 865	8 440	7 481	7 723	242

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon

Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon vert gitt til mødrer (og i nokre tilfelle fedrar) utan opptent rett til foreldrepengar eller til dei som vel eingongsstønad sjølv om dei har opptent rett til foreldrepengar. Eingongsstønaden er ei særnorsk

yting som gir mor ei eingongsutbetaling som kan nyttast til å dekkje utgifter i samband med å få barn. Ytinga er ikkje avhengig av tidlegare inntekt, slik som foreldrepengordninga.

I 2025 var det om lag 7 700 som mottok stønaden. Tal frå 2023 viser at om lag 65 prosent av motakarar av eingongsstønad er fødte i utlandet, mot

21 prosent av mottakarane av foreldrepengar. Dei er overrepresentert i låginntektsushald og om lag 10 prosent bur aleine med barn. Vidare er mottakarar av eingongsstønad i snitt yngre enn dei som får foreldrepengar.

Eingongsstønaden er meint å kompensere for utgifter ein har når barn kjem til, og sidan det er ei eingongsutbetaling er den ikkje meint å skulle forsørge barnet eller familien over tid. Ytinga kan utbetalast frå veke 22 i svangerskapet. Arbeids- og velferdsdirektoratet har tidlegare opplyst om at fleire Nav-kontor erfarer at ein del mottakarar har utfordringar knytt til disponering av ei høg eingongsutbetaling, og at ytinga kan være brukt opp ei god stund før barnet vert født.

Stønaden er auka frå 35 263 kroner i 2013 til dagens sats på 92 648 kroner, som har vore den same sidan 2023. Mottakarar av eingongsstønad får også, som alle andre med barn, barnetrygd på over 24 000 kroner i året. Samla gir dette ei utbetaling i barnets fyrste år på nærare 117 000 kroner. Dette er høgare enn det som er vurdert å vere kostnader ved å ha barn det fyrste året. Forbruksforskningsinstituttet SIFO ved OsloMet, publiserer kvart år eit referansebudsjett der dei vurderer kva som er vanlege forbruksutgifter for ulike typar hushald. Dei reknar dei individspesifikke kostnadene til barn det fyrste året i 2025 til litt under 69 000 kroner. Det finst òg andre mål for hushalda sine kostnader. Statistisk sentralbyrå gjennomfører ei forbruksundersøking som gir eit innblikk i gjennomsnittleg forbruk i norske hushald. Ved å samanlikne dei forbruksområda som blir fanga opp i både forbruksundersøkinga og referansebudsjettet, finn vi at nivået i referansebudsjettet for par med to barn og einslege forsørgjarar med barn ligg ein del høgare enn gjennomsnittleg forbruk i hushalda.

Det blir ofte vist til foreldrepengeordninga og kompensasjonen foreldre med arbeidsinntekt får. Departementet viser til at foreldrepengeordninga kompenserer for at denne gruppa mistar inntekt medan dei er heime i foreldrepermisjon. Nokre mottakarar av eingongsstønad er mottakarar av livsopphaldsytingar og får eingongsstønaden i tillegg. Nokre grupper kan vere utan eller ha svært låg inntekt eller vere mellom ulike livsfasar. Av dei som fekk eingongsstønad i 2023, fekk til dømes rundt 21 prosent også studiestipend frå Lånekassa. Studentar som har eller får barn har i tillegg rett på egne ordningar i Lånekassa. Mellom anna kan studentar som får barn få basislån gjort om til stipend for 49 veker, og dei kan få eit eige barnestipend som blir utbetalt månadleg. Regjeringa har auka basislånet og barnestipendet med

10 prosent ut over prisveksten dei siste åra. Sjå nærare omtale i Prop. 1 S (2026–2027) for Kunnskapsdepartementet.

Det har vore ein reduksjon i talet mottakarar av eingongsstønad på 26 prosent frå 2016 til 2025. Det har samstundes vore ein generell nedgang i talet på fødsjar, noko som kan ha betydning for nedgangen i mottakarar. Generelt kan høge kontantoverføringar frå det offentlege påverke insentiva til og behovet for å ta seg arbeid, og eingongsstønaden blir gitt i ein periode i livet der det ofte vil være særskilt viktig å opparbeide seg ei tilknytning til arbeidslivet. Eingongsstønaden er ikkje eigna som eit låginntektstiltak, fordi han ikkje betrar situasjonen til familiane over tid. Offentlege ytingar bør ha ei klar grunngiving og vere godt og effektivt innretta. Ein meir prinsipiell eingongsstønad bør ligge nærare utgiftene familiar har til barnet det fyrste året, ta omsyn til det samla stønadsnivået familiar mottar og ikkje svekke insentiv til arbeid. Departementet føreslår derfor å redusere satsen for eingongsstønaden til 67 100 kroner frå 1. juli 2027. Eit slikt stønadsnivå vil kunne dekkje utgiftene familiar har til barnet det fyrste året og kome i tillegg til barnetrygda.

Bidragforskott

Foreldre har ansvar for å forsørge barna sine etter den økonomiske evna si. Dette ansvaret gjeld uavhengig av om foreldra bur saman med barnet eller ikkje. Barnebidrag er eit økonomisk bidrag frå den eine forelderen når foreldra ikkje bur saman, og er eit verkemiddel for å sikre barnets rett til å bli økonomisk forsørgt. Dersom barnebidrag av ulike årsaker ikkje blir betalt, eller blir betalt for seint, kan det offentlege forskottere eit månadleg underhaldsbidrag til barnet (bidragforskott). Føremålet med bidragforskottet er å sikre at barnet får eit minste månadleg underhaldsbidrag. Det offentlege har krav på refusjon for utlagt bidragforskott og trer inn i retten til barnebidrag for det same beløpet som er utbetalt.

Bidragforskott blir ytt for barn under 18 år, og blir utbetalt til den forelderen barnet bur saman med (forskottsmottakaren). Ytinga blir utbetalt per barn etter tre satsar: «redusert forskott», «ordinært forskott» eller «auka forskott». Ytinga er behovsprøvd, og kva for sats ein eventuelt kan få avheng av inntekta til forskottsmottakaren, talet på egne barn i eigen husstand og om forskottsmottakaren er einsleg eller gift/sambuande. Forskottsmottakarane med dei lågaste inntektene vil òg kunne få eit tillegg på ein tredje-

Tabell 4.10 Talet på barn med bidragsforskott i 2024 og 2025

	Gjennomsnitt 2024	Gjennomsnitt 2025	Endring i prosent 2024–2025
Barn med bidragsforskott	51 878	52 444	1,1

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

del av ordinær forskottssats dersom barnet er over 11 år. I juni 2026 var talet på barn med vedtak om bidragsforskott 52 935, noko som er ein reduksjon på over 25 prosent prosent dei siste 10 åra.

Departementet har sett i gang ein gjennomgang av regelverket for barnebidrag, medrekna regelverket for bidragsforskott, der innrettinga av ordningane vil bli vurdert.

Fødselstal og fertilitet

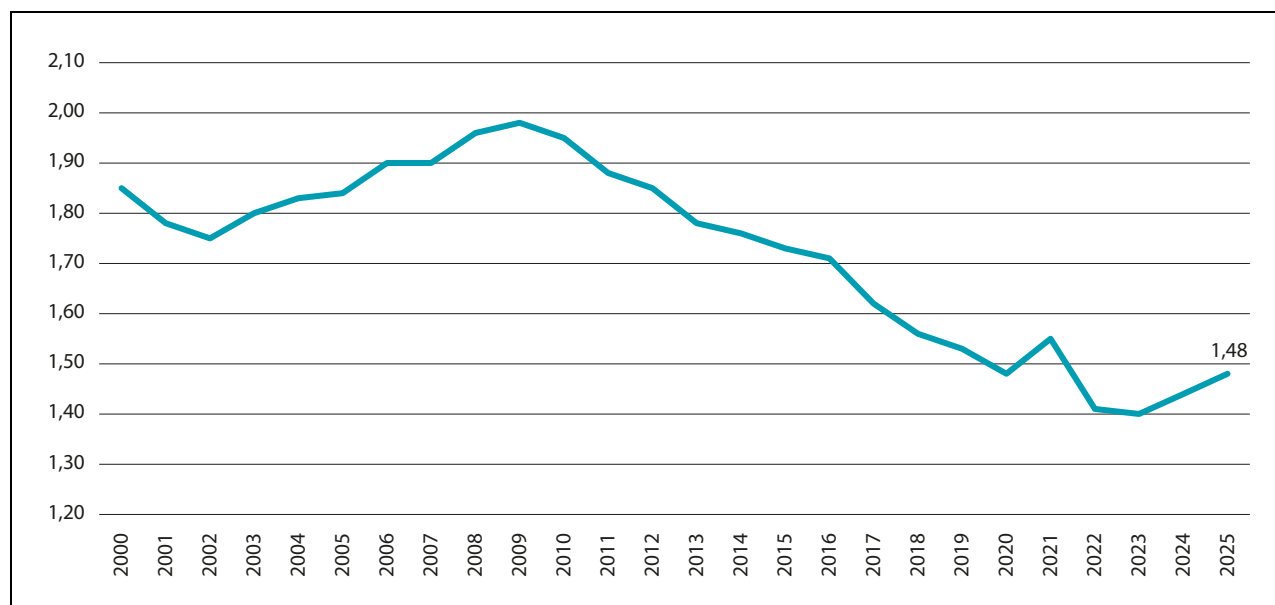
Utviklinga i talet på barn per kvinne kan målast på to måtar: samla fruktbarheit eller kohortfruktbarheit. Det samla fruktbarheitstalet er eit mål på kor mange barn kvinner i gjennomsnitt vil få i løpet av livet basert på talet fødselar det kalenderåret. Kohortfruktbarheit viser kor mange barn ein kohort (eit årskull) kvinner har fått gjennom livsløpet, målt ved talet barn dei har fått ved fylte 45 år. Utviklinga i kohortfruktbarheita er meir stabil over tid ettersom ho ikkje blir påverka av når i livet kvinner får barn eller alderssamansetjinga i befolkninga.

Fødselstalsutvalet leverte NOU 2026: 2 *Politikk for nye generasjonar* i februar 2026. Utgreiinga blei gjort på bakgrunn av at nordmenn ser ut til å få færre barn enn tidlegare. Utvalet peikte mellom anna på sein familieetablering og knapp tid i småbarnsfasen som drivkrefter bak nedgangen i fødselstala. Utvalet føreslo ei rekkje tiltak som skal bidra til ein meir fleksibel og smidig overgang frå foreldrepengar til barnehage, mindre utanforskap og ein betre balanse mellom arbeidstid og familietid for foreldre med yngre

barn. Regjeringa vil leggje fram ei stortingsmelding om tematikken, jf. oppmodingsvedtak 1212.

Utviklinga med lågare fødselstal vil ha stor innverknad på samfunnsutviklinga i Noreg, både på kort og lang sikt. Det mest markerte fallet i fødselstala har vore blant unge vaksne i aldersgruppene 20–24 år og 25–29 år. I dag er nesten seks av ti 30-åringar utan barn. Utsetjing av familieetablering er ofte planlagd og kan vere positivt for den einskilde sin økonomi, utdanning og livsutfalding. Samstundes ser det ut til at stadig fleire vil få færre barn enn dei ønskjer, og vil få barn seinare enn dei ønsker. Ufrivillig barnløyse er forbunde med dårlegare psykisk helse, og heng i stadig større grad saman med andre indikatorar på utanforskap.

Låge fødselstal kan isolert sett gi betre offentlege finansar og mindre behov for arbeidskraft på kort sikt, ved at det blir færre utgifter til barn og unge. Verknaden for offentlege finansar på lengre sikt er usikker. Låge fødselstal har dei siste tiåra blitt motverka av innvandring. Med nedgang i fødselstala er det mogleg at vi i tida framover vil oppleve auka ubalanse mellom storleiken på generasjonane. Færre barn og unge og ei aldrande befolkning vil ha stor innverknad på alle delar av samfunnet, og fødselstalsutvalet meinte at ein bør søke å unngå kohortfruktbarheit under 1,5. Det samla fruktbarheitstalet i Noreg har falle frå toppunktet i 2009 på 1,98 barn per kvinne til 1,48 barn per kvinne i 2025. Kvinnene ved slutten av sin fertile alder hadde i 2025 ei kohortfruktbarheit på 1,89 barn. Det er uvisst kva kohortfruktbarheita for dei yngre generasjonane vil bli.

Figur 4.5 Samla fruktbarheitstal, kvinner, etter år og statistikkvariabel

Kjelde: Statistisk sentralbyrå

Nærare om budsjettforslaget**Kap. 2530 Foreldrepengar**

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
70	Foreldrepengar ved fødsel, <i>overslagsløyving</i>	28 265 179	29 269 000	33 742 000
71	Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsløyving</i>	730 558	730 000	612 000
72	Feriepengar av foreldrepengar, <i>overslagsløyving</i>	726 729	770 000	910 000
73	Foreldrepengar ved adopsjon, <i>overslagsløyving</i>	16 163	18 000	11 000
Sum kap. 2530		29 738 629	30 787 000	35 275 000

Stønadene under kap. 14 i folketrygdlova skal sikre inntekt i samband med svangerskap, fødsel og adopsjon og gi støtte til kvinner som ikkje har tent opp rett til foreldrepengar.

Måloppnåinga for ordningane blir mellom anna vurdert ut frå om dei blir forvalta i samsvar med lova, og sakshandsamingstida i forvaltninga.

Tildelingskriteria er omtalt under dei einskilde budsjettpostane nedanfor og går òg fram av folketrygdlova kap. 14.

Arbeids- og velferdsetaten forvaltar stønadene under kap. 14 i folketrygdlova.

Budsjettforslaga under kap. 2530 byggjer i hovudsak på befolkningsframskrivinga til Statistisk sentralbyrå og lønsutviklinga.

Departementet føreslår ei løyving på 35 275 mill. kroner under kap. 2530, postane 70–73. Sjå tabellen ovanfor for forslag til løyving på dei ulike postane.

Post 70 Foreldrepengar ved fødsel, overslagsløyving

Foreldrepengar ved fødsel blir betalt ut etter reglane i folketrygdlova §§ 14-5 til 14-16. Eit vilkår for rett til foreldrepengar er at stønadmottakaren har vore yrkesaktiv med pensjonsgivande inntekt i minst seks av dei ti siste månadene før stønadsperioden startar.

Stønadsperioden ved fødsel er 49 veker med full sats (100 prosent lønskompensasjon). Stønadsperioden med 80 prosent lønskompensasjon er 306 dagar (61,2 veker). Valet av kompensasjonsnivå gjeld for begge foreldra og for heile stønadsperioden. Inntekt over seks gongar grunnbeløpet i folketrygda (6 G) gir ikkje grunnlag for foreldrepengar. Per 1. mai 2026 er grunnbeløpet 136 549 kroner. Når stønadsperioden med 100 prosent lønskompensasjon er avgrensa til 49 veker, vil det høgast moglege beløpet per stønadstilfelle vere 772 027 kroner. Inntektsgrensa følgjer den til kvar tid gjeldande G-verdien.

Når begge foreldra har tent opp rett til foreldrepengar og 100 prosent lønskompensasjon er vald, er 15 stønadsveker øyremerkte kvar forelder (mødrekvote og fedrekvote), og 16 veker kan dei dele mellom seg (fellesdelen). Dersom foreldra har valt 80 prosent lønskompensasjon, er mødrekvoten og fedrekvoten 19 veker og fellesdelen 20,2 veker. Stønadsperioden for mor startar med permisjonen tre veker før fødselen, og desse vekene kjem i tillegg til mødrekvoten.

Foreldrepengar kan takast ut gradert i samsvar med ein skriftleg avtale med arbeidsgivaren om delvis arbeid. Foreldrepengar kan fritt utsettast, men uttaket av foreldrepengar må vere avslutta seinast innan barnet fyller tre år.

Under post 70 høyrer òg svangerskapspengar som blir gitt i samsvar med vilkåra i folketrygdlova § 14-4. Svangerskapspengar blir gitt til friske gravide kvinner som ikkje kan halde fram i arbeid under svangerskapet fordi arbeidet kan føre til risiko for skade på det ufødde barnet. I 2025 fekk 8 511 kvinner svangerskapspengar.

Post 71 Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon, overslagsløyving

Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon blir ytt til kvinner (og i nokre tilfelle fedrar) som ikkje har tent opp rett til foreldrepengar, jf. folketrygdlova

§ 14-17. I 2025 var det 7 723 personar som mottok eingongsstønad. Det er ein auke frå 2024.

Departementet meiner at eingongsstønaden bør gjerast meir prinsipiell. Departementet føreslår å endre satsen frå 1. juli 2027 frå 92 648 kroner til 67 100 kroner. Eit slikt stønadsnivå ligg nærare utgiftene familiar har til barnet det fyrste året. I 2027 er endringa rekna å gi ei innsparing på 108 mill. kroner i utgiftene til eingongsstønad og ei meirutgift på 2 mill. kroner i utgiftene til foreldrepengar. Netto er endringa rekna å gi ei innsparing på 106 mill. kroner i 2027, 202 mill. kroner i 2028 og 200 mill. kroner i året frå 2029. Sjå nærare omtale over.

Post 72 Feriepengar av foreldrepengar, overslagsløyving

Feriepengar av foreldrepengar blir gitt i samsvar med vilkåra i folketrygdlova § 14-8. Folketrygda yter feriepengar til arbeidstakarar med 10,2 prosent av utbetalte foreldrepengar for dei fyrste 12 vekene av kvar stønadsperiode, alternativt for 15 veker dersom det er valt 80 prosent lønskompensasjon.

Post 73 Foreldrepengar ved adopsjon, overslagsløyving

Foreldrepengar ved adopsjon blir gitt etter vilkåra i folketrygdlova §§ 14-5 til 14-16 ved adopsjon av barn under 15 år. Ved adopsjon er stønadsperioden 46 veker med 100 prosent lønskompensasjon eller 58,2 veker med 80 prosent lønskompensasjon. Når begge foreldra har tent opp rett til foreldrepengar, har kvar av foreldra 15 veker øyremerkte til seg (fedrekvoten og mødrekvoten). Ved 80 prosent lønskompensasjon er mødrekvoten og fedrekvoten på 19 veker, medan fellesperioden er 20,2 veker.

Sjå elles omtalen under post 70.

Kap. 2531 Bidragsforskott

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
70	Forskott til utbetaling, <i>overslagsløyving</i>	731 041	735 000	820 000
	Sum kap. 2531	731 041	735 000	820 000

Post 70 Forskott til utbetaling, overslagsløyving

Forskotteringsordninga er regulert i lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott (forskotteringslova). Bidragsforskottet er inntektsprøvd ut frå inntekta til mottakaren, talet på barn i husstanden og om vedkommande bur aleine med barnet/barna eller ikkje. Stønaden blir i dag ytt etter tre satsar, som blir indeksregulerte kvart år per 1. juli. Satsane frå 1. juli 2026 er: redusert forskott 1 040 kroner per barn per måned, ordinært forskott 1 560 kroner per barn per måned og auka forskott 2 080 kroner per barn under 11 år per måned og 2 600 kroner per barn over 11 år per måned. Retten til forskott fell bort ved ei inntekt

over 686 400 kroner. Arbeids- og velferdsetaten forvaltar forskotteringsordninga.

Budsjettoverslaget blir fastsett på bakgrunn av venta tal på barn med bidragsforskott og utbetaling per barn. Tilstått forskott kan utbetalast dersom barnebidraget ikkje er innbetalt innan fristen. Dersom fastsett bidrag er lågare enn tilstått forskott, blir differansen utbetalt. Om lag 70 prosent av tilstått forskott kjem til utbetaling. Når eit forskott er utbetalt, blir innbetaling frå bidragspliktige ført som refusjon av bidragsforskott på kap. 5706, post 70, jf. omtale under.

Departementet føreslår at posten får stikkordet «overslagsløyving».

Departementet føreslår ei løyving på 820 mill. kroner i 2027.

Kap. 5706 Bidragsforskott

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
70	Refusjon frå bidragspliktige	172 635	192 000	193 000
	Sum kap. 5706	172 635	192 000	193 000

Post 70 Refusjon frå bidragspliktige

Nav krev refusjon for utbetalt bidragsforskott i barnebidraget frå dei bidragspliktige, sjå omtale under kap. 2531, post 70. Innbetalingane blir ført på denne posten.

Dei siste åra har innbetalinga frå dei bidragspliktige vore på om lag 24 prosent av det som blir utbetalt i forskott i den same perioden. Venteleg vil nivået halde seg likt i 2027.

Departementet føreslår ei løyving på 193 mill. kroner i 2027.

Del III
Omtale av særlege tema

5 Forsking og utvikling

Departementet treng god kjennskap om utviklinga i eigen sektor og kva for tiltak som verkar for å nå måla til regjeringa. Relevant og oppdatert forskning er naudsynt for å utvikle effektiv og treffsikker politikk. Barne- og familiedepartementet ønskjer å bruke forskingsmidlane på temaa der kunnskapsbehova er størst.

Sektoransvaret til BFD omfattar mellom anna rettane til barn, levkåra for barnefamiljar, barn og unge si deltaking i samfunnet, trygg digital oppvekst, vald og overgrep og barnevernet. Kunnskapsgrunnlaget skal bidra til å gi barn og unge ein best mogleg start på livet og oppvekst, slik at dei, så langt råd er, får like høve til å utvikle seg og delta i samfunnet. Departementet har òg ansvar for forbrukarpolitikken, som må byggje på fakta og gode kunnskapar om situasjonen til forbrukarane. I tillegg har departementet ansvar for lovverk og tilskotsordningar på trus- og livssynsfeltet og gravplass-sektoren. I denne samanhengen er det viktig med kunnskap om kva for rolle religion og livssyn har i eit meir mangfaldig samfunn.

BFD har ein forskingsstrategi for perioden 2022–2026. Ein revidert versjon av strategien vil gjelde frå 2027. Hovudmålet til strategien er at forskning skal bidra til heilskapleg og langsiktig kunnskapsutvikling for utforminga av politikk, tenester og lovverk.

5.1 Forsking og utvikling på familie- og oppvekstfeltet

Barn i fattige familjar

I 2026 sluttfører SSB, i samarbeid med FHI og NIFU, eit fleirårig prosjekt om barn som veks opp i fattigdom. Den siste delen av prosjektet tek for seg konsekvensar av å vekse opp i fattigdom, og kva for tiltak som er mest effektive for å redusere og førebyggje fattigdom blant barn.

Barn i familjar med vedvarande låg inntekt er éin av fleire indikatorar for kor mange barn som veks opp i fattige familjar. I løpet av 2026 skal SSB, på oppdrag frå Bufdir, levere nye indikatorar som kan brukast til å synleggjere fattigdomsutviklinga i Noreg og vurdere effektar av politiske tiltak. Sjå

ytterlegare omtale av dei to prosjekta under programkategori 11.10.

Førebygging av utanforskap og marginalisering

Det finst allereie mykje kunnskap om risiko- og vernefaktorar i oppveksten til barn og unge, som betydninga av familietilhøve, skulemiljø, økonomiske ressursar og stabile relasjonar. Samstundes er det mykje kunnskap som ikkje blir delt og brukt i praksis.

Strategien BarnUnge21 er ein kunnskapsstrategi for å få til eit samla kunnskapsløft for utsette barn og unge. Strategien peikar på sju konkrete tilrådingar til korleis ein kan styrkje forskninga for ein meir heilskapleg og kunnskapsbasert oppvekstpolitikk. Samordna oppfølging av forskings- og innovasjonsinnsatsen på tvers av departementa er ei av tilrådingane. Utanforskap har mange samansette årsakssamanhengar, og verkemidla er spreidde mellom fleire departement. Barne- og familiedepartementet har mål om at fleire forskingsprosjekt utforskar større og meir tverrgåande problemstillingar. Etatssamarbeidet under Kjernegruppa for utsette barn og unge (KUBU) har fått eit felles oppdrag om å vurdere og utvikle fagleg støtte til ansvaret kommunane har for det breie førebyggjande arbeidet. Oppdraget skal ferdigstillast i 2027. I 2026 leverte etats-samarbeidet fleire rapportar, som supplerer kunnskapsgrunnlaget levert i 2024. Sjå ytterlegare omtale av prosjekt under programkategori 11.10.

Samfunnsoppdraget for inkludering av barn og unge

Måla og prioriteringane til regjeringa på forskingsområdet er omtala i *Langtidsplan for forskning og høgere utdanning 2023–2032*. Langtidsplanen peikar ut *tillit og fellesskap* som ei av dei sentrale prioriteringane for å møte viktige samfunnsutfordringar. Langtidsplanen lanserte i denne samanhengen etableringa av det målretta samfunnsoppdraget for inkludering av barn og unge. Samfunnsoppdraget skal mellom anna jobbe for å styrkje kunnskapen om kvifor barn og unge fell utanfor, og korleis ein kan innrette tenes-

ter og tiltak for betre inkludering i samfunnet. Samfunnsoppdraget skal òg setje i system korleis ein kan dele og ta i bruk kunnskapen frå forskingsmiljøa, høgare utdanning og tenestene som møter barn og unge.

Samfunnsoppdraget *Ingen barn og unge utanfor!* vart etablert i 2025 og vidareutvikla i 2026. Arbeidet i 2026 har vore konsentrert om å få oversikt over kva som allereie finst av kunnskap gjennom mellom anna ein gjennomgang av eksisterande kunnskapsgrunnlag. Forskings- og innovasjonssatsinga i Noregs forskingsråd om utsette barn og unge blir gjort i tett samanheng med samfunnsoppdraget for inkludering av barn og unge. I 2026 vart det lyst ut 156 mill. kroner til forskingsprosjekt for å få meir praksisnær kunnskap om barn si deltaking i samfunnet. Dei viktigaste oppgåvene framover vil vere å samle eksisterande kunnskapsgrunnlag, lage system for å utveksle lærdommar på tvers av aktørar og prioritere tiltak som er eigna for vidareutvikling.

Regjeringa si satsing på samfunnsoppdraget er eit samarbeid mellom Barne- og familiedepartementet, som har eit koordinerande ansvar, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet, med støtte frå Digitaliserings- og forvaltingsdepartementet.

Foreldrekonflikter – mekling og foreldretvistar for domstolane

Departementet treng meir kunnskap om kva foreldre som ikkje bur saman har konflikter om, både ved mekling i familievernet og i foreldretvistar for domstolen. Modernisering av sakshandsamingssystemet FADO i familievernet som er starta i 2026 vil gi betre statistikk for familievernet. Dette vil gi eit betre grunnlag for forskning.

Buudir har sektoransvaret for kunnskapsutviklinga på familievernområdet og eit sektorovergripande ansvar for forskning på oppvekstfeltet. Familieverntenesta har ei viktig førebyggjande rolle gjennom hjelp til familiar og par i krevjande situasjonar. I 2025 vart det gjennomført ei rekkje relevante forskingsprosjekt for å utvikle kvaliteten i tenester til støtte for barn, unge og familiar, mellom anna i regi av Universitetet i Oslo, FamilieForsk ved Folkehelseinstituttet og NOVA.

Departementet arbeider òg med å få meir kunnskap om kjenneteikn ved foreldretvistar som blir handsama av domstolane. Departementet vil sjå dette arbeidet i samanheng med oppfølginga av oppmodingsvedtak nr. 516 frå 18. mars 2025 om

å undersøkje korleis domstolane handsamar foreldretvistsaker om vald.

Ny barnelov er vedteken, men har ikkje teke til å gjelde. Buudir har på oppdrag frå departementet lyst ut forskingsoppdrag om å evaluere den nye lova. Målsetjinga er å få kunnskap om effekten av lova, og korleis ho verker på omfang og graden av konflikt mellom foreldre som ikkje bur saman. Resultata vil gi kunnskap til bruk i departementet, Buudir, familieverntenesta og domstolane. Sjå nærare omtale av ny barnelov under programkategori 11.10.

Førebygging av vald og overgrep i nære relasjonar

Prop. 36 S (2023–2024) *Opptrappingsplan mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar (2024–2028)* – *Trygghet for alle*, peikar på at det manglar kunnskap om temaet vald og overgrep i nære relasjonar, og at vidare kunnskapsutvikling er viktig. Eit større forskingsoppdrag med føremål om å utvikle likeverdige og verksame tiltak mot vald og diskriminering mot fleire grupper i samfunnet vart avslutta våren 2026. Forskingsrådet har i 2026 vidare tildelt midlar til samarbeidsprosjekt for å førebyggje og motverke vald i nære relasjonar. Relevante forskningstema er samanhengen mellom vald og overgrep i oppveksten og seinare kriminalitet, og samarbeid mellom etatar/sektorar for å førebyggje og avdekkje vald i nære relasjonar.

Trygg oppvekst i eit digitalt samfunn

I Meld. St. 32 (2024–2025) *Trygg oppvekst i et digitalt samfunn* blir behovet for meir kunnskap om barn og deira digitale miljø understreka. Regjeringa prioriterer høgt at barn skal vere trygge på nett, og tiltak som reduserer risiko for skadeverknader. Det finst mykje forskning om effektar på individ, òg barn og unge, av ulike aspekt ved den digitale utviklinga. Til dømes oppsummerte Skjermbrukutvalet i NOU 2024: 20 kunnskapsgrunnlaget om korleis skjermbruk i barnehage, skule og fritid påverkar barn og unge.¹ Sjølv om det finst mykje forskning om samanheng på individuelle utfall, finst det mindre forskning om verknad på samfunnsnivå. Dette blir støtta av FHI, som i 2026 utførte eit litteratursøk om kva som finst av forskning om dei samfunnsmessige konsekvensane av at barn og unge veks opp i eit gjennomgripande digitalisert samfunn. Oppsummeringa viser at det er mykje forskning på utfall som gjeld psykisk

¹ NOU 2024: 20 *Det digitale (i) livet – Balansert oppvekst i skjermenes tid*

helse og læring, men at utfall som gjeld tillit til informasjon, samfunnsengasjement og strukturelle endringar i samfunnet i mykje mindre grad er undersøkte. Det manglar òg studiar om korleis digitaliseringa endrar rekruttering til kriminalitet og kva for verknad det har på barne- og ungdomskriminalitet. Departementa treng meir kunnskap om korleis strukturelle og teknologiske endringar formar barndommen og familielivet, levekår og utvikling og korleis det verker på utdanning, arbeidsliv og samfunnet på lengre sikt. Vidare treng vi betre forståing av korleis nye former for samhandling påverkar tilhøyrse, fellesskap og sosial integrasjon.

Noreg deltek i EU Kids Online-undersøkinga om barn sine moglegheiter, risiko og tryggleik på internett. Målet med undersøkinga er å auke kunnskapen om barn og foreldre sin bruk av internett og ny teknologi. Noreg deltek òg i førebuinga av eit forskingsprosjektet *Growing up in Digital Europe* (GUIDE), som er ein felles-europeisk forskingsinfrastruktur om oppvekstvilkåra til barn og unge. GUIDE følgjer fleire kohortar med barn og deira familiar over fleire år, noko som gir moglegheiter for å sjå endringar og utvikling over tid.

5.2 Forsking og utvikling om barnevern og barne- og ungdomskriminalitet

Både Barnevernsutvalet, NOU 2023: 7, og Barnevernsinstitusjonsutvalet, NOU 2023: 24, har peikt på kunnskapshøl på barnevernsområdet. Det er mellom anna peikt på behov for betre kunnskap om tilgjengelege tiltak, verknader av tiltak og oppstart av tiltak i sektoren.

På barnevernsområdet er det definert tre tematiske satsingsområde for kunnskapsutvikling ut stortingsperioden. Føremålet er å fokusere innsatsen på nokre prioriterte område med særleg behov for utvikling. Dei tre er institusjonsbarnevernet, organiseringa av kommunalt barnevern og effektforskning, statistikk og datagrunnlag. På oppdrag frå Bufdir er det sett i gang forskning om bruk av plassering som eit frivillig hjelpetiltak, kunnskap om korleis reformendringar påverkar tilbodet til barn og unge, og erfaringar og konsekvensar for barn som har opplevd ei omsorgsovertaking. Noregs forskingsråd har tildeelt midlar til Universitetet i Bergen for eit prosjekt som samanliknar barnevernssystem på tvers

av land, og OsloMet skal bruke registerdata for å studere utfall og effekt av tiltak for barn som får tiltak frå barnevernet. Det er òg oppretta eit forskingssenter (PATHWAYS – Forskningscenter for barn og unges institusjonelle spor) om barn og unge sine rørsler inn i, mellom og ut av institusjonar og tenester som barnevern, tenester for barn og unge med nedsett funksjonsevne, helsetenester for barn og unge, kriminalomsorga og Nav. Dette er eit samarbeid mellom VID vitskaplege høgskole, KRUS, NORCE, NTNU og HIOF, som mottok støtte frå Noregs Forskringsråd.

Bufdir styrkjer FoU-innsatsen på barnevernsområdet gjennom etableringa av barnevernsbarometeret, systematiske brukarundersøkingar i barnevernet og eit forskingsprogram om barnevern. Barnevernsbarometeret er ei undersøking retta mot leiarar og tilsette i sektoren. Barometeret skal gi høve til å studere utviklingstrekk over tid, og er elles eit viktig tiltak for å redusere talet på spørjeundersøkingar frå direktoratet, for på den måten å minske belastninga på tenestene. Nye og jamlege brukarundersøkingar i barnevernet er eit sentralt tiltak for å styrkje kunnskapen om korleis barn, unge, foreldre og fosterforeldre opplever barnevernet. Å få fram brukarrøyster i barnevernet er viktig både fagleg, rettsleg og kvalitetsmessig. Undersøkingane skal gi kunnskap om korleis tenestemottakarar opplever tilbodet dei får. Første undersøking er planlagt hausten 2026.

Forskningsprogrammet om barnevern skal gi ei langsiktig ramme for heilskapleg utvikling av kunnskap på barnevernsområdet. Eit rådgivande forskarpanel med representantar frå universitets- og høgskulesektoren og instituttsektoren er knytt til programmet. Programmet skal i fyrste omgang gå over perioden 2026–2031.

Barnevernet har ei viktig rolle i å verne om tryggleiken til barn og unge og for at utsette barn og unge får naudsynt oppfølging. Ei prioritert oppgåve for Kjernegruppa for utsette barn og unge (KUBU) er å koordinere innsatsen til departementa for å førebyggje barne- og ungdomskriminalitet. I 2026 er det etablert eit forskingsprogram om barne- og ungdomskriminalitet. Føremålet er å sikre meir heilskapleg og oppdatert kunnskap om omfang og årsaker til slik kriminalitet, og kva verkemiddel som er effektive i førebygginga. Bufdir og Udir har òg sett i gang ei følgjeevaluering av tilskota til éin-til-éin-oppfølging og beredskaps-team for å lære av erfaringane til kommunane og vidareutvikle tiltaka.

5.3 Forsking og utvikling i forbrukarsektoren

BFD har eit ansvar for forskning og utvikling i forbrukarsektoren. Målet er å ha oppdatert kunnskap om utfordringane norske forbrukarar møter, som eit grunnlag for utforminga av forbrukarpolitikken.

Forskingsmidlane BFD har til forbrukarsektoren, går i hovudsak til Forbruksforskningsinstituttet SIFO (SIFO) ved OsloMet. SIFO er ein sentral kunnskapsleverandør på forbrukarområdet. Gjennom 2025 og 2026 har SIFO utført fleire oppdrag for BFD for å styrkje kunnskapsgrunnlaget om aktuelle forbrukarpolitiske område. Det gjeld tema som den økonomiske situasjonen til forbrukarane, den digitale kvardagen til forbrukarane og berekraftig forbruk. Referansebudsjettet er eit årleg oppdrag SIFO får av BFD. Det gir eit mål på økonomiske levekår basert på forbruk, og blir brukt av både offentleg og privat sektor til økonomisk rådgiving for å rekne ut alminnelege levekostnader. Budsjettet er òg grunnlaget for å fastsetje barnebidrag og kostnader knytte til å halde ved lag eit definert forbruks- og levekårsnivå for ulike hushaldssamansetjingar. Referansebudsjettet vart oppdatert i både 2025 og i 2026. Det vil òg vere viktig å vidareutvikle det i 2027.

SIFO vil òg i 2027 få midlar til forskning om tema som er aktuelle for forbrukarpolitikken. BFD hentar òg inn kunnskap om forbruk og forbrukarutfordringar frå andre kjelder, som Forbrukarrådet, Forbrukartilsynet og EU-kommisjonen. Departementet lyser òg ut enkeltoppdrag ved behov.

5.4 Forsking og utvikling på trus- og livssynsfeltet

I juni 2025 la departementet fram ein strategi for det livssynsopne samfunn, sjå òg omtale under programkategori 11.50. Strategien inneheld fleire forskings- og utviklingstiltak på trus- og livssynsfeltet, mellom anna knytt til trus- og livssynsdialo-

gen, utdanning av religiøse leiarar og trus- og livssynssamfunna som del av forskning på sivilsamfunn og frivilligheit.

I takt med samfunnsutviklinga med større mangfald på gravplassane, endra forventingar frå innbyggjarane, auken i kremasjonsprosenten og befolkningsframskrivingar av auke i dødstala dei neste tiåra, er det viktig å ha kunnskap om korleis gravplassane blir drifta og forvalta. Dette mellom anna som grunnlag for å lage eit tenleg regelverk og digitale tenester.

5.5 Rolla til Forskingsrådet

Noregs forskingsråd er eit viktig verkemiddel for å nå dei forskingspolitiske måla til regjeringa. Den samla måloppnåinga for verksemda og økonomisituasjonen i Forskingsrådet er omtalt i budsjettproposisjonen frå Kunnskapsdepartementet for 2027.

Forskingsrådet er òg ein viktig samarbeidspartnar for departementet i arbeidet med å styrkje kunnskapsgrunnlaget på områda til departementet. Dei siste åra har løyvinga til Forskingsrådet frå Barne- og familiedepartementet auka. Forskingsrådet hadde òg ei sentral rolle i arbeid med BarnUnge21-strategien, og er viktig for gjennomføringa av samfunnsoppdraget om inkludering av barn og unge.

Det sektorpolitiske området til departementet blir òg styrkt gjennom andre utlysingar i Forskingsrådet. I 2026 har Forskingsrådet prioritert samfunnsoppdraget *Ingen barn og unge utanfor!* Rådet har lyst ut midlar til forskning om sentrale utfordringar for arbeidsliv og utdanning, barn og unge og rolla til kultur i samfunnsutviklinga. Målet er å styrkje kunnskapsgrunnlaget for politikk- og praksisutvikling i ei tid prega av store omstillingar, i tillegg til nye kompetansebehov og krav til inkludering, verdiskaping og berekraft. I 2026 lyste Forskingsrådet ut om lag 630 mill. kroner til forskingsprosjekt som er relevante for barn og unge si deltaking i samfunnsliv.

6 Oppfølging av krava i likestillings- og diskrimineringslova om å gjere greie for likestilling

Barne- og familiedepartementet (BFD) har ansvar for ei rekkje område som er viktige for likestilling. Desse områda omfattar mellom anna stønadsordningar til barnefamiliar og tiltak for å fremje deltaking og inkludering for alle barn og unge. Departementet forvaltar òg lovverk som påverkar likestillinga. Dette gjeld mellom anna barnelova, ekteskapslova og krisesenterlova. Arbeidet mot vald i nære relasjonar er òg ein viktig del av innsatsen for å fremje likestilling.

Departementet ser det som viktig at likestillingspolitikken i størst mogleg grad blir gjennomført innanfor den einskilde sektoren, i ordinære system og i ordinære tiltak. Denne politikken følgjer òg av internasjonale føringar som Noreg har slutta seg til. Målet er å fremje likestilling og likeverdige offentlege tenester på alle område departementet har ansvar for.

Arbeidet departementet gjer for å fremje likestilling og hindre diskriminering som offentlig styresmakt, blir mellom anna følgt opp i nasjonale handlingsplanar og strategiar på dei fagfelte departementet har ansvar for. Både departementet og Bufdir arbeider med å få betre kunnskap om likestilling og ikkje-diskriminering på fagområda sine gjennom FoU-oppgdrag, statistikkutvikling og undersøkingar blant organisasjonar, kommunar og brukarar av tenestene på områda.

Bufdir har på oppdrag frå Kultur- og likestillingsdepartementet òg eit sektorovergripande ansvar for oppfølging av aktivitets- og utgreiingsplikta på likestillingsområdet, og skal vere ein rollemodell for alle arbeidsgivarar og offentlege styresmakter på aktivt likestillingsarbeid.

Arbeidet til Barne- og familiedepartementet for å fremje likestilling både som arbeidsgivar og som styresmakt vil halde fram i 2027.

sosiale skilnader og bidra til like høve for barn og unge, uavhengig av familiebakgrunn.

Ny barnelov, som er vedteke, men som ikkje har teke til å gjelde, inneber fleire tiltak som skal bidra til at foreldra får eit meir likestilt utgangspunkt når dei ved samlivsbrot skal inngå avtale om korleis dei framover skal organisere familielivet med barna. Sjå nærare omtale av ny barnelov under programkategori 11.10.

Vald i nære relasjonar og valdtekt er alvorlege samfunnsproblem. Lovbrota er òg eit stort likestillingsproblem. Både kvinner og menn kan bli utsette for vald i nære relasjonar, men langt fleire kvinner enn menn er utsette for alvorleg vald frå partnaren. Seksuelle overgrep råkar særleg kvinner og jenter. Tal frå krisesenterstatistikken viser at det i hovudsak er kvinner og barn som bur på krisesentera. I 2025 budde 2 278 vaksne på krisesentera. Av dei var 226 menn. I tillegg budde det 1 531 barn på sentera. 65 prosent av bebuarane hadde innvandrarbakgrunn.

Stortinget vedtok endringar i krisesenterlova 16. juni 2025, jf. Prop. 122 L (2024–2025) og Innst. 439 L (2024–2025). I samband med ikraftsetjinga, har Bufdir utarbeidd eit nytt rundskriv til krisesenterlova. I 2026 har Bufdir revidert den faglege rettleiinga for innhaldet i krisesentertilbodet. Departementet vil i 2027 halde fram med arbeidet med å vidareutvikle krisesentertilbodet.

Ein del krisesenter manglar universell utforming og tilpassing til personar med funksjonsnedsetjing. Det er òg eit mangelfullt krisesentertilbod til valdsutsette personar i aktiv rus og med alvorleg psykiske lidningar. Endringane i krisesenterlova inneber mellom anna ei tydeleggjering av kommunane sitt ansvar for å sørgje for likeverdige alternative butilbod for brukarar som ikkje kan bruke det vanlege tilbodet. Vidare inneber endringane òg ei lovfesting av dei særskilde rettane til den samiske befolkninga.

Bufdir forvaltar eit tilskot til utviklingsprosjekt for å styrkje krisesentertilbodet til særleg utsette grupper. Dette tilskotet kan kommunane søkje på. Alle som renoverer eller byggjer nye senter, skal dessutan sørgje for at sentera er utforma slik at

6.1 Familie- og oppvekstområdet

Regjeringa la i juni 2025 fram Meld. St. 28 (2024–2025) *Tro på framtida – uansett bakgrunn*. Meldinga peikar ut vidare retning for å redusere

dei er tilgjengelege for alle. Regjeringa etablerte ei ny tilskotsordning i 2025 for å stimulere kommunar til å oppgradere, fornye eller utvide krisesentera sine. Målet med tilskotsordninga er at fleire krisesenter har bygg som er eigna til føremålet. Åtte kommunar fekk støtte i 2025, og ordninga er ført vidare i 2026. Tilskotsordninga blir òg føreslått ført vidare i 2027.

Nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK) har som føremål å styrkje kvaliteten på tilbodet for samiske barn, vaksne og familiar i kommunalt og statleg barnevern, familievern og krisesentera. NASAK har ansvar for opplæring og rettleiing av desse tenestene og skal bidra til å utveksle kunnskap og faglege føringar for praksis. Ei følgjeevaluering av NASAK som Nordlandsforskning har gjort viser at senteret på kort tid har etablert seg som eit operativt fagmiljø med eit breitt spekter av aktiviteter.¹

Regjeringa vil i 2027 føre vidare arbeidet med å følgje opp opptrappingsplanen mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar (2024–2028). Vidare vil regjeringa hausten 2026 starte arbeidet med ein ny handlingsplan for å førebygge valdtekt.

Stortinget handsama Meld. St. 32 (2024–2025) *Trygg oppvekst i et digitalt samfunn* våren 2026. Meldinga syner at gutar og jenter brukar digitale einingar, sosiale medium og dataspel ulikt og blir råka ulikt av risikoane på nett. Til dømes spelar jenter mindre dataspel enn gutar, og er samstundes meir utsette for nokre former for risiko på nett, som kjønna hets og digitale overgrep. Marknadsføring og innhald som fremjar usunne kroppsideal, påverkar mange barn og unge. Regjeringa vil føre ein heilskapleg politikk for ein trygg digital oppvekst, som mellom anna adresserer utfordringar kring at gutar og jenter deltek på ulike vis og opplever ulik risiko på nett.

6.2 Barnevernsområdet

Barn og unge i Noreg som lever under tilhøve som kan skade helsa og utviklinga deira, skal få hjelp og støtte uavhengig av faktorar som kjønn, religion, landbakgrunn og opphaldsstatus, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og kvar i landet dei bur.

Tal frå barnevernsstatistikken til Statistisk sentralbyrå for 2025 viser at det var fleire gutar

enn jenter som fekk tiltak frå barnevernet. Gjennom heile 2025 var det rundt 53 prosent gutar og 47 prosent jenter som fekk barnevernstiltak. Kjønnfordelinga har vore stabil dei siste åra.

For tiltak utanfor foreldreheimen har gutar eit prosentpoeng høgare del enn jenter. Gutar har oftare tiltak om fosterheim utanom familie og nære nettverk enn jenter. For tiltak i foreldreheimen har gutar eit til to høgare prosentpoeng for MST, andre heimebaserte tiltak, økonomisk hjelp og deltaking i ansvarsgruppe/samarbeidsteam.

Blant dei tilsette i det kommunale barnevernet er fleirtalet kvinner. Delen menn har i perioden frå 2008 til 2025 vore om lag ein fjerdedel. Delen tilsette i barnevernet med innvandrabakgrunn har auka jamt dei siste åra, frå like under 7 prosent i 2015 til like over 12 prosent i 2025. Endringa dei tre siste åra har vore lita. Blant tilsette i barnevernet med innvandrabakgrunn i 2025 var like over 47 prosent menn. Det er ein lik del frå året føre.²

I utviklinga av barnevernstiltaka tek departementet og Bufdir omsyn til tilrettelegging for gutar og jenter der det er behov for det. For barnevernsinstitusjonane gjeld dette til dømes i arbeidet med internkontroll, kvalitetsarbeid og utviklinga av behandlingsmetodar.

Bufdir har fleire tiltak som skal medverke til meir likeverdige barnevernstenester, mellom anna ei vidareutdanning og eit opplæringsprogram om minoritetar. Sistnemnde skal bli erstatta av eit breiare etterutdanningstilbod om mangfaldskompetanse som skal gi forståing og gode strategiar for mangfaldige utfordringar og behov. Gjennom fleire år har direktoratet òg jobba målretta for at barn i barnevernet skal få naudsynt helsehjelp når dei treng det. Denne innsatsen er viktig for å sikre rettane til barn og unge med fysiske eller psykiske funksjonsnedsetjingar. I tillegg til helsesatsinga vurderer Bufdir at det i åra framover kan vere behov for meir kompetanse i barnevernet om ulike former for funksjonsnedsetjingar. For å bidra til styrkt kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfald i barnevernet finansierer Bufdir mellom anna prosjektet Rosa kompetanse barnevern. Dette er kurs for tilsette i alle delar av barnevernet og for studentar. Kursa tek opp tema som normer, kjønn, seksualitet, identitet, minoritetsstress, samansett diskriminering og inkluderande praksis. Departementet har gitt Bufdir i oppdrag å utarbeide forslag til tiltak for å rekruttere fleire menn i barnevernet, og for å

¹ Trond Bliksvær, Inger Marie Holm, Fredrik Langeland og Majken Paulsen (2025) *Følgforskning av nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK)*. Nordlandsforskning.

² Kjelde: SSB barnevernsstatistikk, talsamanstilling bestilt på oppdrag av Bufdir.

auke delen tilsette med minoritetsbakgrunn. Dette gjeld både på kommunalt nivå og i barnevernsinstitusjonane. På oppdrag frå departementet leverte Bufdir i 2024 ein gjennomgang av ordninga med brubyggjarar/linkarbeidarar. Tilrådinga var ikkje å innføre ei ordning med sertifisering. Det vart i staden peikt på behov for meir kunnskap om arbeidet til barnevernet med etniske minoritetar, i tillegg til at ein må utarbeide råd om anskaffingane barnevernstenestene gjer av brubyggjarar. Når det gjeld kunnskap om arbeidet til barnevernet med barn og unge utsette for vald, vart det i 2025 lyst ut eit todelt forskingsprosjekt på 10 mill. kroner. Den eine delen ser på barnevernet sitt arbeid med æresrelatert vold. Den andre delen ser på *vold og høy konflikt etter samlivsbrudd der barnevernets arbeid også inngår*. Det er fleire tiltak for kompetanseheving i ny *Handlingsplan mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold* og dessutan i *Strategi mot menneskehandel*, som begge vart lanserte i mai 2025.

6.3 Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn

Lov om tros- og livssynssamfunn (trussamfunnslova) gjeld for både Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn. Lova slår fast at alle registrerte trus- og livssynssamfunn skal få økonomisk støtte frå staten som om lag summerer seg til ein lik sum per medlem. Lova tydeleggjer òg grunnlaget for i nokre tilfelle å kunne nekte eller trekkje tilbake tilskot. Brot på lovfesta diskrimineringsforbod er eit slikt grunnlag. Det same gjeld om trus- eller livssynssamfunn oppmodar til, eller gir støtte til, brot på diskrimineringsforbod. Om eit trus- eller livssynssamfunn gjer skilnad på til dømes homofile eller kvinner og det er grunngitt i den teologiske forankringa eller religiøse læra til trussamfunnet, kan det likevel vere lovleg, jf. likestillings- og diskrimineringslova § 9. Sjå nedanfor om krav til rapportering om slik praksis.

Frå 1. januar 2026 må trus- og livssynssamfunna stadfeste at dei vil arbeide for å oppnå minst 40 prosent kvinner og 40 prosent menn i styrande organ som forvaltar statstilskotet, når dei krev tilskot. Dette er ikkje eit krav om faktisk samansetjing, men eit krav om aktivitet. Stillingar og verv som fyller vilkåra for å lovleg gjere skilnad på grunn av kjønn, er ikkje omfatta av aktivitetskravet. Samfunna får vidare ei plikt til å greie ut om tilstand og tiltak i årsrapporten. Kravet er òg gjort gjeldande for Den norske kyrkja.

Alle registrerte trus- og livssynssamfunn må sende ein årleg rapport om verksemda til statsforvaltaren. Trus- og livssynssamfunna skal mellom anna gjere greie for den faktiske tilstanden når det gjeld kjønnslikestilling i samfunnet, og for eventuelle tiltak dei har sett i verk og planlegg å setje i verk for å fremje kjønnslikestilling. Samfunna skal òg gjere greie for avgrensingar dei har eller praktiserer når det gjeld tilgang til eigne aktivitetar, styrande organ, verv eller stillingar som har samanheng med eitt eller fleire diskrimineringsgrunnlag, og for eventuelle segregerte aktivitetar eller tilbod i samfunnet.

Departementet har henta inn ei oversikt frå Statsforvaltaren sine fellestenester som viser kva dei 745 trus- og livssynssamfunna som har sendt inn årsrapport per 7. juli 2026, har svart om likestilling og segregerte tilbod og aktivitetar. Det store fleirtalet av samfunna har styremedlemmer av begge kjønn. 659 samfunn, 88 prosent av samfunna, har svart at dei har ei eller fleire kvinner i styret. Fem av samfunna har berre kvinner i styret. Kvinnedelen i styra sett under eitt er på 38 prosent, og den gjennomsnittlege delen kvinner i styra er 36 prosent.

Blant dei 392 kristne trussamfunna har 349 samfunn (89 prosent) minst ei kvinne i styret. I kristne trussamfunn er den gjennomsnittlege delen kvinner i styret 38 prosent. Også blant dei muslimske trussamfunna har dei fleste ei eller fleire kvinner i styret. 85 prosent av dei 278 muslimske samfunna har etter det dei har opplyst, minst ei kvinne i styret. Den gjennomsnittlege kvinnedelen i styra er 30 prosent i muslimske trussamfunn.

Hos dei 25 buddhistiske trussamfunna, der alle unntatt fire samfunn har både kvinner og menn i styret, er den samla kvinnedelen vesentleg større enn hos dei kristne og muslimske samfunna: I alt er 64 prosent av styremedlemmene i dei buddhistiske samfunna kvinner.

Meir enn 60 prosent av trus- og livssynssamfunna (476 av 745 samfunn) har svart at dei har sett i gang tiltak eller planlegg tiltak for å fremje likestilling mellom kjønna i samfunnet. Blant dei kristne trussamfunna har 53 prosent (209 av 392 samfunn) svart ja på spørsmålet. Blant dei muslimske trussamfunna har 82 prosent (228 av 278 samfunn) svart ja. 10 av dei 25 buddhistiske trussamfunna har også svart at dei har sett i gang tiltak eller planlegg tiltak for å fremje likestilling mellom kjønna i samfunnet. Det same har tre av dei fire registrerte livssynssamfunna.

Aktivitetskravet nemnt over hadde ikkje teke til å gjelde i 2025. Likevel har nær halvparten av

samfunna (356 av 745) opplyst at dei starta eller planla tiltak for å oppnå minst 40 prosent kvinner og 40 prosent menn i styrande organ som forvaltar statstilskotet. Av desse er 152 kristne og 186 muslimske.

Av dei 745 trus- og livssynssamfunna har 194 (26 prosent) svart at dei har aktivitetar der kvinner og menn eller jenter og gutar må opphalde seg kvar for seg, eller tilbod som berre er retta mot ei befolkningsgruppe eller eitt kjønn. 63 av dei 194 samfunna er kristne, og 127 er muslimske.

Den norske kyrkja arbeider systematisk for å fremje likestilling og hindre diskriminering når det gjeld kjønn, funksjonsevne, etnisitet og seksuell orientering. Dette blir synleggjort mellom anna gjennom ei mangfaldserklæring, oppretting av eit råd for personar med funksjonsnedsetjingar og eit LHBT-utval. Likestilling får òg vekt ved rekruttering og lønning av medarbeidarar.

Av 12 biskopar var fem kvinner per juli 2026. Delen kvinnelege prostar og biskopar (geistlege leiarstillingar) var i 2025 på 39 prosent, ein oppgang på 2,7 prosentpoeng frå 2024. På bispedømmekontora og i sekretariatet til Kyrkjerådet var 32,5 prosent av leiarane kvinner, ein nedgang på 7,5 prosentpoeng frå 2024. 60,8 prosent av dei andre tilsette på bispedømmekontora og i sekretariatet til Kyrkjerådet er kvinner. I 2024 var delen 62,7 prosent. Blant faste medlemmer i det valde Kyrkjerådet (2024–2028) er det sju kvinner og ti menn. Både leiaren og nestleiaren er menn.

Ser vi på prestetenesta åleine, viser tala at det framleis er flest menn som har desse stillingane. Kvinnedelen blant prestane har auka jamt dei siste 25 åra, og halde seg nokså stabilt, men med ein liten auke frå 42 prosent i 2024 til 42,3 prosent i 2025. Når det gjeld likelønn, tente kvinnelege prestar i 2025 98,7 prosent av det mennene tente. I 2024 var tilsvarende tal 97,5 prosent. Kvinnelege biskopar tente i 2025 99,8 prosent av det mennene tente, mot 98,7 prosent i 2024.

6.4 Forbrukarområdet

Kjønnsstereotyp marknadsføring kan skape urealistiske ideal og skadelege forventningar til utsjånad, interesser og åtferd – både hos gutar og jenter, kvinner og menn. Slik påverknad kan avgrense livsutfalding og valfridom, både som forbrukarar og samfunnsborgarar.

Barn og unge blir utsette for kjønnsdelt marknadsføring, mellom anna i reklame for leiketøy og spel. Forsking viser at målretta reklame og innhald i sosiale medium kan vere ein viktig grunn til at barn og unge opplever kroppspress og utviklar skadelege kroppsideal.³

I 2022 vart det innført eit krav om at all reklame der kropp eller hud er endra ved retusjering eller anna manipulering skal merkast. Marknadsføring som medverkar til kroppspress, er forbode etter kravet om god marknadsføringskikk overfor barn.

Merkjeplikta har ein likestillingsdimensjon, sidan jenter oftare enn gutar kjenner på kroppspress, og ved at retusjert reklame i større grad er retta mot jenter enn mot gutar.⁴

Merkjeplikta har blitt kritisert fordi ho omfattar endringar som ofte blir gjorde i vanleg foto- og bilethandsaming. Etter at merkjeplikta tok til å gjelde, har òg KI-genererte bilete blitt vanlege. Slike bilete er ikkje omfatta av merkjeplikta, men kan likevel medverke til kroppspress og skadelege kroppsideal. Det er i tillegg i gang evalueringar og regelverksutvikling om merking av KI-generert innhald generelt, som på sikt kan få noko å seie for merkjeplikta.

Forbruksforskningsinstituttet SIFO har i 2025 evaluert effekten av merkeplikta på oppdrag frå BFD.⁵ Alle som deltok i undersøkinga; bransjeinformantar, representantar for barne- og forbrukarorganisasjonar og fokusgrupper med unge i alderen 13–18 år støtta tiltaket, samstundes som dei alle hadde ulike forslag til forbetringar av ordninga. Resultata i denne rapporten er relevante i vurderinga av det noverande regelverket, og for nye problemstillingar som blir skapte av framveksten av KI-genererte bilete i reklame.

³ Steinnes K.K og Mainsah H (2019). Søte jenter og tøffe gutter. En kunnskapsoppsummering om barn som forbrukere i et kjønnsperspektiv. SIFO-rapport nr. 1-19. Steinnes, K.K. Teigen, H.M.F. og Bugge, A.B. (2019). Photoshop, fillers og falske glansbilder? En studie blant ungdom om kropp, kjønn og markedsføring i sosiale medier. SIFO-rapport nr. 3-19.

⁴ Steinnes, K.K., Teigen, H.M.F. og Bugge, A.B. (2019). Photoshop, fillers og falske glansbilder? En studie blant ungdom om kropp, kjønn og markedsføring i sosiale medier. SIFO-rapport nr. 3-19.

⁵ A balancing act': A multistakeholder study on the Norwegian retouched person label and generative AI in advertising (SIFO-rapport 4 – 2026).

6.5 Status i departementet og dei underliggjande verksemdene for 2025

Barne- og familiedepartementet

Tabell 6.1 Barne- og familiedepartementet (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N).

	Kjønnsbalanse		Personar (N)	Årsverk (N)	Lønn ²
	Kvinner (%)	Menn (%)			
Totalt i verksemda ¹	66	34	150	142,9	102
Toppleiing (dep.råd., kom.sjef og e.sjef)	67	33	6	6,0	106
Mellomleiing m/personalansvar (avdelingsdirektørar, kontorsjef, kontorleiar)	80	20	15	14,8	94
Rådgivar nivå 1 (spes.råd.fagdir., fag-rådgiv. mv.)	57	43	37	36,2	101
Rådgivar nivå 2 (seniorrådgivar) ¹	68	32	65	58,1	102
Rådgivar nivå 3 (rådg. fyrstekons.)	70	30	20	19,0	103
Administrasjon (fyrstekonsulent, seniorkonsulent, rådg.)	56	44	9	8,8	102

¹ Utan tilsette i ulønt permisjon 3 år eller meir. For avdelingsdirektørar i gruppa mellomleiing utgjer kvinner si løn 101 prosent av menn si lønn.

² Kvinner i prosent av menn si lønn

Tabell 6.2 Barne- og familiedepartementet (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent.

	Deltid ¹		Mellombels tilsette ¹		Foreldreperm ²		Legemeldt sjukefråvær	
	M	K	M	K	M	K	M	K
Totalt i verksemda	2,0	6,3	10,5	7,8	3,2	6,2	1,4	4,0

¹ BFD har ikkje deltidssstillingar. Talet er tilsette som har søkt om deltid i sine 100 prosent stillingar. Delen innanfor kvart kjønn gjeld «Deltid» «Mellombels tilsette» og «Foreldrepermisjon».

² Gjennomsnittstal på veker innanfor kvart kjønn: kvinner 29, menn 11

Barne- og familiedepartementet legg vekt på å vere ein likestilt og inkluderande organisasjon. Departementet har oppretta ei partssamansett arbeidsgruppe som kartlegg, analyserer og føreslår tiltak for å fremje likestilling og motverke diskriminering.

Det blir arbeidd for å rekruttere fleire kvalifiserte søkjarar med nedsett funksjonsevne og minoritetsbakgrunn. Dei siste åra har delen søkjarar med oppgitt innvandrarbakgrunn vore stabil mellom 10 og 12 prosent. Frå 2024 til 2025 auka

delen frå 11 til 13 prosent. Delen søkjarar som har oppgitt nedsett funksjonsevne, har gått ned frå 3,5 til 3 prosent. I 2025 hadde verksemda ein trainee gjennom traineeprogrammet i staten, og vil etter planen rekruttere ein ny trainee i 2026. Programmet gir personar med nedsett funksjonsevne og/eller hol i CV-en relevant arbeidserfaring. Ordninga har vore brukt over fleire år.

Det er arbeidd målretta for betre kjønnsbalanse og for å rekruttere fleire menn, då det har vore eit fleirtal kvinner tilsette. Delen mannlege

tilsette er uendra frå i fjor, medan talet på mannlege søkjarar har auka med 9 prosentpoeng. Det

er ikkje avdekt lønsskilnader som kan knytast til kjønn.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

Tabell 6.3 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N).

	Kjønnsbalanse				
	Menn	Kvinner	Personar (N)	Årsverk (N)	Lønn ¹
Totalt i verksemda	28	72	500	432	96
Direktørar, avdelingsdirektørar, fagdirektørar	29	71	49	48	92
Seniorrådgivarar, spesialrådgivarar, rådgivarar, prosjektleiarar	26	74	419	365	94
Konsulent, fyrste- og seniorkonsulentar	44	56	32	19	102

¹ Kvinner i prosent av menn si lønn

Tabell 6.4 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent.

	Deltid		Mellombels tilsette ¹		Foreldrepermisjon ²		Legemeldt sjukefråvær ³	
	M	K	M	K	M	K	M	K
Totalt i verksemda	0,7	2,8	4,3	7,2	0,5	3,94	5	3,1

¹ Av alle tilsette.

² Både lønt og ulønt fråvær ved foreldrepermisjon, men få i utvalet.

³ Sjukefråværet er utan feriekorrigerings, og gjeld alle tilsette gjennom året.

Ved inngangen til 2026 hadde Bufdir 500 tilsette, der kvinner utgjorde om lag 72 prosent. Fordelinga mellom kvinner og menn varierer mellom stillingskodane. Skilnaden er størst blant rådgivarar og seniorrådgivarar. Det vart i 2025 gjennomført ein lønnsanalyse av Oslo Economics for Bufdir og etaten, som viser at det i all hovudsak blir praktisert likelønn mellom kvinner og menn. Arbeidet med likestilling, inkludering og mangfald er eit viktig bidrag til å vidareutvikle Bufdir som arbeidsgivar. Målsetjingar for arbeidet er nedfelte i personalpolitikk i Bufdir og i ei rekkje arbeidsprosessar, rutinar og malar på lønns- og personalfeltet.

Bufdir arbeidde i 2025 vidare med å sikre like moglegheiter i rekrutterings- og tilsetjingsprosessane. Kvinner utgjer framleis fleirtalet av søkjarane. Menn utgjer om lag ein tredjedel.

Mangfald og ikkje-diskriminering er viktige område for Bufdir, ikkje minst i rekrutteringsprosessar. I alle utlysingstekster blir det fremja mangfald. Stillingsutlysingane oppmodar kandidatar med ulike typar bakgrunn å søkje på dei ledige stillingane. Bufdir vil styrkje arbeidet med å leggje til rette for eit breiare rekrutteringsgrunnlag. Det blir òg vurdert om stillingar kan inngå i trainee-programmet i staten for å bidra til auka mangfald.

Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat)

Tabell 6.5 Barne-, ungdoms- og familieetaten (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N)

	Kjønnsbalanse				
	Menn	Kvinner	Personar ¹ (N)	Årsverk (N)	Lønn ²
Totalt i verksemda ¹	38	62	6871	3899	108
Toppleiing: divisjonsdirektør, avdelingsdirektør, regiondirektør	29	71	31	32	93
Mellomleiing 1: seksjonssjef, informasjonssjef, leiar	30	70	136	133	99
Mellomleiing 2: avdelingsleiar i institusjon, ass. leiar	21	79	220	203	101
Fagstillingar 1: psykolog, spesialpsykolog, psykologspesialist	22	78	263	218	92
Fagstillingar 2: spesialiserte med fagutdanning lågare grad og klinisk sosionom, barnevernspedagog m.fl.	29	71	1533	970	100
Sakshandsamar 1: seniorrådgivarar, rådgivarar og prosjektleiarar	18	82	687	584	97
Sakshandsamar 2: konsulentar, fyrste- og seniorkonsulentar	9	91	140	112	100
Fagstillingar 3: høgskule lågare grad	42	58	2602	1217	99
Fagstillingar 4: miljøarbeidarar m.fl.	62	38	1246	424	100
Drift og merkantile	38	62	13	6	107

¹ Talet personar inklusive 2 323 timelønnte på rammeavtale, Bufdir er ikkje med.² Lønna til kvinner i prosent av lønna til menn.

Tabell 6.6 Barne-, ungdoms- og familieetaten (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent

	Deltid		Mellombels tilsette ¹		Foreldrepermisjon ²		Legemeldt sjukefråvær ³	
	M	K	M	K	M	K	M	K
Totalt i verksemda	32,7	19,2	7,0	6,2	1,0	2,7	6,4	7,8

¹ Av alle tilsette og med unntak av tilsette på timelønn. Det er 2 323 tilsette på timelønn.² Både lønte og ulønte fråvær pga. foreldrepermisjon.³ Sjukefråværet er utan feriekorrigerings, og gjeld alle tilsette gjennom året.

Kvinnene utgjorde 62 prosent av dei tilsette per 31. desember 2025. Bufetat har eit uttalt mål om balanse mellom kjønna i dei ulike stillingskategoriane på alle nivåa i verksemda, men òg sett i samanheng med kjønnsfordelinga i kvar eining.

Det er ei overvekt av kvinner i alle stillingskategoriane i Bufetat, bortsett frå i kategorien miljøarbeidarar, der det er 62 prosent menn. Delar av institusjonsområdet har tilnærma balansert

kjønnsamansetjing. Barnevernsinstitusjonane og omsorgssentera for einslege mindreårige asylsøklarar har ei fordeling på rundt 54 prosent kvinner og 46 prosent menn. Størst skeivfordeling finn ein i senter for foreldre og barn, der 90 prosent av dei tilsette er kvinner. På områda heimebaserte tenester og i familievernet er delen kvinner på 77 prosent og 79 prosent, medan det i inntak og fosterheimstenestene er meir enn 80 prosent kvinner.

Delen mannlege søkjarar har auka med 10 prosentpoeng frå 2021 til 2025, men veksten ser ut til å ha flata ut dei to siste åra. Som omtalt i fjor er det framleis ei ønskt utvikling at fleire menn søker på dei utlyste stillingane. Bufetat arbeider vidare med tiltak for inkludering og for å nå eit breiare spekter av kandidatar, mellom anna gjennom merksemd på mangfald i leiarfora, samarbeid med NAV og bruk av traineeprogrammet i staten. Samarbeid mellom partane for å fremje likestilling, inkludering og mangfald blir løyst gjennom eksisterande samarbeidsforum, som informasjons-, drøftings- og forhandlingsutval, samarbeids- og arbeidsmiljøutval og det partssamansette likestillings-, inkluderings- og mangfaldsutvalet, som har representantar frå alle regionar

og Bufdir. Utvalet skal bidra til å spreie gode døme for å fremje likestilling, inkludering og mangfald i verksemda. Det vil bli vurdert korleis arbeidet i dette utvalet kan vidareutviklast og integrerast endå betre i den ordinære drifta og oppgåveløysinga framover.

Sjukefråværet for kvinner har frå tidlegare år vore høgare enn for menn. Det er det framleis i 2025. Årsakene til fråværet er samansette. God og stabil leiing, målretta arbeidsmiljøarbeid, tidleg innsats og tilrettelegging er faktorar som er grunnleggjande i sjukefråværsarbeidet. Gjennom året har det vore lagt vekt på målretta tiltak for å styrkje nærværet og redusere sjukefråværet i Bufetat, med særleg merksemd på dei tilsette sin tryggleik og sikkerheit i arbeidssituasjonen.

Barneverns- og helsenemnda

Tabell 6.7 Barneverns- og helsenemnda (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N).

	Kjønnsbalanse				
	Menn	Kvinner	Personar (N)	Årsverk ¹ (N)	Lønn ²
Totalt i verksemda	27,6	72,4	127	124,65	86,1
Daglege leiarar / nemndleiarar inkludert konstituerte daglege leiarar	41,6	58,4	12	12	99,8
Direktør	0	100	1	1,0	-
Fagdirektør	0	100	1	1	-
Fyrstekonsulentar	9,4	90,6	32	30,3	103,0
Kontorsjefar	100		1	1,0	-
Nemndleiarar	36,7	63,3	61	59,6	100
Rådgivarar	100	0	1	1	-
Seniorkonsulentar	0	100	9	8,4	100
Seniorrådgivarar	37,5	62,5	8	8	104,4
Avdelingsdirektør		100	1	1,0	-

¹ Årsverk i heile 2025.

² Lønna til kvinnene i prosent av lønna til mennene.

Tabell 6.8 Barneverns- og helsenemnda (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent og tal.

2025	Deltid		Mellombels tilsette		Foreldrepermisjon ¹		Legemeldt sjukefråvær ¹	
	M	K	M	K	M	K	M	K
Totalt i verksemda	0	7	2	1	3	1	0,8	8,1

¹ Prosent rekna ut ifrå årsverk per 2025.

Per 31. desember 2025 var 27,6 prosent av dei tilsette i verksemda menn. I stillingsgruppa for nemndleiarar var 36,7 prosent av dei tilsette menn.

Barneverns- og helsenemnda har ingen lønnskilnader som kan knytast til kjønn. Fleirtalet av sakshandsamarane er kvinner, og sakshandsamarane har lågare lønn enn nemndleiarane. Ser vi på stillingskodane, er det ikkje lønsskilnader mellom menn og kvinner.

Alle nemndleiarar har same lønna, uavhengig av kjønn. Dei som er daglege leiarar, i tillegg til stillinga som nemndleiar, har eit lønnstillegg som mellom anna blir regulert av kor mange tilsette det er i nemnda dei leiar.

Barneverns- og helsenemnda arbeider aktivt for å oppfylle krava om aktivitetsplikt i lova om likestilling og forbod mot diskriminering. Det går fram av årsrapporten at Barneverns- og helsenemnda ønskjer å vere ein mangfaldig og inkluderande arbeidsplass. Vidare ønskjer nemnda å leggje til rette for at alle brukarane får dei same høva, og at ingen opplever diskriminering på bakgrunn av kjønn, alder, etnisitet, religion, seksuell orientering. Det blir lagt til rette for dette mellom anna gjennom personal- og lønnspolitikk og rutinar for rekruttering. Nemnda har som mål at alle lokala deira skal vere universelt utforma og tilgjengelege for alle.

Forbrukartilsynet

Tabell 6.9 Forbrukartilsynet (kjønn, lønn, stilling) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N).

	Kjønnsbalanse				
	Menn	Kvinner	Personar (N)	Årsverk (N)	Lønn ¹
Totalt i verksemda	32,3	67,7	142	139,7	101,0
Toppleiing (direktør og avdelingsdirektørar)	33,3	66,6	3	3	123,2
Mellomleiing (juridiske direktørar, fagdirektørar, underdirektørar)	23,0	77,0	13	13	96,2
Seniorrådgivarar	35,3	64,7	51	51	101,1
Rådgivarar	35,2	64,7	68	67,5	100,7
Fyrstekonsulent	0	100	7	5,2	-

¹ Lønna til kvinnene i prosent av lønna til mennene.

Tabell 6.10 Forbrukartilsynet (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent.

	Deltid		Mellombels tilsette		Foreldrepermisjon ¹		Legemeldt sjukefråvær	
	M	K	M	K	M	K	M	K
Totalt i verksemda	0	5,7	0	5,7	0,6	2,4	1,5	8,6

¹ Prosentdelen av dagar i permisjon av avtalte dagsverk i heile 2025.

Per 31. desember 2025 hadde Forbrukartilsynet 142 tilsette. 32,3 prosent var menn og 67,7 prosent var kvinner. I toppleiargruppa var det to kvinner og ein mann. Tilsynet hadde 12 underdirektørar og ein kontorsjef. Av desse var 3 (23 prosent) menn og 10 (77 prosent) kvinner.

Kvinnene i Forbrukartilsynet tente i 2025 i snitt 101 prosent av det mennene tente. Dette er ein reduksjon frå 2024, då snittet var 105,4 prosent.

Forbrukartilsynet tilsette 32 nye medarbeidarar i 2025. Av desse var 10 menn og 22 kvinner.

Forbrukartilsynet arbeider aktivt for å fremje inkludering og mangfald i rekrutteringa av nye tilsette. I alle stillingsutlysingar blir kandidatar med nedsett funksjonsevne, innvandrarbakgrunn og høl i CV-en oppmoda om å søkje. Forbrukartilsynet hadde i 2025 ei positiv utvikling i talet på tilsetjingar av medarbeidarar med innvandrarbakgrunn. Totalt var det 14 registrerte søkjarar med

slik bakgrunn, og fire vart tilsette. Av seks søkjarar med høl i CV-en vart éin tilsett. Av fem søkjarar med registrert nedsett funksjonsevne vart ingen tilsette, fordi andre søkjarar hadde betre kompetanse og vart vurderte som betre eigna. Forbrukartilsynet vil halde fram med å arbeide aktivt for å nå måla om auka inkludering og mangfald i verksemda.

Barneombodet

Tabell 6.11 Barneombodet (kjønn, lønn) per 31. desember 2025. Prosent og tal (N).

	Kjønnsbalanse				
	Menn	Kvinner	Personar (N)	Årsverk (N)	Lønn ¹
Totalt i verksemda	29	71	21	19,1	110,6

¹ Lønna til kvinnene i prosent av lønna til mennene

Tabell 6.12 Barneombodet (deltid, tilsetjingstilhøve, permisjon, legemeldt sjukefråvær, kjønn) per 31. desember 2025. Prosent.

	Deltid		Mellombels tilsette		Foreldrepermisjon		Legemeldt sjukefråvær	
	M	K	M	K	M	K	M	K
Totalt i verksemda ¹	-	-	-	-	2,3	3,2	7,7	5,0

¹ Fordi Barneombodet er ei lita verksemd, blir det ikkje oppgitt tal for deltidstilsette og mellombels tilsette.

Barneombodet har gjennom fleire år hatt eit fleirtal av kvinner blant dei tilsette. Per 31. desember 2025 var 71 prosent av dei tilsette kvinner, mot 74 prosent i 2024. Av dei tre medlemmene i leiargruppa var det éin mann og to kvinner. Det er framleis ønskjeleg med ein betre kjønnsbalanse. Barneombodet er merksam på dette i rekrutteringsprosessane sine.

Barneombodet har ingen lønsskilnader som kan knytast til kjønn. Kvinner tener 110,6 prosent av lønna til menn på kontoret. Dette må ein sjå i samband med at dei har eit kvinneleg barneombod, ein kvinneleg mellomleiar og ein kvinneleg spesialrådgivar i 50 prosent stilling. Barneombodet har òg ein mannleg rådgivar og ein mannleg konsulent i 20 prosent studentstilling. Av dei til-

sette ved kontoret har 9,4 prosent ikkje-vestleg bakgrunn.

Barneombodet arbeider aktivt for å oppfylle krava om aktivitetsplikt i lova om likestilling og forbod mot diskriminering, i tett samarbeid med tillitsvalde og verneombod på jamlege møte gjennom året. Det er ingen tilsette som har svart at dei ufrivillig har ei deltidsstilling. Barneombodet held fram med å oppmode personar med høl i CV-en og funksjonsnedsetjingar om å søkje på ledige stillingar som blir utlyste.

Andre kommentarar til omtalen

Forbrukarrådet rapporterer i sin eigen årsrapport.

7 FN sine berekraftsmål

Noreg har slutta seg til arbeidet med FN sine berekraftsmål. Dette rammeverket omfattar 17 mål og 169 delmål. Berekraftsmåla er ein felles arbeidsplan for å utrydje fattigdom, førebyggje ulikskap og stoppe klimaendringane innan 2030. Måla skal fungere som ei felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

Stortinget handsama våren 2026 Meld. St. 35 (2024–2025) *Norges arbeid med bærekraftsmålene – Status, utfordringer og veien videre*. Meldinga vart lagd fram av Digitaliserings- og forvaltingsdepartementet, og legg særleg vekt på dei områda der Noreg kan bli betre.

Barne- og familiedepartementet har ikkje koordineringsansvar for mål, men bidreg til fleire av delmåla. Sjå omtale nedanfor.

FN sitt berekraftsmål nr. 1: utrydje alle former for fattigdom i heile verda

Delmål 1.2: innan 2030 og i samsvar med nasjonale definisjonar minst halvere prosentdelen menn, kvinner og barn i alle aldrar som lever i fattigdom

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har hovudansvaret for å følgje opp dette delmålet.

I Barne- og familiedepartementet er arbeidet for barn som veks opp i fattige familiar, knytt opp til dette delmålet.

I 2024 veks 10,2 prosent av barn i Noreg opp i ein familie med vedvarande låg inntekt, mot 9,9 prosent i 2023. Sjølv om auka barnetrygd, butid og yrkesdeltaking har bidrege til ein nedgang i låginntektstala dei siste åra, har Noreg som følgje av krigen i Ukraina dei siste åra teke imot mange barnefamiliar. Barnefamiliar med kort butid i Noreg er særskild utsette for fattigdom, og den auka innvandringa frå Ukraina har såleis ført til ein auke i låginntektstala.

Regjeringa sitt arbeid for å redusere og førebyggje familiefattigdom er omtalt nærare i programkategori 11.10 Familie og oppvekst. Sjå òg budsjettproposisjonen til Arbeids- og inklude-

ringsdepartementet når det gjeld korleis regjeringa følgjer opp berekraftsmål nr. 1.

FN sitt berekraftsmål nr. 5: likestilling mellom kjønna
Delmål 5.2: avskaffe alle former for vald mot alle jenter og kvinner, både i offentleg og privat sfære, mellom anna menneskehandel, seksuell utnytting og andre former for utnytting

Justis- og beredskapsdepartementet har hovudansvaret for å følgje opp dette delmålet.

Ein studie frå 2023 frå NKVTS viser at vald og overgrep framleis er eit stort samfunnsproblem. Det er òg eit stort likestillingsproblem. Kvinner er mykje meir utsette for alvorleg partnervald og valdtekt enn menn. Regjeringa prioriterer arbeidet med å førebyggje og avdekkje vald og seksuelle overgrep, mellom anna gjennom å følgje opp *Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjonar (2024–2028)*, *Trygghet for alle* og andre handlingsplanar på feltet.

Opptrappingsplanen legg til rette for meir målretta førebygging, betre hjelp og vern av utsette og meir effektiv straffefølgjing og oppfølging av utøvarar.

Stortinget vedtok i juni 2025 endringar i krisesenterlova, som tok til å gjelde 1. januar 2026. Føremålet med endringane er å styrkje krisesentertilbodet slik at målgruppa for lova – kvinner, menn og barn utsette for vald i nære relasjonar – får eit heilskapleg tilbod som er tilpassa behova og livssituasjonen deira.

Regjeringa la i mai 2025 fram ny handlingsplan mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vald *Sjef i eget liv – styrket innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold (2025–2028)*.

Arbeidet til BFD med vald og overgrep er omtalt nærare i programkategori 11.10 Familie og oppvekst. Sjå òg budsjettproposisjonen til Justis- og beredskapsdepartementet når det gjeld korleis regjeringa følgjer opp delmål 5.2.

FN sitt berekraftsmål nr. 12: ansvarleg forbruk og produksjon

Delmål 12.3: innan 2030 halvere matsvinnet per innbyggjar på verdsbasis, både i detaljhandelen og blant forbrukarar. Svinnet i produksjons- og forsyningskjeda skal òg reduserast, inkludert svinnet etter innhausting

Landbruks- og matdepartementet har hovudansvaret for å følgje opp dette delmålet.

BFD har sidan 2017 delteke i ein bransjeavtale om matsvinn saman med fire andre departement og tolv bransjeorganisasjonar. Målet er at svinnet i heile verdikjeda for mat innan 2030 skal halverast samanlikna med 2015, i samsvar med FN sitt berekraftsmål 12.3 om matsvinn. Ein rapport frå 2025 syner at matsvinnet på forbrukarleddet sidan 2018 er redusert med 18 prosent.¹

Deltakinga i matsvinnarbeidet inneber òg eit årleg tilskot frå BFD til organisasjonen Matvett AS. Deltakinga i matsvinnarbeidet vil halde fram i 2027. Sjå nærare omtale under programkategori 11.30.

BFD har i mange år gitt tilskot til Universitetet i Innlandet og Ungt Entreprenørskap som skal medverke til å gi barn og unge god opplæring om berekraftig utvikling og ansvarleg forbruk. BFD vil halde fram med tilskotet i 2027. Sjå nærare omtale under programkategori 11.30.

Delmål 12.6: stimulere selskap, særleg store og fleirnasjonale selskap, til å ta i bruk berekraftige metodar og integrere informasjon om si eiga berekraft i rapporteringsrutinane sine

Klima- og miljødepartementet har hovudansvaret for å følgje opp dette delmålet.

Openheitslova tok til å gjelde 1. juli 2022, og byggjer på internasjonale prinsipp og retningslinjer for ansvarleg næringsliv. Lova skal medverke positivt i arbeidet til Noreg med å nå FN sitt berekraftsmål, særleg berekraftsmål 12 om ansvarleg forbruk og produksjon, men òg berekraftsmål 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst. Openheitslova pålegg større verksemdar å mellom anna utføre aktsemdvurderingar knytte til grunnleggjande menneskerettar og anstendige

arbeidstilhøve og offentleg gjere greie for desse. Forbrukartilsynet rettleiar verksemdene og fører tilsyn med etterlevinga av lova.

BFD la i juni 2025 fram ein evalueringsrapport om kva for erfaringar ulike aktørar har hatt med openheitslova sidan ho tok til å gjelde. Evalueringa viste mellom anna at lova har ført til auka merksemd om, og meir systematisk arbeid med, aktsemdsvurderingar i verksemdene som er omfatta av regelverket.

Sjå òg budsjettproposisjonen til Klima- og miljødepartementet for informasjon om korleis regjeringa følgjer opp berekraftsmål 12.

FN sitt berekraftsmål nr. 16: fred, rettferd og velfungerande institusjonar

Delmål 16.2: stanse overgrep, utnytting og menneskehandel og alle former for vald mot og tortur av barn

Justis- og beredskapsdepartementet har hovudansvaret for å følgje opp dette delmålet.

BFD følgjer opp delmålet gjennom oppfølging av tiltak i fleire handlingsplanar på valdsfeltet, mellom anna *Opptappingsplan mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar (2024–2028)*. Arbeidet med å følgje opp tiltaka i planen blir ført vidare i 2027. Sjå nærare omtale av opptappingsplanen under programkategori 11.10 Familie og oppvekst.

Regjeringa har i 2025 etablert ei undersøkingsordning i Statens helsetilsyn om drap, vald, overgrep og omsorgssvikt mot barn. Våren 2025 vedtok Stortinget barnevoldsundersøkellesloven som regulerer rammene for ordninga. Føremålet med ordninga er å bidra til å avdekkje systemsvikt og gi læring og forbetring i verksemdar gjennom undersøking av alvorlege saker og handlingar mot barn. Undersøkingane skal bidra til risikoreduserande tiltak for å førebyggje at slike alvorlege handlingar skjer i framtida.

Innsatsen mot internettrelaterte overgrep er koordinert av Justis- og beredskapsdepartementet. Opptappingsplanen mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar omhandlar òg internettrelaterte overgrep på nett.

Store delar av kvardagen til barn og unge er digital. Stortinget handsama våren 2026 Meld. St. 32 (2024–2025) *Trygg oppvekst i et digitalt samfunn*, sjå omtale under programkategori 11.10 Familie og oppvekst.

¹ Matsvinn i norske husholdninger – selvrapportert matsvinn og forbrukernes vurdering av tiltak (Norsus 2025).

8 Klima- og miljøprofil

Klima- og miljøpolitikken til regjeringa byggjer på at alle sektorar av samfunnet har eit sjølvstendig ansvar for å leggje miljøomsyn til grunn for aktivitetane sine og for å medverke til at vi når dei nasjonale klima- og miljømåla. For ei oversikt over dei viktigaste klima- og miljøtiltaka til regjeringa, sjå del III av fagproposisjonen til Klima- og miljødepartementet.

Omtale av klima- og miljørelevante saker på forbrukarområdet

Eit mål for forbrukarpolitikken er at forbrukarane skal kunne ta medvitne val når dei handlar. Betre informasjon om konsekvensane produksjonen og bruken av varer og tenester kan ha, vil gjere det enklare for forbrukarane å velje produkt som belastar miljøet og ressursane mindre. Samstundes skal det på fleire måtar leggjast til rette for meir berekraftige forbruksmønster. Mellom anna skal det setjast krav til produsentar om berekrafteigenskapane til produkt. Ved å spørje mykje meir etter slike varer og tenester, kan forbrukarane òg påverke næringsdrivande til i større grad å ta omsyn til berekraft ved avgjerder om investeringar og produksjon.

Barne- og familiedepartementet (BFD) arbeider for å leggje til rette, forenkle og standardisere informasjon om miljøaspekta og dei etiske sidene ved forbruk. Viktige verkemiddel er dei offisielle miljømerka den nordiske Svana og EU-miljømerket (EU Ecolabel), som blir forvalta av Stiftinga Miljømerking i Noreg (Miljømerking). Svana og EU Ecolabel formidlar standardisert og kvalitetssikra informasjon om varer og tenester som er blant dei minst miljøskadelege på marknaden. Begge merka er verkemiddel som gjer det enklare for forbrukarane å ta meir miljømedvitne og berekraftige val. Miljømerking arbeider for å auke talet på produkt med miljømerke i Noreg, og informerer om at desse er blant dei minst miljøskadelege på marknaden.

Utvalet av svanemerkte produkt auka innanfor fleire produktgrupper i 2025. Samla auka talet på svanemerkte produkt med 11 prosent til 32 240 produkt – frå 29 134 i 2024.

Årleg undersøkjer Miljømerking kjennskapen til Svana og EU Ecolabel. For Svana auka kjennskapen frå 96 prosent i 2024 til 97 prosent i 2025. 22 prosent svarte at dei hadde kjennskap til EU Ecolabel, mot 24 prosent i 2024. Den breie kjennskapen tyder på at mange er klare over at miljømerka gir god rettleiing om forbruksval som er mindre miljøbelastande og meir berekraftige.

Miljømerking vil i 2027 halde fram med å arbeide for å auke talet på miljømerkte produkt på den norske marknaden. Dei vil òg halde fram med å informere både forbrukarar og profesjonelle innkjøparar om at miljømerkte produkt er enkle og trygge miljøval. Dei strenge krava for å miljømerkje varer og tenester tek omsyn til miljøpåverknaden gjennom heile livssyklusen. I tråd med dette vil Miljømerking halde fram med å synleggjere Svana som verktøy for ein meir sirkulær og berekraftig økonomi.

Nettstaden *Forbrukerrådet sin miljørettlei*ar (tidlegare *Kontaktpunkt for forbrukarmakt i det grøne skiftet*) er utvikla for å hjelpe forbrukarar med å ta berekraftige val og redusere miljøpåverknaden. Tenesta gir informasjon om produkt, framhevar relevante testar og deler idear og metodar som fremjar sirkulær økonomi. Frå januar 2025 kunne forbrukarane på nettstaden òg rekne ut sitt eige klimafotavtrykk med Klimatesten (*klimatesten.no*). Testen gir tilpassa råd om korleis brukarane kan redusere eigne utslepp, og viser klimateffekten av ulike forbruksval.

I vente på ein offentleg nettstad med forbrukarretta informasjon om kjemikaliar, blei miljørettleiaren i 2025 i tillegg utvida med ei eiga informasjonsside om kjemikaliar. På denne kan brukarane mellom anna få tips om korleis dei i kvar dagen kan unngå uønskte kjemikaliar. I 2027 blir det viktig å arbeide vidare med å gjere miljørettleiaren godt kjend og mykje brukt.

Direktivet om styrkt forbrukarvern i det grøne skiftet vart formelt vedteke i EU i 2024. Føremålet med direktivet er å gjere det enklare for forbrukarane å ta meir berekraftige kjøpsval. Det inneber endringar i det gjeldande direktivet om urimeleg handelspraksis (direktiv 2005/29/EU) og direktivet om forbrukarrettar (direktiv 2011/83/EU).

Direktivet stiller strenge krav til dokumentasjon ved bruk av miljøpåstandar i marknadsføring. BFD sende før påske 2026 eit lovforslag til Stortinget om å gjennomføre direktivet i norsk rett, sjå Prop. 38 LS (2025–2026) *Endringar i marknadsføringslova mv. (gjennomføring av direktivet om styrkt forbrukarvern i det grønne skiftet) og samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2024/825*. Stortinget slutta seg til forslaget i juni 2026. Førebels er det ikkje avklart kva tid reglane vil ta til å gjelde.

Skulen er ein viktig arena for å skape forståing for ressurs- og klimaproblem og reflekterte haldningar til forbruk. BFD førte i 2025 og inn i 2026 vidare arbeidet med å fremje undervising i forbrukaremne som òg tok opp spørsmål knytte til dette. BFD samarbeidde med Universitetet i Innlandet og med Ungt Entreprenørskap om desse spørsmåla. Departementet vil i 2027 arbeide vidare med å fremje undervising i forbrukaremne som tek opp spørsmål knytte til berekraftig forbruk og utvikling.

Sidan 2017 har BFD delteke i ein bransjeavtale om matsvinn saman med fire andre departement og tolv bransjeorganisasjonar, og gitt eit tilskot til organisasjonen Matvett AS. Målet er at svinnet i heile verdikjeda for mat innan 2030 skal halverast samanlikna med 2015, i samsvar med FN sitt bere-

kraftsmål 12.3 om matsvinn. Ein rapport frå 2025 syner at matsvinnet på forbrukarleddet sidan 2018 er redusert med 18 prosent.¹

Berekraftig forbruk er eit viktig tema å få oppdatert kunnskap om. SIFO leverte i 2025 ein ny rapport om grønvasking av marknadsføring.² Denne rapporten er ein oppfølgingsstudie av ein tidlegare rapport med same tema.³ Funna i rapporten gjeld endringar i forbrukarane sine haldningar og handlingar, i korleis marknadsførarar og verksemdar brukar grøn marknadsføring. Rapporten viser mellom anna at norske forbrukarar generelt viser stor bekymring for miljøutfordringar og ser på berekraft som viktig i prinsippet, men berekraft blir underordna fleire andre faktorar, som til dømes pris.

BFD har ikkje grunnlag for å seie noko om dei totale klima- og miljøeffektane av tiltaka over. Det er likevel gjort utrekningar som viser at kvalifiseringar for miljømerket Svana har gunstige verkningar på mellom anna utsleppa av klimagassar.

¹ Matsvinn i norske husholdninger – selvrapportert matsvinn og forbrukernes vurdering av tiltak (Norsus 2025).

² Green marketing or greenwashing? Consumer perceptions of sustainability claims in clothing and cosmetics (SIFO rapport 2-2026).

³ Hvorfor kan ikke alle produkter være bærekraftige? Hvordan forbrukere oppfatter og påvirkes av markedsføring mer bærekraftspåstander (SIFO-rapport 16 – 2021).

9 Oversikt over einskildstående tilskot

I tabellen er ei oversikt over einskilde tilskot på budsjettet til BFD. Tilskota er omtalte nærare under post-omtalane.

Kap./post	Namn
840/70	Regionale ressurscenter om vald, traumatisk stress og sjølv-mordsførebbygging (RVTS-ane)
840/70	Stiftelsen Alternativ til Vold
840/70	Incestsenteret i Vestfold (Hjelpetelefonen for seksuelt misbrukte)
840/70	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)
840/70	Oslo Røde Kors (Røde Kors-telefonen om negativ sosial kontroll og æresrelatert vald)
840/70	Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)
840/70	Krisesentersekretariatet (Valds- og overgrepsslinja)
840/70	Mental Helse (Foreldresupport)
840/73	Stine Sofies Stiftelse
842/70	Stiftelsen Kirkens Familievern (SKF)
846/21	Regionale ressurscenter om vald, traumatisk stress og sjølv-mordsførebbygging (RVTS-ane)
846/62	Oslo, Bergen, Kristiansand, Trondheim, Drammen, Stavanger, Skien, Sandefjord, Lørenskog og Lillestrøm
846/70	Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner, Ungdom og Fritid og Unge funksjonshemmede
846/71	Adopsjonsforum
846/71	Blå Kors
846/71	Stiftelsen Barnevaken
846/71	International Social Service
846/71	Norges Røde Kors (Kors på halsen)
846/71	Ungdom mot Vold
846/71	Technical Assistance Program – Haagkonferansen for internasjonal privatrett
846/72	Blå Kors
846/72	Norges Røde Kors
846/72	MOT Norge
846/72	Stiftelsen Kirkens Bymisjon
846/72	BUA
846/72	Den Norske Turistforening (DNT)

Kap./post	Namn
846/79	Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner, Ungdom og Fritid og Unge funksjonshemmede
846/79	Det europeiske ungdomsfondet i Europarådet (EYF)
846/79	Barentssekretariatet IKS
854/61	Barnevernsvaktene. Landskonferanse mellom barnevernsvakter og politi
854/61	Kristiansand kommune (Alarmtelefonen for barn og unge)
854/61	Trondheim, Midtre-Namdalen barnevernteneste (Namsos, Overhalla og Flatanger), Søre Sunnmøre barnevernteneste (Hareid, Sande, Ulstein, Vanylven, Volda og Ørsta), Stavanger, Sunnhordland interkommunale barnevernteneste (Stord, Fitjar og Bømlo), Drammen, Larvik, Sarpsborg, Fredrikstad, Tromsø og Vefsn (Pilotprosjekt om fosterheimar til barn med komplekse behov)
854/61	Oslo kommune
854/61	Sandnes, Kristiansand, Bergen, Trondheim, bydelane Søndre Nordstrand og Gamle Oslo (Sammen på vei – Nurse family partnership)
854/61	Stranda og Fjord, Moss, Kongsberg, Lørenskog, Froland, Nome og Midt-Telemark, og Setesdal (Utpøving av modellar for tverrfagleg samarbeidsmodellar i undersøkingsfasen i kommunalt barnevern.)
854/71	Landsforeningen for barnevernsbarn
854/71	Children at Risk (CAR)
854/72	Universitet og høgskular og VID vitenskapelige høgskole (tilskot til rettleidd praksis til barnevernsstudantar)
854/72	Universitetet i Innlandet, Høgskulen i Østfold, Universitetet i Sørøust-Noreg, Universitetet i Agder, NTNU Noregs teknisk-naturvitskaplege universitet, Nord Universitet og Høgskulen på Vestlandet
854/72	Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge
854/72	Regionale senter for barn og unge (RKBU) Nord, Vest og Midt-Noreg, Regionsenter for barn og unge si psykiske helse (RBUP) Aust og Sør, Regionalt ressurscenter om vald, traumatisk stress og sjølvmoedsførebbygging Sør (RVTS Sør)
862/70	Stiftinga Miljømerking i Noreg
865/70	Standardiseringens forbruker- og arbeidstakerråd (SFA-rådet)
865/70	Ungt entreprenørskap Norge
865/70	Matvett AS
865/70	OECD
865/70	Fairtrade Norge
880/70	Den norske kyrkja
880/71	Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet
881/77	Museene Arven AS
881/77	Astrid Hansen Juvik
881/77	Bizarra AS
881/77	Demokratifestival Trondheim

Kap./post	Namn
881/77	EvolveHub
881/77	Fjord kommune, Valldal 2029
881/77	Fortidsminneforeningen
881/77	Fredrikstad kommune
881/77	Hole kommune
881/77	Institutt for kirke og oppvekst IKO
881/77	Kirkens bymisjon / Romano Kher kultursenter Kulturgården Bjerkem
881/77	Nidaros bispedømme
881/77	Nordmørsmusea AS ved Regionalt pilegrimssenter Smøla
881/77	Norges Kristne Råd
881/77	Pilegrimsforbundet i Norge
881/77	Pilegrimsfellesskapet Sandefjord
881/77	Nordenfjeldske kunst- og industrimuseum
881/77	Norsk kveners forbund
881/77	Saenmien Åålmege
881/77	Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
881/77	Seminarplassens venner
881/77	Sjiraffen Kultur- og Kompetansesenter
881/77	Stiftelsen Hilmar Alexandersen
881/77	Stiftelsen Saeminen Sitje
881/78	Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
881/78	Norges Kristne Råd
881/78	Muslimsk Dialognettverk
881/78	Universitetet i Oslo
881/78	Hjelpekilden
882/70	Hovedorganisasjonen KA
882/70	Noregs miljø- og biovitenskaplege universitet (NMBU)

10 Standardiserte nøkkeltal for nettobudsjetterte verksemder

10.1 Forbrukarrådet

Tabell 10.1 Utgifter og inntekter etter art – Forbrukarrådet

Utgifter/inntekter			Rekneskap	Budsjett
Beløp i NOK	2023	2024	2025	2026
Utgiftsart				
<i>Driftsutgifter</i>				
Lønnsutgifter	75 062 196	77 232 432	82 744 518	86 501 960
Varer og tenester	40 602 110	33 163 344	35 972 615	41 128 999
<i>Sum driftsutgifter</i>	115 664 306	110 395 776	118 717 133	127 630 959
<i>Investeringsutgifter</i>				
Investeringar, større utstyrsinnkjøp og vedlikehold	10 755 647	9 131 755	9 547 712	12 150 000
<i>Sum utgifter til større utstyrsinnkjøp og vedlikehold</i>	10 755 647	9 131 755	9 547 712	12 150 000
<i>Overføringer fra verksemda</i>				
Utbetalinger til andre statlege rekneskapar	0	0	0	0
Andre utbetalinger	0	0	0	0
<i>Sum overføringer frå verksemda</i>	0	0	0	0
<i>Finansielle aktivitetar</i>				
Kjøp av aksjar og eigardelar	0	0	0	0
Andre finansielle utgifter	748	2 194	570	0
<i>Sum finansielle aktivitetar</i>	748	2 194	570	0
<i>Sum utgifter</i>	126 420 701	119 529 725	128 265 415	139 780 959

Tabell 10.1 Utgifter og inntekter etter art – Forbrukerrådet

Utgifter/inntekter			Rekneskap	Budsjett
Beløp i NOK	2023	2024	2025	2026
Inntektsart				
<i>Driftsinntekter</i>				
Inntekter frå sal av varer og tenester	0	0	0	0
Inntekter frå avgifter, gebyr og lisensar	0	0	0	0
Refusjonar	0	0	0	0
Andre driftsinntekter	410 694	1 079 172	71 382	0
<i>Sum driftsinntekter</i>	410 694	1 079 172	71 382	0
<i>Inntekter frå investeringar</i>				
Sal av varige driftsmiddel	0	0	0	0
<i>Sum investeringsinntekter</i>	0	0	0	0
<i>Overføringar til verksemda</i>				
Inntekter frå statlege løyvingar	119 247 884	124 539 000	128 976 000	135 106 000
Andre innbetalingar	500 000	280 000	0	0
<i>Sum overføringar til verksemda</i>	119 747 884	124 819 000	128 976 000	135 106 000
<i>Finansielle aktivitetar</i>				
Innbetalningar ved sal av aksjar og eigardelar	0	0	0	0
Andre finansielle innbetalingar	0	0	0	0
<i>Sum finansielle inntekter</i>	0	0	0	0
<i>Sum inntekter</i>	<i>120 158 578</i>	<i>125 898 172</i>	<i>129 047 382</i>	<i>135 106 000</i>
Netto endring i kontantbeholdninga	-6 262 123	6 368 447	781 967	-4 674 959

Tabell 10.2 Inntekt etter inntektskjelde – Forbrukarrådet

Inntektskjelde			Rekneskap	Budsjett
Beløp i NOK	2023	2024	2025	2026
<i>Løyvingar til finansiering av statsoppdraget</i>				
Løyvingar frå fagdepartementet	118 803 000	124 539 000	128 976 000	135 106 000
Løyvingar frå andre departement	0	0	0	0
Løyvingar frå andre statlege forvaltingsorgan	500 000	280 000	0	0
Tildelingar frå Noregs forskingsråd	0	0	0	0
<i>Sum løyvingar til statsoppdraget</i>	119 303 000	124 819 000	128 976 000	135 106 000
<i>Offentlege og private bidrag</i>				
Bidrag frå kommunar og fylkeskommunar	0	0	0	0
Bidrag frå private	0	0	0	0
Tildelingar frå internasjonale organisasjonar	0	0	0	0
<i>Sum bidrag</i>	0	0	0	0
<i>Oppdragsinntekter mv.</i>				
Oppdrag frå statlege verksemder	0	0	0	0
Oppdrag frå kommunale og fylkeskommunale verksemder	0	0	0	0
Oppdrag frå private	0	0	0	0
Refusjonar	0	0	0	0
Andre inntekter	855 578	1 079 172	71 382	0
<i>Sum oppdragsinntekter mv.</i>	855 578	1 079 172	71 382	0
<i>Sum inntekter</i>	<i>120 158 578</i>	<i>125 898 172</i>	<i>129 047 382</i>	<i>135 106 000</i>

Tabell 10.3 Kontantbeholdninga til verksemda per 31. desember, med spesifikasjon av dei føremåla kontantbeholdninga skal brukast til – Forbrukarrådet

Balansedag 31. desember	2023	2024	2025	Endring
Beløp i NOK	2024–2025			
<i>Kontantbeholdning</i>				
Behaldning på oppgjerskonto i Noregs Bank	23 165 757	29 534 205	30 316 172	781 967
Behaldning på andre bankkonti	0	0	0	0
Andre kontantbeholdningar	0	0	0	0
<i>Sum kontantar og kontantekvivalentar</i>	23 165 757	29 534 205	30 316 172	781 967
<i>Avsetjingar til dekking av oppståtte kostnader med forfall i neste budsjettår</i>				
Feriepengar mv.	6 644 981	6 406 545	7 677 170	1 270 625
Skattetrekk og offentlege avgifter	5 887 053	5 666 204	6 483 258	817 054
Gjeld til leverandørar	2 841 763	3 808 985	3 404 264	-404 721
Gjeld til oppdragsgivarar	0	0	0	0
Anna gjeld med forfall i neste budsjettår	662 245	1 959 986	1 605 394	-354 592
<i>Sum til dekking av oppståtte kostnader med forfall i neste budsjettår</i>	16 036 042	17 841 720	19 170 086	1 328 366
<i>Avsetjing til dekking av planlagde tiltak der kostnadene heilt eller delvis vil bli dekte i framtidige budsjettår</i>				
Prosjekt finansierte av Noregs forskingsråd	0	0	0	0
Større fleirårige investeringsprosjekt som er sette i gang, og som er finansierte av grunnløyvinga frå fagdepartementet	0	0	0	0
Konkrete, ikkje-fullførte prosjekt som er sette i gang, og som er finansierte av grunnløyvinga frå fagdepartementet	0	0	0	0
Andre avsetjingar til vedtekne føremål som ikkje er sette i gang	0	0	0	0
Konkrete, ikkje-fullførte prosjekt som er sette i gang, og som er finansierte av løyvingar frå andre departement	0	0	0	0
<i>Sum avsetjingar til planlagde tiltak i framtidige budsjettår</i>	0	0	0	0

Tabell 10.3 Kontantbeholdninga til verksemda per 31. desember, med spesifikasjon av dei føremåla
kontantbeholdninga skal brukast til – Forbrukarrådet

Balansedag 31. desember	2023	2024	2025	Endring
Beløp i NOK	2024–2025			
<i>Andre avsetjingar</i>				
Avsetjingar til andre føremål / ikkje-spesifiserte føremål	0	0	0	0
Fri verksemdskapital	7 239 940	11 802 710	11 256 311	-546 399
Ikkje inntektsført løyving				
<i>Sum andre avsetjingar</i>	7 239 940	11 802 710	11 256 311	-546 399
<i>Langsiktig gjeld (netto)</i>				
Langsiktig forplikting knytt til anleggsmiddel	0	0	0	0
Anna langsiktig gjeld	-110 225	-110 225	-110 225	0
<i>Sum langsiktig gjeld</i>	-110 225	-110 225	-110 225	0
<i>Sum netto gjeld og forpliktingar</i>	23 165 757	29 534 205	30 316 172	781 967

Barne- og familiedepartementet

t i l r å r :

I Prop. 1 S (2026–2027) om statsbudsjettet for år 2027 blir dei forslaga til vedtak førte opp som er nemnde i eit framlagt forslag.

Forslag

Under Barne- og familiedepartementet blir i Prop. 1 S (2026–2027)
statsbudsjettet for budsjettåret 2027 dei forslaga til vedtak som følgjer, førte opp:

Kapitla 800–883, 2530, 2531, 3841–3883 og 5706

I Utgifter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
800	Barne- og familiedepartementet		
	01 Driftsutgifter	186 016 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	11 344 000	
	70 Noregs forskingsråd, <i>kan overførast</i>	53 400 000	250 760 000
840	Tiltak mot vald og overgrep		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 70 og kap. 846, post 62</i>	31 957 000	
	60 Tilskot til oppgradering av krisesenterbygg	21 528 000	
	61 Tilskot til incest- og valdtektssenter, <i>overslagsløyving</i>	137 841 000	
	70 Tilskot til valdsførebyggjande tiltak m.m., <i>kan nyttast under post 21 og post 61 og kap. 858, post 01</i>	164 612 000	
	73 Tilskot til senter for valdsutsette barn	43 750 000	399 688 000
841	Samliv og konfliktløyving		
	22 Opplæring, forskning, utvikling m.m.	4 086 000	
	23 Refusjon av utgifter til DNA-analysar, <i>overslagsløyving</i>	4 192 000	8 278 000
842	Familievern og mekling		
	01 Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 70</i>	446 860 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	42 144 000	
	22 Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, <i>overslagsløyving</i>	20 596 000	
	70 Tilskot til kyrkja si familievernteneste m.m., <i>kan nyttast under post 01</i>	295 954 000	805 554 000
843	Adopsjonsstønad		
	70 Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, <i>overslagsløyving</i>	1 411 000	1 411 000
844	Kontantstøtte		
	70 Tilskot, <i>overslagsløyving</i>	739 000 000	739 000 000

Kap.	Post		Kroner	Kroner
845	Barnetrygd			
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i>	30 060 000 000	30 060 000 000
846	Familie- og oppveksttiltak			
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under post 62 og post 71</i>	56 669 000	
	22	Forsking, <i>kan overførast</i>	21 466 000	
	62	Utvikling i kommunane	111 337 000	
	63	Kommunalt førebyggingsprogram for barn og unge	1 024 709 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjonar	236 134 000	
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid m.m., <i>kan nyttast under post 21 og 62</i>	8 533 000	
	72	Tilskot til å inkludere barn og unge	494 256 000	
	79	Tilskot til internasjonalt ungdomssamarbeid m.m.	13 064 000	1 966 168 000
847	EUs ungdomsprogram			
	01	Driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	18 614 000	18 614 000
848	Barneombodet			
	01	Driftsutgifter	28 053 000	28 053 000
853	Barneverns- og helsenemndene			
	01	Driftsutgifter	285 917 000	285 917 000
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet			
	21	Spesielle driftsutgifter	56 793 000	
	22	Barnesakkunnig kommisjon	14 885 000	
	23	Kompetansehevingstiltak i barnevernet, <i>kan nyttast under post 72</i>	71 669 000	
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	35 416 000	
	61	Utvikling i kommunane, <i>kan nyttast under post 72</i>	200 760 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid m.m.	41 469 000	
	72	Tilskot til forsking og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overførast, kan nyttast under post 23</i>	167 656 000	588 648 000
855	Statleg forvaltning av barnevernet			
	01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 22</i>	5 463 290 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	35 437 000	
	22	Kjøp av private barnevernstenester, <i>kan nyttast under post 01</i>	5 494 984 000	10 993 711 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
856	Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjara		
	01 Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 22</i>	187 490 000	
	22 Kjøp av plasser i private omsorgssentre, <i>kan nyttast under post 01</i>	206 190 000	393 680 000
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	01 Driftsutgifter	728 241 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	24 361 000	752 602 000
860	Forbrukarrådet		
	50 Basisløyving	139 588 000	139 588 000
862	Stiftinga Miljømerking i Noreg		
	70 Driftstilskot	18 490 000	18 490 000
865	Forbrukarpolitiske tiltak		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under post 50</i>	1 866 000	
	50 Forsking og undervising, <i>kan nyttast under post 21</i>	9 194 000	
	70 Tilskot, <i>kan nyttast under post 21</i>	4 419 000	
	79 Rammeprogrammet til EU om forbrukarpolitikk, <i>kan overførast</i>	8 416 000	23 895 000
868	Forbrukartilsynet		
	01 Driftsutgifter	146 541 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	15 000 000	161 541 000
880	Den norske kyrkja		
	70 Rammetilskot til Den norske kyrkja	2 855 399 000	
	71 Tilskot til Sjømannskyrkja – Norsk kyrkje i utlandet	133 977 000	2 989 376 000
881	Tilskot til trussamfunn m.m.		
	21 Spesielle driftsutgifter	21 411 000	
	70 Tilskot til trus- og livssynssamfunn, <i>overslagsløyving</i>	1 368 704 000	
	77 Nasjonaljubileet 2030	12 333 000	
	78 Ymse faste tiltak	25 718 000	1 428 166 000
882	Kyrkjebygg og gravplassar		
	60 Rentekompensasjon – kyrkjebygg	84 150 000	
	70 Tilskot til sentrale tiltak for kyrkjebygg og gravplassar	15 458 000	99 608 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
883	Kyrkjebevaringsfondet		
	01 Driftsutgifter	18 884 000	
	60 Tilskot til kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg, <i>kan overførast</i>	527 354 000	
	70 Driftstilskot bevaringsstrategi	8 094 000	554 332 000
2530	Foreldrepengar		
	70 Foreldrepengar ved fødsel, <i>overslagsløyving</i>	33 742 000 000	
	71 Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsløyving</i>	612 000 000	
	72 Feriepengar av foreldrepengar, <i>overslagsløyving</i>	910 000 000	
	73 Foreldrepengar ved adopsjon, <i>overslagsløyving</i>	11 000 000	35 275 000 000
2531	Bidragforscott		
	70 Forscott til utbetaling, <i>overslagsløyving</i>	820 000 000	820 000 000
	Sum Utgifter		88 802 080 000
	Sum departementets utgifter		88 802 080 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
3841	Samliv og konfliktløyving		
	01 Gebyrinntekter for fastsetjing av bidrag	29 285 000	29 285 000
3842	Familievern		
	01 Diverse inntekter	964 000	964 000
3847	EUs ungdomsprogram		
	01 Tilskot frå Europakommisjonen	5 964 000	5 964 000
3853	Barneverns- og helsenemndene		
	01 Diverse inntekter	707 000	707 000
3855	Statleg forvalting av barnevernet		
	01 Diverse inntekter	3 949 000	
	02 Barnetrygd	3 959 000	
	60 Kommunale eigendelar	3 342 392 000	3 350 300 000
3856	Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjjarar		
	04 Refusjon av ODA-godkjende utgifter	181 151 000	
	60 Kommunale eigendelar	4 830 000	185 981 000
3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	01 Diverse inntekter	634 000	634 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
3868	Forbrukartilsynet		
	01 Gebyrinntekter	2 149 000	
	02 Tilskot	3 061 000	5 210 000
3883	Kyrkjebevaringsfondet		
	50 Overført frå Kyrkjebevaringsfondet	24 000 000	24 000 000
5706	Bidragsforskott		
	70 Refusjon frå bidragspliktige	193 000 000	193 000 000
	Sum Inntekter		3 796 045 000
	Sum departementets inntekter		3 796 045 000

Fullmakter til å overskride gitte løyvingar:

II

Meirinnteftsfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Barne- og familiedepartementet i 2027 kan:

overskride løyvinga under	mot tilsvarende meirinntekt under
kap. 842 post 01	kap. 3842 post 01
kap. 847 post 01	kap. 3847 post 01
kap. 853 post 01	kap. 3853 post 01
kap. 855 post 01	kap. 3855 postane 01, 02 og 60
kap. 856 post 01	kap. 3856 post 60
kap. 858 post 01	kap. 3858 post 01
kap. 868 post 01	kap. 3868 post 02

Meirinntekt som gir grunnlag for overskriding, skal òg dekkje meirverdiavgift knytt til overskridinga og gjeld derfor òg kap. 1633, post 01, for dei statlege forvaltingsorgana som inngår i nettoordninga for meirverdiavgift.

Meirinntekter og eventuelle mindreinntekter blir tekne med i utrekninga av overføring av ubrukt løyving til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktingar utover gitte løyvingar

III

Tilsegningsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Barne- og familiedepartementet i 2027 kan gi tilsegn om tilskot utover gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegner og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
800		Barne- og familiedepartementet	
	70	Noregs forskingsråd	186,9 mill. kroner

IV

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar til bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg

Stortinget samtykkjer i at Barne- og familiedepartementet kan pådra forpliktingar om tilskot til bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kyrkjebygg innanfor ei samla ramme på 9 865,7

mill. kroner (i 2027-kroner) med årlege utbetalningar på inntil 559 mill. kroner i perioden 2027 til 2054.

Andre fullmakter

V

Satsar for barnetrygd

Stortinget samtykkjer i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i medhald av *lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd* § 10 for 2027 kan betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 år til og med månaden før fylte 18 år med 24 144 kroner per år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan betale ut utvida barnetrygd med 30 864 kroner per år.

Einslege forsørgjarar som fyller vilkåra for rett til utvida stønad etter barnetrygdlova og full overgangsstønad etter folketrygdlova, og som har barn i alderen 0 til 3 år, har rett til eit småbarns-tillegg på 8 544 kroner per år. Dette tillegget gjeld

per einslege forsørgjar, uavhengig av kor mange barn i alderen 0 til 3 år vedkommande faktisk forsørgjer.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan utbetale eit tillegg i barnetrygda på 6 144 kroner per barn per år til stønadmottakarar busette i Finnmark, Svalbard og Nord-Troms (Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord). Tillegget skal òg betalast ut for barn i fosterheim eller barnevernsinstitusjon i dei aktuelle kommunane.

VI

Satsar for kontantstøtte

Stortinget samtykkjer i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2027 i samsvar med *lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre* § 7 kan betale ut kontantstøtte med følgjande beløp for barn i alderen 13–19 månader:

Avtalt oppholdstid i barnehage per veke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn per måned
Ikkje bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timar	80	6 000
Frå 9 til og med 16 timar	60	4 500
Frå 17 til og med 24 timar	40	3 000
Frå 25 til og med 32 timar	20	1 500
33 timar eller meir	0	0

VII

Sats for eingongsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykkjer i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2027 i medhald av *lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd* § 14-17 i perioden 1. januar 2027 til 30. juni 2027 kan betale ut 92 648 kroner per barn i eingongsstønad ved fødsel og adopsjon.

Stortinget samtykkjer i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2027 i medhald av *lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd* § 14-17 frå 1. juli 2027 kan betale ut 67 100 kroner per barn i eingongsstønad ved fødsel og adopsjon.

=====

Bestilling av publikasjonar

Tryggings- og serviceorganisasjonen til departementa
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonane er også tilgjengelege på
www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 10/2026

